

Banca Națională a Moldovei

CONTURILE INTERNAȚIONALE
ALE REPUBLICII MOLDOVA
ANUAR STATISTIC 2022

Colegiul de redacție: Arcadie Albul, viceguvernator al BNM – președintele colegiului de redacție
Eugeniu Aftene, director al Departamentului raportări și statistică
Angela Gherman-Cernei, șefa Direcției statistica conturilor internaționale

Echipa: Ana Zaharia, Anatolie Petică, Elena Gonța,
Anastasia Sivoconi, Mariana Apostol,
Angela Moraru, Călin Gurițenco, Daniil Ținevschi,
Tatiana Ciloci, Stanislav Cebotari,
Ion Borș, Loredana Savenco, Nadejda Toderașcu, Natalia Potereanu

Redactor stilizator: Elena Mămăligă

Coperta: Sergiu Mulear

**DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN
REPUBLICA MOLDOVA**

Banca Națională a Moldovei

Bd. Grigore Vieru nr. 1, MD-2005,
or. Chișinău, Republica Moldova

Telefon: (373 22) 822 410

Fax: (373 22) 220 591

E-mail: official@bnm.md
www.bnm.md

© Banca Națională a Moldovei (BNM), 2023.

Datele din această publicație sunt difuzate de către BNM pentru informare generală. Orice utilizare a informației din această publicație trebuie să fie însoțită de o referință la BNM în calitate de sursă. Reproducerea sau traducerea unor fragmente substanțiale ale acestei publicații sau orice utilizare în scopuri comerciale necesită permisiunea explicită, prealabilă, în formă scrisă din partea BNM. BNM nu poartă răspundere pentru eventualele pagube ce ar putea rezulta din folosirea datelor din această publicație.

Balanța de plăți, poziția investițională internațională, datoria externă și normele metodologice la ele sunt plasate pe site-ul oficial web al BNM: www.bnm.md, compartimentul Statistici și Publicații / Anuarul statistic „Conturile internaționale ale Republicii Moldova”.

Anuarul statistic „Conturile internaționale ale Republicii Moldova” pentru anul 2023 va fi publicat cel târziu la 31 decembrie 2024.

Întrebările, comentariile, solicitările de informație suplimentară pot fi adresate la:

Telefon: (373 22) 822 317, e-mail: Eugeniu.Aftene@bnm.md

Telefon: (373 22) 822 314, e-mail: Angela.Gherman@bnm.md

BALANȚA DE PLĂȚI A REPUBLICII MOLDOVA LA 30 DE ANI

Acest anuar este o ediție aniversară, 30 de ani de la prima publicare a balanței de plăți a Republicii Moldova pentru anul 1993, în cadrul Raportului anual al Băncii Naționale a Moldovei, 1993.

Istoria balanței de plăți a început în anul 1924, în urmă cu aproape 100 de ani, sub egida Ligii Națiunilor, care a publicat, documentul statistic oficial „*Memorandum asupra balanței de plăți și balanțele comerțului exterior, 1910-1923*”, balanțele de plăți a 13 țări. De asemenea, Liga Națiunilor a elaborat în anul 1927 schema balanței de plăți și un set de recomandări privind compilarea acesteia.

În anul 1947, ONU a publicat structura balanței de plăți care a servit drept bază pentru prima ediție a *Manualului Balanța de plăți*, publicat de Fondul Monetar Internațional în 1948. Din 1948 și până în prezent au fost realizate șase ediții ale Manualului Balanța de plăți, fiind perfecționate structura și metodele de compilare (1948, 1950, 1961, 1977, 1993 (BPM5) și 2009 (MBP6)).

Pe parcursul anilor 2021-2023 s-au desfășurat consultări privind inițiativele de modificări metodologice, care se vor regăsi în următoarea ediție a manualului FMI, BPM7, care va înlocui BPM6 în 2025.

Primele încercări de a elabora balanța de plăți a Republicii Moldova au avut loc în anul 1992, în cadrul misiunii de asistență tehnică din partea Fondului Monetar Internațional. Ca rezultat, echipa Băncii Naționale a Moldovei a reușit să colecteze și să prelucreze informația pentru prima balanță de plăți completă pentru anul 1993. Din 1994, Banca Națională a Moldovei elaborează și poziția investițională internațională trimestrială, iar din anul 1997 – statistica datoriei externe. Suplimentar, se elaborează și alte statistici ale sectorului extern cum ar fi: Statistica trimestrială a datoriei externe QEDS (din anul 2007), ancheta coordonată a investițiilor directe CDIS (începând cu anul 2009), rezervele internaționale și lichiditatea în valută (din anul 2009).

Compilarea primei balanțe de plăți conform metodologiei noi MBP6, odată cu statele UE, începând cu datele pentru anul 2014, a fost un succes. Pentru asigurarea comparabilității statisticilor naționale, în perioada 2014-2017, balanța de plăți a fost compilată conform ambelor standarde metodologice: MBP5 și MBP6. În septembrie 2017, echipa a elaborat și poziția investițională internațională conform MBP6, iar în septembrie 2018 a finalizat elaborarea seriilor dinamice în retrospectivă a conturilor internaționale (balanța de plăți, poziția investițională internațională și datoria externă reconciliate din anul 2009). În septembrie 2020, în cadrul anuarului pentru 2019, a fost publicată dinamica trimestrială disponibilă, atât pentru balanța de plăți, cât și pentru poziția investițională internațională și datoria externă.

Actualmente, ne aflăm în fața unei noi provocări, iar Republica Moldova în calitate de stat candidat pentru aderarea la UE urmează să se alinieze la reglementările și standardele UE, pentru noi – cerințele [BoP VADEMECUM \(noiembrie 2022-martie 2023\)](#).

Această ediție aniversară conține mai multe statistici adiționale, celor prezentate trimestrial în cadrul notelor analitice privind evoluția conturilor internaționale pe parcursul anului, date și analize în premieră, sub formă de tabele, diagrame și anexe, și care în viziunea noastră ar fi utile pentru întreg spectrul publicului larg, analiștilor, mediului academic și de afaceri, al factorilor de decizie.

Sunt prezentate următoarele statistici și analize noi:

- ✓ Prezentarea sub formă tabelară în norme metodologice a balanței de plăți și a datoriei externe, dar și includerea compartimentelor suplimentare privind CDIS și RILVS;
- ✓ Impactul principalelor categorii de bunuri asupra balanței comerțului exterior cu bunuri, în anul 2022;
- ✓ Import de produse energetice și electricitate (prețuri FOB);
- ✓ Impactul principalelor categorii de servicii asupra balanței comerțului exterior cu servicii, în anul 2022;
- ✓ Impactul principalelor categorii de venituri primar asupra balanței veniturilor primare, în anul 2022;
- ✓ Impactul principalelor categorii de venituri secundare asupra balanței veniturilor secundare, în anul 2022;
- ✓ Remiterile personale, pe componente;
- ✓ Ancheta coordonată a investițiilor directe și statistica trimestrială a datoriei externe – compartimente analitice;
- ✓ Reexportul de bunuri pe grupuri de țări;
- ✓ Comerțul cu servicii conform clasificatorului EBOPS;
- ✓ Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pe sectoare și instrumente;
- ✓ Poziția datoriei externe trimestriale nete, prezentare sectorială.

CUPRINS

Lista acronimelor și abrevierilor.....	1
Lista diagramelor	1
Lista tabelelor	1
Lista anexelor	1
I. NORMELE METODOLOGICE.....	1
1.1. INTRODUCERE.....	1
1.2. NORMELE METODOLOGICE REFERITOARE LA CONTURILE INTERNAȚIONALE ALE REPUBLICII MOLDOVA.....	3
1.2.1. Definiții și principii generale.....	3
1.2.2. Normele metodologice referitoare la balanța de plăți a Republicii Moldova	8
1.2.3. Norme metodologice referitoare la poziția investițională internațională a Republicii Moldova.....	27
1.2.4. Norme metodologice referitoare la datoria externă a Republicii Moldova	31
II. BAZA INFORMAȚIONALĂ A BALANȚEI DE PLĂȚI, POZIȚIEI INVESTIȚIONALE INTERNAȚIONALE ȘI A DATORIEI EXTERNE.....	36
III. EVOLUȚIA CONTURILOR INTERNAȚIONALE ALE REPUBLICII MOLDOVA.....	47
3.1. Contextul național și internațional.....	47
3.2. Balanța de plăți – prezentare generală	49
3.3. Poziția investițională internațională - prezentare generală	53
3.4. Datoria externă brută – prezentare generală.....	55
3.5. Informație suplimentară la conturile internaționale.....	58
IV. BALANȚA DE PLĂȚI A REPUBLICII MOLDOVA	60
4.1. Contul curent	60
4.1.1. Balanța bunurilor (FOB-FOB).....	61
4.1.2. Balanța serviciilor	71
4.1.3. Balanța veniturilor primare.....	79
4.1.4. Balanța veniturilor secundare	82
4.1.5. Remiteri personale (articol suplimentar la balanța de plăți).....	83
4.2. Contul de capital	85
4.3. Contul financiar	86
4.3.1. Investiții directe	87
4.3.2. Investiții de portofoliu și derivate financiare.....	90
4.3.3. Alte investiții.....	91
4.3.4. Activele de rezervă.....	94
4.4. Balanța de plăți, prezentare analitică	95
V. POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	97
5.1. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe categorii funcționale.....	99
5.1.1. Structura activelor financiare externe pe categorii funcționale.....	99
5.1.2. Structura pasivelor financiare externe pe categorii funcționale.....	101
5.2. Structura activelor și pasivelor financiare externe pe sectoare instituționale.....	105
5.3. Structura activelor și pasivelor financiare externe pe scadențe	106

5.4. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe valute	107
VI. ANCHETA COORDONATĂ A INVESTIȚIILOR DIRECTE.....	111
VII. DATORIA EXTERNĂ A REPUBLICII MOLDOVA.....	114
7.1. Datoria externă brută pe ansamblul sectoarelor instituționale	115
7.2. Datoria externă publică și privată	118
7.3. Indicatorii gradului de îndatorare.....	121
VIII. STATISTICA TRIMESTRIALĂ A DATORIEI EXTERNE.....	124
IX. STATISTICA OPERAȚIUNILOR BANCARE INTERNAȚIONALE.....	128
X. MODIFICĂRI OPERATE ÎN BALANȚA DE PLĂȚI, POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNACIONALĂ ȘI ÎN DATORIA EXTERNĂ (ANII 2009-2022) COMPARATIV CU VERSIUNILE PUBLICATE ANTERIOR	134
ANEXE.....	137

Lista acronimelor și abrevierilor

AA – Alte angajamente	ISD – Investiții străine directe
AID – Asociația Internațională pentru Dezvoltare	IVF – Indicele volumului fizic
BDCE – Banca pentru Dezvoltare a Consiliului Europei	IVU -Indicele valorii unitare
BEI – Banca Europeană pentru Investiții	M2 – Indicatorul masei monetare M2
BERD – Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare	MBP5 – Manualul „Balanța de plăți”, ediția a V-a
BIRD – Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare	MBP6 – Manualul „Balanța de plăți și poziția investițională internațională”, ediția a VI-a mil. – Milioane
BNM – Banca Națională a Moldovei	OCDE – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
BNS – Biroul Național de Statistică	PIB – Produsul intern brut
BC- Banca centrală	PII – Poziția investițională internațională
BP – Balanța de plăți	p.p. – puncte procentuale
CI – Conturile internaționale	JPY – Yen japonez
CIF – Cost, insurance, freight	RL – Restul lumii
CSI – Comunitatea Statelor Independente	RILV – Rezervele internaționale și lichiditatea în valută
CDIS – Ancheta coordonată a investițiilor directe	RUB – Rubla rusească
Ct – Credit	SDE 2013 – Statistica datoriei externe: ghid pentru compilatori și utilizatori, ediția 2013
DE – Datoria externă	SIFIM – Servicii de intermediere financiară indirect măsurate
Dt - Debit	SRTI – Sistemul de raportare a tranzacțiilor internaționale
DMFAS – Debt Management Financial Analysis System	UAT – Unități administrativ-teritoriale
DST – Drepturi speciale de tragere (XDR)	UE – Uniunea Europeană (fără Marea Britanie)
EBOPS – Clasificarea extinsă a componentei servicii din balanța de plăți	UM – Unitatea de măsură
EX – Export	USD – Dolarul Statelor Unite ale Americi
DTS – Datoria pe termen scurt	WEO – World Economic Outlook
EUR – Euro	
EAU – Emiratele Arabe Unite	
FIDA – Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agriculturii	
FMI – Fondul Monetar Internațional	
FOB – Free on board	
GP – Gospodăriile populației	
GBP – Liră Britanică (British Pound Sterling)	
IFSLSGP – Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației	
IM - Import	
IMST – International Merchandise Trade Statistics (statistica comerțului internațional cu mărfuri)	

Lista diagramelor

Diagrama 1. PIB, indicii volumului fizic (% față de anul precedent).....	47
Diagrama 2!. Contul curent și creșterea economică a Republicii Moldova comparativ cu principalii parteneri comerciali (%).....	48
Diagrama 3. Indicatorii gradului de deschidere a economiei, %.....	49
Diagrama 4. Contul curent - componente principale.....	50
Diagrama 5. Evoluția contului financiar, pe categorii funcționale, fluxuri nete.....	52
Diagrama 6. Poziția investițională internațională netă, pe sectoare instituționale, la sfârșitul perioadei, % la PIB.....	53
Diagrama 7. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei.....	55
Diagrama 8!. Evoluția remiterilor personale.....	58
Diagrama 9. Evoluția contului curent al balanței de plăți (MBP6), (mil. USD).....	60
Diagrama 10. Balanța comercială cu bunuri (mil. USD).....	61
Diagrama 11. Balanța comerțului cu bunuri, pe zone geografice (mil. USD).....	62
Diagrama 12. Balanțele bilaterale ale comerțului exterior cu bunuri (top-deficit 5 țări), (mil. USD).....	62
Diagrama 13. Principalii parteneri comerciali ai Republicii Moldova în anul 2022 (mil. USD).....	63
Diagrama 14!. Impactul principalelor categorii de bunuri asupra comerțului cu bunuri, în anul 2022 (mil. USD).....	64
Diagrama 15!. Exportul de bunuri pe zone geografice (mil. USD).....	65
Diagrama 16!. Reexportul de bunuri, pe zone geografice (mil. USD).....	65
Diagrama 17. Exportul de bunuri, pe principalele categorii (mil. USD).....	66
Diagrama 18. Reexportul de bunuri, pe principalele categorii (mil. USD).....	67
Diagrama 19. Importul de bunuri pe zone geografice, prețuri FOB (mil. USD).....	69
Diagrama 20. Importul de bunuri, pe principalele categorii (mil. USD).....	70
Diagrama 21. Import de produse energetice și electricitate (prețuri FOB), (mil. USD).....	71
Diagrama 22. Balanța serviciilor.....	72
Diagrama 23!. Impactul principalelor categorii de servicii asupra balanței comerțului cu servicii, în anul 2022 (mil. USD).....	72
Diagrama 24. Exportul de servicii, pe principalele tipuri (mil. USD).....	73
Diagrama 25. Exportul serviciilor de călătorii (mil. USD).....	74
Diagrama 26. Exportul serviciilor de transport (mil. USD).....	74
Diagrama 27!. Structura exportului de servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților, pe principalele țări (mil. USD).....	77
Diagrama 28. Importul de servicii, pe principalele tipuri (mil. USD).....	78
Diagrama 29. Evoluția veniturilor primare.....	79
Diagrama 30!. Impactul principalelor categorii de venituri primare, asupra balanței veniturilor primare, în anul 2022 (mil. USD).....	79
Diagrama 31. Veniturile spre plată din investiții directe, în dinamică (mil. USD).....	80
Diagrama 32!. Dividendele spre plată aferente investițiilor directe, pe zone geografice (%).....	81
Diagrama 33!. Dividendele spre plată aferente investițiilor directe, pe principalele țări (mil. USD).....	81
Diagrama 34!. Rentabilitatea anuală implicită a investițiilor (veniturile primare / soldul investițiilor de la sfârșitul perioadei precedente), %.....	82
Diagrama 35. Evoluția veniturilor secundare.....	82
Diagrama 36!. Impactul principalelor categorii de venituri secundare asupra balanței veniturilor secundare, în anul 2022 (mil. USD).....	83
Diagrama 37. Structura remiterilor personale pe zone geografice (mil. USD).....	84
Diagrama 38!. Structura geografică a granturilor externe primite de administrația publică (transferuri curente și de capital), (mil. USD).....	85

! Materiale analitice suplimentare, prezentate doar în cadrul Anuarelor privind Conturile internaționale ale Republicii Moldova.

Diagrama 39. Contul financiar, active și pasive (mil. USD).....	86
Diagrama 40!. Evoluția investițiilor directe, active și pasive (mil. USD).....	87
Diagrama 41!. Investițiile directe pe instrumente (mil. USD).....	88
Diagrama 42!. Investiții de portofoliu și derivate financiare: achiziția netă de active și acumularea netă de pasive financiare (mil. USD).....	91
Diagrama 43. Alte investiții, achiziția netă de active financiare (mil. USD).....	91
Diagrama 44. Alte investiții, acumularea netă de pasive financiare (mil. USD).....	92
Diagrama 45. Principalii creditorii ai administrației publice în anul 2022.....	94
Diagrama 46!. Evoluția fluxurilor de active oficiale de rezervă, pe instrumente (mil. USD).....	94
Diagrama 47!. Contul financiar al balanței de plăți, prezentare analitică (mil. USD).....	96
Diagrama 48. Poziția investițională internațională în dinamică, la sfârșitul perioadei.....	97
Diagrama 49. Componentele modificării poziției investiționale internaționale (mil. USD).....	98
Diagrama 50. Structura activelor și a pasivelor financiare externe, pe categorii funcționale, la sfârșitul perioadei (%).....	99
Diagrama 51. Activele financiare externe, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	100
Diagrama 52. Indicatorii suficienței activelor oficiale de rezervă, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	100
Diagrama 53. Pasivele financiare externe, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	101
Diagrama 54. Structura pasivelor externe, la sfârșitul perioadei (%).....	102
Diagrama 55. Investițiile directe, pasive, componentele de bază, poziția** la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	102
Diagrama 56. Poziția investițiilor directe**, capital propriu, pe zone geografice (mil. USD).....	103
Diagrama 57. Poziția investițiilor directe**, capital propriu acumulat, pe principalele țări – sectorul societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală (mil. USD).....	103
Diagrama 58. Poziția investițiilor directe**, capital propriu acumulat, pe principalele țări – alte sectoare (mil. USD).....	104
Diagrama 59. Investițiile directe, capital propriu acumulat la sfârșitul perioadei, pe activități economice (conform CAEM-2).....	104
Diagrama 60. Structura sectorială a activelor și a pasivelor financiare externe, la sfârșitul perioadei (%).....	105
Diagrama 61. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (%).....	106
Diagrama 62!. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe valute, la sfârșitul perioadei (%).....	107
Diagrama 63. Structura valutară a activelor și pasivelor financiare externe sub formă de numerar și depozite ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, la sfârșitul perioadei (%).....	108
Diagrama 64!. Structura împrumuturilor externe ale sectorului public pe valute, la sfârșitul perioadei (%).....	108
Diagrama 65!. Structura împrumuturilor externe private pe valute, la sfârșitul perioadei (%).....	109
Diagrama 66!. Structura valutară a activelor și pasivelor financiare externe sub formă de credite comerciale și avansuri, la sfârșitul perioadei (%).....	109
Diagrama 67. Structura activelor de rezervă, pe valute, la sfârșitul perioadei.....	110
Diagrama 68!. Evoluția poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe instrumente, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	111
Diagrama 69!. Evoluția poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe zone geografice, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	112
Diagrama 70!. Structura poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe principalele țări, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	112
Diagrama 71!. Structura poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe activități economice (CAEM-2), la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	113
Diagrama 72. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei, prezentare sectorială (mil. USD).....	115

Diagrama 73. Structura datoriei externe brute pe sectoare instituționale, la 31.12.2022 (%)	115
Diagrama 74. Structura datoriei externe, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	116
Diagrama 75. Structura datoriei externe pe termene și tipuri de angajamente, la 31.12.2022 (%)	116
Diagrama 76!. Structura datoriei externe, pe valute, la sfârșitul perioadei.....	117
Diagrama 77!. Structura datoriei externe, pe valute, prezentare pe sectoare instituționale, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	117
Diagrama 78. Datoria externă publică și privată, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	118
Diagrama 79. Structura pe creditori a datoriei externe publice la 31.12.2022 (%).....	120
Diagrama 80!. Structura datoriei externe private, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (mil. USD)..	120
Diagrama 81. Structura datoriei externe private, pe sectoare instituționale, la 31.12.2022 (mil. USD)	121
Diagrama 82!. Raportul dintre datoria externă publică și PIB (%).....	121
Diagrama 83!. Raportul dintre datoria externă publică și exportul de bunuri și servicii (%).....	122
Diagrama 84!. Raportul dintre datoria externă publică și veniturile bugetului public național (%)	122
Diagrama 85!. Raportul dintre serviciul datoriei externe publice și exportul de bunuri și servicii (%).....	123
Diagrama 86!. Presiunea serviciului datoriei externe publice asupra finanțelor publice (%).....	123
Diagrama 87. Fluxurile financiare internaționale agregate înregistrate în sistemul bancar național (mil. USD).....	128
Diagrama 88. Fluxurile financiare semnificative ale tranzacțiilor aferente activității economice externe, înregistrate prin intermediul sistemului bancar (mil. USD).....	129
Diagrama 89. Structura valutară a fluxurilor financiare internaționale înregistrate în sistemul bancar național (mld. USD).....	130
Diagrama 90. Transferurile brute de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin intermediul băncilor licențiate, pe zone geografice (mil. USD).....	131
Diagrama 91. Structura pe principalele țări a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice în anul 2022 (%).....	132
Diagrama 92. Structura valutară a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin SRB* (%).....	133

Lista tabelelor

Tabelul 1. Indicatorii macroeconomici principali ai Republicii Moldova	48
Tabelul 2. Balanța de plăți a Republicii Moldova (MBP6), agregate principale (mil. USD).....	49
Tabelul 3. Indicatorii principali aferenți poziției investiționale internaționale (MBP6), la sfârșitul perioadei.....	53
Tabelul 4. Indicatorii principali aferenți datoriei externe (MBP6), la sfârșitul perioadei.....	55
Tabelul 5. Contribuțiile principalelor componente la evoluția contului curent al balanței de plăți (MBP6).....	60
Tabelul 6. Indicatorii comerțului exterior cu bunuri.....	61
Tabelul 7. Gradul de influență a principalelor categorii de bunuri asupra modificării totale a exportului de bunuri (p.p.)	66
Tabelul 8. Exporturile de alcool etilic și băuturi alcoolice, pe principalele țări.....	68
Tabelul 9!. Gradul de influență a principalelor categorii de bunuri asupra modificării totale a importului de bunuri (p.p.).....	70
Tabelul 10!. Gradul de influență a principalelor categorii de servicii asupra modificării totale a exportului de servicii (p.p.).....	73
Tabelul 11. Serviciile de transport, pe principalele categorii.....	75
Tabelul 12. Serviciile de informatică, pe principalele tipuri.....	75
Tabelul 13!. Exportul serviciilor de informatică pe principalele țări.....	76
Tabelul 14. Gradul de influență a principalelor categorii de servicii asupra modificării totale a importului de servicii (p.p.)	78
Tabelul 15. Remiterile personale, pe componente	84
Tabelul 16. Contul curent, de capital și financiar	85
Tabelul 17. Sursele de acoperire a necesarului net de finanțare, fluxuri financiare nete (% la PIB) 87	
Tabelul 18. Investiții directe, intrări și ieșiri (mil. USD).....	88
Tabelul 19. Împrumuturi externe (pasive), pe sectoare instituționale, valorificări și rambursări (mil. USD).....	93
Tabelul 20!. Sinteza balanței de plăți (BPM6), prezentare analitică (mil. USD).....	95
Tabelul 21. Poziția investițională internațională (MBP6) a Republicii Moldova (mil. USD).....	97
Tabelul 22. Poziția investițională internațională (MBP6), la 31.12.2022 (mil. USD).....	98
Tabelul 23. Datoria externă brută (MBP6) la sfârșitul perioadei, pe sectoare instituționale și pe scadențe (originale), (mil. USD)	114
Tabelul 24. Datoria externă sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, detalii suplimentare (mil. USD)	118
Tabelul 25. Datoria externă sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, pe creditori, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	119
Tabelul 26. Serviciul datoriei externe publice	120
Tabelul 27!. Poziția datoriei externe brute: datoria denominată în valută și în moneda națională, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	124
Tabelul 28!. Poziția datoriei externe nete la 31.12.2022, prezentare sectorială (mil. USD).....	125
Tabelul 29!. Poziția datoriei externe nete la sfârșitul perioadei (mil. USD)	125
Tabelul 30!. Datoria externă brută: scadența restantă pe termen scurt pe sectoare, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	126
Tabelul 31!. Poziția datoriei externe brute: plățile de principal și de dobândă scadențe timp de un an sau mai puțin, prezentate sectorial, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	127
Tabelul 32!. Poziția datoriei externe brute: arierate prezentate sectorial, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	127
Tabelul 33. Structura geografică a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice	132

Lista anexelor

Anexa 1. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2018 - 2022, prezentare standard (MBP6), (mil. USD).....	138
Anexa 2!. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2018 - 2022, prezentare standard (MBP6), (mil. EUR).....	145
Anexa 3. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2018 - 2022, prezentare desfășurată (MBP6), (mil. USD).....	152
Anexa 4. Sinteza balanței de plăți a Republicii Moldova în prezentare analitică pentru 2018-2022 (MBP6), (mil. USD).....	159
Anexa 5! Exportul de bunuri pe grupuri de țări conform balanței de plăți, 2018-2022.....	160
Anexa 6!. Importul de bunuri pe grupuri de țări conform balanței de plăți, 2018-2022.....	162
Anexa 7!. Exportul de bunuri pe principalele categorii de mărfuri, conform balanței de plăți, 2018-2022.....	164
Anexa 8!. Importul de bunuri pe principalele categorii de mărfuri, conform balanței de plăți, 2018-2022.....	165
Anexa 9. Reexportul de bunuri pe grupuri de mărfuri, fără bunurile pentru/după prelucrare	166
Anexa 10!. Reexportul de bunuri pe grupuri de țări, 2018-2022	167
Anexa 11!. Comerțul cu servicii conform clasificatorului EBOPS, 2018-2022, (mil. USD)	169
Anexa 12. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2018 - 31.12.2022, sinteza generală (MBP6), (mil. USD).....	172
Anexa 13!. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2018 - 31.12.2022, sinteza generală (MBP6), (mil. EUR)	175
Anexa 14. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova la 31.12.2022, cu detalii suplimentare (MBP6), (mil. USD).....	178
Anexa 15. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2018 - 31.12.2022, prezentare analitică, sectorială (mil. USD)	181
Anexa 16!. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2018 - 31.12.2022, pe sectoare și instrumente (mil. USD)	182
Anexa 17. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2018 - 31.12.2022, prezentare analitică, pe scadențe (mil. USD).....	184
Anexa 18. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2018-31.12.2022, prezentare analitică, pe instrumente (mil. USD)	185
Anexa 19. Datoria externă a Republicii Moldova pentru perioada 31.12.2018-31.12.2022, prezentare sectorială (conform Ghidului SDE 2013/MBP6), (mil. USD).....	186
Anexa 20. Datoria externă a Republicii Moldova pentru perioada 31.12.2018-31.12.2022, prezentare sectorială (conform Ghidului SDE 2013/MBP6), (mil. EUR).....	188
Anexa 21. Datoria externă publică și privată pentru perioada 31.12.2018-31.12.2022, (mil. USD).....	190
Anexa 22!. Poziția datoriei externe nete la 31.12.2022, prezentare sectorială, (mil. USD)	191

I. NORMELE METODOLOGICE

1.1. INTRODUCERE

Conturile internaționale reprezintă sinteza relațiilor economice dintre rezidenții țării și nerezidenți. Ele sunt o succesiune de conturi interdependente, legătura dintre ele fiind realizată prin intermediul unor conturi /articole tranzitorii ce asigură reconcilierea datelor prezentate într-un șir de sinteze cu structură și nivel de agregare diferit. Putem menționa următoarele conturi macroeconomice internaționale:

- **Balanța de plăți (BP)**, ce reprezintă un set de conturi macroeconomice care reflectă într-o formă generalizată tranzacțiile economice ale unei țări cu restul lumii *într-o perioadă definită* de timp (an, trimestru, lună).
- **Poziția investițională internațională (PII)**, care este sinteza activelor financiare ale rezidenților și a pasivelor rezidenților față de nerezidenți *la o anumită dată* (sfârșit de trimestru sau sfârșit de an). Diferența dintre activele și pasivele financiare internaționale ale țării (poziția netă) poate fi pozitivă (creditoare) sau negativă (debitoare).
- **Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare (PII integrată)** oglindește toată varietatea de fluxuri, ce generează modificările pozițiilor, prezentate în PII, suplimentar tranzacțiilor efective între rezidenți și nerezidenți, reflectate în contul financiar al BP (reevaluările activelor sau pasivelor ca rezultat al modificării prețurilor, fluctuațiilor cursului de schimb al monedelor originale față de valuta de evaluare, alte modificări de volum – reclasificări, anulări etc.) și care reflectă *legătura dintre pozițiile din PII și fluxurile efective din contul financiar al BP*.
- **Datoria externă (DE) brută** este o sinteză macroeconomică ce reflectă valoarea *la o anumită dată* a pozițiilor pasivelor externe ce reprezintă *instrumente de natura datoriei* (Investiții de portofoliu, Împrumuturi, Drepturi speciale de tragere (alocări), Numerar și depozite, Credite comerciale și avansuri, Alte angajamente aferente datoriei).

Cele mai importante relații în cadrul statisticii conturilor internaționale:

1. tranzacțiile sunt înregistrate în contul curent, contul de capital și contul financiar în bază de partidă dublă;
2. suma soldurilor contului curent și de capital trebuie să fie egală cu soldul contului financiar, ce reprezintă *capacitatea netă (+) sau necesarul net (-) de finanțare*. Diferența reprezintă erori și omisiuni ce rezultă în practică din specificul surselor de date și decalajele de timp;
3. instrumentele financiare, activele și pasivele, ale căror fluxuri sunt reflectate în contul financiar al BP și pozițiile în PII, generează venituri primare din investiții, reflectate în contul curent al BP;
4. structura PII derivă din structura contului financiar al balanței de plăți în prezentare standard;
5. soldul PII la finele perioadei este egal cu soldul PII la începutul perioadei plus fluxurile din contul financiar al BP și schimbările reflectate în contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare, efectuate pe parcursul perioadei date;
6. compoziția DE se regăsește în articolele PII și reprezintă cumulativ pozițiile instrumentelor financiare de natura datoriei, reprezentate pe scadențe și sectoare instituționale, la o anumită dată / sfârșit de perioadă.

Conturile internaționale oferă o imagine amplă a tranzacțiilor economice între rezidenți și nerezidenți și stau la baza analizei și aprecierii relațiilor țării cu străinătatea, a activității economice internaționale și a politicii economice externe. Coerența datelor între conturile internaționale și conturile naționale permite compararea acestora și analiza complexă a activității economice a unei țări, atât pe plan intern, cât și internațional.

Conturile internaționale ale Republicii Moldova se întocmesc în baza art. 5 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei.

Conturile internaționale ale Republicii Moldova sunt elaborate trimestrial și anual, unitatea de măsură fiind milioane dolari SUA. Informația din aceste statistici nu include datele pentru raioanele din partea stângă a Nistrului și municipiul Bender.

Conturile internaționale sunt revizuite cu regularitate, indicatorii la articole sunt actualizați / modificați cu indicarea obligatorie a efectuării revizuirilor, a cauzelor și motivelor acestora, în conformitate cu următoarea politică:

- datele trimestriale sunt actualizate în fiecare trimestru următor și revizuirile pot cuprinde până la trei trimestre ale anului curent;
- datele anuale sunt actualizate la momentul compilării variantei finale și revizuirile pot cuprinde până la patru ani precedenți anului pentru care se compilează versiunea finală.

Confidențialitatea datelor. În conformitate cu Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială, Banca Națională a Moldovei (BNM) asigură securitatea și confidențialitatea informației colectate privind tranzacțiile economice internaționale. Datele sunt utilizate numai în scopuri statistice, fiind prezentate sub formă de indicatori și analize doar în stare agregată.

Diseminarea datelor. Statistica conturilor internaționale este diseminată în conformitate cu prevederile Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, art. 69 alin (5) și conform Standardul Special de Diseminare a Datelor (Special Data Dissemination System – SDDS) al Fondului Monetar Internațional (FMI), angajament asumat de către Republica Moldova în mai 2006, în termenele stipulate în calendarul de diseminare a datelor al FMI (Advance Release Calendar – ARC IMF) și în conformitate cu calendarul de diseminare a datelor pe pagina web a BNM.

1.2. NORMELE METODOLOGICE REFERITOARE LA CONTURILE INTERNAȚIONALE ALE REPUBLICII MOLDOVA

Direcția statistică conturilor internaționale din cadrul Departamentului rapoartări și statistică al Băncii Naționale a Moldovei produce indicatorii balanței de plăți, ai poziției investiționale internaționale și ai datoriei externe brute conform standardelor metodologice internaționale recomandate de Fondul Monetar Internațional în *Manualul „Balanța de plăți și poziția investițională internațională”*, ediția a VI-a (2009) (MBP6), „MBP6 - Îndrumarul de compilare” (2014) și în manualul *„Statistica datoriei externe: ghid pentru compilatori și utilizatori”* (SDE 2013).

De asemenea, se calculează indicatori suplimentari:

- *remiteri personale (trimestrial)*, conform recomandărilor din manualul *„Tranzacții internaționale cu remiteri – ghid pentru compilatori și utilizatorii”* (2009);
- *investiții directe, conform principiului direcțional (trimestrial)* în cadrul Comentariilor analitice la evoluția CI și al buletinului statistic trimestrial aferent;
- *investiții directe, potrivit principiului direcțional (anual) conform structurii* Anchetei Coordonate a Investițiilor Directe (cu detalieri pe țări și activități economice și prezentare mixtă pe regiuni și activități economice) în baza recomandărilor *„Ghidului Anchetei coordonate a investițiilor directe”* (2015);
- *rezervele internaționale (lunar)* conform ghidului *„Rezervele internaționale și lichiditatea în valută”* (2013).
- *Statistici trimestriale detaliate privind datoria externă* - conform cerințelor Băncii Mondiale (Quarterly External Debt Statistics (QEDS)).

1.2.1. DEFINIȚII ȘI PRINCIPII GENERALE

Conturile internaționale reflectă situația și tranzacțiile între rezidenți și nerezidenți, indiferent de amplasarea lor geografică.

O unitate economică este considerată **rezident** al unui teritoriu economic atunci când are în acest teritoriu centrul de interes economic predominant.

Gospodăriile populației se consideră rezidente ale unui teritoriu economic în cazul în care membrii acestor gospodării au un loc de trai pe acest teritoriu pe o perioadă definită sau nedefinită, dar destul de îndelungată (un an sau mai mult) sau au intenția de ședere de durată, cu excepția studenților, pacienților, diplomaților, militarilor și a lucrătorilor sezonieri, ce se consideră rezidenți ai teritoriului economic unde au domiciliu permanent, indiferent de durata șederii peste hotare.

O *întreprindere* se consideră rezidentă a unui teritoriu economic în cazul în care este angajată în activități și tranzacții economice semnificative, deținând spații de producție sau alte locații pe acest teritoriu. Organizațiile sectorului *administrației publice și instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației* sunt rezidenții teritoriului economic unde au fost fondate și înregistrate.

Teritoriul economic al unei țări constă din teritoriul geografic administrat de un guvern, unde persoanele, bunurile și capitalul circulă liber și sunt subordonate aceluiași autorități monetare și fiscale. El mai include: spațiul aerian, apele teritoriale, teritoriile din apele internaționale asupra cărora țara are drepturi exclusive, enclavele teritoriale situate pe teritoriul altor state, cum ar fi reprezentanțele diplomatice, consulatele, bazele militare etc. Respectiv, enclavele teritoriale de acest gen ale altor state nu sunt incluse în teritoriul economic al țării date.

Evaluarea tranzacțiilor se efectuează, de regulă, *la prețul pieței*, acesta fiind definit ca suma de bani pe care un potențial cumpărător este gata să o plătească unui potențial vânzător, pentru a achiziționa ceva, când ambii sunt părți independente și urmăresc numai interese comerciale.

Momentul de înregistrare a tranzacțiilor este momentul, cunoscut sau estimat, când o valoare economică este creată, transformată, schimbată, transferată sau stinsă / anulată. În realitate, acest moment nu întotdeauna este evident și poate fi atribuit momentului în care părțile înregistrează tranzacția în conturile lor contabile. În mare parte, tranzacțiile sunt înregistrate în bilanța de plăți conform principiului de „*drept constatat*”.

Stabilirea momentului înregistrării ține de tipul operațiunilor.

Pornind de la specificul sistemului statistic de colectare și compilare a datelor, BNM înregistrează:

- tranzacțiile cu bunuri – la momentul schimbării dreptului de proprietate asupra lor;
- tranzacțiile cu servicii – la momentul prestării serviciului sau efectuării plății;
- remunerarea salariaților, prestațiile sociale, transferurile personale – în perioada în care are loc plata sumelor respective;
- dobânzile la împrumuturi și la alocările de drepturi speciale de tragere – la momentul când ar fi trebuit să fie efectuate plățile conform acordurilor, după principiul de „*drept declarat*”, la depozite – la momentul efectuării plății, la titlurile de angajamente – conform principiului de „*drept constatat*”;
- granturile și asistența tehnică – la data efectuării tranzacției;
- reinvestirea profiturilor – în perioada în care sunt realizate;
- dividendele – la momentul declarării lor (în cazul băncilor) și în perioada în care are loc plata sumelor respective (în cazul altor sectoare);
- operațiunile cu titluri de participare – la momentul înregistrării tranzacției în conturile contabile pentru emisiile noi la băncile licențiate, la data efectuării tranzacției pentru alte sectoare;
- creditele comerciale – în momentul schimbării dreptului de proprietate asupra unui activ nefinanciar;
- titlurile de valoare – la momentul schimbării dreptului de proprietate asupra lor, care determină data efectuării tranzacției;
- tragerile de împrumuturi – la data efectuării tranzacției;
- rambursările de împrumuturi – la momentul când plățile au fost efectuate, reeșalonate sau iertate de creditor.

Fluxurile sunt *tranzacții economice efective* și rezultatul unor evenimente care au avut loc într-o anumită perioadă. Fluxurile internaționale se înscriu în conturi ca tranzacții (în bilanța de plăți) și ca alte modificări ale activelor și pasivelor financiare în contul altor modificări. Fluxurile activelor și pasivelor financiare se grupează după categorii funcționale și instrumente. Fluxurile pot fi legate de tranzacții economice sau alte modificări.

Tranzacțiile din activitatea economică a două entități instituționale se desfășoară conform acordului reciproc și reprezintă un schimb al dreptului de proprietate asupra unor valori economice sau un transfer.

Tranzacțiile înscrise în conturile internaționale se efectuează între două entități instituționale, una din ele fiind rezident al țării care prezintă statistica, iar alta – nerezident.

Pentru fiecare tranzacție se efectuează două înregistrări – pe credit sau pe debit. Noțiunea de tranzacție nu implică neapărat un flux real și unul financiar, posibil să fie reprezentată atât prin contra-fluxuri nemonetare, cât și prin contra-fluxuri doar financiare.

Tranzacțiile din conturile internaționale se clasifică după diverse criterii:

- după reciprocitate – tranzacțiile sunt bilaterale (*schimburi*) și unilaterale (*transferuri*);
- după natura valorii tranzacționate – sunt fluxuri monetare / financiare și nemonetare / reale;
- după modul de calcul – sunt fluxuri reflectate la valoarea efectiv tranzacționată (ex. utilizare / rambursare de împrumut) sau la valoarea calculată pentru perioada dată (ex. dobânda la împrumuturi, dividende); pot fi tranzacții calculate direct (ex. servicii de transport) sau indirect măsurate (ex. SIFIM – servicii de intermediere financiară indirect măsurate);
- după modul de captare / reflectare – tranzacții ce reprezintă intrări convenționale (ex. reinvestirea profiturilor) și tranzacții directe / efective.

Schimburile reprezintă tranzacții în care are loc furnizarea unei valori economice contra altei valori economice echivalente. Valorile economice, în linii mari, pot fi împărțite în resurse reale (bunuri, servicii și venituri) și instrumente financiare și derivate financiare. Tranzacțiile cu instrumente financiare nu țin doar de modificarea dreptului de proprietate asupra creanțelor și angajamentelor existente, ci și de crearea / apariția sau stingerea / anularea acestora. Schimburile sunt cele mai numeroase și mai importante tranzacții raportate în BP. Achiziționarea de bunuri și servicii, remunerarea salariaților, plata dividendelor, contractarea împrumuturilor etc., toate sunt schimburi.

Transferurile sunt tranzacții în care un partener furnizează o valoare economică unui alt partener fără să primească în schimb o altă valoare. Deoarece tranzacțiile în BP sunt înregistrate în partidă dublă, transferurile sunt utilizate pentru a efectua înregistrarea compensatorie valorii economice a obiectului tranzacției. De exemplu, bunurile primite sub forma ajutorului umanitar se reflectă la *bunuri* (valoarea de piață a bunurilor) și la *cooperare internațională* (înregistrare compensatorie a valorii bunurilor respective – transferuri). Alte exemple de transferuri sunt taxele și impozitele, subvențiile, iertarea datoriilor, moștenirile.

Tranzacțiile monetare sunt tranzacțiile în care o unitate instituțională efectuează (primește) o plată sau acceptă o obligațiune (achiziționează un activ) exprimată în unități monetare.

Tranzacțiile nemonetare sunt acelea în care obiectul tranzacției nu este exprimat în unități monetare, de exemplu: barterul, remunerările și plățile în formă naturală; ajutorul umanitar sub formă de bunuri și servicii etc. Înregistrarea tranzacțiilor nemonetare are loc în baza valorii de piață a obiectului tranzacției.

Alte modificări reflectă fenomene economice reale care modifică activele și pasivele unei economii de la începutul și până la sfârșitul perioadei de raportare, altele decât tranzacțiile înregistrate în BP.

În conturile internaționale alte modificări se referă doar la activele și pasivele financiare și se înregistrează în Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare / PII integrată. Ele se clasifică în două categorii mari:

- Alte modificări ale volumului activelor și pasivelor;
- Reevaluări - ale activelor sau pasivelor, ca rezultat al modificărilor de preț sau al fluctuației cursului valutar al valutei originale față de valuta de evaluare / calcul a CI pe parcursul perioadei de referință.

La alte modificări ale volumului activelor / pasivelor se înregistrează, de exemplu *anularea unilaterală a datoriilor de către creditor, schimbările în clasificarea activelor / pasivelor, monetizarea și demonetizarea aurului în lingouri*.

Anularea datoriei are loc în cazul când creditorul recunoaște unilateral imposibilitatea de a recupera datoriile. *Iertarea datoriei* însă, apare ca rezultat al unor acorduri bilaterale între părțile implicate, având ca motivație acordarea unor beneficii economice. *Iertarea datoriei* se deosebește de *anularea datoriei* și se înregistrează ca tranzacție în contul de capital (transfer de capital) al balanței de plăți.

Pozițiile reprezintă valoarea activelor financiare și a pasivelor la o anumită dată. Ele se reflectă în poziția investițională internațională. Datele despre poziții sunt prezentate conform situației la începutul și la finele unei perioade de referință (trimestru, semestru, primele nouă luni ale anului, an) sau în dinamică pentru un interval de timp definit. Modificarea poziției de la începutul perioadei și până la sfârșitul ei se efectuează ca urmare a fluxurilor înregistrate în perioada dată (tranzacțiile din BP și alte modificări).

Unitatea instituțională este o entitate economică care corespunde următoarelor criterii:

1. desfășoară activitate economică, este proprietarul bunurilor sau serviciilor și în relațiile cu alte entități instituționale deține dreptul de schimb asupra acestor proprietăți;
2. are autonomie de decizie în exercitarea funcției sale principale de activitate economică și poartă toată răspunderea în fața legii;
3. poate deține angajamente față de alte entități instituționale și poate încheia contracte;
4. dispune de contabilitate proprie (are documente contabile și un bilanț al activelor și pasivelor sale).

Unitate instituțională se consideră atât filiala / sucursala, cât și unitatea instituțională convențională, în cazul în care se respectă criteriile expuse mai sus. Există două tipuri principale de entități instituționale:

1. Gospodării – persoane fizice sau grupuri de persoane fizice;
2. Societăți (corporații sau quasi-corporații, societăți necomerciale și entități ale sectorului administrației publice – persoane juridice sau organizații obștești), a căror activitate este recunoscută de stat și care activează conform legislației în vigoare. Quasi-corporațiile sunt întreprinderi fără personalitate juridică, dar care activează de parcă ar exista separat de proprietarii săi.

Entitățile instituționale se grupează în **sectoare instituționale**. Tranzacțiile se atribuie sectorului instituțional din care face parte unitatea rezidentă participantă.

Clasificarea sectoarelor instituționale:

1. **Banca centrală** (*autorități monetare*) – Banca Națională a Moldovei;
2. **Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală** – băncile licențiate;
3. **Administrația publică** – instituțiile guvernamentale, autoritățile publice locale;
4. **Alte sectoare:**
 - **Alte societăți financiare**
 1. fonduri ale pieței financiare;
 2. fonduri de investiții;
 3. alte societăți financiare de intermediere;

4. auxiliari financiari (*casele de schimb valutar și operatorii transferurilor de bani*);
 5. societăți de asigurare;
 6. fonduri de pensii;
- ***Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației***
 - *societăți nefinanciare* – întreprinderi industriale și comerciale, inclusiv cele publice;
 - *gospodăriile populației* – persoane fizice, care deseori (dar nu neapărat) sunt unite în familii;
 - *instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației* – societăți de binefacere, societăți profesionale, religioase, culturale, partide politice.

1.2.2. NORMELE METODOLOGICE REFERITOARE LA BALANȚA DE PLĂȚI A REPUBLICII MOLDOVA

1.2.2.1. STRUCTURA BALANȚEI DE PLĂȚI

Balanța de plăți este alcătuită din următoarele conturi: contul curent, contul de capital și contul financiar. Contul curent include: balanța comerțului cu bunuri, balanța serviciilor, balanța veniturilor primare, balanța veniturilor secundare. Contul de capital cuprinde: achiziționarea / cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse și transferurile de capital. Contul financiar constă din: investiții directe, investiții de portofoliu, derivate financiare, alte investiții și active de rezervă.

Tabelul 1. Balanța de plăți – agregate de bază

	Credit	Debit	Net
Contul curent			
Bunuri și servicii			
Bunuri			
Servicii			
Venituri primare			
<i>Remunerarea salariaților</i>			
<i>Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de investiții</i>			
<i>Dividende și retrageri din veniturile quasi-societăților</i>			
<i>Profituri reinvestite</i>			
<i>Renta</i>			
Venituri secundare			
<i>Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.</i>			
<i>Contribuții sociale</i>			
<i>Prestații sociale</i>			
<i>Prime nete de asigurare (cu excepția asigurărilor de viață)</i>			
<i>Despăgubiri pe asigurări (cu excepția asigurărilor de viață)</i>			
<i>Cooperarea internațională curentă</i>			
<i>Transferuri curente diverse</i>			
Contul de capital			
Achiziționarea / cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse			
Transferuri de capital			
Capacitatea netă (+) / necesarul net (-) de finanțare (soldul contului curent și de capital)			
	Achiziția netă de active financiare	Acumularea netă de pasive	Net
Capacitatea netă (+) / necesarul net (-) de finanțare (soldul contului financiar)			
Investiții directe			
Investiții de portofoliu			
Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților			
Alte investiții			
<i>Numerar și depozite</i>			
<i>Împrumuturi</i>			
<i>Credite comerciale și avansuri</i>			
<i>Alte creanțe / angajamente - altele</i>			
Drepturi speciale de tragere (alocări)			
Active de rezervă			
Erori și omisiuni nete			

Conform structurii standard a BP (tabelul 1), indicatorii agregați în contul curent și de capital sunt prezentați în bază brută ca suma tuturor tranzacțiilor înregistrate la articolul respectiv, atât la intrări, cât și la ieșiri. Indicatorii contului financiar sunt înregistrați în bază netă, reflectând valoarea diferenței între intrări și ieșiri pentru fiecare categorie funcțională și instrument financiar al activelor și pasivelor, separat pentru *achiziția netă de active financiare* și *acumularea*

netă de pasive (achiziția netă de active financiare reprezintă majorarea activelor minus scăderea activelor, iar *acumularea netă de pasive* este egală cu acumularea angajamentelor minus diminuarea angajamentelor).

Suplimentar prezentării standard a BP este elaborată și prezentarea desfășurată care include, pe lângă indicatorii contului curent și de capital, și indicatorii contului financiar în bază brută (după relevanță).

Articolele *balanței de plăți* sunt structurate în felul următor: **Contul curent** reflectă totalitatea tranzacțiilor între rezidenți și nerezidenți ce țin de comerțul internațional cu *bunuri și servicii* și încasările și plățile de *venituri primare și venituri secundare*.

Contul **Bunuri** cuprinde tranzacțiile cu bunuri în care are loc schimbul dreptului de proprietate asupra acestora între rezidenți și nerezidenți, fără a ține cont de faptul dacă bunurile au traversat sau nu hotarul țării (bunurile ce nu traversează hotarul țării sunt: bunurile procurate în porturi de către transportatorii internaționali și mărfurile negociate peste hotare). Tot aici se includ tranzacțiile cu bunuri aferente comerțului electronic și portmoneelor electronice, dar și bunurile achiziționate de călători pentru revânzare în economia proprie sau într-o altă economie. De menționat că unele bunuri sunt incluse la servicii, de exemplu, consumul ambasadelor pe teritoriul altor state – la bunuri și servicii guvernamentale.

- *Mărfurile generale în baza balanței de plăți* cuprind bunurile care fac obiectul unui transfer de proprietate economică între un rezident și un nerezident și care nu sunt incluse în alte categorii specifice, precum bunurile negociate peste hotare și aurul nemonetar sau ca parte a unui serviciu. Mărfurile generale sunt evaluate la valoarea de piață pe bază franco la bord (FOB).
- *Exporturile nete de mărfuri negociate peste hotare* presupun achiziționarea de bunuri de către un rezident de la un nerezident și revânzarea lor ulterioară unui alt nerezident, fără ca bunurile să traverseze hotarul economiei raportoare. Exporturile nete de mărfuri negociate peste hotare reprezintă diferența dintre vânzările și cumpărările de mărfuri negociate peste hotare.
- *Aurul nemonetar* cuprinde toate tranzacțiile cu aur, în afara aurului monetar. Aurul monetar este deținut de către autoritățile monetare și înregistrat ca *activ de rezervă*.

Bunurile pentru și după prelucrare nu se includ în mărfurile generale în bilanța de plăți, pentru că nu are loc schimbul dreptului de proprietate, însă se reflectă valoarea serviciilor de prelucrare la *servicii*. Bunurile trimise la reparații fac parte din valoarea serviciilor de reparații și se includ în articolul respectiv în cadrul serviciilor.

La contul **Servicii** se înregistrează serviciile prestate dintre rezidenți și nerezidenți. Serviciile sunt clasificate ca:

- *Serviciile de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților* includ prelucrarea, asamblarea, etichetarea, ambalarea bunurilor, realizate de întreprinderi care nu dețin în proprietate bunurile în cauză. Prelucrarea este realizată de o entitate care primește un comision de la proprietar, ce constituie valoarea serviciului.
- *Serviciile de întreținere și de reparații* cuprind lucrările de întreținere și reparații efectuate de rezidenți asupra bunurilor care sunt deținute de nerezidenți (și invers). Reparația și întreținerea vapoarelor, aeronavelor și a altor echipamente de transport sunt incluse la acest articol.

- *Serviciile de transport* reprezintă procesul transportării internaționale a persoanelor și bunurilor în altă țară decât cea de rezidență sau proveniență, cu trecerea obligatorie a frontierei de stat, precum și serviciile auxiliare conexe. Serviciile de transport sunt specificate pe: (i) tipuri de transport: maritim, aerian, alte mijloace de transport, și în continuare pentru fiecare tip de transport se specifică: (ii) transportarea de pasageri, de mărfuri și alte servicii, precum sunt cele de încărcare / descărcare, deservirea unităților de transport, depozitare și antrepozitare, ambalare și reambalare, curățarea echipamentelor de transport, efectuate în porturi și aeroporturi etc. Serviciile poștale și de curierat sunt evidențiate separat în categoria serviciilor de transport și includ preluarea, transportul și livrarea scrisorilor, ziarelor, periodicelor, broșurilor, a altor materiale tipărite, a coletelor și pachetelor.
- *Călătoriile* includ bunurile și serviciile achiziționate într-o economie de către călătorii nerezidenți, în scopuri de afaceri sau personale (inclusiv călătoriile ce țin de tratament și de studii). Exportul acestora reflectă valoarea bunurilor și serviciilor achiziționate de către nerezidenți în cursul vizitelor lor în Republica Moldova. Importul acestora oglindește valoarea bunurilor și serviciilor achiziționate din alte economii de către rezidenți în cursul vizitelor peste hotare. În călătorii sunt incluse serviciile de transport local pe teritoriul țării vizitate. Călătoriile sunt divizate în:
 - *Călătorii de afaceri* ce includ achiziționarea de bunuri și servicii de către cei care călătoresc în interes de afaceri (inclusiv de către lucrătorii sezonieri, transfrontalieri și alții care nu sunt rezidenți ai economiei unde sunt angajați).
 - *Călătorii în interes personal* ce cuprind bunurile și serviciile achiziționate de către călătorii care se deplasează în străinătate în alte scopuri decât cele de afaceri (vacanțe, participarea la activități recreative și culturale, pelerinajul, pentru educație sau sănătate), precum și de refugiați sau alte tipuri de migranți cu o perioadă de ședere sub un an.
- *Serviciile de telecomunicații, de informatică și de informații* reprezintă:
 - serviciile internaționale de *telecomunicații* (sunete și imagini transmise prin intermediul telefonului, radioului, internetului; deservirea canalelor informaționale, alte servicii conexe);
 - *serviciile de informatică* (serviciile destinate componentelor hardware și / sau software, de prelucrare a datelor, de consultanță, de instalare, de întreținere și reparare a computerelor, de asistență privind gestionarea resurselor informatice, analiza, proiectarea și programarea de sisteme informatice „la cheie” (inclusiv dezvoltarea și proiectarea de pagini de internet) și furnizarea de consultanță tehnică pentru programe de calculator (software); licențele de utilizare limitată în timp (periodică) a programelor de calculator nepersonalizate livrate pe suport magnetic, ce exclud posibilitatea distribuirii sau reproducerii acestora; programele (software) nepersonalizate descărcate sau livrate pe căi electronice, indiferent dacă plata pentru licență se efectuează periodic sau este o plată unică; dezvoltarea, producerea, furnizarea și elaborarea documentației pentru programele de calculator personalizate, inclusiv de sisteme de operare realizate la comandă pentru utilizatori specifici; întreținerea sistemelor și alte servicii auxiliare; consultanța și asistența în problemele legate de gestionarea resurselor informatice / software, precum și serviciile de instruire personalizate, prestate unei persoane sau a unui grup de persoane, cum ar fi instruirea angajaților unei companii; serviciile de

- prelucrare a datelor, cum ar fi introducerea, sortarea și prelucrarea datelor; serviciile de găzduire a paginilor de internet și gestionarea echipamentelor informatice);
- *serviciile de informații* (serviciile agențiilor de presă, serviciile privind bazele de date (stocarea, păstrarea și diseminarea datelor), portalurile de căutare pe internet, precum și abonamentele individuale la ziare și ediții periodice prin poștă sau electronic, serviciile bibliotecilor și arhivelor).
 - *Serviciile financiare* cuprind comisioanele pentru serviciile de intermediere financiară și pentru servicii auxiliare prestate între rezidenți și nerezidenți. Ele sunt divizate în:
 - *Servicii financiare explicit facturate și alte servicii financiare*, constau din diverse comisioane pentru acceptarea de depozite și acordarea de credite, pentru garanții unice, pentru rambursări anticipate sau întârziate, de administrare a conturilor, servicii de carduri bancare, comisioane și taxe legate de leasingul financiar, factoring, subscrieri și compensarea plăților.
 - *Servicii de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM)*, exprimă valoarea estimată a serviciilor furnizate de intermediarii financiari pentru care nu se încasează taxe sau comisioane explicite, dar care sunt cuprinse în diferența dintre rata efectivă a dobânzii și rata dobânzii pe piața interbancară.
 - *Construcțiile* cuprind crearea, renovarea, repararea sau extinderea activelor fixe sub formă de clădiri, amenajări ale teritoriului și alte construcții (inclusiv drumuri, poduri, baraje, linii electrice și feroviare, rețele de televiziune etc.). Sunt incluse lucrările de instalare, asamblare, modernizare, amenajare a teritoriului, servicii specializate. Contractele de construcții din comerțul internațional cu servicii sunt pe termen scurt. Proiectele mari de construcții care durează un an sau mai mult vor conduce la înființarea unei filiale rezidente, a cărei activitate este reflectată la investiții directe. Construcțiile sunt divizate în:
 - *Construcții în străinătate*, ce cuprind serviciile de construcții furnizate nerezidenților de către întreprinderi rezidente ale economiei raportoare (exporturi), precum și bunurile și serviciile achiziționate în economia gazdă de întreprinderile respective (importuri);
 - *Construcții în economia raportoare*, ce constau din serviciile de construcții furnizate rezidenților din economia raportoare de către întreprinderi de construcții nerezidente (importuri), precum și bunurile și serviciile achiziționate în economia raportoare de către întreprinderile nerezidente respective (exporturi).
 - *Serviciile de asigurare și ale fondurilor de pensii* cuprind asigurările directe, cum ar fi asigurările de viață, de sănătate, de mărfuri transportate și alte asigurări; reasigurările; serviciile auxiliare de asigurare; precum și serviciile de pensii și de garanții standardizate.
 - *Serviciile de arhitectură, de inginerie, științifice și alte servicii tehnice* cuprind plăți pentru:
 - *Servicii de inginerie*, ce includ lucrările de proiectare, dezvoltare și utilizare a mașinilor, utilajelor, proceselor și sistemelor, precum și desfășurarea cercetărilor în domeniul proiectelor ingineresti;
 - *Servicii științifice și alte servicii tehnice*, ce includ serviciile de topografie, cartografie, testare și certificare a produselor, serviciile meteorologice; inspecția tehnică, certificarea navelor maritime, avioanelor, automobilelor, certificarea și autentificarea operelor de artă; testarea și analiza proprietăților fizice ale materialelor; testarea și analiza proprietăților chimice și

biologice ale aerului, apei, solului, alimentelor, produselor farmaceutice etc.; testarea și analiza în domeniile științifice conexe;

- *Servicii de arhitectură*, ce includ planificarea urbană și regională, serviciile de arhitectură peisagistică, inclusiv elaborarea planurilor privind utilizarea terenului, selecția, controlul și utilizarea șantierului, studiile de fezabilitate, evaluarea impactului asupra mediului și evaluările economice ale planurilor de dezvoltare urbană.
- *Taxele pentru utilizarea proprietății intelectuale* cuprind plățile pentru utilizarea temporară a drepturilor de proprietate intelectuală (francize și mărci comerciale; licențe pentru utilizarea rezultatelor activității de cercetare și dezvoltare; licențe pentru reproducerea și/sau distribuția de software; licențe pentru reproducerea și/sau distribuția produselor audiovizuale și conexe).
- *Bunurile și serviciile administrației publice* cuprind tranzacțiile efectuate de:
 1. *Ambasade și consulate*, ce includ cheltuielile de întreținere efectuate în țara de amplasare a acestora; taxele și plățile pentru eliberarea vizelor, perfectarea actelor și alte servicii prestate; cheltuielile efectuate de către diplomați, angajații consulari și membrii familiilor lor în țara de amplasare a acestora;
 2. *Reprezentanțe și unități militare*, ce includ cheltuielile de întreținere efectuate în țara de amplasare, inclusiv cheltuielile personalului militar;
 3. *Alte mărfuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)*, ce includ cheltuielile curente efectuate de către alte organizații internaționale și instituții guvernamentale străine.

Tot aici se clasifică serviciile de înregistrare de stat a navelor maritime din străinătate, precum și eliberarea certificatelor de înregistrare de stat a medicamentelor de către instituțiile/agențiile publice aflate în subordinea Guvernului; plățile de la nerezidenți către administrația publică pentru permise, pașapoarte, patente de întreprinzător și alte tipuri de licențe decât cele menționate la *taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale*.

- *Alte servicii*: servicii personale, culturale și de agrement; alte servicii pentru afaceri (cercetare și dezvoltare, profesionale și de consultanță managerială, comerciale și altele).

La **Venituri primare** sunt prezentate remunerările acumulate de entitățile instituționale pentru contribuția acestora la procesul de producție sau pentru furnizarea de active financiare sau din închirierea resurselor naturale altor entități instituționale și sunt divizate în:

- *Remunerarea salariaților*, ce reprezintă valoarea totală brută a remunerărilor în numerar sau în natură, inclusiv taxele, impozitele și contribuțiile în sistemele de asigurare socială, medicală etc. când angajatorul și angajatul sunt rezidenți în economii diferite. Din valoarea brută nu se exclud cheltuielile de întreținere efectuate de angajați în țara gazdă, acestea se înregistrează compensatoriu la articolul *călătorii*. La fel se reflectă și impozitele plătite în țara gazdă, înregistrate compensatoriu la *venituri secundare*.
- *Veniturile din investiții*, ce reprezintă încasări și plăți aferente creanțelor și angajamentelor externe. Această categorie cuprinde veniturile din investiții directe, investiții de portofoliu, alte investiții și din active de rezervă. La intrări ele includ venituri de încasat provenite din capitalul investit sau împrumutat în exterior de către rezidenți, la ieșiri se reflectă veniturile nerezidenților obținute din capitalul investit în Republica Moldova sau împrumutat rezidenților. Cele mai uzuale tipuri de venituri din investiții sunt veniturile din participații și acțiuni (dividende și profituri reinvestite) și veniturile aferente instrumentelor de datorie (dobânzi):

1. *Dividendele* sunt constituite din câștigurile distribuite în baza acțiunilor sau altor forme de participare la capitalul social al întreprinderilor în cadrul investițiilor directe și de portofoliu.
2. *Profiturile reinvestite* reprezintă veniturile investitorilor străini direcți ce nu le-au fost distribuite sub formă de dividende sau alte beneficii.
3. *Dobânzile constituie* plăți în conformitate cu un acord, având caracter obligatoriu între creditor și debitor (de exemplu: dobânda la împrumuturi, la depozitele bancare; cupoanele la titlurile de valoare etc.).

Alte venituri primare sunt clasificate în funcție de sectorul instituțional al economiei raportoare (*administrația publică și alte sectoare*) și includ impozitele de producție și pe importuri, subvențiile și renta.

Impozitele pe produse și import cuprind taxe pe valoarea adăugată pentru livrarea/importul mărfurilor sau al serviciilor impozabile, taxe vamale și accize. Impozitele pe produse fac parte din prețul produsului sau al serviciului, fiind reținute și achitate de subiecții impozabili la diferite etape (producere, distribuție și consum). În prezent în balanța de plăți acestea sunt înregistrate doar parțial, în baza informației disponibile. Restituirea impozitelor reprezintă înregistrări negative: rambursări de impozite de la bugetul de stat către persoane fizice nerezidente se reflectă la intrări cu minus (administrația publică), rambursarea taxelor din străinătate în favoarea persoanelor fizice rezidente se reflectă la ieșiri cu minus (alte sectoare).

Renta reprezintă venitul încasat de către proprietarul resurselor naturale pentru transmiterea dreptului de utilizare a acestora către alte unități instituționale nerezidente. Plățile / încasările administrației publice pentru utilizarea terenului fără construcții, cum ar fi bazele militare, se clasifică la *Rentă*. Plățile pentru drepturi de survol se vor clasifica la rentă, iar plățile pentru gestionarea (controlul) traficului aerian sunt reflectate la *Alte servicii de transport*. Tot aici se includ contractele de transfer temporar sau de împrumut ale jucătorilor de fotbal.

Contul *Venituri secundare* include înregistrările compensatorii aferente trecerii dreptului de proprietate asupra resurselor materiale și financiare de la rezidenții unei țări la rezidenții altei țări, fără încasarea unor valori economice în schimb. Veniturile secundare reflectă transferuri, ce sunt divizate după sectoare: *administrația publică și societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației*. Exemple de *venituri secundare* des întâlnite în practică sunt transferurile personale, contribuțiile și prestațiile sociale, impozitele, ajutoarele umanitare și asistența tehnică în cadrul cooperării internaționale, primele și despăgubirile în cadrul asigurărilor (altele decât cele de viață) etc. *Impozitele curente* sunt formate din impozite pe venit, patrimoniu, creșterea/pierderea de capital, operațiuni financiare (emisii, vânzarea / cumpărarea valorilor mobiliare) și alte taxe/impozite ale nerezidenților ce nu intră în componența veniturilor primare. *Contribuțiile sociale* reprezintă primele de asigurare socială datorate sau achitate de gospodăriile populației pentru constituirea fondului de rezervă în cadrul sistemelor de asigurare socială. *Prestațiile sociale* reprezintă plăți în cadrul sistemului public de protecție socială, cum ar fi pensiile, indemnizațiile de șomaj, de invaliditate, incapacitate temporară de muncă etc., precum și alte plăți cu destinația similară prestațiilor de asigurări sociale. *Cooperarea internațională curentă* cuprinde transferuri în numerar sau bunuri, între guvernele diferitor țări și cu organizațiile internaționale:

- granturi, ajutoare umanitare, inclusiv sub formă de bunuri – alimente, îmbrăcăminte, medicamente etc., acordate în situații excepționale, cum ar fi dezastrele naturale;

- contribuții anuale regulate plătite din bugetul de stat în favoarea organizațiilor internaționale, cu excepția taxelor; precum și transferuri regulate către autoritățile administrației publice pentru susținerea politicii promovate de organizații internaționale.

Contribuțiile la capitalul social al organizațiilor internaționale, ce nu oferă plătitorului dreptul la o parte din activele beneficiarului, se clasifică la Transferuri de capital.

Transferurile curente diverse, în numerar sau bunuri, includ toate transferurile curente, altele decât cele descrise mai sus. Acestea cuprind: primele nete de asigurare și despăgubirile pe asigurări (cu excepția asigurărilor de viață); transferuri curente către IFSLSGP; transferuri curente între gospodăriile populației; amenzi și penalități; plăți ne semnificative de compensații pentru prejudicii cauzate unor persoane sau daune suferite de proprietăți sau bunuri, pentru neexecutarea clauzelor contractuale, alte pierderi și riscuri ce nu au fost asigurate; cadouri și donații curente ne semnificative; transferuri curente în cadrul loteriilor și jocurilor de noroc, efectuate în favoarea câștigătorilor sau în scopuri filantropice, ce sunt estimate din costul total al biletelor procurate după deducerea serviciilor și sunt privite ca transferuri directe de la participanții loteriilor sau jocurilor de noroc în beneficiul câștigătorilor și organizațiilor de caritate.

Contul de capital cuprinde achiziționarea / cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse și transferurile de capital.

Activele nefinanciare neproduse constau din:

- resurse naturale, ce cuprind terenurile, rezervele de minereuri, de apă, spațiul aerian, drepturile de emisii și alte permise dacă acestea sunt comercializabile etc. Tranzacțiile internaționale cu terenuri au loc în cazul achiziționării / disponibilizării terenului sau în cazul semnării unui contract de leasing pe termen lung asupra terenului pentru instituirea enclavelor teritoriale, misiunilor diplomatice sau a bazelor militare. De asemenea, în cazul schimbului benevol al suveranității statului asupra anumitor teritorii, fie contra plată, fie prin transfer gratuit. Anexarea unilaterală a teritoriilor nu reprezintă transfer de capital;
- contracte, închirieri și licențe, care sunt recunoscute drept active economice. Aici se includ contractele de leasing operațional comercializabile, contractele de multiproprietate în regim de timp partajat, licențele pentru desfășurarea anumitor genuri de activitate, dreptul exclusiv al unei edituri de a publica noile lucrări ale unui anumit autor etc.;
- active comerciale, ce cuprind embleme și mărci comerciale, denumiri de branduri, logotipuri, nume de domenii (extensii/hosting) și titluri ale edițiilor periodice, cu condiția că sunt comercializate separat de unitățile instituționale care le dețin.

Achiziționarea și cesiunea de active nefinanciare neproduse sunt înregistrate separat în valoare brută (*achiziționarea brută – debit / cesiunea brută – credit*). La acest articol din contul de capital se înregistrează numai achiziționarea sau cesiunea de astfel de active (schimbul dreptului de proprietate), nu și utilizarea lor. Aici sunt înregistrate, de exemplu, contractele de transfer definitiv a sportivilor/jucătorilor (de ex. de fotbal), schimbul definitiv și irevocabil al drepturilor de proprietate intelectuală (înstrăinarea / vânzarea acestora).

Transferurile de capital constau din (1) transferuri de proprietate asupra activelor fixe, (2) transferuri de fonduri legate sau condiționate de achiziționarea sau cedarea de active fixe și (3) iertarea datoriilor de către creditorii. Transferurile de capital se pot efectua în numerar sau în natură și sunt clasificate în funcție de sectorul instituțional din economia raportoare (*administrația publică sau alte sectoare*).

Exemple de transferuri de capital guvernamentale sunt: granturile investiționale de la donatori internaționali, iertarea datoriei de către un creditor extern ș.a. Transferurile de capital între gospodăriile populației țin de cadourile prețioase (cum ar fi imobile, cote-părți în capitalul întreprinderilor) sau moștenirile valoroase.

Suma soldului *contului curent* și *contului de capital* definește indicatorul „capacitatea netă (+) / necesarul net (-) de finanțare” a țării în relațiile economice cu restul lumii.

Contul financiar înregistrează tranzacții cu active și pasive financiare ce au loc între rezidenți și nerezidenți și care reflectă *achiziții nete de active financiare și acumulări nete de pasive* pe parcursul unei perioade.

Creșterea netă atât a activelor, cât și a pasivelor financiare este înregistrată cu semnul plus, iar diminuarea netă – cu semnul minus.

După categoria funcțională, tranzacțiile financiare sunt clasificate la: *investiții directe, investiții de portofoliu, derivate financiare (altele decât rezervele), alte investiții, active de rezervă*. Tranzacțiile financiare sunt divizate în continuare pe tipuri de instrumente, sectoare instituționale și scadențe. Se disting următoarele categorii și tipuri de instrumente: (1) participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, (2) instrumente de natura datoriei (drepturi speciale de tragere, numerar și depozite, titluri de valoare, împrumuturi, scheme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate, credite comerciale și avansuri, alte creanțe și angajamente), (3) alte active și pasive (aur monetar, derivate financiare și opțiuni pe acțiuni ale angajaților).

Investițiile directe reflectă tranzacții transfrontaliere de investire, ale rezidenților unei economii (investitori direcți), care dețin controlul sau un grad semnificativ de influență asupra gestionării unor întreprinderi rezidente ale altei economii (întreprinderi cu investiții directe). În conformitate cu standardele internaționale, deținerea directă sau indirectă a 10% sau mai mult din acțiuni cu drept de vot într-o întreprindere este dovada unei relații de investiție directă. Noțiunea de investiție directă este conformă metodologiei OCDE din *Definiția de referință a investițiilor străine directe, ediția a IV, 2008*.

În cadrul investițiilor directe se reflectă separat următoarele componente:

- *Participațiile și acțiunile fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor*, la care se prezintă tranzacțiile cu participații directe la capitalul social al entităților economice într-o altă economie, ce reprezintă întreprinderi cu investiții directe, precum și indirecte, deținute de filialele, sucursalele și întreprinderile asociate ale acestora, în cazul când este valabilă relația asociată de investiție directă cu ele.
- *Reinvestirea profiturilor*, ce reprezintă partea veniturilor nedistribuite, ce revine investitorului direct după distribuirea veniturilor sub formă de dividende, proporțională cu participarea investitorului la capitalul social (contrapartida se înregistrează în contul curent la contul venituri primare ca venituri din investiții directe – profituri reinvestite). Reinvestirea profiturilor reprezintă intrări / tranzacții convenționale de investiții de la investitorul direct în capitalul propriu al întreprinderii cu investiții directe, însă poate fi și negativă în cazul când întreprinderea cu investiții directe suportă pierderi sau când dividendele distribuite spre achitare în perioada de raportare sunt mai mari ca venitul net pentru această perioadă. Profitul reinvestit negativ este considerat ca fiind retragere convențională de capital.
- *Instrumentele de natura datoriei* reflectă tranzacții cu totalitatea pozițiilor debitoare ale investitorului direct cu entitățile afiliate (în relație de investiție străină directă), în special

împrumuturi între întreprinderea-mamă nerezidentă / rezidentă și filiala rezidentă / nerezidentă. Aici se reflectă și tranzacțiile cu alte tipuri de datorii între entitățile înrudite, de exemplu, creditele comerciale și avansuri, alte creanțe / angajamente, cum sunt, de exemplu, datoriile istorice pentru importul de resurse energetice față de investitorul străin direct.

Tranzacțiile cu participații și acțiuni nu reprezintă neapărat fluxuri financiare, ele pot fi și sub formă de mărfuri, servicii, alte resurse oferite de către investitorul direct întreprinderii cu investiție directă sau invers.

În cazul evaluării profitului reinvestit pot apărea situații ce țin de supradividende și dividendele de lichidare, ce sunt tratate ca retrageri de capital și nu ca venituri către plată în perioada curentă investitorilor direcți (nu se reflectă în contul curent ca dividende plătite, ci se înregistrează în contul financiar ca reduceri de *participații și acțiuni* în contrapartidă cu *numerarul și depozitele*). Definirea unui dividend ca supradividend este complexă și necesită o analiză a activității întreprinderii cu investiții directe și a performanțelor economice de durată ale acesteia.

Datoriile între anumite tipuri de instituții financiare înrudite (*banca centrală, societăți care acceptă depozite, fonduri de investiții și alți intermediari financiari*, altele decât companiile de asigurare și fondurile de pensii) nu se reflectă la investiții directe ca instrumente de natura datoriei. Ele se înregistrează în funcție de tipul instrumentului financiar la *alte investiții* (la împrumuturi, credite comerciale, alte creanțe / angajamente) sau la *investiții de portofoliu*.

Participațiile și instrumentele de datorie sunt clasificate și în funcție de tipul de relație dintre entitățile înrudite și de direcția fluxului investițional, astfel se disting trei tipuri de relații:

1. Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe – categorie care include fluxurile de investiții de la investitorul direct la întreprinderile cu investiții directe ale acestuia;
2. Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă) – categorie ce include fluxurile de investiții de la întreprinderile cu investiții directe la investitorul lor direct;
3. Între întreprinderile afiliate din același grup – categorie ce include fluxurile între întreprinderile care nu se controlează sau influențează reciproc, dar care se află sub controlul sau influența aceluiași investitor direct.

Investițiile de portofoliu includ tranzacțiile între rezidenți și nerezidenți care implică titluri de creanță / datorie și titluri de valoare de natură participativă (acțiuni), altele decât cele incluse în investițiile directe sau activele de rezervă. Condiția de bază a reflectării tranzacțiilor cu un titlu de valoare în cadrul investițiilor de portofoliu este capacitatea acestuia de a fi negociabil pe piețe specializate organizate sau direct, cu excepția tranzacțiilor cu derivate financiare care, cu toate că reprezintă titluri de valoare negociabile, nu se includ la investiții de portofoliu, ci, separat, la categorie funcțională distinctă. Investițiile de portofoliu sunt sub formă de:

- *Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții* – în cazul în care investitorul nu întrunește condițiile de investiție directă asociată și deține mai puțin de 10% din capitalul propriu al întreprinderii, precum și în cazul fondurilor de investiții, fondurilor de hedging;
- *Titluri de creanță / de angajamente* – cuprind obligațiuni și instrumente ale pieței monetare.

Instrumentele de natura datoriei sunt prezentate pe sectoare instituționale și după scadența inițială (pe termen scurt și pe termen lung).

Derivatele financiare (altele decât rezervele) oglindesc tranzacții cu titluri de valoare ce reprezintă instrumentele financiare corelate cu alte instrumente financiare sau indicatori, sau anumite

mărfuri care pot fi procurate sau vândute la o dată viitoare, prin intermediul cărora pe piețele financiare pot fi comercializate riscuri financiare (riscul ratei dobânzii, riscul valutar, riscul variației valorii titlurilor de participare și prețului mărfurilor de bază, riscul de credit etc.). Această categorie este identificată separat de alte categorii datorită esenței sale specifice, deoarece se referă la tranzacții de transfer al riscului, nu la furnizarea de fonduri sau alte resurse. Spre deosebire de alte categorii funcționale, la derivatele financiare nu se acumulează venituri primare. Aici sunt reflectate operațiunile cu swap-uri, opțiuni, depozite de garanție ș.a. înregistrate în bază brută.

Alte investiții includ tranzacțiile cu active și pasive financiare care nu sunt incluse la categoriile: *investiții directe, investiții de portofoliu sau derivate financiare*. *Alte investiții* se clasifică pe sectoare instituționale și pe scadențe. Ele reflectă tranzacțiile cu următoarele tipuri de instrumente financiare:

- *alte participații la capital;*
- *numerar și depozite;*
- *împrumuturi;*
- *credite comerciale și avansuri;*
- *alte creanțe / angajamente;*
- *drepturi speciale de tragere.*

Alte participații la capital reprezintă participații, altele decât cele sub formă de titluri de valoare de natură participativă. Respectiv, ele nu se înregistrează la investițiile de portofoliu. Alte participații la capital se includ la *Alte investiții* atunci când ele nu sunt investiții directe și nici active de rezervă. De exemplu, participațiile la capitalul anumitor organizații internaționale, uniuni economice sau monetare, ce nu sunt sub formă de titluri de valoare se clasifică ca alte participații la capital.

Numerarul și depozitele. Numerarul cuprinde numerarul în valută deținut de rezidenți (active) și în moneda națională deținut de nerezidenți (pasive). Depozitele constau din conturi curente, plasări la termen și alte tipuri de plasări ale rezidenților în străinătate (active) și ale nerezidenților în sistemul bancar național (pasive). Depozitele sunt contracte standardizate, nenegociabile, oferite în general de societățile care acceptă depozite, ce permit plasarea și retragerea ulterioară de către creditor a unei sume de mijloace bănești.

La *împrumuturi* sunt înregistrate activele și pasivele care apar în urma oferirii temporare directe de către un creditor a unei valori financiare unui debitor, fără să rezulte un document sau un instrument negociabil. Aici sunt incluse împrumuturile financiare, împrumuturile destinate finanțării comerțului, alte împrumuturi (inclusiv creditul ipotecar, facilități overdraft), creditele și împrumuturile de la FMI. Leasingul financiar și contractele de răscumpărare (REPO), de asemenea, sunt incluse în acest articol.

Rambursările de împrumuturi sunt înregistrate la momentul stingerii angajamentelor (de exemplu, la momentul plății efective a principalului, reșalonării sau iertării împrumutului de către creditor). Arieratele la dobândă sunt incluse la articolul *împrumuturi* ca trageri convenționale, pentru a asigura reconcilierea cu pozițiile reflectate în PII, ce includ și arieratele la dobândă. Conform MBP6, arieratele sunt incluse la instrumentul original la care se referă, fie activ sau pasiv, și sunt reflectate ca un articol informativ în cazul când se referă la finanțarea excepțională, în celelalte cazuri ele se înregistrează doar în informația suplimentară la bilanțul de plăți.

Creditele comerciale și avansurile reflectă creanțele / angajamentele rezultate din acordarea directă de credite de către furnizorii de bunuri și servicii clienților lor (plăți amânate/neefectuate) pentru

livrări/prestări făcute și plăți în avans de către clienți furnizorilor pentru bunurile și serviciile care încă nu au fost livrate/prestate. Creditele comerciale se înregistrează în cazul în care plata pentru mărfuri sau servicii se efectuează mai devreme sau mai târziu față de momentul schimbului dreptului de proprietate asupra acestora, ceea ce, de obicei, se specifică în contractul tranzacției și reprezintă creanțe sau angajamente pe termen scurt sau lung (excepție fac contractele de leasing financiar ce sunt tratate ca împrumuturi). În bilanța de plăți a Republicii Moldova la acest articol se înregistrează tranzacțiile ce reflect plățile / încasările în avans pentru bunuri și servicii, valoarea mărfurilor livrate anticipat în țară / peste hotare fără încasarea plăților aferente și a serviciilor prestate / primite fără încasarea / efectuarea plăților pentru ele.

Alte creanțe / angajamente - altele reflectă tranzacțiile cu activele și pasivele financiare de alte tipuri decât cele enumerate mai sus. Articolul cuprinde activele și pasivele reflectate în contrapartidă la tranzacțiile la care există o diferență de timp între schimbul de proprietate și plățile corespunzătoare. Sunt incluse datoriile / creanțele aferente impozitelor, achizițiilor și vânzărilor de titluri de valoare, a diverse comisioane (de exemplu pentru acordarea ca împrumut a titlurilor de valoare, pentru împrumutul în aur), restanțe în plata salariilor și remunerațiilor, dividendelor și contribuțiilor sociale, și acumularea și stingerea lor ulterioară.

Drepturile speciale de tragere. Drepturile speciale de tragere (DST) emise de Fondul Monetar Internațional sunt unități monetare de cont care au funcția de echilibrare a lichidității pe plan internațional. Emiterile de DST sunt alocate țărilor membre în funcție de mărimea cotelor de participare ale acestor țări la constituirea resurselor FMI. În bilanța de plăți acestea sunt reflectate, pe de o parte, drept completare a activelor de rezervă ale statului (dețineri de DST), pe de altă parte, drept majorare a pasivelor externe (alocări de DST). Dacă valoarea alocărilor de DST este mai mare decât deținerile de DST (din activele oficiale de rezervă), țara respectivă achită FMI o dobândă, iar dacă deținerile de DST depășesc alocările, FMI achită o dobândă acestei țări. Actualmente, Republica Moldova este un debitor net în raport cu FMI și achită dobânzi la alocările de DST.

Activele de rezervă reprezintă tranzacțiile cu activele externe ale statului gestionate de autoritățile monetare, în cazul Moldovei de către Banca Națională a Moldovei. Activele de rezervă se caracterizează prin disponibilitate imediată și control deplin al autorităților monetare pentru utilizare în scopul acoperirii necesităților de finanțare a balanței de plăți, intervenții pe piețele valutare pentru gestionarea cursului de schimb valutar și în alte scopuri conexe (precum menținerea încrederii în monedă națională și în evoluția pozitivă a economiei naționale sau ca bază pentru serviciul / acordarea creditelor externe de către stat). Activele de rezervă trebuie să corespundă obligatoriu condițiilor de convertibilitate, fiind exprimate în valute liber convertibile din coșul de monede al DST și să aibă un grad înalt de lichiditate.

Activele de rezervă includ aurul monetar - lingouri de aur, drepturile speciale de tragere, poziția de rezervă la FMI, activele sub formă de numerar și depozite și titluri de valoare. Numerarul și depozite din componența activelor de rezervă sunt clasificate drept creanțe cu autorități monetare nerezidente (bănci centrale naționale, BIS și FMI) și creanțe cu alte entități (bănci cu sediul în străinătate). Titlurile de valoare sunt prezentate conform scadenței inițiale (pe termen scurt și pe termen lung).

1.2.2.2. MODALITATEA DE ÎNREGISTRARE A DATELOR

La baza întocmirii balanței de plăți stă *principiul dublei înregistrări*. Fiecare tranzacție este reprezentată prin două înregistrări egale ca valoare: una se efectuează pe credit, iar cealaltă – pe debit. În așa mod, suma tuturor înscrierilor pe credit este egală cu suma tuturor înscrierilor pe debit, iar soldul net (diferența între înregistrările pe credit și debit) trebuie să fie zero.

Majoritatea înregistrărilor în balanța de plăți se efectuează cu semnul *plus*. Abaterile de la această regulă țin, în principal, de corecția tranzacției, de exemplu în cazul bunurilor negociate peste hotare (procurarea acestor bunuri nu este reflectată la importuri, ci la exporturi cu semnul *minus*), returnărilor de resurse materiale sau financiare (de exemplu impozite), sau *reinvestirea profiturilor din investiții directe*, în cazul înregistrării pierderilor.

Indicatorii în bază netă din contul financiar se reflectă atât cu semnul *plus* (când prevalează creșterile), cât și cu semnul *minus*, când prevalează micșorarea indicatorului dat. Astfel, creșterea netă atât a *activelor financiare*, cât și a *pasivelor* este înregistrată cu semnul plus, iar diminuarea netă – cu semnul minus. În prezentarea desfășurată a BP, toți indicatorii în bază brută ai contului financiar sunt reflectați cu semnul *plus*.

A. Exemple de tranzacții ce generează intrări de mijloace financiare și se înregistrează pe credit:

- ✓ exportul de bunuri și servicii, remunerarea salariaților rezidenți de către nerezidenți și obținerea venitului aferent factorilor de producție deținuți de rezidenți și utilizați de nerezidenți sau aferent titlurilor de valoare emise de nerezidenți, aflate în posesia rezidenților.
- ✓ încasări din creșterea de pasive și vânzării / micșorării de active financiare sub formă de investiții directe și investiții de portofoliu, vânzarea titlurilor de valoare străine de către rezidenți și cumpărarea titlurilor de valoare moldovenești de către nerezidenți, tragerile la împrumuturile primite de la nerezidenți, rambursarea împrumuturilor acordate de rezidenți, intrările la alocările de DST, utilizarea activelor de rezervă.

B. Exemple de tranzacții ce generează ieșiri de mijloace financiare și se înregistrează pe debit:

- ✓ importul de bunuri și servicii, remunerarea salariaților nerezidenți de către rezidenți și achitarea venitului provenit din utilizarea de către rezidenți a factorilor de producție deținuți de nerezidenți sau provenit din titlurile de valoare în posesia nerezidenților, emise de rezidenți.
- ✓ plăți ca rezultat al stingerii pasivelor și achiziției de active financiare sub formă de investiții directe sau investiții de portofoliu, răscumpărarea titlurilor de valoare moldovenești de la nerezidenți și procurarea titlurilor de valoare străine de către rezidenți, rambursările împrumuturilor acordate de nerezidenți, tragerile la împrumuturile acordate de rezidenți nerezidenților, plățile la alocările de DST, consolidarea activelor de rezervă.

C. Venituri secundare și transferuri de capital

Spre deosebire de tranzacțiile descrise la literele A și B, care presupun schimburi, angajamente reciproce, la articolele *venituri secundare* și *transferuri de capital* se efectuează înregistrarea compensatorie a bunurilor și serviciilor primite sau furnizate gratuit, precum și a ajutoarelor bănești și a altor operațiuni de transfer unilateral, cum ar fi asistența tehnică acordată din exterior țării, cotizațiile țării în organisme internaționale sau transferurile personale efectuate de persoanele fizice de peste hotare.

D. Erori și omisiuni

Modalitatea de înregistrare în balanța de plăți bazată pe contabilizarea în partidă dublă implică o egalitate a sumei înscrierilor pe credit și pe debit. În practică, însă, nu se întâmplă așa, deoarece datele pentru diferite articole sunt colectate din diverse surse, drept rezultat se obține un sold net debitor sau net creditor, care este înregistrat compensatoriu la un articol special numit *erori și omisiuni*. Astfel, dacă balanța componentelor reprezintă un sold net creditor, se va efectua o înscriere compensatorie la debitul acestui articol și viceversa. *Erori și omisiuni* pot apărea din cauza specificului surselor primare, în urma variației ratelor de schimb, decalajului de timp între momentul tranzacției și înregistrarea acesteia, a suprapunerii perioadelor de raportare, precum și din alte motive.

1.2.2.3. SURSELE DE INFORMAȚIE

Principalele surse de informație utilizate pentru colectarea datelor aferente balanței de plăți sunt Biroul Național de Statistică (datele despre comerțul cu mărfuri și servicii, investițiile directe ale altor sectoare), instituțiile sectorului bancar (băncile licențiate, casele de schimb valutar și departamentele BNM), instituțiile guvernamentale (Cancelaria de Stat, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Educației și Cercetării, Biroul Migrație și Azil, Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare, Agenția Servicii Publice (ASP)), reprezentanțele organismelor internaționale în Moldova, precum și agenții economici.

Datele din sursele menționate sunt completate cu cele din sistemul de raportare a tranzacțiilor internaționale (SRTI). Prin SRTI prezintă date două categorii de agenți economici:

- (1) băncile licențiate și Banca Națională a Moldovei care raportează despre operațiunile bancare internaționale efectuate atât în numele clienților, cât și în nume propriu;
- (2) alți agenți economici rezidenți care au conturi deschise în băncile din străinătate și raportează rulajele din aceste conturi.

Pe lângă datele colectate din rapoarte statistice, sunt efectuate un șir de **estimări și ajustări** în scopul îmbunătățirii calității și plenitudinii datelor:

Bunuri

Datele oficiale înregistrate de Serviciul Vamal despre importul / exportul de bunuri, prelucrate și transmise BNM de către BNS sunt ajustate metodologic pentru obținerea agregatelor conform metodologiei balanței de plăți cele mai semnificative ajustări fiind:

1. excluderea exportului / importului de bunuri după / pentru prelucrare pentru care nu are loc schimbul dreptului de proprietate;
2. excluderea din exporturi a vânzărilor magazinelor duty-free, care se consideră, în principal, procurate de către nerezidenți și se includ la serviciile de călătorii;
3. excluderea, în procesul ajustării importului din prețuri CIF în prețuri FOB, a costului serviciilor de asigurare și transportare, care au fost estimate la 10% din valoarea importurilor din CSI (cu excepția Ucrainei) și 6% – din restul țărilor (cu excepția României);
4. excluderea valorii bunurilor pentru reparații sau depozitare fără transferul dreptului de proprietate;
5. excluderea valorii bunurilor personale ale migrantilor;

6. includerea datelor înregistrate de Serviciul Vamal despre importul / exportul de bunuri efectuat de persoane fizice, completate cu estimările BNM;
7. includerea, în baza datelor din SRTI și a rapoartelor agenților economici, a valorii estimative a bunurilor procurate de către transportatorii internaționali, rezidenți ai altor state, aerieni, maritimi și auto, în porturi și aeroporturi în țări diferite de cea de rezidență;
8. includerea valorii exporturilor nete de bunuri negociate peste hotare.

Servicii

Servicii de transport

- Importul serviciilor de transport de mărfuri este evaluat în baza datelor obținute de la recalcularea valorii mărfurilor din prețuri CIF în prețuri FOB (vezi compartimentul *Bunuri*). Datele astfel obținute sunt divizate estimativ pe tipuri de transport (maritim, aerian și alte).
- Pentru serviciile auxiliare de transport se efectuează estimări suplimentare a datelor colectate prin intermediul SRTI, ce este sursa de bază.
- Valoarea serviciilor de tranzitare a gazelor naturale pe teritoriul Republicii Moldova se înregistrează în baza rapoartelor primare colectate.
- Serviciile de transport rutier, feroviar, aerian și maritim de pasageri se estimează în baza raportului de la BNS, completat de informația colectată prin intermediul SRTI.
- În baza datelor privind asistența tehnică acordată țării se estimează partea din serviciile de transport aerian prestate nerezidenților (vezi compartimentul *Venituri secundare*).

Servicii de călătorii

- În baza datelor colectate prin intermediul SRTI se fac estimări pentru următoarele subarticole: bunuri și servicii procurate de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt, servicii de sănătate, servicii de instruire și altele.
- În baza informației privind operațiunile de vânzare / cumpărare a valutei de către casele de schimb valutar se estimează o parte din consum distribuit estimativ pe subarticole.
- Exportul de mărfuri de către magazinele duty-free se utilizează pentru aprecierea valorii mărfurilor procurate de către nerezidenți la plecarea din țară.
- În baza datelor privind asistența tehnică acordată țării se estimează valoarea serviciilor de călătorii ale experților nerezidenți.
- Utilizând numărul declarațiilor vamale înregistrate de Serviciul Vamal despre importul / exportul de bunuri efectuat de persoane fizice, se estimează cheltuielile de călătorii ale persoanelor fizice ce se ocupă cu importul / exportul de bunuri. Cheltuielile de întreținere se determină ținând cont de durata șederii și zona geografică (țara).
- Din valoarea remunerării salariaților moldoveni aflați peste hotare se evaluează cheltuielile de întreținere ale acestora în țările respective.
- Se estimează serviciile de călătorii prestate rezidenților / nerezidenților ce își fac studiile sau își perfecționează calificarea profesională peste hotare / în Republica Moldova. Estimările se efectuează având în vedere numărul de persoane (studenți, elevi, stagiați etc.), țara, durata studiilor, tipul și valoarea contractului, bursele de care beneficiază rezidenții peste hotare și, respectiv, nerezidenții în Republica Moldova.
- Se estimează consumul refugiaților nerezidenți pe teritoriul țării, acestea includ cheltuielile din

cont propriu și costurile suportate de rezidenții țării. Ultimele sunt înregistrate în contrapartidă cu veniturile secundare.

Alte servicii

- În baza datelor înregistrate de Serviciul Vamal despre importul / exportul de bunuri se calculează valoarea serviciilor de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților.
- Informația colectată prin intermediul SRTI este utilizată pentru calcularea valorii serviciilor de construcții, de întreținere și reparații, de informatică și de informații, a altor servicii și, parțial, a serviciilor administrației publice.
- În baza datelor BNS despre comerțul exterior cu servicii se calculează valoarea serviciilor poștale și de curierat, a serviciilor de telecomunicații și a serviciilor personale, culturale și de agrement.
- Exportul serviciilor de asigurare se calculează în baza datelor BNS, iar pentru evaluarea importului se aplică un coeficient la valoarea primelor de asigurare plătite de către rezidenți companiilor de asigurare străine, ce sunt obținute prin SRTI. Suplimentar, în baza numărului de autovehicule importate de către persoanele fizice, se estimează serviciile de asigurare a acestor mijloace de transport.
- Serviciile financiare se calculează din informația colectată prin intermediul SRTI, precum și se fac estimări în baza informației privind ratele medii ponderate ale dobânzilor, colectate de subdiviziunile BNM, și a datelor Ministerului Finanțelor.
- În baza datelor despre mișcările de valută pe conturile ambasadelor și consulatelor Republicii Moldova peste hotare sunt calculate bunurile și serviciile administrației publice.
- Se estimează serviciile administrației publice calculate din suma asistenței tehnice acordate Republicii Moldova de către organismele internaționale și guvernele străine.

Venituri primare

- Remunerarea salariaților rezidenți pentru munca prestată nerezidenților se estimează în baza modelului de calculare a remiterilor personale, în cadrul balanței de plăți (vezi subcapitolul respectiv).
- Remunerarea salariaților nerezidenți ce lucrează în Moldova se estimează în baza valorii asistenței tehnice și a informației colectate prin SRTI. În baza datelor SRTI sunt estimativ determinate pragurile valorice pentru repartitia transferurilor de bani efectuate de persoanele fizice din Republica Moldova în favoarea celor de peste hotare după tipul tranzacției în: (a) remunerarea salariaților nerezidenți și transferuri curente ale persoanelor fizice, (b) transferuri de capital între gospodăriile casnice.
- Pentru aprecierea profitului reinvestit se utilizează datele despre rezultatele activității întreprinderilor cu capital mixt și străin în conformitate cu principiul rezultatelor operaționale curente. La calcul se iau în considerație rezultatele nete doar din activitatea operațională, cu excluderea veniturilor / pierderilor din activitatea financiară determinate de fluctuația cursului valutar, precum și din activitatea investițională determinate de reevaluare etc. Dividendele primite de rezidenți în urma investițiilor directe peste hotare se estimează în baza datelor din SRTI.

Venituri secundare

- Transferurile curente personale se estimează în baza modelului de calculare a remiterilor personale, în cadrul balanței de plăți (vezi subcapitolul respectiv).
- Exportul de mărfuri de către magazinele duty-free se utilizează pentru estimarea valorii mărfurilor procurate de către rezidenți la plecarea din țară pentru a fi oferite drept cadouri nerezidenților.
- Transferurile curente privind studiile cu finanțare de la buget și perfecționarea cadrelor din contul organizațiilor internaționale și guvernelor străine se evaluează în baza informației de la instituțiile de resort.
- Transferurile curente ce țin de impozitele și taxele achitate de rezidenți în țările unde se află la muncă sunt calculate utilizând un coeficient aplicat la valoarea remunerării salariaților.
- Transferurile curente în domeniul asigurării (altele decât asigurarea vieții) sunt calculate în baza sumelor primelor de asigurare fără valoarea estimativă a serviciilor de asigurare.
- Asistența tehnică și granturile acordate de către donatorii externi sunt evaluate în baza bugetelor proiectelor disponibile în Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe, valoarea aferentă perioadei de raportare fiind estimată aproximativ și completată cu informația privind asistența acordată altor entități, din afara acestor proiecte, în baza informației din SRTI. Asistența tehnică și granturile sunt estimate în valoare brută și includ suma totală a proiectelor – atât banii transferați în țară de la donatori, cât și cheltuielile aferente proiectelor respective, efectuate peste hotare.

Transferuri de capital

- Transferurile de capital ale sectorului administrația publică se calculează în baza datelor privind asistența externă, din care se evidențiază transferurile pentru proiecte cu caracter investițional.
- Transferurile de capital între gospodăriile casnice se estimează în baza modelului de calculare a remiterilor personale în cadrul balanței de plăți.

Remiterile personale în cadrul balanței de plățiTabelul 2. *Remiteri personale în cadrul balanței de plăți*

Remiteri personale a+b+c		
a. Transferuri personale	b. Remunerarea salariaților minus taxele și impozitele, contribuțiile sociale, cheltuielile de transport și de ședere în țara gazdă	c. Transferuri de capital între gospodăriile populației

În cadrul balanței de plăți nu există un articol separat, nici grup de articole, a căror sumă reprezintă remiterile personale ale persoanelor fizice. Deoarece acest indicator este unul de interes sporit pentru Republica Moldova, BNM a elaborat un model pentru estimarea componentelor acestora și a prezentării remiterilor personale pe zone geografice. Indicatorul remiteri personale se calculează adițional la BP și se prezintă separat cu titlu informativ.

La baza estimărilor sunt (1) datele privind transferurile bănești de peste hotare în favoarea persoanelor fizice efectuate prin intermediul băncilor licențiate și al oficiilor poștale; (2) estimarea tranzacțiilor în valută ale persoanelor fizice; (3) ancheta forței de muncă realizată de BNS.

Pentru estimarea resurselor transmise în țară prin alte căi decât băncile licențiate, sistemele de transfer rapid de bani sau oficiile poștale se analizează evoluția depozitelor persoanelor fizice rezidente, evoluția numerarului în valută deținut de băncile licențiate, rulajele caselor de schimb valutar, precum și principalele tipuri de cheltuieli a valutei străine în numerar în baza evoluției piețelor de imobil și autoturisme. Se ține cont de predispoziția spre economisire a persoanelor ce primesc remiteri de bani de peste hotare, precum și de evoluția consumului gospodăriilor populației în perioada respectivă.

În baza datelor din SRTI sunt determinate estimativ pragurile valorice pentru repartitia transferurilor de bani efectuate de persoanele fizice de peste hotare în favoarea celor din Republica Moldova după tipul tranzacției în: (a) remunerarea salariaților și transferuri curente ale persoanelor fizice; (b) transferuri de capital între gospodăriile populației; (c) transferuri aferente altor sectoare, inclusiv organizații non-profit.

Datele anchetei forței de muncă sunt utilizate pentru estimarea rezidenței persoanelor fizice.

Investiții directe

- **Achiziția netă de active financiare – participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor, și instrumentele de natura datoriei** – se evaluează în baza datelor din SRTI, a datelor DMFAS (Debt Management and Financial Analysis System) cu privire la împrumuturile externe acordate nerezidenților, atât afiliaților, cât și fondatorilor din străinătate, și informației privind operațiunile valutare autorizate. Împrumuturile între bănci, fonduri de investiții și alți intermediari financiari rezidenți (alții decât companiile de asigurare și fondurile de pensii) și întreprinderile afiliate lor de peste hotare se înregistrează la articolul *Alte investiții*.
- **Acumularea netă de pasive – participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor, și instrumentele de natura datoriei** – se evaluează în baza datelor din baza de date a raportului statistic „1-Invest” colectat de BNS, rapoartelor cu privire la acționarii băncilor licențiate, rapoartelor privind situația modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate, datelor privind emisiile de valori mobiliare cu participarea nerezidenților și tranzacțiile cu valori mobiliare cu participarea nerezidenților pe piața secundară (primite de la CNPF), în baza datelor din SRTI și a datelor DMFAS cu privire la împrumuturile externe acordate de către nerezidenți afiliaților sau fondatorilor lor din Republica Moldova. Ca sursă informativă, de verificare/completare a informațiilor sunt utilizate bilanșurile contabile și situațiilor de profit și pierderi (Anexele 1, 3 la SNC „Prezentarea situațiilor financiare”). Similar activelor, împrumuturile între: bănci, fonduri de investiții, precum și alți intermediari financiari (alții decât companiile de asigurare și fondurile de pensii) rezidenți și investitorii lor străini direcți și / sau întreprinderile afiliate lor de peste hotare se înregistrează la articolul *Alte investiții*.

Investiții de portofoliu

Principalele surse pentru elaborarea indicatorilor sunt SRTI și rapoartele de la CNPF privind tranzacțiile pe piețele primară și secundară, informația din baza de date a raportului statistic „1-Invest” de la BNS, informația despre acționarii nerezidenți ai băncilor din „Raportul privind acționarii băncii”, rapoartele privind situația modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate și informațiile parvenite de la Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare privind

titlurile de stat. De asemenea, sunt utilizate informațiile din rapoartele băncilor licențiate privind poziția valutară deschisă și privind valorile mobiliare străine.

Derivate financiare

Unica sursă de date disponibilă pentru indicatorii privind derivatele financiare este SRTI.

Alte investiții

Numerarul și depozitele se evaluează în baza rapoartelor zilnice și lunare detaliate de la băncile licențiate, informației despre rulajele de pe conturile directe ale agenților economici rezidenți peste hotare și modelului de estimare a rulajelor în numerar de valută ale persoanelor fizice. Esența modelului constă în elaborarea estimărilor de intrări/ieșiri nete informale de numerar ale persoanelor fizice (gospodăriile populației), bazată pe comparația intrărilor nete estimate din remiteri personale în perioada de referință și a datelor privind cererea și oferta de valută pe piață, analizată concomitent cu evoluția depozitelor noi și a retragerii de depozite de către persoane fizice, și a datelor privind modificarea valorii depozitelor rezidenților Republicii Moldova în băncile de peste hotare, în baza statisticilor BIS.

Împrumuturile se compilează în baza SRTI și a datelor DMFAS. Sursa principală este baza de date a sistemului DMFAS, la nivel de împrumut, notificat de către BNM, în cazul împrumuturilor private, iar în cazul celor publice, de către Ministerul Finanțelor. La nivel de entitate economică-debitor datele din DMFAS se completează cu datele SRTI, care reflectă toate tranzacțiile cu nerezidenții, astfel se completează informația din DMFAS cu tranzacțiile ce țin de împrumuturile care conform legislației nu sunt supuse notificării sau pentru care sunt omise/incomplete raportările pentru perioada de referință. Pentru a evita dublarea, informația se verifică la nivel de agent economic debitor-rezident – creditor-nerezident după principiu „loan by loan”.

Creditele comerciale și avansurile sunt estimate trimestrial în baza comparației plăților și încasărilor înregistrate în SRTI pentru exportul și importul de mărfuri cu datele din declarațiile vamale la nivel de agent economic individual pentru diferite tipuri de operațiuni comerciale: cumpărare / vânzare fermă, furnizarea de materiale și echipamente pentru lucrări de construcții, montaj etc. și datele vamale despre tranzacțiile barter cu valori neechivalente. De asemenea, se estimează creditele comerciale și avansurile aferente comerțului internațional cu servicii pentru 4 tipuri principale de servicii, unde permite sursa de date.

La efectuarea calculelor se exclud operațiunile agenților al căror gen de activitate nu este comercial, tranzacțiile care nu presupun plăți (de exemplu, ajutorul umanitar, granturile și proiectele de asistență tehnică), plățile ce nu presupun livrări de marfă (avansuri acordate- returnate și avansuri încasate-returnate), tranzacțiile ce dublează informația din alte surse (în cadrul contractelor de împrumut), precum și cele cu participarea rezidenților în care marfa nu a trecut hotarul țării (de exemplu, în cazul intermedierei în tranzacțiile cu mărfuri procurate și vândute ulterior peste hotare). Aceeași metodă este utilizată atât pentru creditele comerciale și avansurile primite de la partenerii din străinătate, cât și pentru cele acordate nerezidenților.

Datele trimestriale și anuale preliminare se actualizează la elaborarea variantei finale a bilanțului de plăți în baza raportului anual al BNS „*Notă informativă privind avansurile, investițiile, împrumuturile și decontările cu clienții externi*” (până în anul 2015) și anexei 9 „*Notă informativă privind relațiile cu nerezidenții*” la SNC „*Prezentarea situațiilor financiare*” (anii 2016-2019). Începând cu anul 2020 se utilizează informația din raportul anual 1-Invest „*Investițiile străine alocate de către întreprinderi în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții*” și, cu scop de validare/verificare, date individuale

din *Bilanțul contabil și situațiile de profit și pierderi* (Anexele nr.1 și 3 la SNC) ale întreprinderilor ce raportează 1-Invest anual.

Alte creanțe / angajamente -altele au ca sursă indicatorii de la alte articole cu sursele specifice acestora, ce țin de creanțele sau angajamentele apărute ca rezultat al necoincidenței între momentul tranzacției și momentul plății / încasării corespunzătoare ei, altele decât cele reflectate la credite comerciale și avansuri.

Activele de rezervă

Poziția valutară a BNM este sursa de bază pentru calcularea fluxurilor privind *activele de rezervă*, ce sunt estimate în baza la cross-cursurile oficiale de schimb zilnice ale valutelor originale față de dolarul SUA. Datele tranzacțiilor cu valori mari sunt validate suplimentar cu informațiile din SRTI. Titlurile de valoare din componența activelor de rezervă sunt reevaluate lunar la prețul de piață corespunzător fiecărui instrument în ultima zi a lunii de referință. Dobânda calculată la depozite se acumulează zilnic, iar pentru titlurile de valoare în valută – lunar.

1.2.3. NORME METODOLOGICE REFERITOARE LA POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Poziția investițională internațională (PII) a Republicii Moldova este elaborată conform standardelor internaționale recomandate de FMI în *Manualul „Balanța de plăți și poziția investițională internațională”*, ediția a VI-a (MBP6, 2009). Indicatorii PII sunt integrați și reconciliați cu datele datoriei externe (poziții) și ale balanței de plăți (fluxuri), ceea ce este reflectat în **Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare**.

Poziția investițională internațională este un cont macroeconomic ce conține informații la o dată fixă (*sfârșitul trimestrului, semestrului, primelor nouă luni ale anului sau sfârșitul anului*) cu privire la valoarea și structura:

1. Activelor financiare ale rezidenților țării sub formă de creanțe față de nerezidenți și aurului monetar deținut ca activ de rezervă;
2. Angajamentelor rezidenților țării față de nerezidenți.

Diferența dintre active și pasive constituie PII netă și reprezintă o creanță netă (este net creditoare când activele financiare depășesc pasivele) sau un angajament net (este net debitoare când pasivele sunt mai mari decât activele financiare) față de restul lumii. În Republica Moldova PII este constant net debitoare, reprezintă un angajament net față de restul lumii.

Articolele din PII sunt identice cu cele ale contului financiar din balanța de plăți, la fel și clasificările utilizate. Astfel, articolele din PII sunt clasificate după cum urmează:

- După categorii funcționale – investiții directe, investiții de portofoliu, derivate financiare (altele decât rezervele), alte investiții și active de rezervă;
- După instrumente financiare – conform categoriilor largite (i) titluri de participare și acțiuni în fonduri de investiții; (ii) instrumente de natura datoriei: DST, numerar și depozite, titluri de angajamente, împrumuturi, credite comerciale și avansuri, alte creanțe / angajamente - altele și (iii) alte active financiare și angajamente: aur monetar, derivate financiare;
- Conform sectorului instituțional al rezidentului – banca centrală; societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală; administrația publică și alte sectoare, care sunt divizate în: alte societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației;
- Conform scadenței – pe termen scurt sau termen lung (în cazul instrumentelor de natura datoriei, conform scadenței inițiale / originale).

Valoarea poziției investiționale internaționale la sfârșitul unei perioade este determinată ca suma următoarelor componente: poziția la sfârșitul perioadei anterioare, fluxul net ce rezultă din tranzacțiile reflectate în balanța de plăți și alte modificări generate de alte motive decât tranzacțiile între rezidenți și nerezidenți, care pot fi atribuite altor modificări ale volumului și reevaluărilor (determinate de modificări ale cursurilor de schimb sau ale prețurilor).

Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare reflectă toate modificările în pozițiile financiare, altele decât tranzacțiile înregistrate în balanța de plăți:

- Alte modificări de volum pe parcursul perioadei curente;
- Reevaluarea în legătură cu alte schimbări de preț;
- Reevaluarea ca rezultat al fluctuației cursului de schimb valutar.

Tranzacțiile și pozițiile se evaluează, în general, la prețuri de piață. Pentru pozițiile instrumentelor nenegociabile (împrumuturi, credite comerciale și avansuri, numerar și depozite, alte creanțe și angajamente -altele) se utilizează de preferință evaluarea nominală, cu excepția angajamentelor la împrumuturile, care se evaluează la valoarea amortizată și a creditelor comerciale și avansurilor, evaluate la valoarea contabilă. Tot la valoarea contabilă sunt evaluate pozițiile sub formă de *participații* (din cadrul *investițiilor directe și de portofoliu*). În același timp, tranzacțiile cu aceste instrumente sunt evaluate la prețuri de piață, iar discrepanța dintre evaluarea de piață a tranzacțiilor și evaluarea nominală (sau de bilanț, sau amortizată) a pozițiilor se înregistrează la „*Modificări care reflectă schimbări de preț*”.

Reevaluarea în cazul modificării cursului valutar este cauzată de schimbarea valorii instrumentului financiar ca rezultat al fluctuației cursului de schimb al valutei originale a acestuia față de dolarul SUA, unitatea de evaluare acceptată pentru evaluarea pozițiilor și fluxurilor de active financiare și pasive în procesul de compilare a conturilor internaționale sau față de o altă valută de referință pentru compilare, de exemplu, euro.

Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare reprezintă modificări în valoarea activelor determinate de alte cauze decât tranzacțiile și reevaluarea. La ele se referă: modificările în urma anulării, reclasificările, modificările în activele financiare în urma schimbării atribuirii rezidențiale a entităților instituționale, ca rezultat al conversiei / cesiunii activelor financiare / pasivelor.

Structura și componentele PII în scopuri analitice se prezintă în diverse moduri de clasificare și niveluri de agregare:

- i. după categoriile funcționale și conform categoriilor largi ale instrumentelor financiare cu reflectarea pozițiilor și tuturor componentelor modificării acestora pentru creanțe și angajamente separat;
- ii. după instrumentele financiare pentru active și pasive;
- iii. după categoriile funcționale în bază netă (active minus pasive);
- iv. după sectoarele instituționale și categoriile funcționale, unde sectorul instituțional este cel al rezidentului (sectorul deținătorului sau creditorului rezident în cazul activelor financiare și sectorul emitentului sau debitorului rezident în cazul angajamentelor), separat pentru active și pasive și în bază netă (active minus pasive);
- v. după scadențe (pe termen lung și pe termen scurt), inclusiv categorii funcționale și instrumente financiare, separat pentru active și pasive și în bază netă;
- vi. după valuta originală a instrumentelor financiare pentru active și pasive, cu evidențierea leului moldovenesc și altor valute sumar.

Spre deosebire de PII cu structura standard, care prezintă situația financiară a țării față de restul lumii la o dată fixă, pe parcursul unui interval definit cu o periodicitate stabilită, *raportul integrat al PII* (tabelul 3) cuprinde suplimentar datele privind situația la începutul perioadei de referință și la finele acesteia și *Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare*. O astfel de prezentare permite evidențierea conexiunilor între pozițiile de la începutul perioadei, tranzacțiile din contul financiar al BP și alte modificări ale activelor și pasivelor financiare pe parcursul perioadei respective, și pozițiile de la sfârșitul perioadei.

Sursele de informație pentru compilarea PII sunt identice cu cele utilizate la colectarea datelor aferente contului financiar al BP.

Tabelul 3. Raportul integrat "Poziția investițională internațională" – agregate de bază

	Poziția la începutul perioadei	Fluxul din balanța de plăți	Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare			Poziția la sfârșitul perioadei
			Modificări în PII care reflectă:			
			Evaluări		alte modificări de volum	
			schimbări de preț	fluctuația cursului de schimb		
Poziția investițională internațională (netă)						
Active						
Investiții directe						
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții <i>Participații și acțiuni (inclusiv reinvestirea profiturilor)</i>						
Instrumente de natura datoriei						
Investiții de portofoliu						
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții						
Titluri de creanță						
Derivate financiare (altele decât rezervele)						
Alte investiții						
Alte participații la capital						
Numerar și depozite						
Împrumuturi						
Sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate						
Credite comerciale și avansuri						
Alte creanțe – altele						
Active de rezervă						
Pasive						
Investiții directe						
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții <i>Participații și acțiuni (inclusiv reinvestirea profiturilor)</i>						
Instrumente de natura datoriei						
Investiții de portofoliu						
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții						
Titluri de angajamente						
Derivate financiare (altele decât rezervele)						
Alte investiții						
Alte participații la capital						
Numerar și depozite						
Împrumuturi						
Sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate						
Credite comerciale și avansuri						
Alte angajamente – altele						
Drepturi speciale de tragere						

Ancheta Coordonată a Investițiilor Directe (Coordinated Direct Investment Survey - CDIS)

CDIS reprezintă statistici distincte anuale privind pozițiile investițiilor directe, ce oferă date în distribuție geografică și pe activități economice ale acestora, elaborate de FMI. Elaborarea CDIS este parte a cerințelor obligatorii statistice a standardului de diseminare a statisticilor SDDS+, superior celui asumat de către Republica Moldova în calitate de membru a FMI, care însă, sunt compilate în bază voluntară din 2009, Moldova fiind selectată ca țară-pilot în procesul de lansare și dezvoltare a CDIS.

Datele CDIS sunt compilate conform principiului direcțional (în economia națională / peste hotare), spre deosebire de statistica investițiilor directe din poziția investițională internațională, ce se prezintă conform principiului active / pasive, ceea ce constituie principalul motiv al deosebirii indicatorilor. Atât pentru investițiile sub formă de participatii la capital și acțiuni, cât și pentru cele sub formă de instrumente de datorie (împrumuturi, credite comerciale și alte angajamente) se utilizează principiul „valorii de bilanț” în bază netă.

Datele anuale reflectă situația de la sfârșitul anului calendaristic și sunt prezentate separat pentru capitalul propriu și instrumentele de datorie. Distribuția geografică a ISD este reflectată conform țării investitorului nemijlocit.

Suplimentar prezentărilor solicitate de către FMI, pe pagina web a BNM este publicată prezentarea mixtă, pe regiuni geografice (UE, CSI și Restul lumii) și activități economice.

Rezervele internaționale și lichiditatea în valută

Statistica privind rezervele internaționale și lichiditatea în valută (RILV) este alt set de statistici distincte ce reflectă poziții, elaborate lunar conform standardelor recomandate de FMI în „Rezervele internaționale și lichiditatea în valută: Îndrumări privind formatul de prezentare a datelor” (FMI, 2013) și BPM6.

Structura RILV este bazată pe două concepte de bază: (1) Rezervele internaționale (Activele de rezervă) și (2) Lichiditatea în valută. Conform BPM6, „Rezervele internaționale reprezintă acele active externe care se caracterizează prin disponibilitate imediată și control al autorităților monetare pentru utilizare în scopul acoperirii necesităților de finanțare a balanței de plăți, intervenții pe piețele valutare pentru influențarea cursului de schimb valutar și în alte scopuri conexe.” Lichiditatea în valută este un concept mai larg decât cel al rezervelor internaționale. În raportul RILV sunt prezentate două dimensiuni:

1. resurse în valută (inclusiv activele oficiale de rezervă și alte active în valută) la dispoziția autorităților care sunt ușor disponibile pentru a răspunde cererii de valută și,
2. ieșiri preconizate și potențiale de resurse în valută, rezultate din datoriile pe termen scurt în valută și din activitățile din afara bilanțului ale autorităților.

Raportul RILV cuprinde 4 secțiuni:

Secțiunea I. Activele oficiale de rezervă și alte active în valută

Secțiunea II. Ieșiri nete preconizate pe termen scurt din active în valută

Secțiunea III. Ieșiri nete potențiale pe termen scurt din active în valută

Secțiunea IV. Poziții informative, ce reflectă inclusiv și structura pe valute originale a compoziției activelor de rezervă, în special pe fiecare din valutele coșului DST și alte valute.

1.2.4. NORME METODOLOGICE REFERITOARE LA DATORIA EXTERNĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Datoria externă este elaborată conform standardelor recomandate de Fondul Monetar Internațional în manualul „*Statistica datoriei externe: ghid pentru compilatori și utilizatori*” (SDE, 2013).

Datoria externă brută a Republicii Moldova la o anumită dată este egală cu suma tuturor angajamentelor curente efective, necondiționate ale rezidenților față de nerezidenți ce implică pentru debitor una sau mai multe plăți de principal și / sau de dobândă la unul sau mai multe momente în viitor.

Datoria externă a țării constă din următoarele pasive, sub formă de:

- Investiții de portofoliu - titluri de angajamente;
- Împrumuturi;
- Alocări de DST;
- Numerar și depozite;
- Credite comerciale și avansuri;
- Alte angajamente aferente datoriei;
- Investiții directe: creditare intragrup (Titluri de angajamente, Împrumuturi, Credite comerciale, Alte angajamente).

Investițiile de portofoliu – instrumentele de natura datoriei includ titlurile de angajamente emise de rezidenții Moldovei, deținute de nerezidenți, inclusiv valorile mobiliare de stat emise pentru a fi plasate pe piața internă a Republicii Moldova², procurate de către nerezidenți.

Titlurile de angajamente se repartizează după proveniența sectorială a emitentului și după tipul instrumentului.

Poziția angajamentelor la investițiile de portofoliu la o anumită dată reprezintă suma titlurilor de angajamente emise de rezidenții Moldovei, deținute de nerezidenți, minus cele cu scadența expirată plus dobânda acumulată pentru perioada de raportare, dacă plata ei este prevăzută conform acordului într-o perioadă ulterioară.

Împrumuturile cuprind:

- împrumuturile băncii centrale – împrumuturi contractate de la FMI și valorificate de BNM;
- împrumuturile administrației publice (ale statului și ale unităților administrativ-teritoriale (UAT)) – împrumuturi externe contractate și valorificate de guvernul central și local, în numele Republicii Moldova;
- împrumuturile private garantate de stat – împrumuturi externe contractate sub garanția guvernului și valorificate de sectorul privat;
- împrumuturile corporațiilor publice – împrumuturi externe contractate și valorificate de către entități economice, în al căror capital social statul deține mai mult de 50 la sută;
- împrumuturile private din cadrul investițiilor directe (*creditarea intragrup*) – împrumuturi externe contractate și valorificate de companii afiliate nerezidente.

² Conform Legii cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat nr. 419 din 22.12.2006, în vigoare din 09.09.2007, valorile mobiliare de stat emise pentru a fi plasate pe piața internă a RM, procurate de către nerezidenți, sunt atribuite de către Ministerul Finanțelor la datoria de stat internă, însă constituie parte a datoriei externe conform recomandărilor FMI de elaborare a statisticilor conturilor internaționale.

- împrumuturile private – împrumuturi externe contractate și valorificate de sectorul privat (societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală și alte sectoare), cu excepția celor primite de la companii afiliate nerezidente, care sunt reflectate la *creditarea intragrup*.

Poziția angajamentelor sub formă de împrumuturi la o anumită dată se calculează ca suma împrumuturilor externe contractate și valorificate de rezidenții Republicii Moldova minus plățile de principal reale, plus arieratele la dobândă și minus achitarea lor.

Alocările de DST reprezintă un angajament pe termen lung al țării față de FMI. Țările receptoare de alocări de DST achită o dobândă pentru ele și sunt obligate să le restituie FMI în anumite circumstanțe, cum ar fi încetarea participării țării în Departamentul de DST al FMI sau lichidarea acestuia, sistarea statutului de membru al FMI.

Numerarul și depozitele includ conturile curente și depozitele nerezidenților în sistemul bancar național și în alte societăți financiare rezidente.

Creditele comerciale și avansurile sunt angajamentele sub formă de credite și avansuri acordate de furnizor sau cumpărător în tranzacțiile de comerț cu mărfuri și servicii. Ele includ:

- avansurile primite de către agenți economici de la nerezidenți pentru bunuri și servicii și pentru lucrări în curs de derulare (sau care urmează a fi întreprinse);
- angajamentele rezultante din tranzacțiile barter cu bunuri ce au valori neechivalente (în cazul în care valoarea importului depășește exportul);
- angajamentele rezultante din plățile amânate sau plățile pe etape pentru bunuri importate, servicii primite în cazul în care momentul de transfer a drepturilor de proprietate / prestare diferă de momentul efectuării plăților.

Alte angajamente aferente datoriei includ angajamentele aferente tranzacțiilor cu investiții, angajamentele privind distribuția dividendelor, impozitele, primele de asigurare, alte angajamente diverse, neonorate în timp în raport cu nerezidenții.

Creditarea intragrup – angajamente aferente datoriilor întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți din străinătate și datoriilor investitorilor direcți rezidenți față de întreprinderile din străinătate la care ei sunt fondatori (investiție inversă), sub formă de împrumuturi, credite comerciale și avansuri, alte angajamente.

Poziția angajamentelor sub formă de *împrumuturi între companiile afiliate* calculat la o anumită dată reprezintă suma împrumuturilor externe contractate și valorificate de entitățile economice rezidente de la investitorii lor direcți nerezidenți / întreprinderile cu investiții directe din străinătate la care rezidenții sunt fondatori minus plățile de principal reale, plus arieratele la dobândă.

Conform *SDE 2013*, arieratele la serviciul împrumuturilor și titlurilor de angajamente, ce reprezintă sume de principal și de dobândă datorate și neonorate, sunt considerate drept parte din valoarea poziției instrumentului financiar original ce generează datoria și sunt reflectate suplimentar ca un articol informativ.

Datoria externă este specificată pe *sectoare instituționale*, după clasificarea aplicată în balanța de plăți și PII: administrația publică, banca centrală, societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, alte sectoare (alte societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLGP) și investiții directe: creditarea intra-grup. Angajamentele externe sunt atribuite la sectorul debitorului nemijlocit și nu la cel al garantului, cu excepția cazurilor în care garanția este

activată. Conform structurii standard a datoriei externe brute *creditarea intragrup* nu este prezentată sectorial, similar pozițiilor respective din cadrul PII și a fluxurilor din BP.

Se compilează și prezentarea integrată a DE, similar celei a PII, cu evidențierea contului altor modificări (tabelul 4).

Tabelul 4. Datoria externă brută: reconcilierea pozițiilor cu fluxurile

	Poziția la sfârșitul perioadei	Modificări care reflectă:			Poziția la sfârșitul perioadei
		Intrări	Plăți reale de principal	Alte schimbări	
Datoria externă publică / private					
Administrația publică / Banca centrală / Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală / Alte sectoare					
Termen scurt					
Numerar și depozite					
Instrumente de datorie					
Împrumuturi					
Credite comerciale și avansuri					
Alte angajamente aferente datoriei					
Termen lung					
Alocări de DST					
Numerar și depozite					
Instrumente de datorie					
Împrumuturi					
Credite comerciale și avansuri					
Alte angajamente aferente datoriei					
Investiții directe: creditare intragrup					
Angajamentele aferente datoriei întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți					
Angajamentele aferente datoriei investitorilor direcți față de întreprinderile cu investiții directe					
Angajamentele aferente datoriei între întreprinderile din același grup					

La intrări și plăți reale de principal sunt reflectate tranzacțiile creditare și debitare din BP, la fluctuația ratei de schimb evaluările reflectate în PII, la fel ca și alte schimbări, ce reprezintă alte schimbări de volum.

În scopuri analitice, datoria externă a țării se prezintă după *scadența* inițială / originală a instrumentului financiar: pe termen scurt și pe termen lung, pe tipuri de valută originală a instrumentelor de datorie, inclusiv cu divizarea pe sectoare, precum și după tipul debitorului: **publică și privată** și pe principalii creditori.

Datoria publică externă este parte componentă a datoriei publice. Ea include datoria de stat, datoria UAT, datoria BNM, datoria corporațiilor publice și suplimentar, valorile mobiliare de stat în posesia nerezidenților.

- **Datoria de stat externă** reprezintă totalul sumelor obligațiunilor neonorate contractate în numele Republicii Moldova de către guvern prin intermediul Ministerului Finanțelor de la nerezidenți și constă din datoria de stat externă directă și datoria externă garantată asumată de stat.
 - **Datoria de stat externă directă** include angajamentele externe ale statului apărute din calitatea statului de debitor.

- *Datoria externă garantată asumată de stat* include angajamentele externe ale statului apărute în temeiul obligației statului de a executa garanția de stat, în cazul în care debitorul garantat nu își execută obligațiile față de creditor, conform prevederilor contractului de garanție de stat încheiat.
- *Datoria externă a UAT* include angajamentele externe curente și scadente sub formă de împrumuturi, precum și dobânzile aferente datorate și neonorate, contractate și valorificate de către autoritățile publice locale.
- *Datoria externă a Băncii Naționale a Moldovei* include împrumuturile de la FMI valorificate de BNM.
- *Datoria externă a corporațiilor publice* include angajamentele externe curente și scadente sub formă de împrumuturi, precum și dobânzile aferente datorate și neonorate, contractate și valorificate de către societățile comerciale în al căror capital social statul deține mai mult de 50 la sută.

Datoria privată externă reprezintă angajamentele sectorului privat ce nu întrunesc atributele datoriei publice (ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală și ale altor entități economice private, inclusiv ale întreprinderilor private cu capital străin) față de nerezidenți, contractate cu sau fără garanția guvernului și deservite de către sectorul privat.

Statistici trimestriale detaliate privind datoria externă (Quarterly External Debt Statistics (QEDS))

În scopul monitorizării riscurilor și analizei sustenabilității datoriei externe sunt elaborați mai mulți indicatori suplimentari. Astfel, la solicitarea Băncii mondiale (BM), trimestrial, se elaborează un set de indicatori cu structură predefinită, care se publică în bazele de date comune ale FMI și BM – statisticile trimestriale privind Datoria externă (Quarterly External Debt Statistics (QEDS)). Aceste statistici corespund conceptelor de bază, definițiilor și clasificărilor privind datoria externă brută, conform recomandărilor FMI, însă au o acoperire extinsă, ce îmbunătățește utilizarea analitică a datelor. Participarea țărilor la baza de date QEDS este voluntară, iar Republica Moldova, raportează în virtutea respectării standardului de diseminare SDDS (Special Data Dissemination Standard), în calitate sa de membru al FMI.

Statisticile QEDS constituie un set de indicatori prezentați în 4 tabele de bază:

- T.1 *Poziția datoriei externe brute pe sectoare* (tabelele elaborate și diseminate trimestrial de către BNM);
- T.2 *Poziția datoriei externe brute: datoria denominată în valută și în monedă națională;*
- T.3 *Prognoza plăților de deservire a datoriei externe conform stocului existent la sfârșitul perioadei – pe sectoare;*
- T.4 *Poziția datoriei externe brute: plățile de principal și de dobândă scadente timp de un an sau mai puțin – pe sectoare.*

În cadrul T.2, T.3 și T.4 sunt indicatori noi, ce nu se regăsesc în cadrul structurii standard a DE brute, ce sunt elaborați suplimentar, și anume:

- prezentarea datoriei pe valută străină și în monedă națională;
- proiecțiile deservirii DE conform stocului existent divizate pe maturitatea de un an sau mai puțin, de la unu la doi ani și mai mult de doi ani;
- plăți de principal și dobândă ce urmează a fi efectuate în mai puțin de un an.

Aceste date sunt elaborate conform maturității reziduale / restante³.

De asemenea, se compilează și 7 tabele suplimentare cu detalii complementare, unde sunt inclusiv și informații privind arieratele detaliate pe sectoare, poziția datoriei externe nete cu toate componentele standard și reconcilierii a stocurilor și fluxurilor.

Statisticile QEDS sunt elaborate în conformitate cu recomandările și definițiile din ghidul SDE 2013 și manualul BPM6.

Sursele de informație pentru compilarea datoriei externe sunt identice cu cele utilizate la colectarea datelor aferente contului financiar al BP și PII.

³ Ghidul SDE 2013 recomandă evaluarea datoriei pe termen scurt conform maturității restante, prin adăugarea valorii nerambursate a datoriei pe termen scurt (conform maturității originale) la deservirea datoriei pe termen lung (conform maturității originale) preconizată în termen de până la un an și un an de la data de referință.

II. BAZA INFORMAȚIONALĂ A BALANȚEI DE PLĂȚI, POZIȚIEI INVESTIȚIONALE INTERNAȚIONALE ȘI A DATORIEI EXTERNE

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
Bunuri		
Mărfurile generale în baza balanței de plăți	<ul style="list-style-type: none"> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane fizice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Raport privind cheltuielile întreprinderilor de transport rutier și aerian pentru procurarea combustibilului și lubrifianților / <i>trimestrial</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informație privind livrările și decontările aferente resurselor energetice importate / <i>trimestrial</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Biroul Național de Statistică - // - - // - • Băncile licențiate • Agenții economici ce importă resurse energetice • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare
Exporturile nete de mărfuri negociate peste hotare	<ul style="list-style-type: none"> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Biroul Național de Statistică • Băncile licențiate
Aur nemonetar	<ul style="list-style-type: none"> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Biroul Național de Statistică
Servicii		
Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților	<ul style="list-style-type: none"> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Biroul Național de Statistică
Servicii de întreținere și de reparații neclasificate în altă parte	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate, BNM • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare
Transport	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Raport statistic generalizator privind comerțul exterior cu servicii / <i>trimestrial</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> • Raport privind asistență externă generat în sistemul informațional public PGA (Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe) / <i>trimestrial</i> • Raport privind transportul de mărfuri și pasageri realizat cu mijloacele de transport rutier / <i>trimestrial</i> • Raport privind serviciile de tranzitare a gazelor naturale / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate, BNM • Biroul Național de Statistică - // - • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare • Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat • Biroul Național de Statistică • Agenții economici
Călătorii	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> • Informație despre exportul de mărfuri în magazinele duty-free / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate, BNM • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare • Biroul Național de Statistică

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
	<ul style="list-style-type: none"> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane fizice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Raport statistic generalizator privind comerțul exterior cu servicii / <i>trimestrial</i> • Raport privind frecventarea structurilor de primire turistică colective / <i>trimestrial</i> • Raport privind activitatea turistică a agențiilor de turism și tuoperatorilor / <i>trimestrial</i> • Raport privind capacitatea structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare / <i>anual</i> • Raport generalizator privind operațiunile caselor de schimb valutar (ale băncilor comerciale licențiate și ale punctelor de schimb valutar independente) / <i>lunar</i> • Formarea profesională a salariaților / <i>anual</i> • Raport privind asistență externă generat în sistemul informațional public PGA (Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe) / <i>trimestrial</i> • Informație despre cetățenii Republicii Moldova înmatriculați la studii peste hotare în baza protocoalelor de colaborare la care Ministerul Educației și Cercetării este parte, precum și cetățenii străini, aflați la studii în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova / <i>anual</i> • Informația lunară privind debursările din granturile externe / <i>trimestrial</i> • Informația trimestrială privind debursările din donații voluntare externe pentru instituțiile bugetare / <i>trimestrial</i> • Raport privind asistența tehnică acordată Moldovei și cheltuielile curente și capitale aferente / <i>trimestrial</i> • Indicatori aferenți numărului refugiaților ucraineni în Republica Moldova / situația la zi • Ajutorul în numerar oferit de ICNUR refugiaților / situația la zi <ul style="list-style-type: none"> • Publicații informative despre situația refugiaților ucraineni în Republica Moldova / lunar • Numărul de traversări ale frontierei de stat de către cetățenii străini și cetățenii Republicii Moldova / lunar • Informație despre asistență internațională cu titlu gratuit, oferită în străinătate de Republica Moldova / lunar • Informație privind repartizarea și finanțarea mijloacelor din fondul de intervenție al Guvernului / lunar • Informație privind repartizarea și finanțarea mijloacelor din fondul de rezervă al Guvernului / lunar • Monitorizarea lunară a necesităților Centrelor de Plasament Temporar pentru Refugiați (CPTR) / săptămânal • Situația pe piața chiriei imobilului locativ 	<p style="text-align: center;">- // -</p> <p style="text-align: center;">- // -</p> <p style="text-align: center;">- // -</p> <p style="text-align: center;">- // -</p> <p style="text-align: center;">- // -</p> <ul style="list-style-type: none"> • BNM • Biroul Național de Statistică • Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat • Ministerul Educației și Cercetării • Ministerul Finanțelor <li style="text-align: center;">- // - • Fundația Soros Moldova • Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (ICNUR) (web) <li style="text-align: center;">- // - <li style="text-align: center;">- // - • Inspectoratul General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne, Biroul Național de Statistică • Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova • Ministerul Finanțelor • Ministerul Finanțelor • Agenția Națională pentru Asistență Socială • Burse imobiliare (web)
Servicii de telecomunicații, de informatică și de informații	<ul style="list-style-type: none"> • Raport statistic generalizator privind comerțul exterior cu servicii / <i>trimestrial</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Biroul Național de Statistică • Băncile licențiate, BNM

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
	<ul style="list-style-type: none"> Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare
Servicii de asigurare și ale fondurilor de pensii	<ul style="list-style-type: none"> Raport statistic cu privire la activitatea societăților de asigurare / <i>trimestrial</i> Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane fizice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Biroul Național de Statistică - // - Băncile licențiate, BNM
Servicii financiare	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> Raport privind dobânzile la împrumuturi generat din Baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i> Informație privind ratele medii ponderate ale dobânzilor la depozitele atrase la vedere cu dobândă în moneda națională și în valută / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate, BNM Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare Ministerul Finanțelor, BNM BNM
Servicii de construcții, taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale, alte servicii pentru afaceri, servicii personale, culturale și de agrement	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> Raport statistic generalizator privind comerțul exterior cu servicii / <i>trimestrial</i> Informația privind debursările din împrumuturile externe / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate, BNM Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare Biroul Național de Statistică Ministerul Finanțelor
Bunuri și servicii ale administrației publice neclasificate în altă parte	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Raport privind asistență externă generat în sistemul informațional public PGA (Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe) / <i>trimestrial</i> Raport privind circulația mijloacelor valutare în conturile de peste hotare ale ambasadelor și consulatelor Republicii Moldova / <i>trimestrial</i> Informația lunară privind debursările din granturile externe / <i>trimestrial</i> Raport privind asistența tehnică acordată Moldovei și cheltuielile curente și capitale aferente / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate, BNM Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene Ministerul Finanțelor Fundația Soros Moldova
Venituri primare		
Remunerarea salariaților, transferurile personale (din venituri secundare) și transferurile de capital între gospodăriile populația	<ul style="list-style-type: none"> Ancheta forței de muncă (sinteză) / <i>trimestrial</i> Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane fizice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Informație privind utilizarea de către persoanele fizice a serviciilor de remitere de bani prin băncile licențiate / <i>trimestrial</i> Informație privind utilizarea de către persoanele fizice a serviciilor de remitere de bani prin oficiile poștale / <i>lunar</i> Informație privind utilizarea de către persoanele fizice a serviciilor de remitere de bani prin emitenții de monedă electronică / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Biroul Național de Statistică - // - Băncile licențiate, BNM Banca Națională a Moldovei Poșta Moldovei Emitenții de monedă electronică

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
	<ul style="list-style-type: none"> • Informație privind numărul tranzacțiilor de vânzare-cumpărare a apartamentelor, încăperilor izolate locative și caselor de locuit individuale înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova / <i>trimestrial</i> • Informație privind prețurile medii pe piețele imobiliare / <i>trimestrial</i> • Informație privind activele și obligațiunile în valută ale băncilor licențiate din Republica Moldova / <i>lunar</i> • Raport generalizator privind operațiunile de cumpărare și vânzare a valutei străine contra lei moldovenești efectuate de către banca licențiată / <i>lunar</i> • Informație privind vânzarea și cumpărarea de valută de către casele de schimb valutar independente / <i>lunar</i> • Informație privind valuta în numerar scoasă din Republica Moldova de către bănci / <i>trimestrial</i> • Informație generalizată privind valuta în numerar introdusă în Republica Moldova de către bănci / <i>trimestrial</i> • Informație generalizată privind numerarul primit pentru înregistrarea în conturile persoanelor fizice / <i>lunar</i> • Informație generalizată privind numerarul eliberat din conturile persoanelor fizice / <i>lunar</i> • Raport privind asistența externă generat în sistemul informațional public PGA (Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe) / <i>trimestrial</i> • Informație lunară privind debursările din granturile externe / <i>trimestrial</i> • Informație privind tranzacțiile cu valorile mobiliare cu implicarea investitorilor străini / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Agenția Servicii Publice • Burse imobiliare (web) • Banca Națională a Moldovei - // - - // - - // - - // - - // - - // - • Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat • Ministerul Finanțelor • Comisia Națională a Pieței Financiare
Venituri din investiții directe	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> • Informație privind acționarii nerezidenți ai băncilor din Republica Moldova / <i>lunar</i> • Situația modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate (rapoarte individuale) / <i>lunar</i> • Situația de profit și pierdere (anexa 2 la SNC „Prezentarea situațiilor financiare”) / <i>anual</i> • Situația fluxurilor de numerar (anexa 4 la SNC „Prezentarea situațiilor financiare”) / <i>anual</i> • 1-Invest - Raport privind investițiile străine alocate de către întreprinderile cu capital străin în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții / <i>trimestrial</i> <ul style="list-style-type: none"> • Raport privind dobânzile la împrumuturi generat din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate, BNM • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare • BNM - // - • Biroul Național de Statistică - // - - // - • Ministerul Finanțelor, BNM
Venituri din investiții de portofoliu	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> • Informație privind acționarii nerezidenți ai băncilor din Republica Moldova / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate, BNM • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare • BNM

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
	<ul style="list-style-type: none"> Situația modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate (rapoarte individuale) / <i>lunar</i> Informația privind tranzacțiile pe piața primară și secundară cu VMS cu participarea nerezidenților, clienți ai băncilor licențiate / <i>trimestrial</i> 	<p>- // -</p> <ul style="list-style-type: none"> Comisia Națională a Pieței Financiare
Venituri din alte investiții	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> Raport privind dobânzile la împrumuturi generat din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i> Informația generală privind deservirea de facto zilnică a datoriei externe publice și public garantate pe împrumuturi / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate, BNM Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare Ministerul Finanțelor, BNM Ministerul Finanțelor
Venituri din active de rezervă	<ul style="list-style-type: none"> Informație privind gestionarea activelor de rezervă / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> BNM
Alte venituri primare	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Raport privind circulația mijloacelor valutare în conturile de peste hotare ale ambasadelor și consulatelor Republicii Moldova / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate, BNM Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
Venituri secundare		
Venituri secundare (altele decât transferurile personale)	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> Informație despre exportul de mărfuri în magazinele duty-free / <i>trimestrial</i> Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane fizice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> Formarea profesională a salariaților / <i>anual</i> Raport statistic cu privire la activitatea societăților de asigurare / <i>trimestrial</i> Raport privind asistență externă generat în sistemul informațional public PGA (Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe) / <i>trimestrial</i> Informație despre cetățenii Republicii Moldova înmatriculați la studii peste hotare în baza protocoalelor de colaborare la care Ministerul Educației și Cercetării este parte, precum și cetățenii străini, aflați la studii în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova / <i>anual</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate, BNM Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare Biroul Național de Statistică <p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p> <ul style="list-style-type: none"> Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat Ministerul Educației și Cercetării
	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind plățile efectuate către organizațiile internaționale / <i>trimestrial</i> Informația lunară privind debursările din granturile externe / <i>trimestrial</i> Informația trimestrială privind debursările din donații voluntare externe pentru instituțiile bugetare / <i>trimestrial</i> Raport privind asistența tehnică acordată Moldovei și cheltuielile curente și capitale aferente / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Ministerul Finanțelor <p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p>

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind circulația mijloacelor valutare în conturile de peste hotare ale ambasadelor și consulatelor Republicii Moldova / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
Contul de capital		
Achiziționarea /cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate
Transferuri de capital (altele decât transferurile între gospodăriile populației)	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Raport privind mijloacele bănești legalizate și transferate în străinătate de către băncile autorizate pentru luna respectivă / <i>lunar</i> Informație privind tranzacțiile efectuate pe piața secundară a valorilor mobiliare cu implicarea investitorilor străini / <i>trimestrial</i> Raport privind asistență externă generat în sistemul informațional public PGA (Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe) / <i>trimestrial</i> Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> Informația lunară privind debursările din granturile externe / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate, BNM - // - Comisia Națională a Pieței Financiare Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare Ministerul Finanțelor
Investiții directe		
Active		
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții <ul style="list-style-type: none"> participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor 		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Raport privind efectuarea operațiunilor valutare autorizate / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate BNM
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> <i>alte societăți financiare</i> <i>societăți nefinanciare</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Informație privind operațiunile valutare autorizate / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate BNM
<ul style="list-style-type: none"> <i>gospodării și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (IFSLSGP)</i> 		
Instrumente de natura datoriei		
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> <i>alte societăți financiare</i> <i>societăți nefinanciare</i> <i>gospodării și IFSLSGP</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Raport privind debursările și rambursările împrumuturilor generat din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i> Informație privind operațiunile valutare autorizate / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate BNM <p style="text-align: right;">-//-</p>
Pasive		
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții <ul style="list-style-type: none"> participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor 		

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
<ul style="list-style-type: none"> reinvestirea profiturilor 		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Informație privind acționarii nerezidenți ai băncilor din Republica Moldova / <i>lunar</i> Situația modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate (rapoarte individuale) / <i>lunar</i> Informație privind tranzacțiile cu valori mobiliare efectuate pe piața secundară cu participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> Informație privind emisiile de valori mobiliare: participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> BNM Băncile licențiate Comisia Națională a Pieței Financiare - // - Băncile licențiate
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> alte societăți financiare societăți nefinanciare gospodării și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 1-invest -Raport privind investițiile străine alocate de către întreprinderile cu capital străin în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții (date individuale) / <i>trimestrial (pentru tr. I-III)</i> 1-Invest - Raport privind investițiile străine alocate de către întreprinderile în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții / <i>anual</i> Bilanțul contabil și situațiile de profit și pierderi (Anexele nr.1 și 3 la SNC) ale întreprinderilor ce raportează 1-Invest anual (date individuale la solicitare) / <i>anual</i> Informație privind persoanele juridice după IDNO / <i>trimestrial</i> Informație privind tranzacțiile cu valori mobiliare efectuate pe piața secundară cu participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> Informație privind emisiile de valori mobiliare: participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate Biroul Național de Statistică - // - - // - Agenția Servicii Publice Comisia Națională a Pieței Financiare - // -
Instrumente de natura datoriei		
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> alte societăți financiare societăți nefinanciare gospodării și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i> 1-Invest - Raport privind investițiile străine alocate de către întreprinderile cu capital străin în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții (date individuale) / <i>trimestrial (pentru trimestrele I-III) / anual</i> Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> Informație privind livrările și decontările aferente resurselor energetice importate / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate BNM Biroul Național de Statistică - // - Agenții economici ce importă resurse energetice
Investiții de portofoliu		
Active		
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții		
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> alte societăți financiare societăți nefinanciare 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Informație privind operațiunile valutare autorizate / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate BNM

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
• <i>gospodării și IFSLSGP</i>		
Titluri de creanță		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Valorile mobiliare străine ale băncii licențiate în baza poziției valutare deschise a băncii / <i>lunar</i> • Valorile mobiliare străine ale băncii licențiate după ISIN / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate - // - • BNM
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> • <i>alte societăți financiare</i> • <i>societăți nefinanciare</i> • <i>gospodării și IFSLSGP</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate
Passive		
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> • Informație privind acționarii nerezidenți ai băncilor din Republica Moldova / <i>lunar</i> • Situația modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate (rapoarte individuale) / <i>lunar</i> • Informație privind tranzacțiile cu valori mobiliare efectuate pe piața secundară cu participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> • Informație privind emisiile de valori mobiliare: participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • BNM - // - • Comisia Națională a Pieței Financiare - // - • Băncile licențiate
alte sectoare:	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate
<ul style="list-style-type: none"> • <i>alte societăți financiare</i> • <i>societăți nefinanciare</i> • <i>gospodării și IFSLSGP</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 1-Invest - Raport privind investițiile străine alocate de către întreprinderile cu capital străin în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții / <i>trimestrial (pentru trimestrele I-III) / anual</i> • Informație privind tranzacțiile cu valori mobiliare efectuate pe piața secundară cu participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> • Informație privind emisiile de valori mobiliare: participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Biroul Național de Statistică • Comisia Națională a Pieței Financiare - // -
Titluri de angajamente		
administrația publică	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informația privind tranzacțiile pe piața primară și secundară cu VMS cu participarea nerezidenților, clienți ai băncilor licențiate 	<ul style="list-style-type: none"> • BNM • Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare
Derivate financiare		
Active / Passive		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate
Alte investiții		
Credite comerciale și avansuri		
Active		
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> • <i>alte societăți financiare</i> • <i>societăți nefinanciare</i> • <i>gospodăriile populației și IFSLSGP</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>lunar</i> • 1-Invest - Raport privind investițiile străine alocate de către întreprinderile în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții , cap.5 și 6 / <i>anual</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate • Biroul Național de Statistică - // -

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
Pasive		
alte sectoare: • <i>alte societăți financiare</i> • <i>societăți nefinanciare</i> • <i>gospodăriile populației și IFSLSGP</i>	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>lunar</i> 1-Invest - Raport privind investițiile străine alocate de către întreprinderile în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții, cap.5 și 6 / <i>anual</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate Biroul Național de Statistică <p style="text-align: center;">- // -</p>
Numerar și depozite		
Active		
banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Informație privind rulajul și soldurile conturilor corespondente și conturilor NOSTRO / <i>zilnic</i> 	<ul style="list-style-type: none"> BNM
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Mijloace interbancare plasate/atrase / <i>zilnic</i> Poziția valutară deschisă a băncii / <i>zilnic</i> 	<ul style="list-style-type: none"> BNM <p style="text-align: center;">- // -</p>
alte sectoare: • <i>alte societăți financiare</i> • <i>societăți nefinanciare</i>	<ul style="list-style-type: none"> Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> Informație generalizator privind vânzarea și cumpărarea de valută de către casele de schimb valutar independente (CSVI) / <i>lunar</i> Raportul privind depozitele / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare CSVI <ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate
• <i>gospodării și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației</i>	<ul style="list-style-type: none"> Informație privind cererea și oferta de valută pe piața valutară / <i>lunar</i> Informație privind activitatea BNM pe piața valutară / <i>lunar</i> Informația privind soldul depozitelor rezidenților Republicii Moldova raportată de băncile externe-deținătoare / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> BNM <p style="text-align: center;">-//-</p> <ul style="list-style-type: none"> Statisticile Băncii pentru decontări internaționale (BIS locational banking statistics)
Pasive		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Mijloace interbancare plasate/atrase / <i>zilnic</i> Poziția valutară deschisă a băncii / <i>zilnic</i> Raport privind depozite / <i>lunar</i> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate <p style="text-align: center;">-//-</p> <p style="text-align: center;">-//-</p> <p style="text-align: center;">-//-</p>
Împrumuturi		
Active		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Raport privind poziția creditelor acordate nerezidenților de către băncile licențiate în valuta originală / <i>lunar</i> Poziția valutară deschisă a băncii / <i>zilnic</i> 	<ul style="list-style-type: none"> BNM <ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate <p style="text-align: center;">-//-</p> <p style="text-align: center;">-//-</p>
alte sectoare: • <i>alte societăți financiare</i> • <i>societăți nefinanciare</i> • <i>gospodării și IFSLSGP</i>	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate Ministerul Finanțelor, BNM
Pasive		

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> BNM <p>- // -</p>
administrația publică	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i> Informația generală privind deservirea de facto zilnică a datoriei de stat externe pe împrumuturi / <i>trimestrial</i> Informație privind debursările la împrumuturile guvernamentale / <i>trimestrial</i> Informație privind datoria externă guvernamentală pe credite și creditori / <i>trimestrial</i> Informație privind debursările împrumuturilor externe ale unităților administrativ teritoriale (UAT) / <i>trimestrial</i> Informație privind deservirea împrumuturilor externe ale UAT / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate, BNM Ministerul Finanțelor <p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p>
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate BNM
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> alte societăți financiare societăți nefinanciare gospodării și IFSLSGP 	<ul style="list-style-type: none"> Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i> Informația privind deservirea împrumuturilor externe ale corporațiilor publice / <i>trimestrial</i> Informație privind debursările împrumuturilor externe ale corporațiilor publice / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare Băncile licențiate Ministerul Finanțelor, BNM <p>Ministerul Finanțelor</p> <p>- // -</p>
Alte creanțe		
<ul style="list-style-type: none"> administrația publică societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală alte sectoare 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate
Alte angajamente		
<ul style="list-style-type: none"> administrația publică societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală alte sectoare 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate, BNM
Alocări de DST	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Informația privind calculul activelor oficiale de rezervă după metodologia FMI / <i>zilnic</i> 	<ul style="list-style-type: none"> BNM <p>- // -</p>

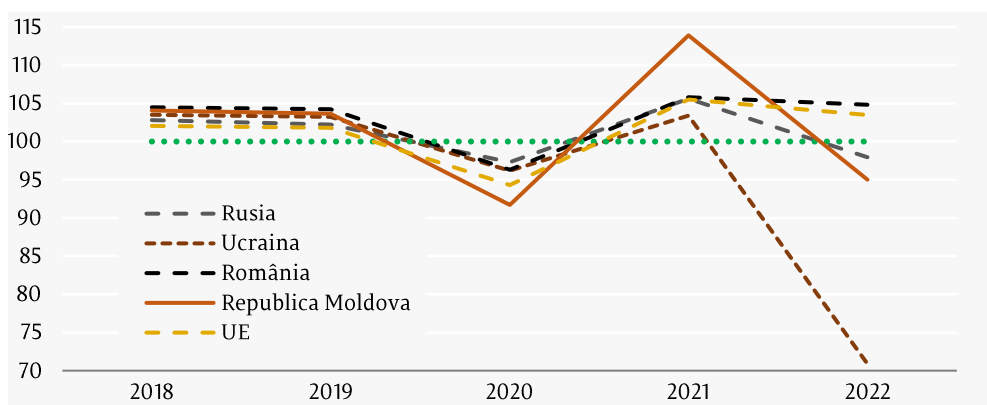
ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
	<ul style="list-style-type: none"> DMFAS 	<ul style="list-style-type: none"> Ministerul Finanțelor, BNM
Active de rezervă	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Informația privind calculul activelor oficiale de rezervă după metodologia FMI / <i>zilnic</i> Active oficiale de rezervă și obligațiuni în valută străină / <i>zilnic</i> Informație consolidată privind poziția valutară a BNM / <i>lunar</i> Raport privind compoziția valutară a activelor oficiale de rezervă / <i>lunar</i> Raport privind operațiunile forex la data scadenței / <i>lunar</i> Informație privind gestionarea activelor de rezervă / <i>lunar</i> Informație despre tranzacțiile BNM: cumpărări și vânzări de valută la bursa interbancară și în afara bursei, către Ministerul Finanțelor și alte ministere / <i>lunar</i> Informație despre cumpărarea - vânzarea valorilor mobiliare ale statelor străine în cadrul rezervelor de stat / <i>lunar</i> Raport privind rezervele de stat (DLC, DST, HV) / <i>lunar</i> Raportul "CM4-3 Active oficiale de rezervă și obligațiuni în valută străină la data" / <i>zilnic, lunar, trimestrial, anual</i> 	<ul style="list-style-type: none"> BNM - // - - // - - // - - // - - // - - // - - // - - // - - // - - // -
Informații suplimentare		
Arierate neincluse în finanțarea excepțională	<ul style="list-style-type: none"> DMFAS 	<ul style="list-style-type: none"> Ministerul Finanțelor, BNM

III. EVOLUȚIA CONTURILOR INTERNAȚIONALE ALE REPUBLICII MOLDOVA

3.1. Contextul național și internațional

În anul 2022, economia Republicii Moldova a intrat în recesiune, cu o scădere a PIB-ului de 5,0 la sută, care a fost resimțită mai puternic după creșterea economică de 13,9 la sută din anul 2021. Declinul economic a fost însă mai mic comparativ cu anul 2020, când, în condițiile crizei economice globale, scăderea PIB-ului a fost de 8,3 la sută. Economiile implicate în conflictul armat din regiune, dar și cea a Republicii Moldova, afectată puternic ca vecin nemijlocit și partener economic, au înregistrat tendințe similare. Astfel, economia Ucrainei s-a contractat puternic drept urmare a paralizării activității economice în contextul conflictului armat ruso-ucrainean, în timp ce PIB-ul Rusiei a scăzut mai puțin, inclusiv comparativ cu cel al Moldovei. Concomitent, principalul partener economic al Republicii Moldova, România, dar și zona euro în întregime, au continuat să își redreseze economiile după declinul post-pandemie din anul 2020 (diagrama 1, tabelul 1).

Diagrama 1. PIB, indicii volumului fizic (% față de anul precedent)

În anul 2022, Republica Moldova, alături de Ucraina și Rusia a înregistrat o recesiune economică, ca urmare a conflictului armat din regiune, în timp ce România și UE și-au redresat economiile.

Surse: Autoritățile naționale de statistică, CIS Stat, OECD Stat, FMI WEO

Pe partea resurselor, activitățile economice care au determinat scăderea PIB-ului pe parcursul anului 2022 au fost agricultura, silvicultura și pescuitul. Astfel, producția agricolă globală s-a diminuat cu 29,2 la sută față de creșterea cu 57,9 la sută din anul 2021, pe seama scăderii producției vegetale, în principal a recoltei de porumb, floarea-soarelui și grâu. Contribuții negative au avut și construcțiile, tranzacțiile imobiliare și industria prelucrătoare, afectate de instabilitatea din regiune. Activitățile financiare și asigurările, informațiile și comunicațiile, comerțul cu ridicata și cu amănuntul au avut o influență pozitivă asupra evoluției PIB-ului.

Pe partea utilizărilor, diminuarea PIB-ului a fost determinată de scăderea consumului final al gospodăriilor, cauzată de creșterea cu 28,7 la sută a indicelui prețurilor de consum, pe parcursul anului 2022, și de diminuarea câștigului salarial real cu 10,3 la sută. Formarea brută de

capital fix și exportul net de bunuri și servicii au avut contribuții negative la evoluția PIB-ului, în timp ce consumul final al administrației publice s-a majorat, influențându-l pozitiv.

În anul 2022, raportul de schimb⁴ în comerțul exterior cu bunuri a fost unul nefavorabil (95,5 la sută), fiind în scădere față de anul 2021 (-1,8 p.p.). Respectiva tendință este caracteristică perioadei analizate, cu excepția anului 2020, când oferta națională de bunuri reflecta competitivitatea prețurilor pe piața externă, raportul de schimb fiind de 114,8 la sută.

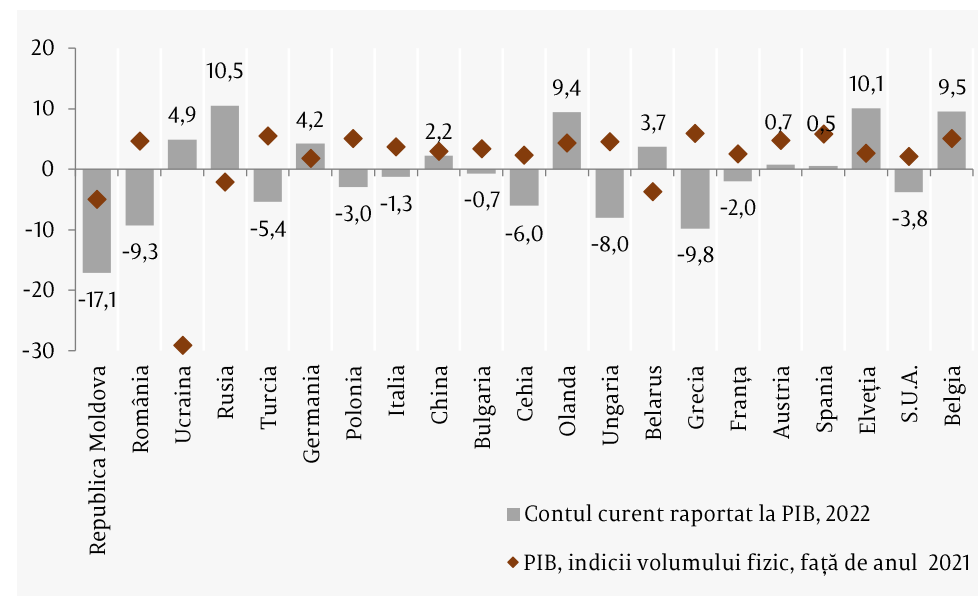
Tabelul 1. Indicatorii macroeconomici principali ai Republicii Moldova

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022	2022 / 2021 (%)
PIB în prețuri curente, mil. lei	189 063	206 256	199 734	242 079	274 207	113,3
PIB în prețuri curente, mil. USD	11 252	11 736	11 532	13 691	14 506	106,0
Rata de schimb medie pe perioadă, MDL/USD	16,8031	17,5751	17,3201	17,6816	18,9032	106,9
	%					p.p.
PIB, IVF	104,1	103,6	91,7	113,9	95,0	-18,9
Export de bunuri, IVF	106,2	106,5	81,8	114,1	122,7	8,6
Export de bunuri, IVU	105,1	96,4	108,5	111,7	112,4	0,7
Import de bunuri, IVF	108,9	104,7	98,1	115,4	109,1	-6,3
Import de bunuri, IVU	109,6	96,9	94,5	114,8	117,7	2,9
Raportul de schimb în comerțul exterior cu bunuri	95,9	99,5	114,8	97,3	95,5	-1,8
Remiterile personale (intrări) / PIB	15,5	15,5	15,7	15,0	13,7	-1,3
Fluxurile de ISD (acumularea netă de pasive) / PIB	2,8	4,4	1,4	2,8	4,0	1,2
DE brută / PIB (la sfârșitul perioadei)	63,7	61,2	70,1	63,8	66,1	2,3
PII / PIB (la sfârșitul perioadei)	-35,3	-40,6	-43,5	-38,2	-42,6	4,4

* date revizuite

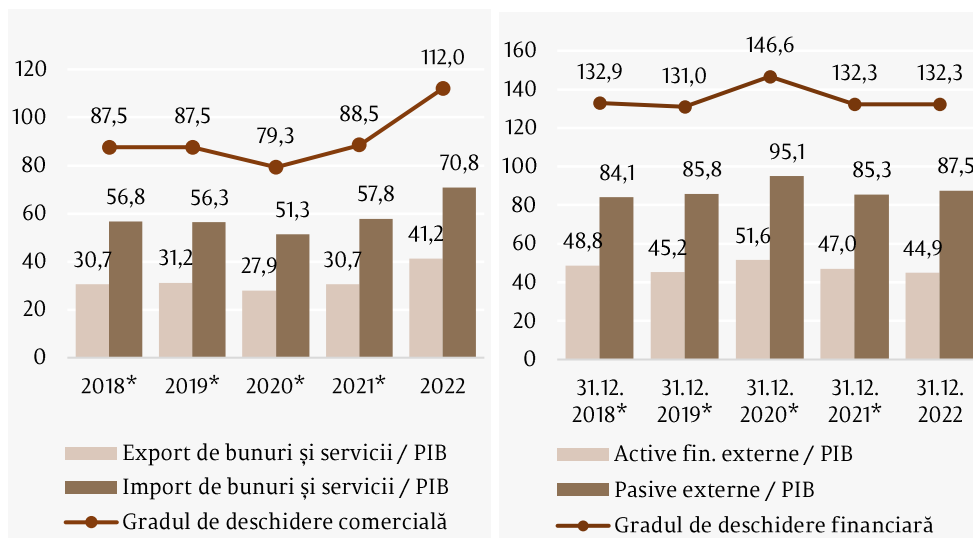
Diagrama 2. Contul curent și creșterea economică a Republicii Moldova comparativ cu principalii parteneri comerciali (%)

În anul 2022, Republica Moldova a fost printre țările care au înregistrat o scădere a activității economice, influențată de situația geopolitică din regiune, dar și cel mai mare deficit de cont curent raportat la PIB comparativ cu principalii săi parteneri comerciali.

Surse: Autoritățile naționale de statistică, FMI WEO

⁴ Calculat în baza datelor BNS privind indicii valorii unitare la export și import.

Diagrama 3. Indicatorii gradului de deschidere a economiei, %

* date revizuite

În anul 2022, deschiderea comercială a țării a sporit, atingând valoarea maximă din ultimii cinci ani, iar deschiderea financiară a economiei a rămas la nivelul anului 2021.

3.2. Balanța de plăți – prezentare generală

Conform datelor finale, în anul 2022, deficitul contului curent al balanței de plăți a Republicii Moldova s-a majorat cu 46,1 la sută comparativ cu cel înregistrat în anul 2021 și a constituit 2 482,26 mil. USD, cea mai mare valoare din ultimii cinci ani. Raportat la PIB, contul curent a constituit -17,1 la sută (-4,7 p.p. față de anul 2021), (tabelul 2, diagrama 4). Această dinamică a fost determinată, în special, de majorarea deficitului comerțului exterior cu bunuri, dar și de scăderea excedentului veniturilor primare și secundare. Excedentul balanței serviciilor s-a majorat substanțial, însă insuficient pentru a acoperi pe deplin creșterea deficitului balanței bunurilor și reducerea excedentelor veniturilor primare și secundare.

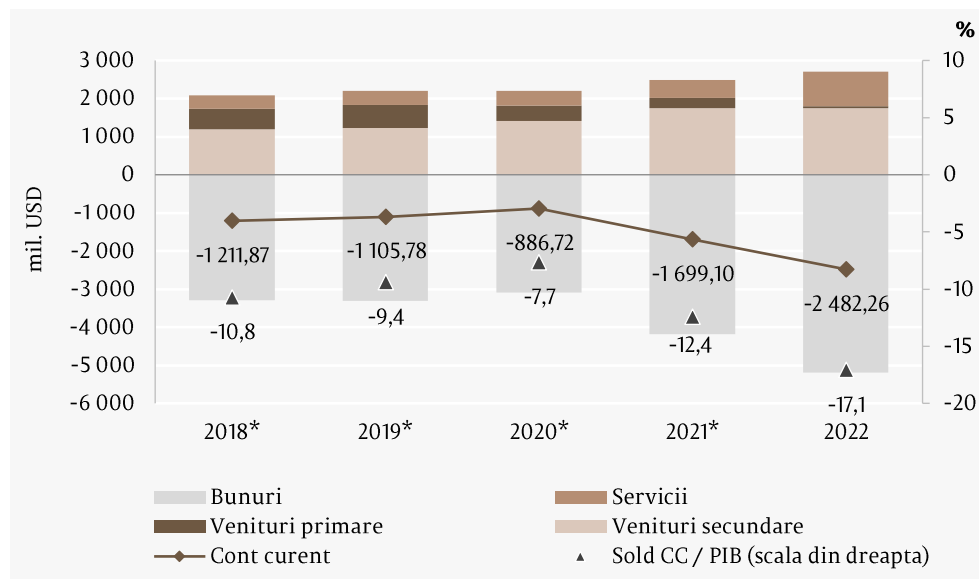
Tabelul 2. Balanța de plăți a Republicii Moldova (MBP6), agregate principale (mil. USD)

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022	2022 / 2021 (%)
Contul curent (CC)	-1 211,87	-1 105,78	-886,72	-1 699,10	-2 482,26	146,1
Bunuri	-3 294,00	-3 311,62	-3 094,26	-4 190,21	-5 192,74	123,9
Servicii	355,99	365,46	398,11	472,50	908,42	192,3
Venituri primare	535,79	614,96	390,19	266,52	59,72	22,4
Venituri secundare	1 190,35	1 225,42	1 419,24	1 752,09	1 742,34	99,4
Contul de capital (CK)	-35,85	-54,99	-65,67	-51,02	20,18	-
Necesarul net de finanțare (CC+CK)	-1 247,72	-1 160,77	-952,39	-1 750,12	-2 462,08	140,7
Contul financiar	-1 207,23	-1 178,88	-1 054,25	-1 731,69	-2 437,66	140,8
Investiții directe, net	-275,34	-479,58	-151,93	-371,84	-541,08	145,5
Investiții de portofoliu, net	3,60	-15,09	0,86	-4,93	0,73	-
Derivate financiare, net	0,23	-0,82	-0,53	0,34	-1,35	-
Alte investiții, net	-1 171,25	-743,88	-1 540,06	-1 561,00	-2 533,30	162,3
Active de rezervă	235,53	60,49	637,41	205,74	637,34	309,8
Drepturi speciale de tragere				234,48		-
<i>Erori și omisiuni nete</i>	<i>40,49</i>	<i>-18,11</i>	<i>-101,86</i>	<i>18,43</i>	<i>24,42</i>	<i>132,5</i>
Remiteri personale, credit	1 744,56	1 817,34	1 810,17	2 059,33	1 986,87	96,5

* date revizuite

Diagrama 4. Contul curent - componente principale

Evoluția deficitului contului curent, în anul 2022, a fost determinată, în principal, de creșterea deficitului comerțului exterior cu bunuri, care s-a majorat substanțial comparativ cu anul 2021. Excedentul balanței serviciilor practic s-a dublat comparativ cu anul precedent, atingând cel mai înalt nivel din ultimii ani.

* date revizuite

Deficitul *comerțului exterior cu bunuri* înregistrat în balanța de plăți a constituit 5 192,74 mil. USD și s-a majorat, pe parcursul anului 2022, cu 23,9 la sută, ca urmare a creșterii semnificative a importurilor de bunuri (+31,7 la sută, până la 8 894,16 mil. USD), condiționată de majorarea prețurilor la produsele minerale, importul cărora a sporit cu 76,9 la sută comparativ cu anul 2021. Exporturile s-au majorat cu 44,5 la sută, până la 3 701,42 mil. USD, pe seama reexportului de uleiuri din petrol și din minerale bituminoase cu Ucraina, dar și a produsele agroalimentare, care au fost, în continuare, principala categorie de bunuri exportate din Republica Moldova, în creștere cu 35,5 la sută comparativ cu anul 2021, datorită majorării de 3,1 ori a exporturilor de grăsimi și uleiuri de origine vegetală și animală, și cu 23,0 la sută a exporturilor de produse ale regnului vegetal.

Excedentul *comerțului exterior cu servicii* s-a majorat cu 92,3 la sută față de anul 2021, totalizând 908,42 mil. USD, valoare record în ultimii cinci ani. Evoluția serviciilor a fost determinată de creșterea cu 39,4 la sută a exporturilor, până la 2 279,33 mil. USD, în timp ce importurile au sporit cu 17,9 la sută, până la 1 370,91 mil. USD. La exporturi, dinamica a fost influențată direct de războiul din Ucraina, serviciile de călătorii sporind cu 78,2 la sută, până la 746,32 mil. USD, în special pe seama călătoriilor personale, care s-au majorat de 2,1 ori, până la 598,55 mil. USD, și au inclus cheltuielile și consumul refugiaților. Evoluții importante au înregistrat și serviciile de transport, exportul lor majorându-se cu 53,6 la sută, până la 500,85 mil. USD, dar și cele de informatică, în creștere cu 32,5 la sută, până la 468,61 mil. USD. La importuri, s-au evidențiat serviciile de transport, care au sporit cu 33,5 la sută, până la 556,85 mil. USD, dar și cele de călătorii, în creștere cu 19,1 la sută, până la 429,54 mil. USD.

Excedentul *veniturilor primare* s-a diminuat de 4,5 ori comparativ cu anul 2021, până la 59,72 mil. USD, în special pe seama majorării cu 30,3 la sută a ieșirilor, până la 838,16 mil. USD, în timp ce intrările s-au diminuat cu 1,3 la sută, până la 897,88 mil. USD. Remunerarea salariaților rezidenți pentru munca prestată patronilor nerezidenți a scăzut cu 6,1 la sută, până la 834,05 mil. USD. Veniturile din investiții directe ce revin nerezidenților au crescut cu 39,9 la sută, în principal, datorită majorării cu 89,0 la sută a profiturilor reinvestite, până la 472,35 mil. USD.

Veniturile secundare au înregistrat un excedent de 1742,34 mil. USD, diminuându-se cu 0,6 la sută comparativ cu anul precedent. Transferurile personale primite din exterior de rezidenți au scăzut cu 2,3 la sută și au constituit 1203,79 mil. USD, în timp ce ieșirile acestora s-au majorat de 2,1 ori și au constituit 412,76 mil. USD, influențând negativ excedentul veniturilor secundare. Valoarea asistenței tehnice, ajutorului umanitar și a granturilor primite în cadrul cooperării internaționale de toate sectoarele instituționale s-a majorat substanțial (+61,0 la sută) și a însumat 563,23 mil. USD, valoare maximă înregistrată în ultimii ani, inclusiv mijloacele destinate pentru gestionarea crizei refugiaților din Ucraina.

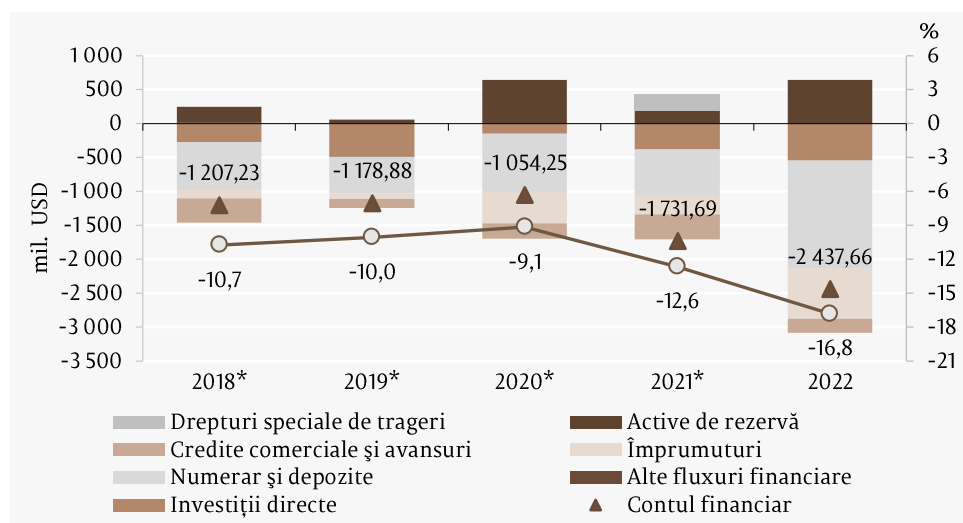
Contul de capital a consemnat intrări nete de 20,18 mil. USD, pentru prima dată în ultimii ani, anterior fiind înregistrate ieșiri nete. Respectiva evoluție a fost determinată de intrările nete de asistență tehnică din exterior primite de administrația publică și sectorul privat, care au totalizat 113,25 mil. USD, în timp ce ieșirile înregistrate de sectorul privat au fost de 92,97 mil. USD.

Suma soldurilor contului curent și contului de capital denotă că, drept rezultat al tranzacțiilor curente și de capital ale rezidenților Republicii Moldova cu nerezidenții, **necesarul net de finanțare externă**, în anul 2022 a constituit 2 462,08 mil. USD, ceea ce reprezintă 17,0 la sută raportat la PIB.

În anul 2022, **contul financiar** s-a soldat cu intrări nete de mijloace financiare în valoare de 2 437,66 mil. USD, majorare substanțială comparativ cu anii precedenți, ca urmare a preponderenței tranzacțiilor de majorare a pasivelor rezidenților față de nerezidenți cu 1 690,36 mil. USD și a celor de scădere a activelor financiare externe ale rezidenților cu 747,30 mil. USD (diagrama 5).

Diagrama 5. Evoluția contului financiar, pe categorii funcționale, fluxuri nete

În anul 2022, similar anilor precedenți, principala sursă de finanțare a deficitului de cont curent a fost numerarul și depozitele, împrumuturile din cadrul altor investiții și investițiile directe.

Notă: (+) ieșiri nete, (-) intrări nete de capital
* date revizuite

Principalele surse de finanțare a deficitului de cont curent au fost intrările nete de numerar și depozite (-1 597,66 mil. USD), împrumuturile (-740,15 mil. USD) și investițiile directe (-541,08 mil. USD).

Diminuarea netă a **activelor externe**, ce reprezintă intrări nete, pe parcursul anului 2022, a fost determinată de micșorarea cu 1 528,96 mil. USD a activelor sub formă de *numerar și depozite*, practic dublu comparativ cu evoluțiile din anii precedenți. Concomitent, *activele de rezervă* s-au majorat cu 637,34 mil. USD (de 3,1 ori mai mari comparativ cu anul 2021), *împrumuturile* – cu 52,60 mil. USD, *creditele comerciale și avansurile* – cu 46,35 mil. USD, *investițiile directe* – cu 44,96 mil. USD, *investițiile de portofoliu* – cu 1,76 mil. USD, în bază netă.

Creșterea netă a pasivelor financiare externe reflectă preponderența intrărilor de mijloace financiare de la nerezidenți și a fost condiționată de creșterea angajamentelor externe sub formă de *împrumuturi* – cu 792,75 mil. USD (trageri – 1 215,79 mil. USD și rambursări – 423,04 mil. USD) reprezentate, în mare parte, de împrumuturile noi contractate de către administrația publică pe parcursul anului 2022. Angajamentele externe sub formă de *investiții directe* s-au majorat cu 586,04 mil. USD, pe seama reinvestirii profiturilor în sumă de 472,35 mil. USD, participațiilor la capital și a acțiunilor în proprietatea nerezidenților – 94,21 mil. USD, și instrumentelor de natura datoriei – 19,48 mil. USD. La creșterea pasivelor au contribuit și cele sub formă de *credite comerciale și avansuri*, care s-au majorat cu 245,84 mil. USD, *numerar și depozite* – cu 68,70 mil. USD, *investiții de portofoliu* – cu 1,03 mil. USD, în timp ce *alte pasive* s-au diminuat cu 4,00 mil. USD.

3.3. Poziția investițională internațională - prezentare generală

Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, la 31.12.2022, a constituit -6 184,84 mil. USD (sau 42,6 la sută relativ la PIB), soldul net debitor aprofundându-se față de sfârșitul anului 2021, cu 18,1 la sută (tabelul 3).

Tabelul 3. Indicatorii principali aferenți poziției investiționale internaționale (MBP6), la sfârșitul perioadei

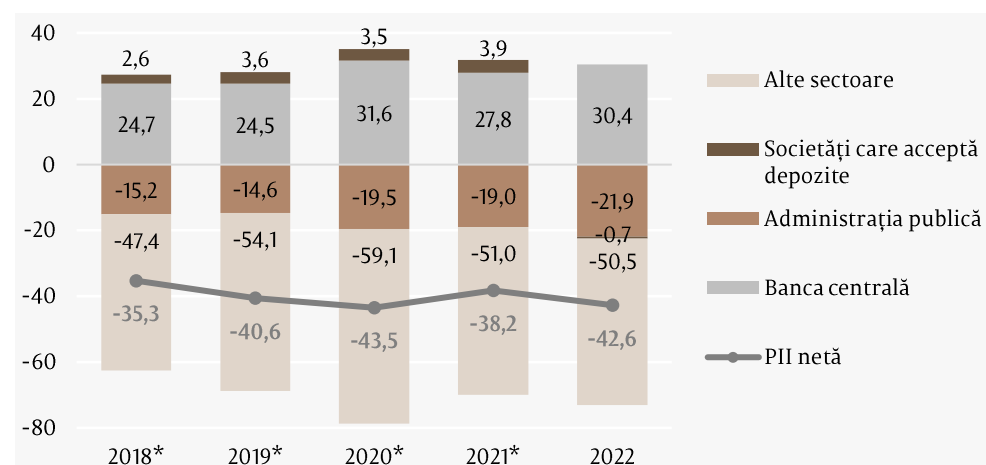
	2018*	2019*	2020*	2021*	2022	2022 / 2021
	mil. USD					%
Poziția investițională internațională netă	-3 969,67	-4 765,90	-5 015,87	-5 236,44	-6 184,84	118,1
Active	5 489,54	5 301,63	5 947,21	6 440,64	6 506,25	101,0
Pasive	9 459,21	10 067,53	10 963,08	11 677,08	12 691,09	108,7
Activele oficiale de rezervă	2 995,18	3 059,63	3 783,54	3 901,88	4 474,17	114,7
Investițiile directe, pasive	4 071,66	4 739,63	4 747,07	4 795,09	4 946,70	103,2
Împrumuturi (fără cele intragrup), pasive	3 381,29	3 440,12	4 127,07	4 224,84	4 865,43	115,2
	%					p.p.
PII / PIB	-35,3	-40,6	-43,5	-38,2	-42,6	-4,4
Activele externe / pasivele externe	58,0	52,7	54,2	55,2	51,3	-3,9
Ponderea ISD în poziția pasivelor externe	43,0	47,1	43,3	41,1	39,0	-2,1
Ponderea împrumuturilor (fără împrumuturile intragrup) în poziția pasivelor externe	35,7	34,2	37,6	36,2	38,3	2,1

* date revizuite

Poziția activelor financiare externe a însumat 6 506,25 mil. USD, în creștere cu 1,0 la sută de la începutul anului, iar a pasivelor – 12 691,09 mil. USD, majorându-se cu 8,7 la sută.

Din punctul de vedere al structurii PII pe sectoare instituționale, BNM a înregistrat creșterea poziției net-creditoare relative la PIB. Administrația publică și alte sectoare (alte societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ) au înregistrat creșterea pozițiilor lor net-debitoare față de nerezidenți relative la PIB (diagrama 6).

Diagrama 6. Poziția investițională internațională netă, pe sectoare instituționale, la sfârșitul perioadei, % la PIB

* date revizuite

La 31.12.2022, soldul net debitor al poziției investiționale internaționale relativ la PIB s-a aprofundat, ca urmare a diminuării poziției nete creditoare ale societăților care acceptă depozite, precum și înrăutățirii poziției nete debitoare a administrației publice și altor sectoare.

Din punctul de vedere al structurii PII pe categorii funcționale, majorarea poziției **activelor** financiare externe la sfârșitul anului 2022 a fost influențată de creșterea cu 14,7 la sută a *activelor de rezervă* care au constituit 68,8 la sută din total, a activelor sub formă de *investiții directe* - cu 25,7 la sută și *investiții de portofoliu* - cu 14,1 la sută. Totodată, poziția activelor sub formă de *alte investiții* a scăzut cu 27,5 la sută, în special, a celor sub formă de *numerar și depozite*, care s-au diminuat cu 56,1 la sută. Concomitent, activele sub formă de *împrumuturi* s-au majorat cu 33,2 la sută, iar cele sub formă de *credite comerciale și avansuri* - cu 3,2 la sută.

Evoluția poziției **pasivelor** externe a fost determinată de creșterea cu 12,6 la sută a angajamentelor sub formă de alte investiții, ele deținând ponderea majoră (60,8 la sută) în pasivele externe ale țării. Alte investiții au constat în proporție de 63,0 la sută din împrumuturi, care s-au majorat cu 15,2 la sută, 28,7 la sută din credite comerciale și avansuri (+9,3 la sută), 4,9 la sută - drepturi speciale de tragere (-4,9 la sută), 2,6 la sută - numerar și depozite (+44,6 la sută), 0,7 la sută - alte pasive (-0,1 la sută). Angajamentele sub formă de *investiții directe*, care constituie 39,0 la sută din totalul pasivelor, s-au majorat cu 3,2 la sută.

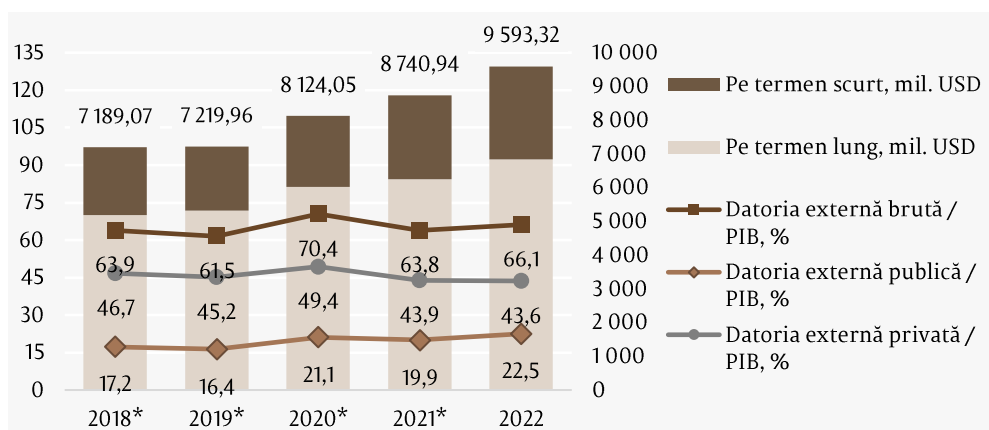
3.4. Datoria externă brută – prezentare generală

Datoria externă brută a Republicii Moldova a crescut pe parcursul anului 2022 cu 9,8 la sută și a totalizat 9 593,32 mil. USD sau 66,1 la sută raportat la PIB (+2,3 la sută față de 31.12.2021), (diagrama 7, tabelul 4).

Datoria externă publică a constituit 34,0 la sută din totalul datoriei externe sau 3 263,61 mil. USD, majorându-se cu 19,5 la sută de la începutul anului. *Datoria externă privată* s-a cifrat la 6 329,71 mil. USD și s-a majorat cu 5,3 la sută față de 31.12.2021.

Cea mai mare parte a soldului datoriei externe brute îi revine *datoriei pe termen lung* (71,2 la sută), care a constituit 6 831,45 mil. USD la finele anului 2022, în creștere cu 9,4 la sută față de începutul anului. *Datoria externă pe termen scurt* s-a majorat cu 10,6 la sută pe parcursul anului 2022 și a constituit 2 761,87 mil. USD.

Diagrama 7. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei

* date revizuite

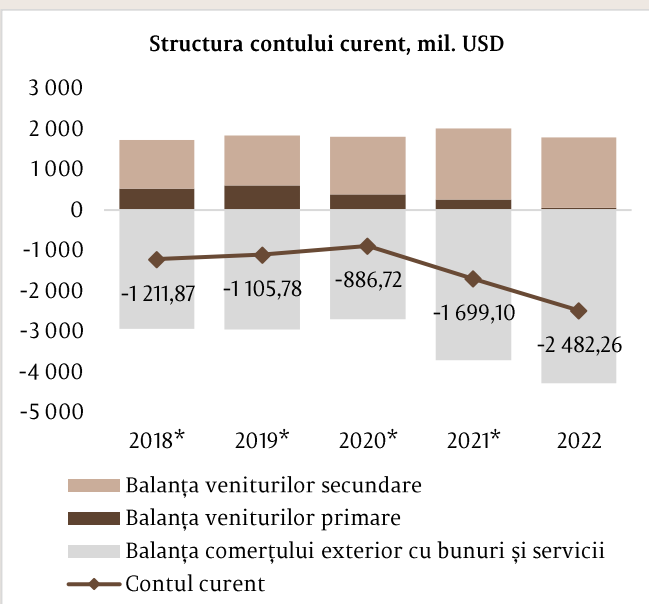
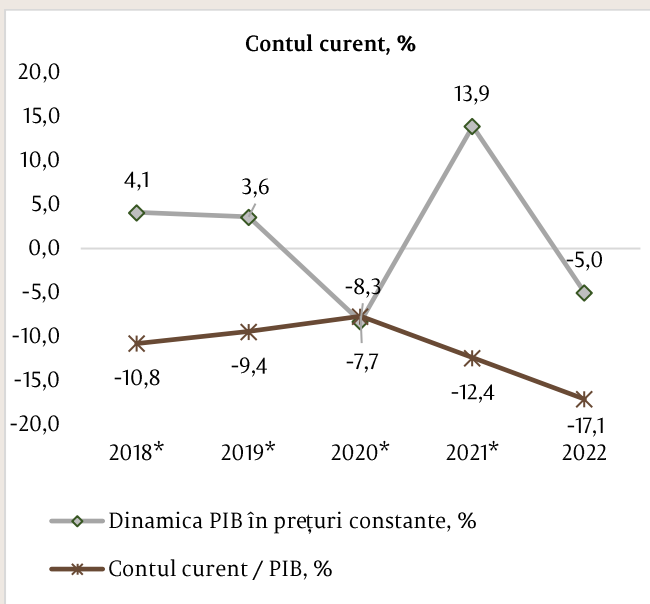
Pe parcursul anului 2022, datoria externă brută s-a majorat atât ca valoare absolută, atingând cel mai înalt nivel din ultimii cinci ani, cât și raportat la PIB. Dinamica a fost condiționată de creșterea angajamentelor pe termen lung.

Tabelul 4. Indicatorii principali aferenți datoriei externe (MBP6), la sfârșitul perioadei

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022	2022/ 2021
	mil. USD					%
DE brută	7 163,05	7 182,59	8 088,26	8 740,94	9 593,32	109,8
DE publică	1 938,90	1 919,20	2 430,44	2 731,00	3 263,61	119,5
DE privată	5 224,15	5 263,39	5 657,82	6 009,94	6 329,71	105,3
	%					p.p.
Pondere DE publice în DE brută	27,1	26,7	30,0	31,2	34,0	2,8
Pondere DE pe termen lung în DE brută	72,0	73,5	74,0	71,4	71,2	-0,2
Pondere creditorilor organizații internaționale și guverne străine în DE sub formă de împrumuturi și alocări de DST	45,2	43,1	48,1	52,0	56,4	4,4
Rata medie anuală implicită a dobânzii la DE sub formă de împrumuturi și alocări de DST	3,1	1,9	1,6	1,5	1,3	-0,2
Rata reînnoirii finanțării (trageri noi / rambursări la împrumuturile pe termen lung)	117	114	154	151	224	73
	ani					
Scadența medie implicită a DE pe termen lung sub formă de împrumuturi (în câți ani va fi achitată datoria, dacă se vor păstra rambursările curente și nu vor fi trageri noi)	7,6	7,2	6,3	7,0	8,8	1,8

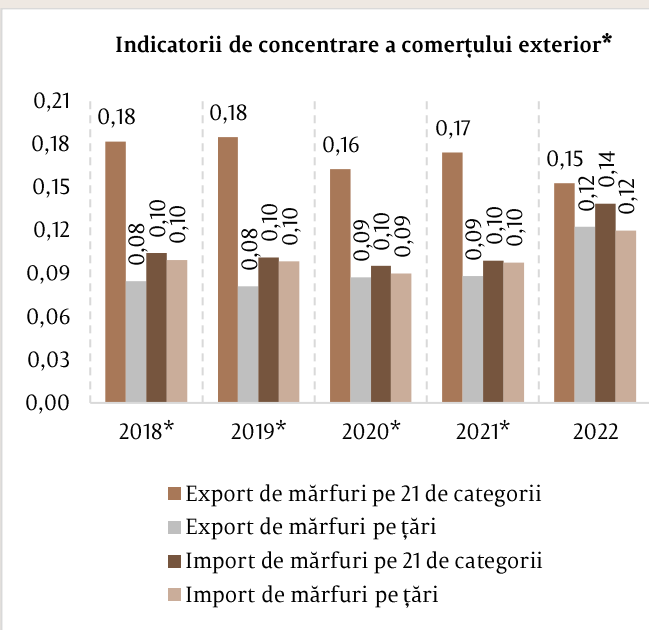
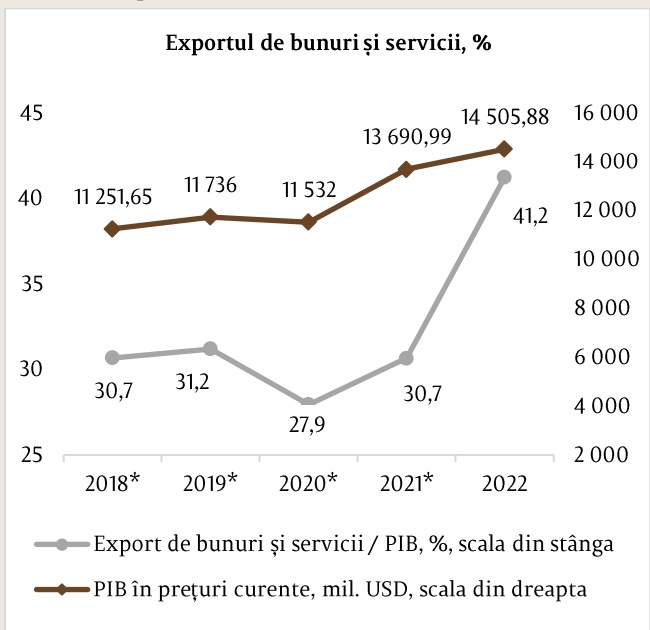
* date revizuite

Aprecierea stării conturilor internaționale ale Republicii Moldova în dinamică

În anul 2022, balanța contului curent relativ la PIB s-a diminuat substanțial comparativ cu 2021, ca urmare a creșterii importurilor în măsură mai mare decât a exporturilor în timp ce dinamica PIB-ului în termeni reali a fost pozitivă.

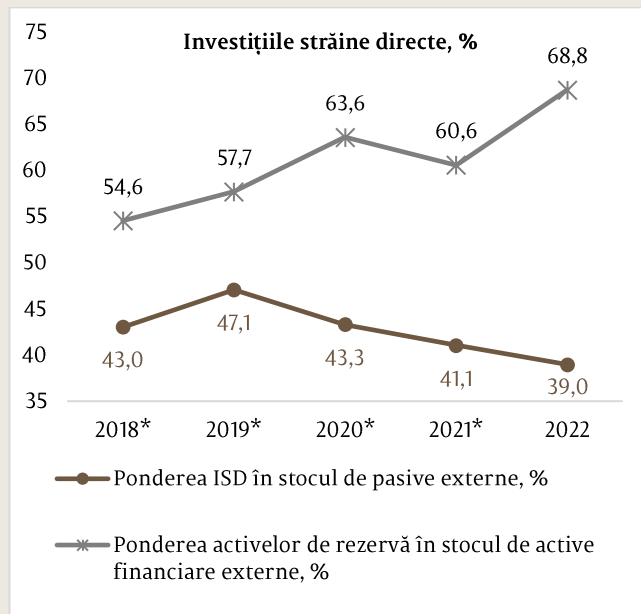
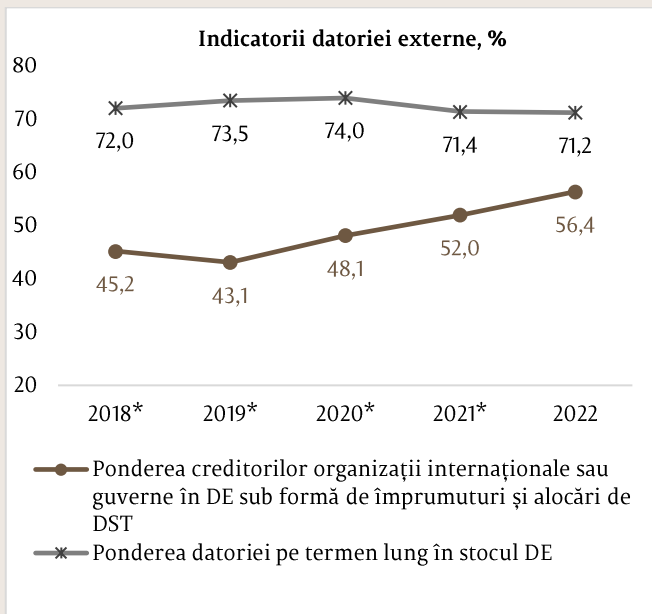
Sursa deficitului contului curent rămâne a fi tradițional deficitul comerțului exterior cu bunuri, ceea ce denotă faptul că în țară persistă problemele structurale legate de competitivitate.

* Calculați ca indicele Herfindahl (suma pătratelor ponderilor componentelor în total)

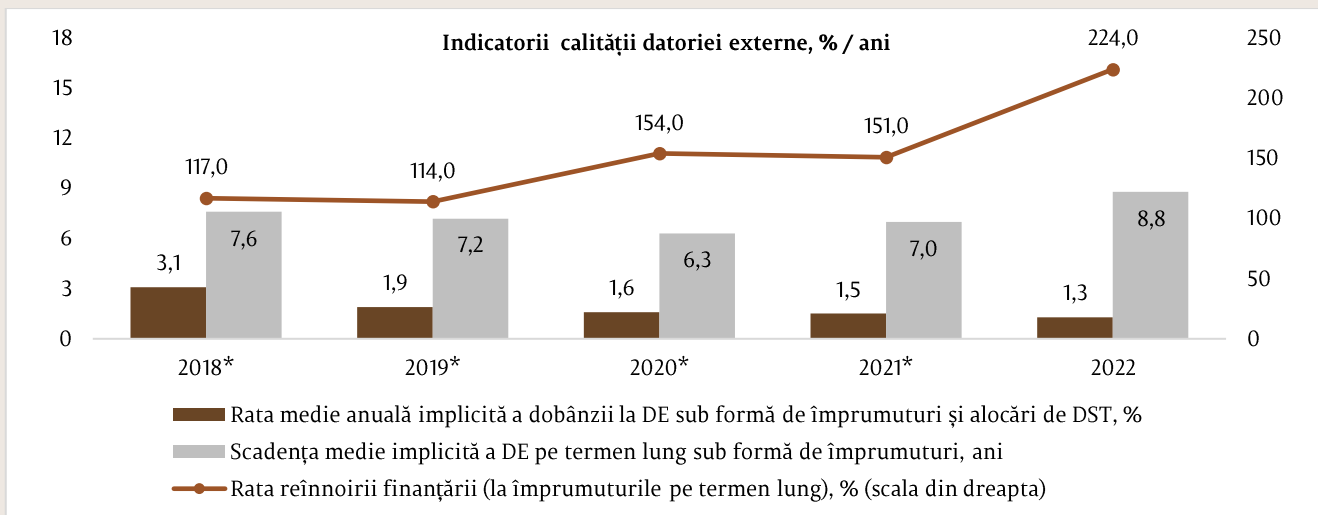
Din cauza creșterii accentuate a exportului, raportul lui la PIB a crescut la 41,2 la sută, în timp ce PIB în prețuri curente s-a stabilizat la nivelul de 14,5 miliarde dolari SUA.

Starea contului curent este subminată de concentrarea excesivă a comerțului, la export tradițional predominând produsele agroalimentare. S-a constatat o tendință ușor pozitivă a diversificării exportului pe categorii de bunuri, concomitent cu una negativă privind importurile, dar și din punctul de vedere al diversificării geografice.

Pondere creditorilor organizațiilor internaționale și guverne străine în poziția împrumuturilor și alocărilor de DST contractate din exterior a crescut, în mare parte, datorită suportului acordat statului de către FMI. Aceasta însă nu a condus la creșterea ponderii datoriei pe termen lung în datoria externă totală, ca urmare a majorării datoriei pe termen scurt a sectorului privat.

Pondere investițiilor străine directe în poziția pasivelor externe a continuat trendul descendent din 2020 și a scăzut până la 39,0 la sută. Pondere activelor de rezervă în poziția activelor financiare externe, însă, și-a continuat tendința ascendentă și a constituit 68,8 la sută la sfârșitul anului 2022.

Indicatorii analitici ce caracterizează calitatea portofoliului datoriei externe brute a Republicii Moldova au înregistrat pe parcursul anului 2022 o dinamică pozitivă. Rata medie implicită a dobânzii fiind în scădere ușoară de - 0,2 p.p., scadența media a componentei pe termen lung înregistrând o creștere de 1,8 ani, iar rata reînnoirii finanțării - o creștere de 73 p.p. Indicatorii respectivi sunt interdependenți și denotă o acumulare de noi angajamente.

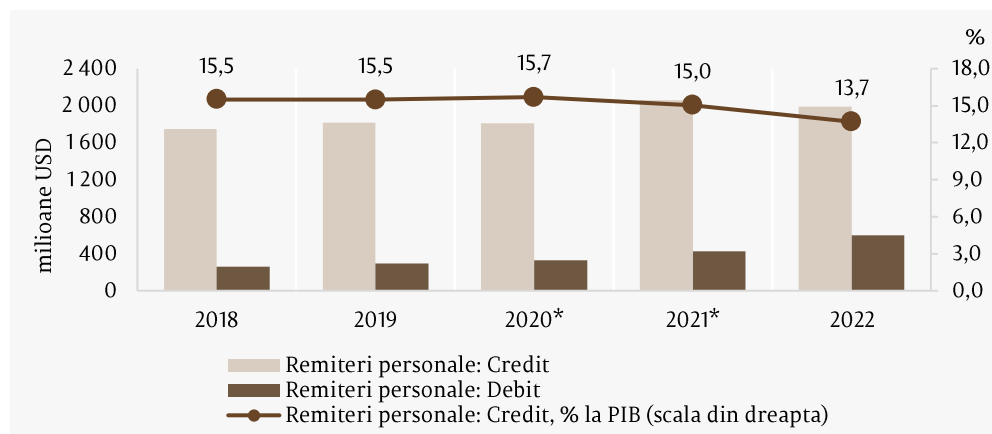
3.5. Informație suplimentară la conturile internaționale

a) Remiterile personale

Remiterile personale⁵ primite de rezidenții Republicii Moldova în anul 2022 s-au diminuat comparativ cu anul 2021 (-3,5 la sută) și au constituit 1 986,87 mil. USD, ceea ce reprezintă 13,7 la sută relativ la PIB (cu 1,3 p.p. mai puțin comparativ cu anul 2021). Concomitent, remitterile către nerezidenți (debit) au constituit 601,35 mil. USD, în creștere cu 40,5 la sută (diagrama 8).

Diagrama 8. Evoluția remiterilor personale

În anul 2022, remitterile personale primite s-au diminuat față de anul 2021, dar și comparativ cu anii anteriori, stabilizându-se la nivelul de 13,7 la sută relativ la PIB, iar plățile de remitteri s-au majorat substanțial.

* date revizuite

b) Statistica operațiunilor bancare internaționale – prezentare generală

Pe parcursul anului 2022, volumului operațiunilor internaționale efectuate prin intermediul sistemului bancar național s-a diminuat față de anul 2021, atât la încasări – cu 4,8 la sută, cât și la plăți – cu 4,1 la sută.

Volumul tranzacțiilor cu UE a scăzut cu 11,3 la sută la intrări și cu 9,8 la ieșiri; cu CSI intrările s-au micșorat cu 35,1 la sută, iar ieșirile cu 37,1 la sută, în timp ce volumul tranzacțiilor cu alte țări s-a majorat cu 16,6 la sută la intrări și cu 18,0 la sută la ieșiri.

Structura valutară a tranzacțiilor reflectă prevalența celor în dolari SUA (52,9 la sută din totalul încasărilor și 53,0 la sută din totalul plăților), ele înregistrând o tendință pozitivă a ponderii față de anul 2021 de 6,6 p.p. la intrări și de 6,2 p.p. la ieșiri. Tranzacțiile bancare în euro au avut o pondere de 42,8 la sută din totalul intrărilor și 42,7 la sută din totalul ieșirilor, în descreștere cu 5,8 p.p. la intrări și cu 5,5 p.p. la ieșiri.

Transferurile brute de mijloace bănești în favoarea persoanelor fizice efectuate în anul 2022 prin intermediul băncilor au constituit 1 745,74 mil. USD, în creștere cu 6,8 la sută comparativ cu anul 2021. Transferurile au provenit, în mare parte, din UE (46,3 la sută), urmate de alte țări (32,0 la

⁵ Remiterile personale reprezintă un articol suplimentar la balanța de plăți și reflectă valoarea remunerării nete a salariaților (excluzând cheltuielile lucrătorilor suportate în țara de prestare a muncii și unele taxe și impozite achitate de rezidenți peste hotare), a transferurilor personale și a celor de capital între gospodăriile casnice, indiferent de sursa de proveniență a acestora.

sută) și din țările CSI (21,7 la sută). Pe parcursul anului 2022, transferurile au fost, preponderent, în euro (63,5 la sută), urmate de transferurile în dolari SUA (20,7 la sută) și în ruble rusești (0,4 la sută).

c) Ancheta coordonată a investițiilor directe (CDIS)

Conform datelor CDIS, la sfârșitul anului 2022, poziția totală a investițiilor directe în economia națională s-a majorat ne semnificativ (cu 0,3 la sută) comparativ cu sfârșitul anului 2021, constituind 4 332,73 mil. USD, din care capitalul propriu a constituit 70,9 la sută, iar instrumentele de natura datoriei – 29,1 la sută.

Investitorilor din UE le-au revenit 69,4 la sută din soldul total de investiții directe în economia națională (total capitalul propriu și instrumentele de datorie), investitorilor din CSI – 18,0 la sută, iar celor din alte țări – 12,6 la sută. Din perspectiva distribuției poziției investițiilor directe în economia națională la 31.12.2022 pe țări (țara investitorului nemijlocit), cea mai mare pondere, de 18,1 la sută din soldul total, a avut-o Ciprul, urmată de Rusia - cu 16,5 la sută, România - cu 9,9 la sută și Olanda - cu 9,5 la sută.

Conform distribuției poziției totale a investițiilor directe în economia națională după principalele activități economice, la sfârșitul anului 2022, în activitățile financiare și de asigurări acestea constituiau 23,8 la sută din total, în industria prelucrătoare – 20,2 la sută, în activitatea de producție și furnizare de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat – 19,1 la sută, iar în domeniul comerțului cu ridicata și cu amănuntul – 18,9 la sută.

d) Statistica trimestrială a datoriei externe (QEDS).

Conform statisticilor QEDS, la situația din 31.12.2022, instrumentele financiare de natura datoriei denominate în valută au avut o pondere majoră de 99,1 la sută din totalul datoriei externe brute (0,9 la sută fiind în lei moldovenești), în creștere cu 9,8 la sută față de sfârșitul anului precedent.

Poziția datoriei externe nete, indicator ce reprezintă diferența pozițiilor pasivelor și activelor instrumentelor de natura datoriei, folosit în mare parte, pentru a asigura intercomparabilitatea datelor la nivel mondial, a fost de 3 424,64 mil. USD la 31.12.2022 sau 23,6 la sută raportat la PIB.

Datoria externă cu maturitate reziduală pe termen scurt a constituit, la finele perioadei de referință, 3 785,51 mil USD sau 39,4 la sută din totalul datoriei externe brute, în creștere cu 314,24 mil. USD comparativ cu sfârșitul anului 2021.

Deservirea DE pe termen scurt, pe parcursul anului 2022, a însumat 4 002,48 mil. USD. Arieratele acumulate la deservirea DE la 31.12.2022 au totalizat 450,81 mil. USD.

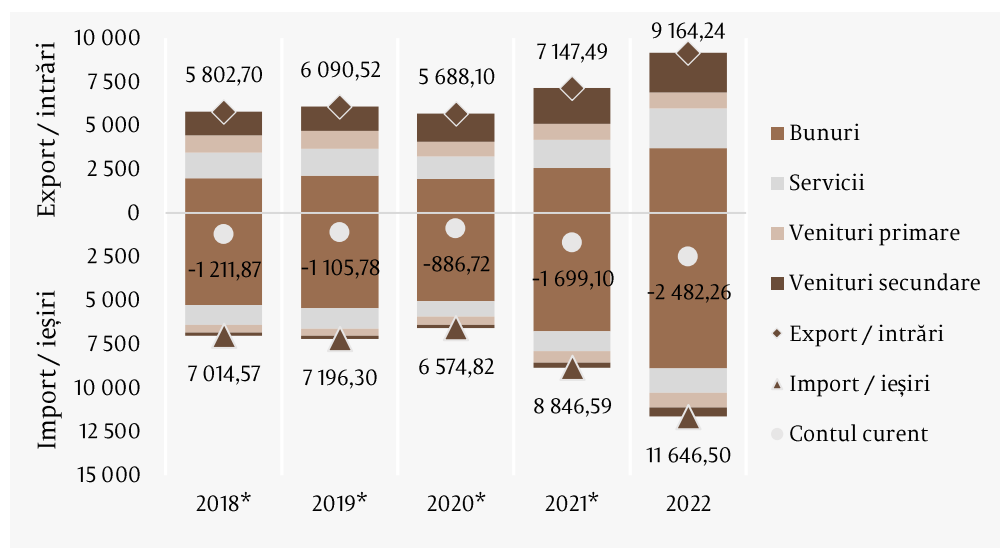
IV. BALANȚA DE PLĂȚI A REPUBLICII MOLDOVA

4.1. Contul curent

În anul 2022, deficitul **contului curent** s-a majorat substanțial comparativ cu anul 2021 și a constituit 2 482,26 mil. USD, în special, ca urmare a creșterii soldului negativ al balanței cu bunuri, care a însumat 5 192,74 mil. USD (+23,9 la sută față de anul 2021), dar și a scăderii balanței veniturilor primare (-4,5 ori), și balanței veniturilor secundare (-0,6 la sută față de anul 2021). Totodată, balanța serviciilor a crescut semnificativ, cu 92,3 la sută (diagrama 9, tabelul 5).

Diagrama 9. Evoluția contului curent al balanței de plăți (MBP6), (mil. USD)

La aprofundarea substanțială a deficitului contului curent, în anul 2022, comparativ cu anii precedenți, a contribuit în special, majorarea soldului negativ al balanței bunurilor, dar și ale veniturilor primare și secundare, doar balanța serviciilor s-a îmbunătățit, însă insuficient pentru a acoperi impactul celorlalte componente.

* date revizuite

Tabelul 5. Contribuțiile principalelor componente la evoluția contului curent al balanței de plăți (MBP6)

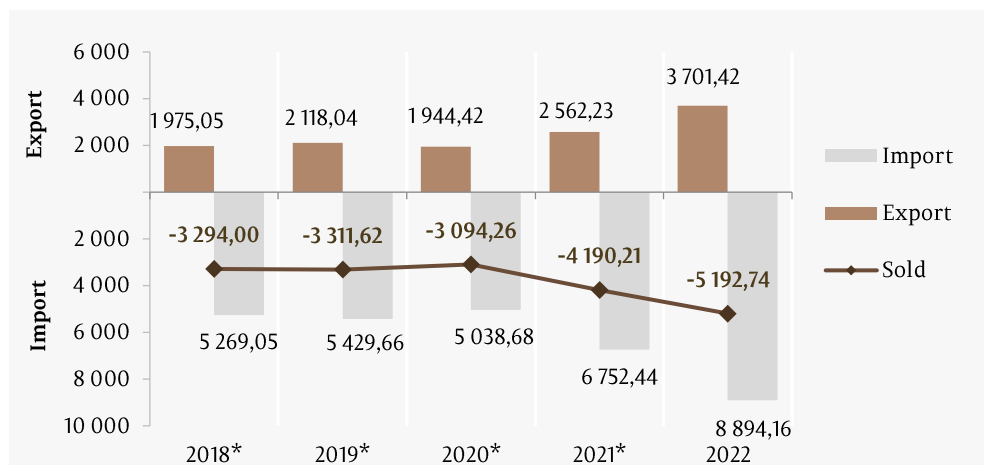
	2018*	2019*	2020*	2021*	2022	2022 / 2021
	% la PIB					p.p.
Contul curent	-10,8	-9,4	-7,7	-12,4	-17,1	-4,7
Balanța comercială	-26,1	-25,1	-23,4	-27,2	-29,5	-2,3
Export de bunuri și servicii	30,7	31,2	27,9	30,7	41,2	10,5
Import de bunuri și servicii	56,8	56,3	51,3	57,8	70,8	13,0
Balanța veniturilor primare	4,8	5,2	3,4	1,9	0,4	-1,5
Intrări de venituri primare, dintre care:	8,9	8,7	7,4	6,6	6,2	-0,4
Remunerarea salariaților	8,3	8,2	7,1	6,5	5,7	-0,8
Ieșiri de venituri primare, dintre care:	4,1	3,5	4,0	4,7	5,8	1,1
Venituri din investiții	3,3	2,8	3,3	4,0	5,0	1,0
Balanța veniturilor secundare	10,6	10,4	12,3	12,8	12,0	-0,8
Intrări de venituri secundare, dintre care:	12,0	12,0	14,0	14,9	15,8	0,9
Transferuri personale	8,0	8,1	9,2	9,0	8,3	-0,7
Cooperarea internațională curentă	1,5	1,8	1,7	2,6	3,9	1,3
Ieșiri de venituri secundare	1,4	1,5	1,7	2,1	3,7	1,6
Contul de capital	-0,3	-0,5	-0,6	-0,4	0,1	0,5
Necesarul net de finanțare (soldul conturilor curent și de capital)	-11,1	-9,9	-8,3	-12,8	-17,0	-4,2

* date revizuite

4.1.1. Balanța bunurilor (FOB-FOB)

În anul 2022, deficitul balanței comerciale a crescut cu 23,9 la sută față de anul 2021 și a constituit 5 192,74 mil. USD sau 35,8 la sută relativ la PIB (diagrama 10, tabelul 6, anexa 1). Această evoluție a fost determinată de creșterea mai mare a importurilor de bunuri - cu 31,7 la sută (+2 141,72 mil. USD) față de cea a exporturilor - cu 44,5 la sută (+1 139,19 mil. USD).

Diagrama 10. Balanța comercială cu bunuri (mil. USD)

* date revizuite

În anul 2022, atât exportul, cât și importul de bunuri s-au majorat comparativ cu anii precedenți, însă creșterea deficitului balanței comerciale a fost determinată de ritmul de creștere mai mare a importului.

De menționat că, un impact semnificativ asupra modificării balanței cu bunuri a avut-o conflictul militar armat din Ucraina, declanșat în trimestrul I 2022, care a provocat instabilitatea prețurilor și a livrărilor pe piața produselor minerale, motiv pentru care Republica Moldova a importat produse minerale cu rezervă și mai diversificat (la importul de produse energetice s-a adăugat importul de păcură în valoare record). Prin urmare, exportul, reexportul și importul de bunuri a crescut considerabil, în mare parte, datorită produselor minerale.

Tabelul 6. Indicatorii comerțului exterior cu bunuri

	2018	2019	2020	2021	2022	2022 / 2021
	% la PIB					p.p.
Export	17,6	18,0	16,9	18,7	25,5	6,8
dintre care: reexport	2,3	2,4	1,7	2,0	6,2	4,2
Import	46,8	46,3	43,7	49,3	61,3	12,0
Balanța comercială	-29,3	-28,2	-26,8	-30,6	-35,8	-5,2
	%					
Gradul de acoperire a importului cu exporturi	37,5	39,0	38,6	37,9	41,6	3,7

Volumul comerțului exterior cu bunuri (FOB-FOB) s-a majorat considerabil (cu 35,2 la sută sau +3 280,91 mil. USD) față de cel consemnat în anul 2021 și a totalizat 12 595,58 mil. USD. Valoarea bunurilor expediate peste hotare după prelucrarea⁶ pe teritoriul Republicii Moldova a

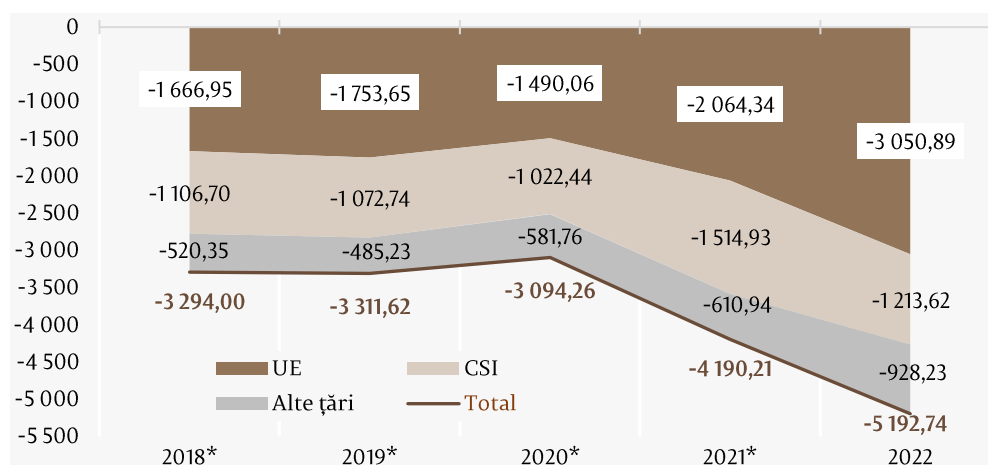
⁶ Acestea nu se includ în statistica exportului de bunuri din balanța de plăți, deoarece nu are loc schimbul dreptului de proprietate, iar valoarea serviciilor de prelucrare a bunurilor se reflectă la servicii.

constituit 666,56 mil. USD, în creștere cu 8,3 la sută comparativ cu anul 2021.

Din punct de vedere geografic, în anul 2022, deficitul comerțului exterior cu bunuri conform balanței de plăți s-a majorat, față de anul 2021, cu 47,8 la sută cu UE, cu 51,9 la sută pentru alte țări, iar cel cu CSI a scăzut cu 19,9 la sută (diagrama 11).

Diagrama 11. Balanța comerțului cu bunuri, pe zone geografice (mil. USD)

Din punct de vedere geografic, majorarea deficitului comerțului exterior cu bunuri, în anul 2022, a fost determinat de creșterea deficitelor cu UE și cu alte țări.

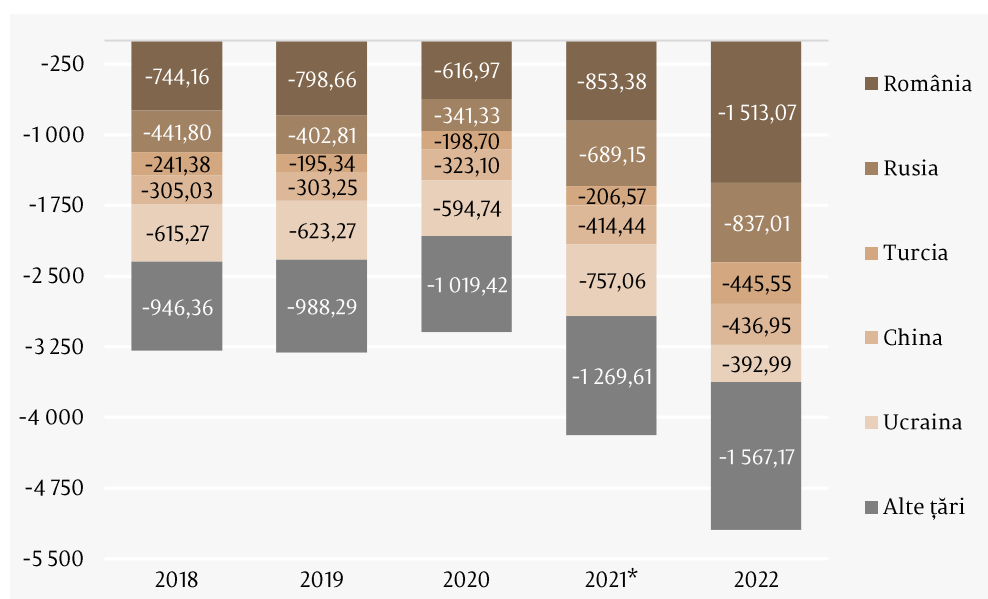

* date revizuite

În clasamentul deficitului comerțului exterior cu bunuri pe țări, se remarcă România, cu un sold negativ de 1 513,07 mil. USD, în creștere cu 77,3 la sută față de anul 2021. Deficitul cu Rusia s-a majorat cu 21,5 la sută, cu Turcia a înregistrat cea mai mare creștere - de 2,2 ori, cu China - a sporit cu 5,4 la sută, cu Ucraina - a scăzut cu 48,1 la sută (diagrama 12).

Diagrama 12. Balanțele bilaterale ale comerțului exterior cu bunuri (top-deficit 5 țări), (mil. USD)

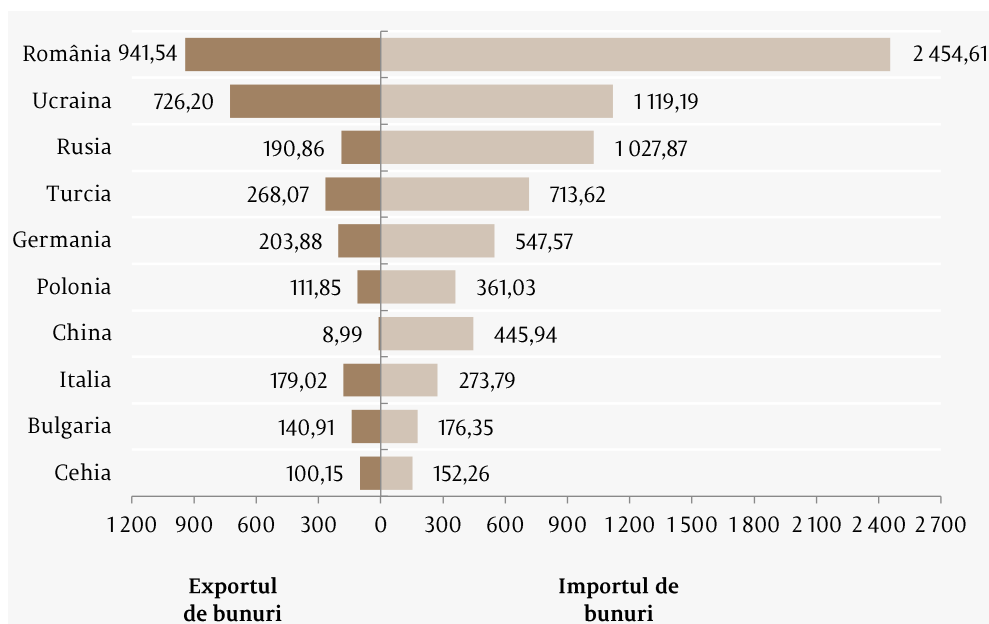
Cele mai mari contribuții la creșterea deficitului comercial total, în anul 2022, au fost înregistrate cu România, Turcia și Rusia, iar deficitul comercial cu Ucraina a scăzut substanțial.

* date revizuite

În ultimii cinci ani, China și-a întărit poziția, atât în topul țărilor cu cel mai mare deficit comercial, cât și printre principalii parteneri comerciali ai Republicii Moldova, datorită ascensiunii constante a importurilor. Acest fenomen se datorează inclusiv reorientării și diversificării exporturilor din China, ca urmare a restricțiilor comerciale impuse acesteia de către SUA în anul 2018. Principalele țări-partenere ale Republicii Moldova în comerțul cu bunuri, în anul 2022, sunt reflectate în diagrama 13.

Diagrama 13. Principalii parteneri comerciali ai Republicii Moldova în anul 2022 (mil. USD)

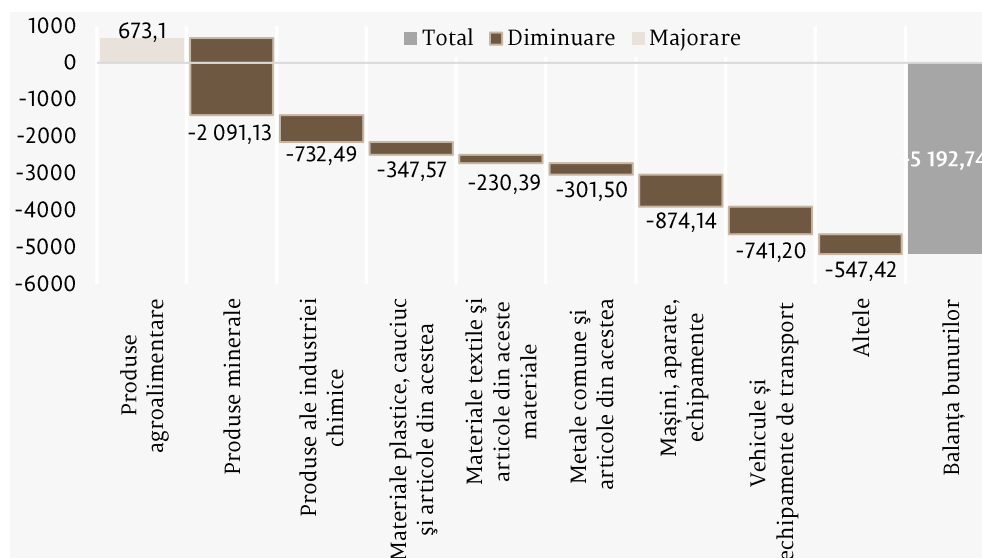

În anul 2022, principalul partener comercial al Republicii Moldova a rămas România, fiind urmată de Ucraina, ambele țări consemnând creșteri substanțiale atât la export, cât și la import.

Din punctul de vedere al structurii pe categorii de bunuri, în anul 2022, deficitul comerțului exterior cu bunuri, conform balanței de plăți, a fost influențat, în special, de soldul negativ înregistrat la comerțul exterior cu *produse minerale*, care s-a majorat de 2,1 ori, până la -2 091,13 mil. USD. Influențe majore au avut și deficitele înregistrate la comerțul cu *mașini, aparate și echipamente*, în creștere cu 6,7 la sută, până la 874,14 mil. USD, *vehicule și echipamente de transport* (+6,3 la sută, până la 741,20 mil. USD), *produse ale industriei chimice* (+10,8 la sută, până la 732,49 mil USD) ș.a. În același timp, *produsele agroalimentare* rămân a fi principala categorie care a înregistrat un sold excedentar, de 673,10 mil. USD, în comerțul exterior cu bunuri, fiind în creștere cu 50,0 la sută comparativ cu anul 2021 (diagrama 14).

Diagrama 14. Impactul principalelor categorii de bunuri asupra comerțului cu bunuri, în anul 2022 (mil. USD)

În anul 2022, deficitul comercial înregistrat la produsele minerale, mașini, aparate, echipamente, vehicule și echipamente de transport, precum și produse ale industriei chimice au influențat în mare parte deficitul balanței bunurilor.

4.1.1.1. Distribuția geografică și structura exportului de bunuri

a) Distribuția geografică a exportului de bunuri

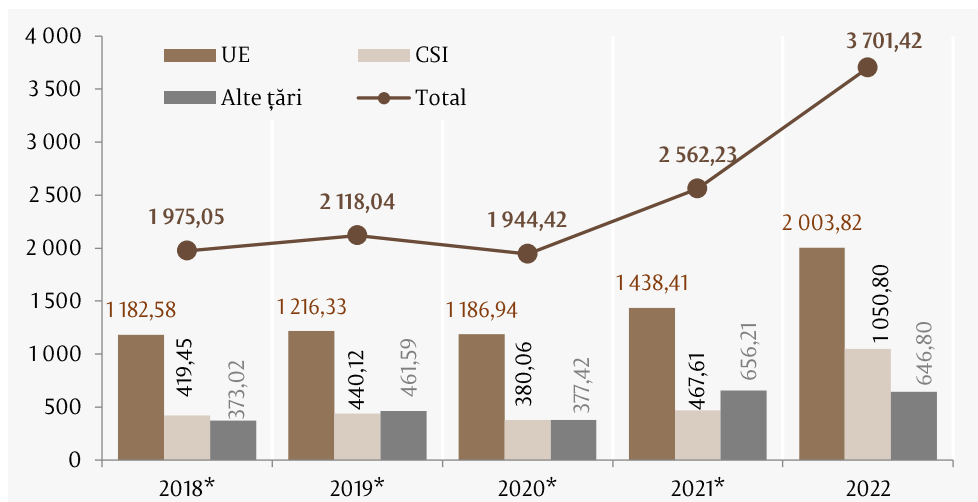
În anul 2022, valoarea **exporturilor de bunuri** a crescut cu 44,5 la sută comparativ cu anul 2021 (diagrama 15, anexa 5).

Exportul de bunuri către *CSI* a înregistrat o creștere de 2,2 ori (+583,19 mil. USD) față de anul 2021. Această evoluție s-a datorat majorării considerabile a exportului de bunuri către Ucraina, de 7,8 ori (+633,63 mil. USD), către Kazahstan – de 2,0 ori (+14,64 mil. USD). Totodată, în anul 2022, au scăzut livrările către Rusia – cu 31,2 la sută (-86,41 mil. USD). Astfel, ponderea *CSI* din totalul bunurilor exportate a crescut cu 10,1 p.p. și a constituit 28,4 la sută.

În anul 2022, majorarea exportului orientat către *UE*, cu 39,3 la sută (+565,41 mil. USD) față de anul 2021, a fost determinată de creșterea livrărilor către România, cu 73,9 la sută (+400,00 mil. USD), Italia – cu 80,6 la sută (+79,92 mil. USD), Bulgaria – cu 81,4 la sută (+63,22 mil. USD). În același timp, s-a micșorat exportul de bunuri către Germania, cu 9,2 la sută (-20,59 mil. USD), Spania – cu 32,9 la sută (-20,31 mil. USD), Grecia – cu 25,8 la sută (-11,54 mil. USD). Ponderea *UE* în totalul exporturilor a constituit 54,1 la sută, fiind cu 2,0 p.p. mai mică comparativ cu anul 2021.

Totodată, a scăzut exportul către *alte țări*, cu 1,4 la sută, comparativ cu anul 2021, având o pondere de 17,5 la sută din total (-8,1 p.p.). Această diminuare a fost determinată de micșorarea, față de anul 2021, a livrărilor către Elveția, cu 47,9 la sută (-57,82 mil. USD), Emiratele Arabe Unite – de 2,1 ori (-7,98 mil. USD), Serbia – cu 28,8 la sută (-6,96 mil. USD). Scăderile au fost parțial atenuate de creșterea exportului către Iran – până la 52,07 mil. USD, față de 0,02 mil. USD în 2021, SUA – cu 74,3 la sută (+24,60 mil. USD), Irak – de 3,1 ori (+11,79 mil. USD), Canada – cu 72,4 la sută (+5,60 mil. USD).

Diagrama 15. Exportul de bunuri pe zone geografice (mil. USD)

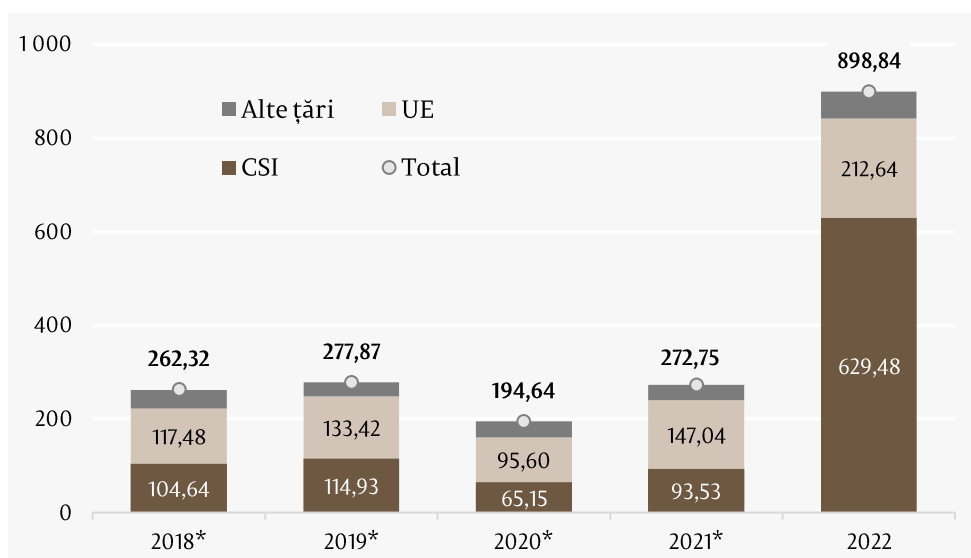

* date revizuite

În anul 2022, exportul de bunuri s-a majorat datorită creșterii livrărilor către UE și CSI, înregistrând cele mai mari valori din ultimii ani. Concomitent, exporturile către alte țări s-au micșorat.

În anul 2022, **reexportul de bunuri** (fără bunurile după/pentru prelucrare și fără vânzările magazinelor duty-free) a constituit 898,84 mil. USD, în creștere de 3,3 ori comparativ cu anul 2021. Această evoluție a fost determinată de majorarea substanțială a reexportului către CSI - de 6,7 ori, constituind 70,0 la sută din total, în creștere comparativ cu anul 2021, când deținea o pondere de 34,3 la sută. Reexportul către *alte țări* a sporit cu 76,2 la sută, constituind 6,3 la sută din total, iar către UE - cu 44,6 la sută, cu o pondere de 23,7 la sută. De menționat că, în anul 2021, UE era principala destinație pentru reexporturile din Republica Moldova, deținând o pondere de 53,9 la sută din total (diagrama 16).

Diagrama 16. Reexportul de bunuri, pe zone geografice (mil. USD)

* date revizuite

Valoarea reexportului de bunuri s-a triplat în anul 2022, pe seama creșterii substanțiale a reexportului către CSI, Ucraina, dar și a celui cu UE și alte țări.

b) Structura exportului de bunuri pe categorii

Din punctul de vedere al structurii pe categorii de bunuri, creșterea exporturilor în anul 2022 s-a datorat *produselor minerale*, care au avut cea mai semnificativă contribuție pozitivă (+23,1 p.p.) la modificarea totală a exportului de bunuri (tabelul 7). Exportul acestora a crescut de 8,2 ori (+593,05 mil. USD) comparativ cu anul 2021 și a constituit 675,78 mil. USD sau 18,3 la sută din exportul total (diagrama 17, anexa 7). O contribuție semnificativă a avut și exportul de *produse agroalimentare* care s-a majorat cu 35,5 la sută (+500,29 mil. USD), deținând în continuare ponderea majoră, de 51,6 la sută, din total.

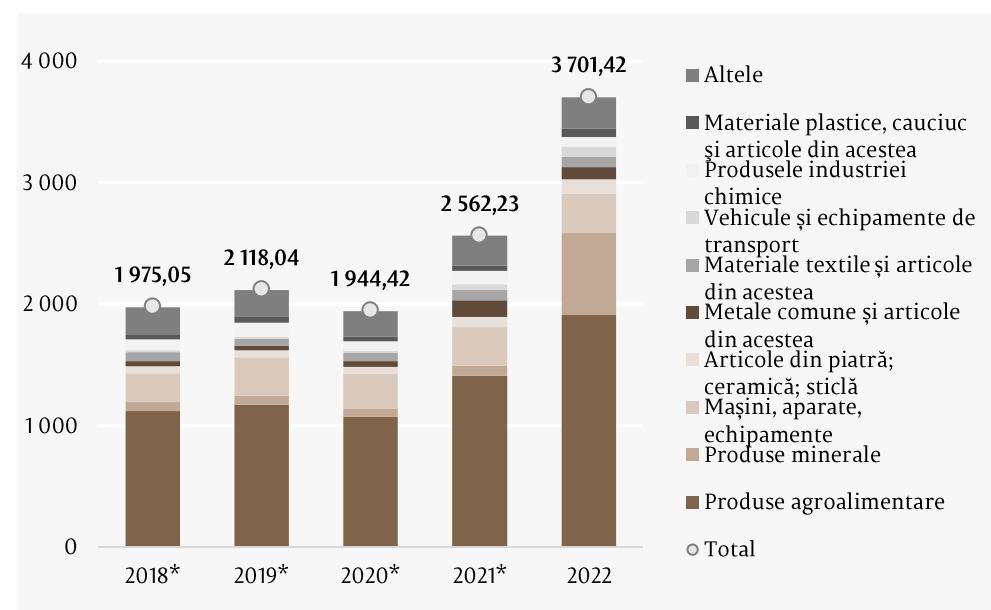
Tabelul 7. Gradul de influență a principalelor categorii de bunuri asupra modificării totale a exportului de bunuri (p.p.)

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Produse minerale	0,9	-0,1	-0,4	0,7	23,1
Produse agroalimentare	1,3	2,7	-4,8	17,5	19,5
Articole din piatră; ceramică; sticlă	0,8		0,2	1,2	1,5
Vehicule și echipamente de transport	-1,3	0,1		1,7	1,3
Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	0,4	0,4	-0,4	0,3	1,0
Pastă din lemn sau din alte materiale fibroase celulozice	0,1			0,3	0,2
Produsele industriei chimice	0,1	1,0	-1,8	1,6	-1,0
Metale comune și articole din acestea	-0,2	-0,1	0,6	4,4	-1,4
Altele	3,7	3,2	-1,6	4,1	0,3
Total	5,8	7,2	-8,2	31,8	44,5

* date revizuite

Diagrama 17. Exportul de bunuri, pe principalele categorii (mil. USD)

Exportul de produse minerale a înregistrat, în anul 2022, cea mai semnificativă contribuție pozitivă la modificarea exportului total de bunuri, fiind majoritar reexport, iar produsele agroalimentare au continuat să fie principala categorie de bunuri exportate.

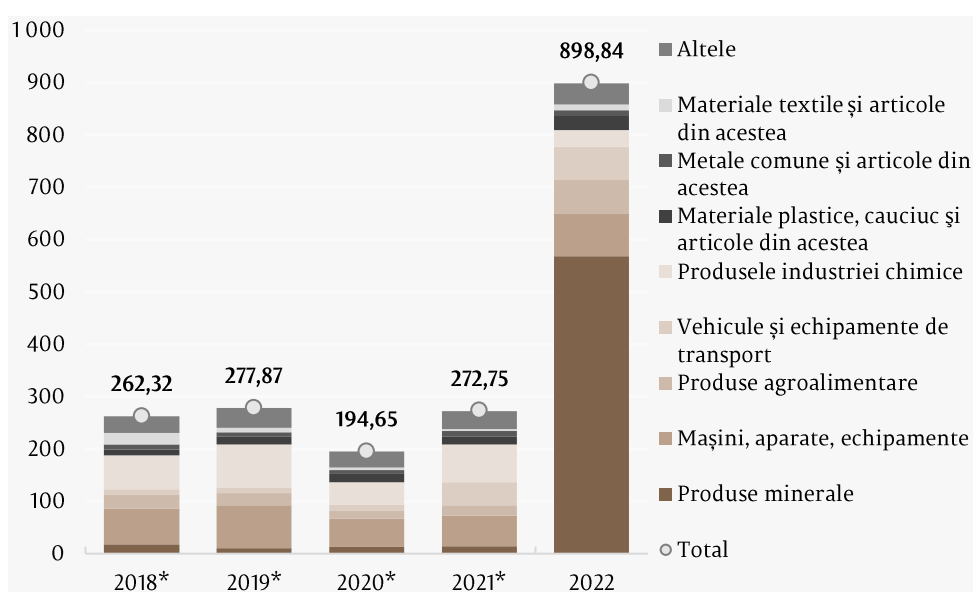
* date revizuite

Exportul de *articole din piatră, ceramică și sticlă* a crescut cu 46,0 la sută și a constituit 3,3 la sută din total, exportul de *vehicule și echipamente de transport* a sporit cu 70,3 la sută, cu o pondere de 2,2 la sută din total. Concomitent, exportul de *metale comune și articole din acestea* a scăzut cu 26,4 la sută, constituind 2,7 la sută din totalul bunurilor exportate,

exportul de *produse ale industriei chimice* s-a diminuat cu 24,1 la sută, comparativ cu anul 2021 și a constituit 2,2 la sută din total.

Din punctul de vedere al structurii reexportului pe categorii de bunuri, creșterea acestuia a fost determinată de categoria *produse minerale*, al căror reexport s-a majorat până la 568,19 mil. USD, față de 13,59 mil. USD în anul 2021. Această conjunctură s-a datorat necesității de a crea rezerve de produse minerale și energetice ca urmare a situației excepționale din Ucraina. De asemenea, reexportul de *produse agroalimentare* a crescut de 3,4 ori și a însumat 65,74 mil. USD, reexportul de *mașini, aparate, echipamente* - cu 21,19 mil. USD (până la 80,29 mil. USD), *vehicule și echipamente de transport* - cu 19,58 mil. USD (până la 63,34 mil. USD), (diagrama 18, anexa 9).

Diagrama 18. Reexportul de bunuri, pe principalele categorii (mil. USD)

* date revizuite

În anul 2022, reexportul de bunuri din Republica Moldova s-a majorat substanțial fiind determinat de produsele minerale, al căror reexport a sporit ca urmare a situației geopolitice din regiune.

În anul 2022, valoarea **exportului de alcool etilic și băuturi alcoolice** s-a diminuat ușor comparativ cu anul 2021 (-2,6 la sută) și a constituit 205,58 mil. USD (tabelul 8). Scăderea exporturilor față de anul 2021 a fost condiționată de diminuarea cu 17,4 la sută a exporturilor către alte țări și cu 11,3 la sută a celor către CSI. Astfel, exporturile către Rusia s-au diminuat cu 6,05 mil. USD, către Turcia - cu 4,79 mil. USD și Belarus - cu 4,21 mil. USD. În același timp, exporturile către Polonia au crescut cu 6,06 mil. USD și către Ucraina - cu 5,01 mil. USD.

Exporturile de alcool etilic și băuturi alcoolice în UE s-au majorat cu 17,2 la sută, pe seama creșterii exportului către Polonia - cu 6,06 mil. USD, Slovacia - cu 3,65 mil. USD, Ungaria - cu 2,92 mil. USD și România cu 2,90 mil. USD. Concomitent, livrările în Olanda s-au diminuat cu 2,94 mil. USD, în Cehia - cu 1,96 mil. USD și în Spania - cu 1,63 mil. USD, față de anul 2021.

Tabelul 8. Exporturile de alcool etilic și băuturi alcoolice, pe principalele țări

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022	Ponderea în total		2022 / 2021	Gradul de influență**
	mil. USD					2021*	2022		
						%			p.p.
UE, dintre care:	66,24	64,69	81,93	78,62	92,18	37,3	44,8	117,2	6,4
România	18,25	18,27	24,85	27,84	30,74	13,2	15,0	110,4	1,4
Polonia	10,85	11,01	13,55	14,00	20,06	6,6	9,8	143,3	2,9
Cehia	13,06	10,76	10,98	10,85	8,89	5,1	4,3	81,9	-0,9
Grecia	1,74	3,41	6,23	4,40	6,72	2,1	3,3	152,7	1,1
Slovacia	1,93	1,11	2,08	1,74	5,39	0,8	2,6	309,8	1,7
Bulgaria	2,62	4,09	4,76	2,14	3,50	1,0	1,7	163,6	0,6
Olanda	3,63	5,94	5,54	6,01	3,07	2,8	1,5	51,1	-1,4
Ungaria	0,10	0,01	0,00	0,00	2,92	0,0	1,4	0,0	1,4
Germania	5,08	3,27	3,62	2,38	2,62	1,1	1,3	110,1	0,1
CSI, dintre care:	72,74	73,66	62,44	65,41	58,00	31,0	28,2	88,7	-3,5
Belarus	38,32	39,08	35,17	34,37	30,16	16,3	14,7	87,8	-2,0
Ucraina	14,18	7,78	8,59	10,14	15,15	4,8	7,4	149,4	2,4
Rusia	11,67	18,11	10,89	13,69	7,64	6,5	3,7	55,8	-2,9
Kazahstan	7,86	5,67	6,75	6,65	4,40	3,2	2,1	66,2	-1,1
Alte țări, dintre care:	56,88	56,17	66,48	67,02	55,40	31,7	27,0	82,6	-5,5
Georgia	12,41	13,18	11,74	13,48	9,90	6,4	4,8	73,4	-1,7
Serbia	3,10	2,73	5,43	7,16	9,16	3,4	4,5	127,9	0,9
SUA	7,70	6,62	7,17	7,68	7,32	3,6	3,6	95,3	-0,2
China	14,50	13,43	9,87	9,26	6,45	4,4	3,1	69,7	-1,3
Marea Britanie	4,04	5,35	5,87	7,29	5,38	3,5	2,6	73,8	-0,9
Turcia	6,80	6,43	15,81	8,62	3,83	4,1	1,9	44,4	-2,3
Canada	2,54	2,33	2,51	2,52	2,66	1,2	1,3	105,6	0,1
Nigeria	1,27	1,40	1,27	1,95	2,08	0,9	1,0	106,7	0,1
Total	195,86	194,52	210,85	211,05	205,58	100,0	100,0	97,4	-2,6

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS

* date revizuite

** Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor de băuturi alcoolice;

4.1.1.2. Distribuția geografică și structura importului de bunuri

a) Distribuția geografică a importului de bunuri

Valoarea importurilor de bunuri, în anul 2022, a crescut cu 31,7 la sută comparativ cu anul 2021 (diagrama 19, anexa 6).

Importul de bunuri din UE a sporit cu 44,3 la sută, comparativ cu anul 2021, în special, datorită creșterii importurilor din România - cu 76,0 la sută (+1 059,69 mil. USD), Grecia - de 7,4 ori (+142,53 mil. USD), Bulgaria - de 2,1 ori (+90,99 mil. USD), Polonia - cu 25,5 la sută (+73,25 mil. USD). Totodată, importurile de bunuri din Italia au scăzut cu 24,80 mil. USD (-8,3 la sută) față de anul 2021.

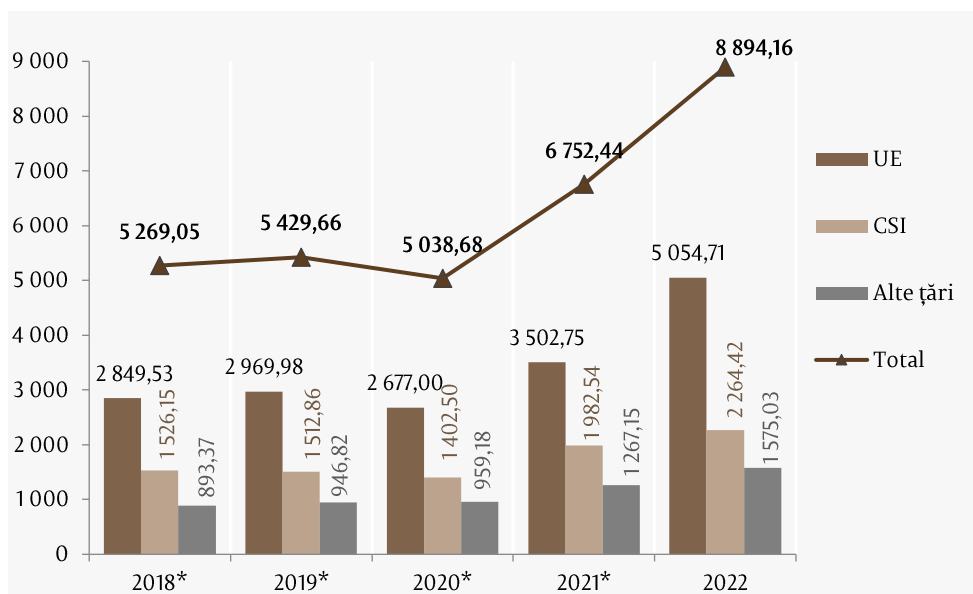
Importurile din CSI au crescut cu 14,2 la sută față de anul 2021, fiind determinate de majorarea importurilor din Ucraina - cu 31,7 la sută, Rusia - cu 6,4 la sută, Uzbekistan - cu 51,8 la sută, Azerbaidjan - de 5,4 ori. În același timp, importul din Belarus, în anul 2022, a scăzut cu 41,9 la sută comparativ cu anul 2021.

De asemenea, importurile din alte țări s-au majorat cu 24,3 la sută față de anul 2021, fiind condiționate, în special, de creșterea cu 48,3 la sută a importului de bunuri din Turcia, din China - cu 4,7 la sută, dar și a celor

din Marea Britanie – cu 42,4 la sută. Această creștere a fost atenuată de micșorarea importurilor din Argentina cu 67,1 la sută, Ecuador – cu 30,9 la sută, Hong Kong – cu 9,9 la sută comparativ cu anul 2021.

În structura geografică a importurilor de bunuri ponderea majoră, de 56,8 la sută (+4,9 p.p. comparativ cu anul 2021) a revenit UE. Importurile din CSI au reprezentat 25,5 la sută din totalul bunurilor importate (-3,9 p.p.), iar din alte țări - 17,7 la sută (-1,1 p.p.).

Diagrama 19. Importul de bunuri pe zone geografice, prețuri FOB (mil. USD)

* date revizuite

În anul 2022, majorarea valorii importului de bunuri a fost determinată de creșterea substanțială a importului de bunuri din UE, dar și din CSI și alte țări.

b) Structura importului de bunuri

Conform structurii importurilor pe categorii de bunuri, în anul 2022, cea mai semnificativă creștere a fost la *produsele minerale* – de 2,6 ori (+1 687,69 mil. USD), cu o contribuție pozitivă de 25,0 p.p. la modificarea totală. Ponderea acestora a constituit 31,1 la sută din totalul importurilor, fiind în creștere cu 15,1 p.p. comparativ cu anul 2021 (diagrama 20, tabelul 9, anexa 8).

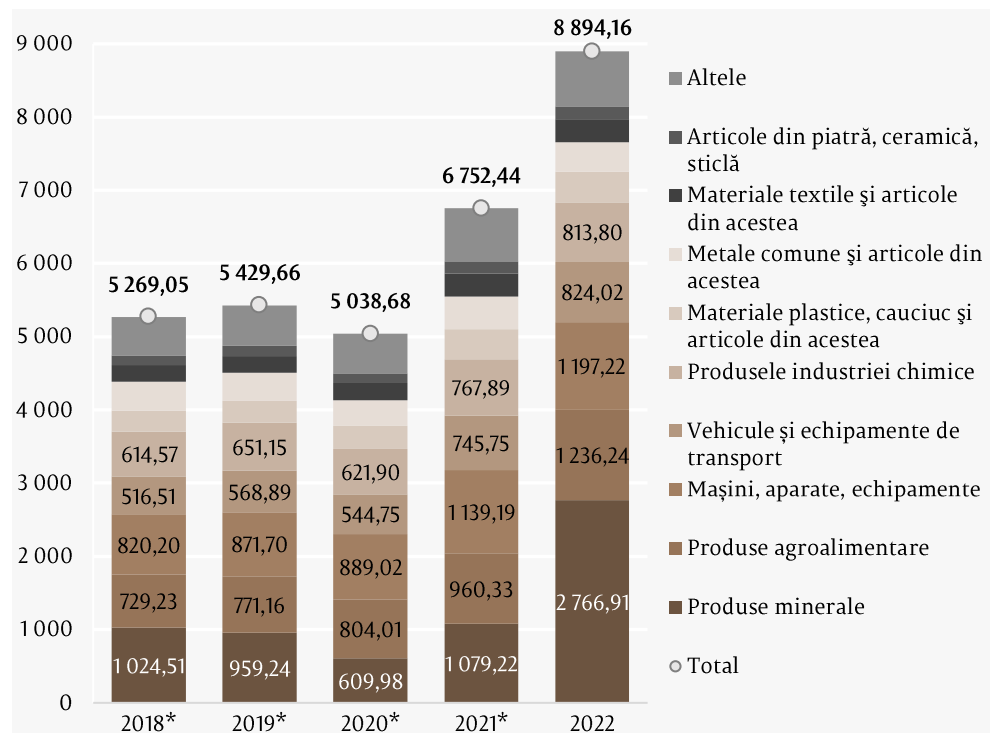
Concomitent, s-a majorat și importul de *produse agroalimentare* cu 28,7 la sută, constituind 13,9 la sută din total; importul de *vehicule și echipamente de transport* a crescut cu 10,5 la sută, având o pondere de 9,3 la sută din total; importul de *mașini, aparate, echipamente* s-a majorat cu 5,1 la sută și a avut o pondere de 13,5 la sută din totalul bunurilor importate. Importul de *produse ale industriei chimice* a crescut cu 6,0 la sută față de anul 2021 și a constituit 9,1 la sută din total; importul de *pastă din lemn* a înregistrat o creștere de 23,4 la sută, deținând 1,5 la sută din total; importul de *materiale plastice, cauciuc și articole din acestea* a sporit cu 2,8 la sută, deținând 4,7 la sută din total.

Totodată, importul de *metale comune și articole din acestea* a scăzut cu 10,8 la sută, constituind 4,5 la sută din total, iar cel de *instrumente și aparate*

optice s-a diminuat cu 14,4 la sută față de anul 2021, având o pondere de 1,3 la sută din totalul bunurilor importate.

Diagrama 20. Importul de bunuri, pe principalele categorii (mil. USD)

În anul 2022, creșterea importului total de bunuri a fost generată de importul de produse minerale. Concomitent, produsele agroalimentare și vehiculele și echipamentele de transport au contribuit la creșterea importului total de bunuri.

* date revizuite

Tabelul 9. Gradul de influență a principalelor categorii de bunuri asupra modificării totale a importului de bunuri (p.p.)

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Produse minerale	5,1	-1,2	-6,4	9,3	25,0
Produse agroalimentare	1,4	0,8	0,6	3,1	4,1
Vehicule și echipamente de transport	2,4	1,0	-0,4	4,0	1,2
Mașini, aparate, echipamente	3,9	1,0	0,3	5,0	0,9
Produsele industriei chimice	1,6	0,7	-0,5	2,9	0,7
Pastă din lemn sau din alte materiale fibroase celulozice	0,3	0,1	-0,1	0,4	0,4
Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	0,9	0,2	0,2	1,9	0,2
Metale comune și articole din acestea	1,5		-0,7	1,9	-0,7
Altele	2,0	0,4	-0,2	5,5	-0,1
Total	19,1	3,0	-7,2	34,0	31,7

* date revizuite

Importul de *produse energetice și electricitate*, în anul 2022, a constituit 2 653,27 mil. USD, fiind de 2,7 ori mai mare față de anul 2021, evoluție determinată de majorarea prețurilor la combustibili, în special la combustibilul diesel, al cărui valoare s-a majorat de 2,5 ori, până la 1 043,61 mil. USD, comparativ cu anul 2021, ca urmare a creșterii prețului, dar și a volumului fizic cu 37,9 la sută (diagrama 21).

De asemenea, valoarea importului de gaz natural în stare gazoasă a sporit semnificativ – de 2,7 ori, în timp ce volumul fizic importat s-a diminuat cu 5,7 la sută față de anul 2021.

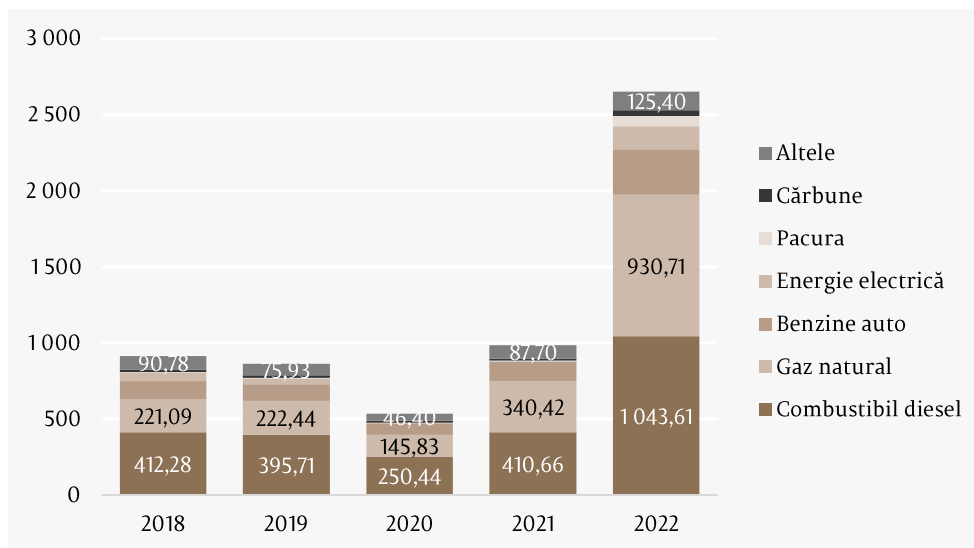
Importul de benzine auto a sporit de 2,4 ori, iar volumul fizic al acestora

a crescut cu 67,1 la sută. Valoarea importului de cărbune a crescut de 2,3 ori, în timp ce volumul fizic a crescut cu 1,1 la sută comparativ cu anul 2021.

În anul 2022, valoarea energiei electrice importate a sporit de 19,7 ori, până la 152,53 mil. USD, iar volumul fizic s-a majorat de 6,5 la ori.

Importul de păcură a constituit 68,89 mil. USD, fiind în creștere față de anul precedent când a totalizat 1,09 mil. USD.

21. Import de produse energetice și electricitate (prețuri FOB), (mil. USD)

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS

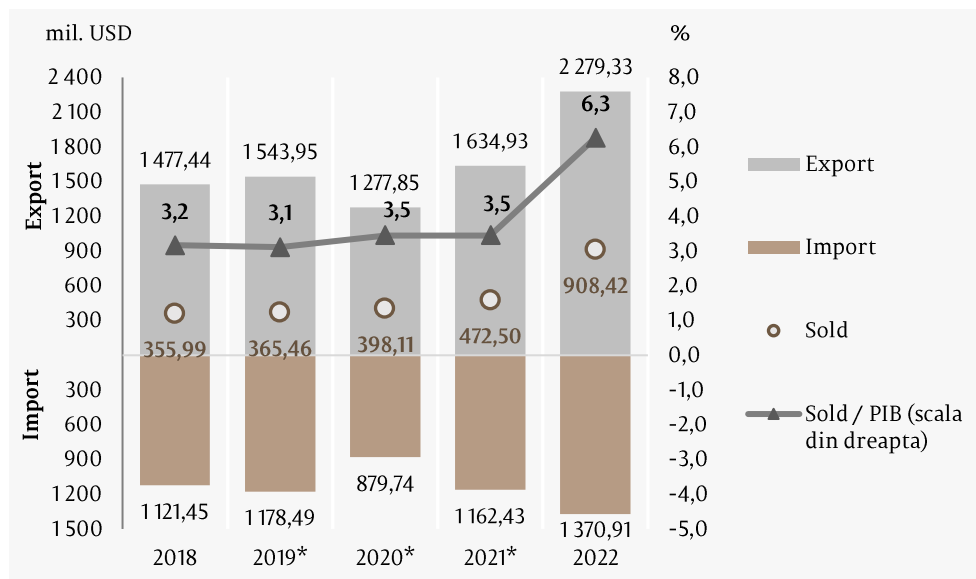
Majorarea prețurilor la combustibili, inclusiv pe plan internațional, în special la combustibil diesel, au determinat sporirea valorii importurilor de resurse energetice.

4.1.1.1. Balanța serviciilor

Excedentul balanței comerțului exterior cu servicii s-a majorat considerabil în anul 2022, și a constituit 908,42 mil. USD, cu 92,3 la sută mai mult față de anul 2021. Această evoluție a fost determinată de majorarea mai semnificativă a exporturilor de servicii (+644,40 mil. USD) decât a valorii importurilor (+208,48 mil. USD). Raportul dintre soldul balanței serviciilor și PIB a constituit 6,3 la sută, majorându-se cu 2,8 p.p. față de anul 2021 (diagrama 22).

Diagrama 22. Balanța serviciilor

Creșterea mai semnificativă a valorii serviciilor prestate nerezidenților comparativ cu valoarea celor importate a determinat evoluția pozitivă a balanței serviciilor.

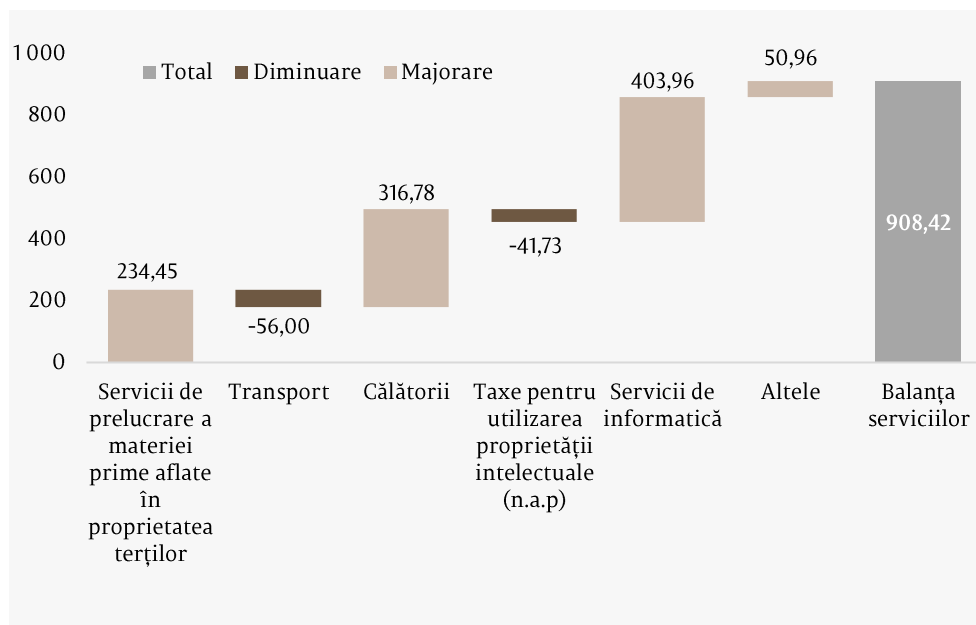

* date revizuite

În anul 2022, serviciile de călătorii au avut cea mai mare contribuție pozitivă (+54,7 p.p.) la creșterea excedentului balanței comerțului exterior cu servicii, urmat de servicii de informatică (+23,5 p.p.), transport (+7,4 p.p.), construcții (+3,7 p.p.), (diagrama 23).

Diagrama 23. Impactul principalelor categorii de servicii asupra balanței comerțului cu servicii, în anul 2022 (mil. USD)

Excedentele înregistrate la serviciile de informatică, călătorii, dar și a serviciilor de prelucrare a materiei prime au determinat, în mare parte, majorarea excedentului balanței serviciilor. Concomitent, serviciile de transport și taxele pentru utilizarea proprietății intelectuale, au înregistrat solduri deficitare.

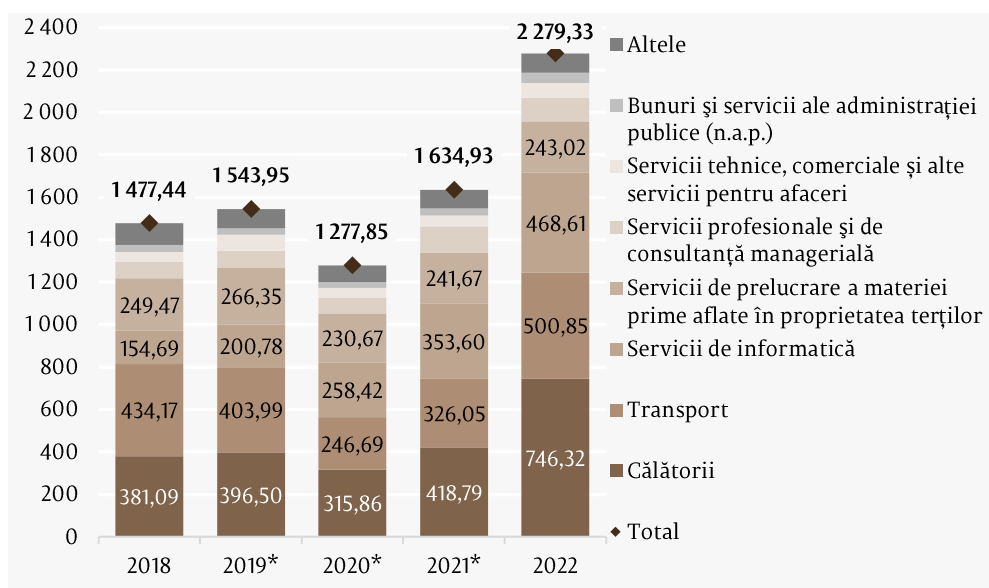

Structura detaliată a balanței serviciilor, conform clasificatorului EBOPS, este prezentată în premieră în anexa 11. Anexa cuprinde informații detaliate privind serviciile de transport și alte servicii pentru afaceri.

4.1.1.2. Structura exportului de servicii

Exportul de servicii, în anul 2022, a avut o valoare de 2 279,33 mil. USD, cu 39,4 la sută mai mult față de anul 2021 (diagrama 24).

Diagrama 24. Exportul de servicii, pe principalele tipuri (mil. USD)

În anul 2022, principalele tipuri de servicii, cu excepția celor profesionale și de consultanță managerială, au marcat creșteri la export. Contribuții substanțiale la evoluția acestuia au avut serviciile de călătorii, transport și cele de informatică.

* date revizuite

Tabelul 10. Gradul de influență a principalelor categorii de servicii asupra modificării totale a exportului de servicii (p.p.)

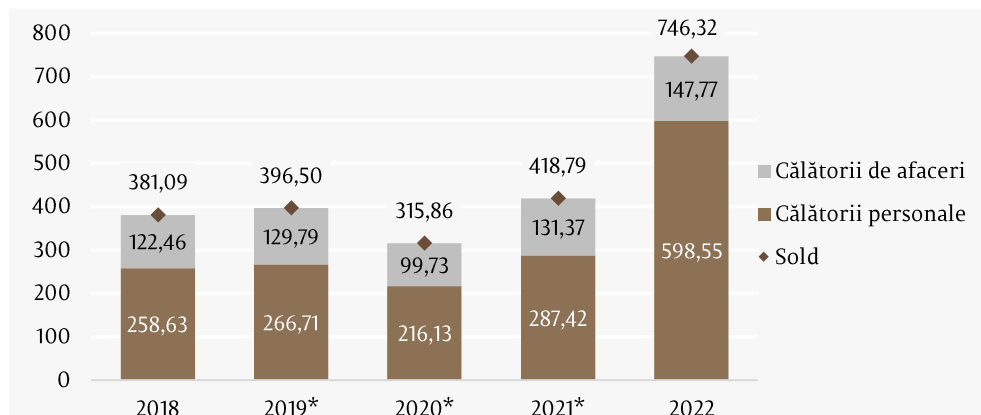
	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Călătorii	4,6	1,0	-5,2	8,1	20,0
Transport	1,9	-2,0	-10,2	6,2	10,7
Servicii de informatică	4,2	3,1	3,7	7,4	7,0
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri		1,9	-1,9	0,4	1,1
Bunuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)	0,2	-0,1	-0,2	0,5	0,9
Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților	6,2	1,1	-2,3	0,9	0,1
Servicii profesionale și de consultanță managerială	0,9	0,4	-0,3	3,6	-0,7
Altele	-0,1	-0,9	-0,8	0,8	0,3
Total	17,9	4,5	-17,2	27,9	39,4

* date revizuite

După perioada de stagnare cauzată de situația pandemică din anul 2020 și începutul conflictului armat în Ucraina, exportul serviciilor de călătorii a crescut, în anul 2022, cu 78,2 la sută, până la 746,32 mil USD, inclusiv estimările consumului refugiaților de război din Ucraina (tabelul 10). Astfel, călătoriile au avut cea mai mare contribuție pozitivă (+20,0 p.p.) la majorarea exportului total de servicii, dar și ponderea majoră, de 32,7 la sută din total, fiind în creștere cu 7,1 p.p. comparativ cu anul 2021. Respectiva evoluție a fost determinată de creșterea de 2,1 ori a exportului serviciilor de călătorii personale, atingând cea mai mare valoare din ultimii cinci ani, dar și de creșterea cu 12,5 la sută a exportului serviciilor de călătorii de afaceri față de anul 2021 (diagrama 25).

Diagrama 25. Exportul serviciilor de călătorii (mil. USD)

Valoarea exportului serviciilor de călătorii, în special a exportului serviciilor de călătorii personale, care s-au dublat în anul 2022, a înregistrat cel mai înalt nivel din ultimii cinci ani.

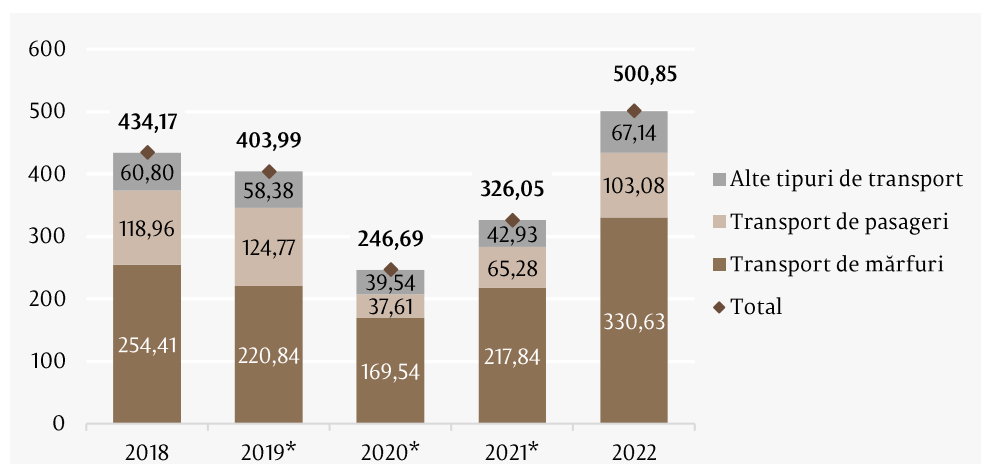

* date revizuite

De asemenea, exportul *serviciilor de transport* a avut un impact pozitiv asupra creșterii exportului de servicii, fiind cu 53,6 la sută mai mare comparativ cu anul 2021. Ponderea acestora a constituit 22,0 la sută din totalul exportului de servicii, fiind cu 2,1 p.p. mai mare comparativ cu anul 2021 (diagrama 26).

Diagrama 26. Exportul serviciilor de transport (mil. USD)

Exportul serviciilor de transport a crescut comparativ cu anul 2021, în special, pe seama majorării exportului serviciilor de transport de mărfuri.

*date revizuite

În cadrul serviciilor de transport, cea mai semnificativă majorare a înregistrat-o exportul de transport de mărfuri – cu 51,8 la sută (+112,79 mil. USD), urmată de transportul de pasageri cu 57,9 la sută (+37,80 mil. USD), și de alte tipuri de servicii de transport (inclusiv, serviciile poștale) – cu 56,4 la sută (+24,21 mil. USD).

Conform structurii pe principalele categorii ale serviciilor de transport, cea mai mare contribuție pozitivă la export, au avut-o transportul auto și transportul aerian, iar la import - transportul prin conducte și rețele electrice și transportul aerian (tabelul 11).

De menționat că, *serviciile de transport auto* au înregistrat o valoare netă record, de 105,55 mil. USD, în special la transportul auto de mărfuri, fenomen ce a contribuit substanțial la îmbunătățirea balanței serviciilor de transport.

Tabelul 11. Serviciile de transport, pe principalele categorii

	2018	2019*	2020*	2021*	2022	2022 / 2021	Gradul de influență
	mil. USD					%	
Export**	418,54	386,81	233,77	316,80	484,92	153,1	53,1
Transport maritim	6,05	8,16	3,60	5,22	15,75	301,7	3,3
Transport aerian	179,90	171,20	67,71	107,58	134,82	125,3	8,6
Alt transport	232,59	207,45	162,46	204,00	334,35	163,9	41,1
Transport feroviar	31,19	32,32	14,23	13,18	36,31	275,5	7,3
Transport auto	174,77	160,71	146,87	188,58	296,03	157,0	33,9
Transport prin conducte și rețele	26,51	14,32	1,36	2,21	2,01	91,0	-0,1
Alte servicii auxiliare de transport	0,12	0,10		0,03		-	-
Servicii poștale și de curierat	15,63	17,18	12,92	9,25	15,93	172,2	2,1
Import**	395,17	410,57	295,65	407,95	539,71	132,3	32,3
Transport maritim	35,19	48,22	37,82	83,37	121,49	145,7	9,3
Transport aerian	136,54	143,37	50,11	77,33	122,17	158,0	11,0
Alt transport	223,44	218,98	207,72	247,25	296,05	119,7	12,0
Transport feroviar	32,42	27,03	22,56	21,83	16,91	77,5	-1,2
Transport auto	166,30	167,21	168,53	189,23	190,48	100,7	0,3
Transport prin conducte și rețele	24,57	24,71	16,62	36,17	87,08	240,8	12,5
Alte servicii auxiliare de transport	0,15	0,03	0,01	0,02	1,58	7 900,0	0,4
Servicii poștale și de curierat	5,70	5,70	5,42	9,01	17,14	190,2	2,0
Balanța	23,37	-23,76	-61,88	-91,15	-54,79	60,1	-

* date revizuite

**serviciile de transport, altele decât serviciile poștale și de curierat

Exportul *serviciilor de informatică*, în anul 2022, și-a continuat traiectoria în creștere, având o contribuție pozitivă, de 7,0 p.p., la exportul total de servicii. Valoarea totală a acestora a crescut cu 32,5 la sută și a atins maximum ultimilor cinci ani - de 468,61 mil. USD. Structura serviciilor de informatică, pe parcursul anului 2022, reflectă o creștere de 35,7 la sută a serviciilor legate de aplicațiile de program și de 28,8 la sută a altor servicii de informatică, reprezentate majoritar de serviciile de instalare și mentenanță (tabelul 12).

Tabelul 12. Serviciile de informatică, pe principalele tipuri

	2018	2019	2020*	2021*	2022
	milioane USD				
Export					
Servicii de informatică, total	154,69	200,78	258,42	353,60	468,61
Servicii legate de aplicațiile program	112,77	132,13	151,87	188,31	255,57
Alte servicii de informatică**	41,92	68,65	106,55	165,29	213,04
Import					
Servicii de informatică, total	54,51	63,26	58,63	60,83	64,65
Servicii legate de aplicațiile program	25,93	25,21	25,42	25,86	27,97
Alte servicii de informatică**	28,58	38,05	33,21	34,97	36,68
Balanța					
Servicii de informatică, total	100,18	137,52	199,79	292,77	403,96
Servicii legate de aplicațiile program	86,84	106,92	126,45	162,45	227,60
Alte servicii de informatică**	13,34	30,60	73,34	130,32	176,36

* date revizuite

** Servicii de instalare și mentenanță software

Tendința pozitivă a exportului de servicii de informatică s-a datorat celor prestate partenerilor din *UE* și *alte țări*. Analiza pe regiuni geografice reflectă preponderența serviciilor prestate către alte țări 59,4 la sută în 2022 (57,2 la sută în medie pentru ultimii cinci ani), către *UE* –

39,4 la sută (în medie 41,4 la sută) și către CSI - 1,2 la sută (în medie 1,4 la sută), (tabelul 13).

Tabelul 13. Exportul serviciilor de informatică pe principalele țări

	2018	2019*	2020*	2021*	2022	2022 / 2021
	milioane USD					%
UE, dintre care:	69,21	86,17	103,67	150,36	184,69	122,8
România	12,38	19,85	23,51	35,65	52,68	147,8
Germania	6,12	6,93	13,58	19,70	29,44	149,4
Belgia	20,25	23,17	23,52	31,71	26,64	84,0
Cipru	4,53	4,80	6,15	9,37	14,81	158,1
Olanda	4,58	5,86	7,11	10,23	12,85	125,6
Italia	7,27	8,73	9,17	9,84	8,96	91,0
Irlanda	0,41	0,88	1,93	6,79	6,23	91,8
Franța	2,18	2,88	3,56	4,19	5,26	125,6
Polonia	1,28	0,76	1,60	2,79	4,74	170,2
Estonia	0,27	0,64	0,87	2,47	4,55	184,2
Suedia	1,08	1,79	2,84	3,30	3,09	93,8
Austria	0,31	0,70	0,92	1,22	2,32	191,1
Cehia	0,33	0,84	1,00	1,39	1,97	141,6
Bulgaria	0,24	0,63	1,19	2,89	1,85	64,2
Letonia	1,08	0,53	0,82	1,20	1,78	148,4
Spania	1,38	1,24	0,91	1,06	1,34	126,4
Lituania	0,22	0,26	0,38	0,71	1,23	173,2
Danemarca	0,30	0,43	0,64	1,06	1,17	109,8
CSI, dintre care:	2,38	3,09	4,59	5,27	5,65	107,2
Rusia	1,61	1,29	1,92	2,19	3,09	141,2
Ucraina	0,22	0,53	0,53	1,05	0,54	50,9
Uzbekistan	0,01	0,03			0,46	-
Belarus	0,03	0,42	0,16	0,40	0,45	113,6
Armenia		0,07	0,17	0,53	0,43	80,6
Kazahstan	0,07	0,14	0,83	0,43	0,39	90,9
Azerbaidjan	0,44	0,58	0,91	0,28	0,20	70,9
Alte țări, dintre care:	83,10	111,52	150,17	197,96	278,27	140,6
SUA	32,83	47,08	63,43	86,78	137,16	158,1
Marea Britanie	30,78	41,10	56,02	66,95	82,60	123,4
Elveția	5,02	6,98	9,05	12,93	20,66	159,8
Ins. Virgine Britanice	6,08	7,21	7,19	9,01	8,04	89,2
Canada	1,71	2,59	3,47	6,92	7,22	104,3
Israel	3,17	3,47	4,35	5,78	7,17	124,1
Emiratele Arabe Unite	0,23	0,54	2,14	0,99	2,68	270,9
Australia	0,34	0,27	0,72	1,77	2,04	115,3
Serbia	0,09	0,12	0,17	1,12	1,58	140,5
Hong-Kong	0,40	0,60	0,47	0,35	1,48	424,2
Turcia	0,42	0,39	-0,78	1,02	1,42	140,1
Norvegia	0,35	0,32	0,59	0,58	1,23	214,3
Total	154,69	200,78	258,42	353,60	468,61	132,5

Notă: după țara de tranzacție

* date revizuite

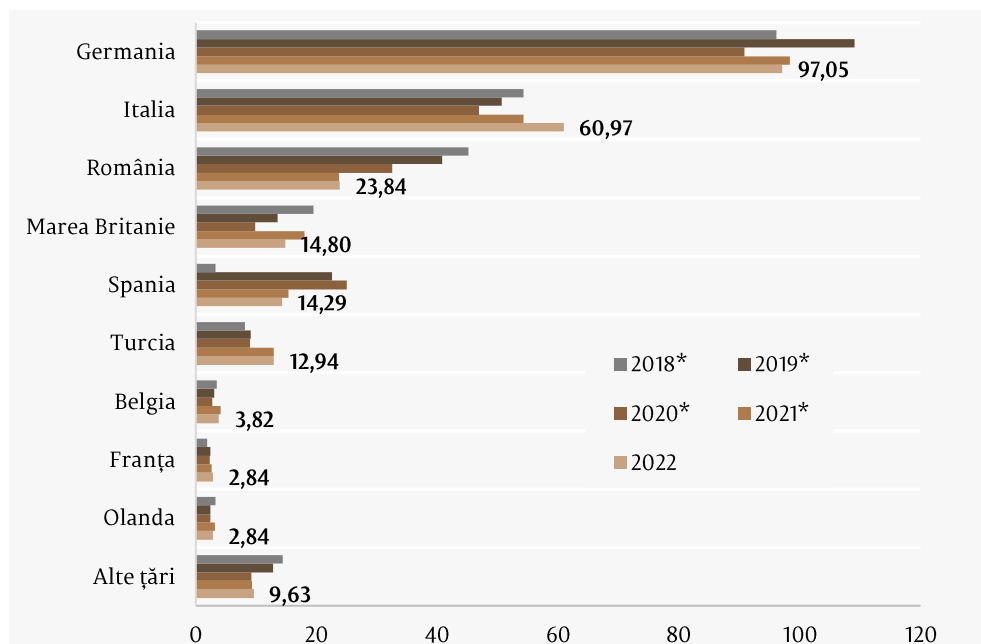
Principalii parteneri la exportul de servicii de informatică pentru perioada 2018-2022 au fost SUA, Marea Britanie, România, Germania, Belgia, Elveția. Dezvoltarea relațiilor cu SUA a fost facilitată și de unele modificări fiscale în SUA (1 ianuarie 2018, Legea privind reducerea impozitelor pe profit prin care a fost redusă cota impozitului pe profit, de la 35,0 la sută la 21,0 la sută, dar și ajustarea nivelurilor și ratelor individuale de impozitare), care au stimulat producerea și consumul, inclusiv de servicii informatice. Ritmul creșterii exporturilor de servicii de informatică, în perioada analizată, a fost cel mai înalt cu Germania (în

medie +51,0 la sută anual), cu România (în medie +44,5 la sută), cu SUA (în medie cu +43,3 la sută) și cu Elveția (în medie +42,8 la sută). Creșterea valorilor exportului de servicii de informatică, în anul 2022, față de anul 2021, a fost maximă cu SUA (+50,38 mil. USD), cu România (+17,03 mil. USD) și cu Marea Britanie (+15,65 mil. USD).

Exportul *serviciilor tehnice, comerciale și al altor servicii pentru afaceri* a crescut cu 36,8 la sută și a avut o pondere de 3,1 la sută din total, celei consemnate în anul 2021. Exportul de *bunuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)* a crescut cu 42,8 la sută, deținând o pondere de 2,1 la sută din total (+0,1 p.p.).

Exportul *serviciilor de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților* s-a majorat cu 1,35 mil. USD și au constituit 10,7 la sută din total (-4,1 p.p. comparativ cu anul 2021), principalii parteneri fiind prezentați în diagrama 27. În anul 2022, în Germania au fost exportate servicii de prelucrare a materiei prime pentru mașini, aparate echipamente (93,83 mil. USD), materiale textile (2,47 mil. USD), metale comune și articole din acestea (0,68 mil. USD). În Italia, respectivele exporturi au fost pentru materiale textile (44,30 mil. USD); încălțăminte și alte obiecte din pene sau puf (5,30 mil. USD); piei brute, piei finite, blană (4,59 mil. USD). Exporturile în România au fost structurate după cum urmează: materiale textile (8,08 mil. USD); încălțăminte și alte obiecte din pene sau puf (6,17 mil. USD); vehicule și aparate de zbor (3,12 mil. USD).

Diagrama 27. Structura exportului de servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților, pe principalele țări (mil. USD)

* date revizuite

În anul 2022, similar anilor precedenți, Germania rămâne a fi principalul partener la exportul de servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților, fiind urmată de Italia și România.

Exportul *serviciilor profesionale și de consultanță managerială* s-a diminuat cu 9,5 la sută față de anul 2021, deținând o pondere de 4,9 la sută din total (-2,6 p.p.).

4.1.1.3. Structura importului de servicii

Importul de servicii, în anul 2022, a sporit cu 17,9 la sută comparativ cu anul 2021 și a totalizat 1 370,91 mil. USD.

Cea mai mare contribuție pozitivă la importul total au avut-o *serviciile de transport* – 12,0 p.p. (tabelul 14, diagrama 28). Importul acestora a crescut cu 33,5 la sută față de anul 2021 și a totalizat 556,85 mil. USD sau 40,6 la sută din total (+4,7 p.p.). Transportului de mărfuri i-a revenit o pondere de 67,7 la sută (-9,4 p.p.), celui de pasageri – 15,3 la sută (+6,3 p.p.), iar altor servicii de transport (inclusiv cele poștale) – 14,0 la sută (+2,2 p.p.).

Importul de *servicii de călătorii* s-a majorat cu 19,1 la sută, constituind 31,3 la sută din total (+0,3 p.p.). Importul *serviciilor tehnice, comerciale și al altor servicii pentru afaceri* a crescut cu 23,7 la sută, cu o pondere de 5,0 la sută din total (+0,2 p.p.); importul *serviciilor de informatică* s-a majorat cu 6,3 la sută și a avut o pondere de 4,7 la sută din total (-0,5 p.p.).

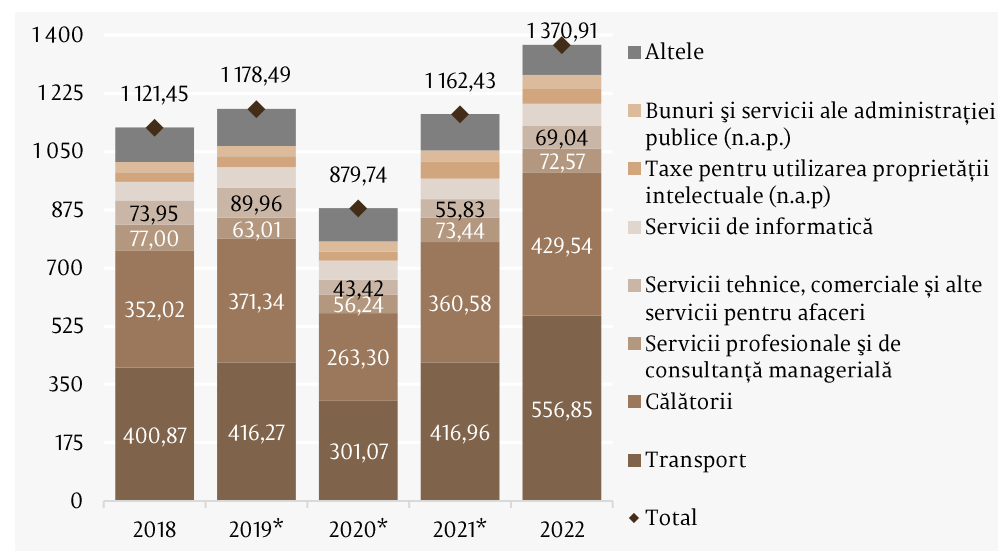
Tabelul 14. Gradul de influență a principalelor categorii de servicii asupra modificării totale a importului de servicii (p.p.)

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Transport	5,8	1,4	-9,8	13,2	12,0
Călătorii	5,3	1,7	-9,2	11,1	5,9
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	2,5	1,4	-3,9	1,4	1,1
Bunuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)	0,1	0,1	-0,1	0,4	0,8
Servicii de informatică	1,4	0,8	-0,4	0,3	0,3
Servicii profesionale și de consultanță managerială	2,1	-1,2	-0,6	2,0	-0,1
Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale (n.a.p.)	0,5	0,2	-0,4	2,9	-0,7
Altele	0,5	0,7	-1,0	0,8	-1,4
TOTAL	18,2	5,1	-25,4	32,1	17,9

* date revizuite

Diagrama 28. Importul de servicii, pe principalele tipuri (mil. USD)

În anul 2022, importul serviciilor de transport și al celor de călătorii au marcat cele mai mari creșteri.

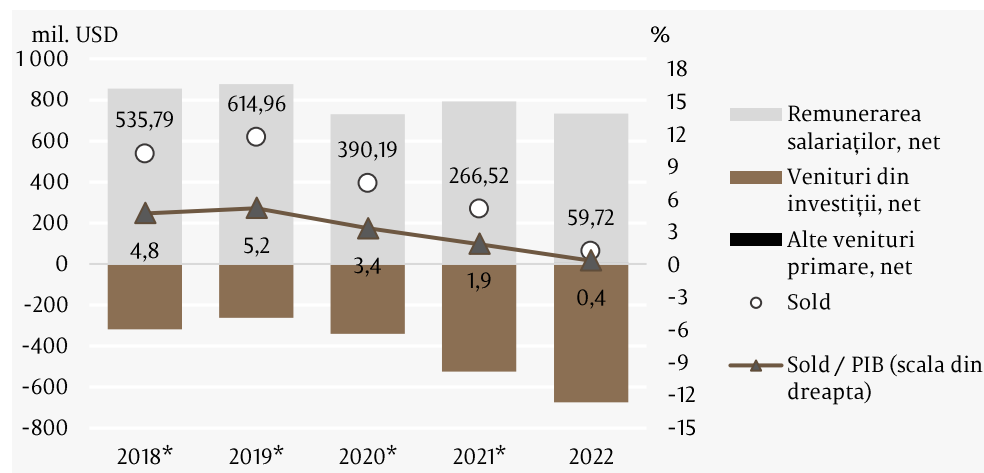
* date revizuite

Importul *serviciilor profesionale și de consultanță managerială* a scăzut cu 1,2 la sută și a constituit 5,3 la sută din total (-1,0 p.p.). Plățile de *taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale* au scăzut cu 14,5 la sută și au avut o pondere de 3,3 la sută din totalul serviciilor importate (-1,2 p.p.).

4.1.2. Balanța veniturilor primare

Balanța veniturilor primare, în anul 2022, s-a încheiat cu un sold excedentar în sumă de 59,72 mil. USD, în descreștere de 4,5 ori față de anul 2021. Această dinamică se datorează faptului că intrările de venituri primare (897,88 mil. USD) au scăzut cu 1,3 la sută, în timp ce ieșirile (838,16 mil. USD) au crescut cu 30,3 la sută comparativ cu anul 2021. Raportul dintre soldul veniturilor primare și PIB a constituit 0,4 la sută, fiind cu 1,5 p.p. mai mic comparativ cu anul 2021 (diagrama 29).

Diagrama 29. Evoluția veniturilor primare

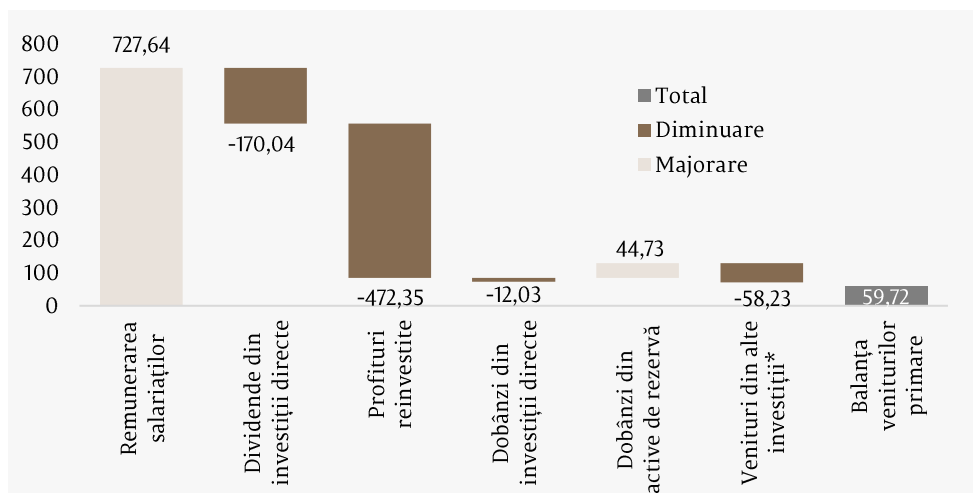

* date revizuite

În anul 2022, excedentul veniturilor primare a înregistrat un declin semnificativ, ca urmare a majorării ieșirilor de venituri primare, în special a veniturilor din investiții directe, în timp ce intrările au scăzut.

În anul 2022, *profiturile reinvestite* au avut cea mai mare contribuție negativă (-83,4 p.p.) la diminuarea excedentului balanței veniturilor primare. În pofida soldului pozitiv al *remunerării salariaților*, scăderea acestuia a contribuit cu 22,2 p.p. la diminuarea veniturilor primare nete. Totodată, scăderile au fost atenuate parțial de *dobânzi din active de rezervă* (+14,9 p.p.), de *dividendele din investiții directe* (+10,8 p.p.) și de *dobânzile din investiții directe* (+2,0 p.p.), (diagrama 30).

Diagrama 30. Impactul principalelor categorii de venituri primare, asupra balanței veniturilor primare, în anul 2022 (mil. USD)

* inclusiv cele de portofoliu și alte categorii reziduale

Diminuarea excedentului balanței veniturilor primare a fost influențată de ieșirile nete a profiturilor reinvestite, a dividendelor din investiții directe, a veniturilor din alte investiții și a dobânzilor din investiții directe.

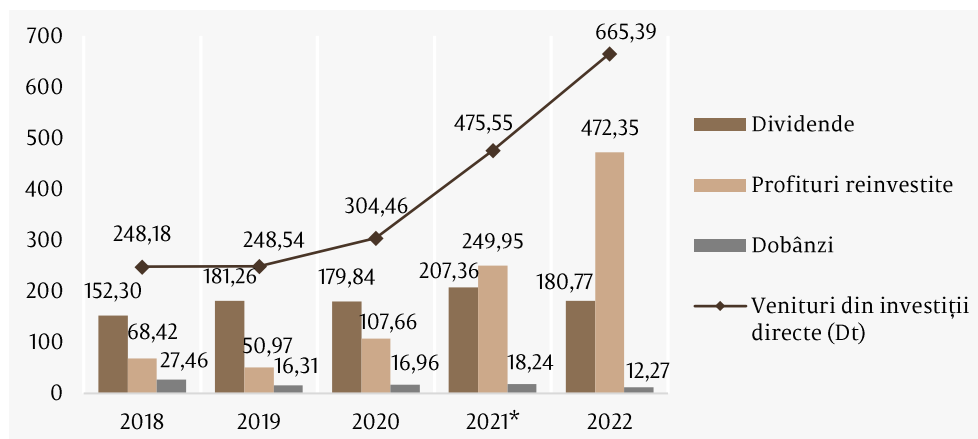
Structura intrărilor de venituri primare, în anul 2022, relevă că 92,9 la sută dintre acestea au fost generate de *remunerarea salariaților rezidenți pentru munca prestată patronilor nerezidenți*, care a constituit 834,05 mil. USD, fiind în descreștere cu 6,1 la sută față de anul 2021.

Veniturile din investiții au înregistrat un sold negativ de 672,96 mil. USD, fiind principalul factor care a influențat negativ balanța veniturilor primare. Astfel, intrările au constituit 58,78 mil. USD, fiind de 3,2 ori mai mari comparativ cu cele consemnate în anul 2021, în timp ce ieșirile au crescut cu 34,8 la sută, până la 731,74 mil. USD.

Veniturile din investiții directe spre plată nerezidenților (debit) au constituit 665,39 mil. USD, fiind cu 39,9 la sută mai mari decât în anul 2021. Dintre acestea, profiturile reinvestite au constituit 472,35 mil. USD, dividendele - 180,77 mil. USD, dobânzile - 12,27 mil. USD (diagrama 31).

Diagrama 31. Veniturile spre plată din investiții directe, în dinamică (mil. USD)

Veniturile din investiții directe ce revin nerezidenților s-au majorat față de anul 2021, pe seama creșterii profiturilor reinvestite.

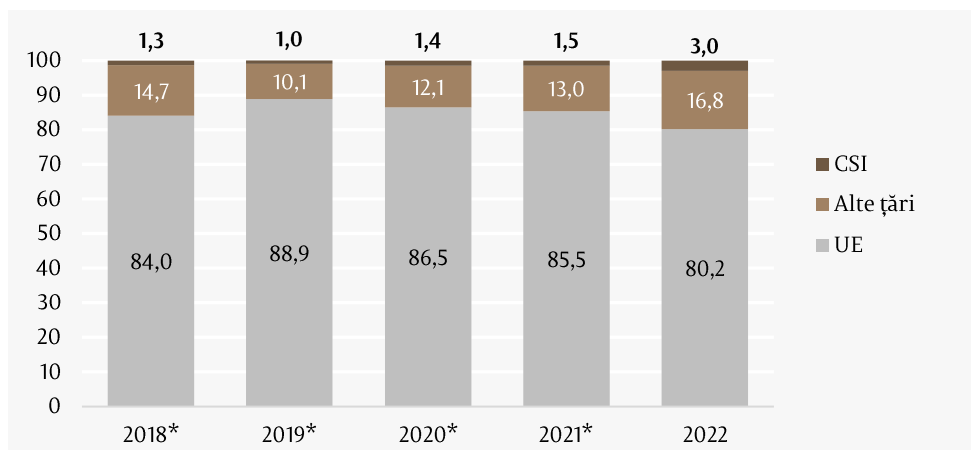

* date revizuite

Profiturile reinvestite au înregistrat un record majorându-se cu 89,0 la sută față de 2021 (+222,40 mil. USD). Acestea au fost în creștere în perioada analizată, cu excepția anului 2019 când au înregistrat un declin.

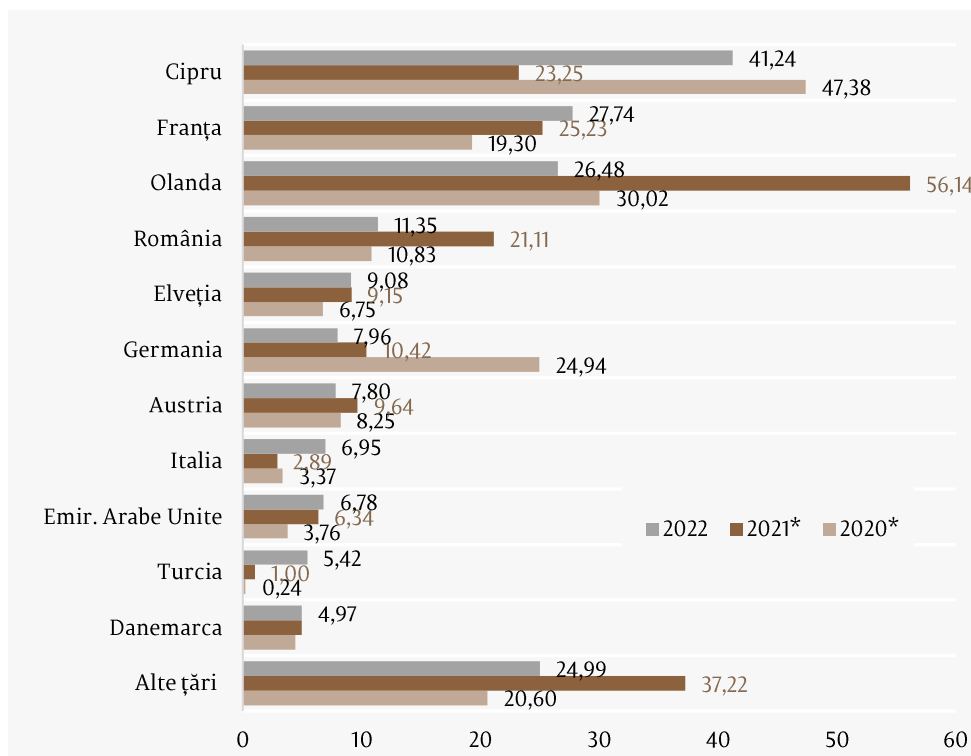
Profiturile reinvestite nu reprezintă fluxuri reale de mijloace, fiind reflectate ca tranzacții ce reprezintă intrări convenționale, ieșiri la venituri primare și intrări sub formă de participații la investiții directe, respectiv, nu au impact negativ asupra balanței de plăți.

În anul 2022, dividendele spre plată aferente investițiilor directe au scăzut cu 12,8 la sută, având cea mai mare scădere din perioada 2018-2022, iar cea mai creștere, cu 19,0 la sută, a fost în anul 2019. Conform structurii pe zone geografice a dividendelor spre plată aferente investițiilor directe, ponderea majoră a fost deținută de UE - 80,2 la sută din total (diagrama 32).

Diagrama 32. Dividendele spre plată aferente investițiilor directe, pe zone geografice (%)

* date revizuite

Cele mai mari dividende le-au revenit investitorilor din Cipru – 41,24 mil. USD, în creștere cu 77,4 la sută comparativ cu anul 2021, urmate de Franța în valoare de 27,74 mil. USD (+9,9 la sută), Olanda – 26,48 mil. USD (-52,8 la sută) și România – 11,35 mil. USD (-46,3 la sută), (diagrama 33). De menționat că țara reprezintă investitorul nemijlocit, nu cel final.

Diagrama 33. Dividendele spre plată aferente investițiilor directe, pe principalele țări (mil. USD)

* date revizuite

Veniturile obținute de BNM din activele de rezervă au însumat 44,73 mil. USD, fiind de 9,1 ori mai mari comparativ cu anul 2021.

Analiza veniturilor în raport cu poziția categoriei funcționale la care se referă denotă că investițiile directe ale nerezidenților în întreprinderile

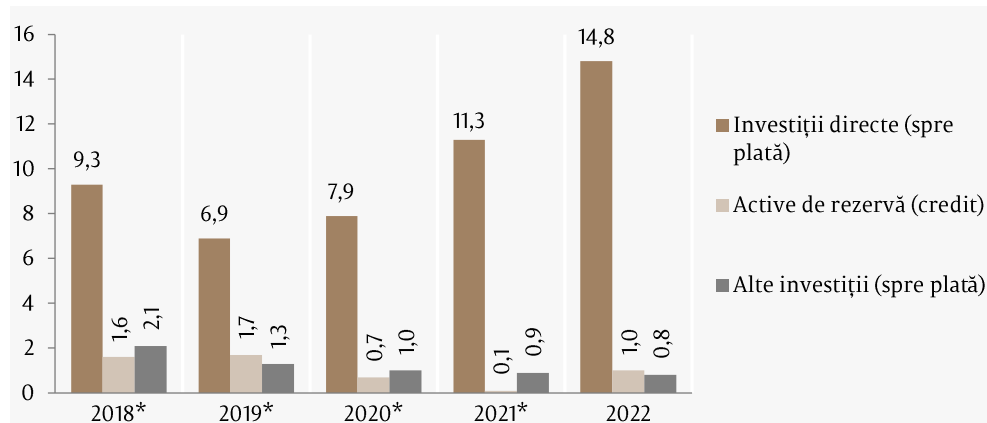
În anul 2022, UE și-a menținut ponderea majoră în structura dividendelor spre plată aferente investițiilor directe, care însă s-a diminuat comparativ cu anul 2021.

Dividendele spre plată aferente investițiilor directe, în anul 2022, au revenit, în special, investitorilor din Cipru, Franța, Olanda și România.

din Republica Moldova au înregistrat, în anul 2022, o rentabilitate medie de 14,8 la sută, în creștere cu 3,5 p.p. comparativ cu anul 2021 (diagrama 34). Rentabilitatea anuală medie a activelor de rezervă a constituit 1,0 la sută, în creștere cu 0,9 p.p., iar rentabilitatea anuală a altor investiții (poziția pasivelor sub formă de valută și depozite, împrumuturi, credite comerciale și avansuri la sfârșitul perioadei) ale nerezidenților a scăzut cu 0,1 p.p. comparativ cu anul 2021, totalizând 0,8 la sută.

Diagrama 34. Rentabilitatea anuală implicită a investițiilor (veniturile primare / soldul investițiilor de la sfârșitul perioadei precedente), %

În anul 2022, similar anilor precedenți, cea mai înaltă rentabilitate au avut-o investițiile directe ale nerezidenților în întreprinderile din Republica Moldova.

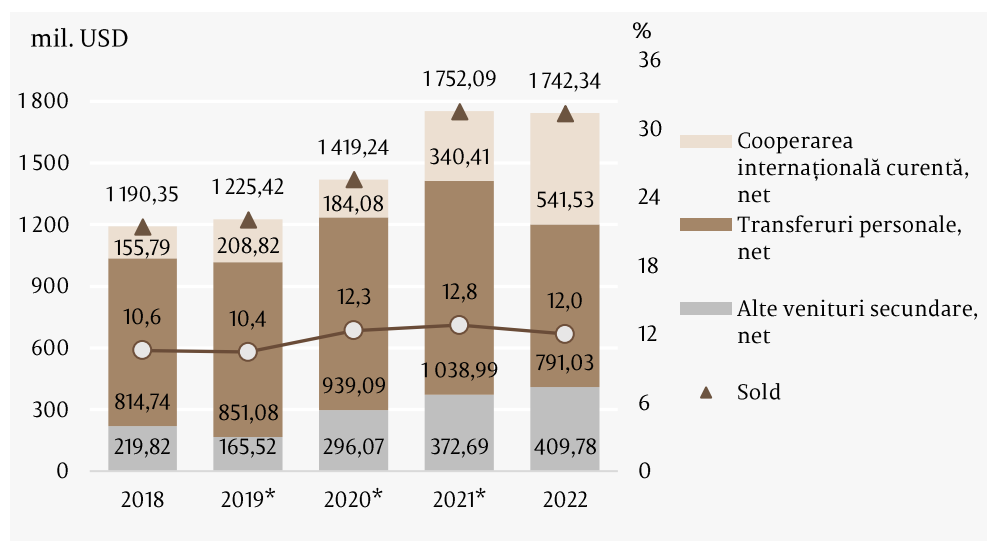
* date revizuite

4.1.3. Balanța veniturilor secundare

În anul 2022, soldul **veniturilor secundare** a consemnat un excedent în sumă de 1 742,34 mil. USD, cu 0,6 la sută mai puțin decât în anul 2021. Intrările de venituri secundare s-au majorat cu 12,0 la sută și au constituit 2 285,61 mil. USD, iar ieșirile – cu 88,5 la sută însumând 543,27 mil. USD. Soldul veniturilor secundare raportat la PIB a constituit 12,0 la sută, în descreștere cu 0,8 p.p. față de cel consemnat în anul 2021 (diagrama 35).

Diagrama 35. Evoluția veniturilor secundare

Diminuarea excedentului veniturilor secundare, în anul 2022, s-a datorat, în special, diminuării intrărilor nete de transferuri personale. În același timp, intrările nete în cadrul cooperării internaționale curente s-au majorat substanțial.

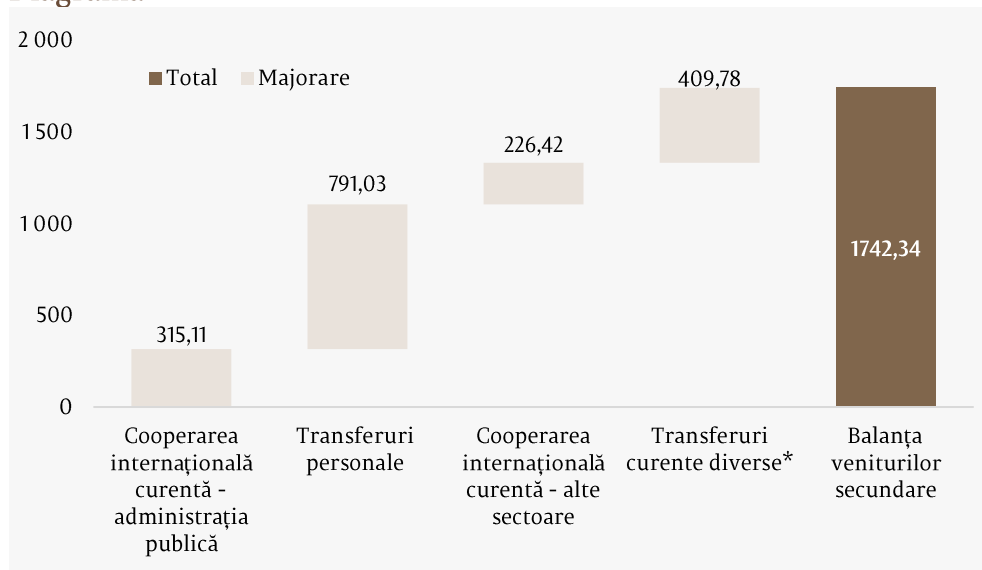

* date revizuite

În anul 2022, doar *transferurilor personale* nete au avut o contribuție negativă (-14,2 p.p.) la diminuarea excedentului balanței veniturilor secundare. Scăderea a fost atenuată de creșterea valorii nete a asistenței primite în cadrul *cooperării internaționale curente* de către administrația publică - cu 134,29 mil. USD (+7,7 p.p.), urmată de *cooperarea internațională curentă* a altor sectoare (+3,8 p.p.) și de *transferurile curente diverse* (+2,1 p.p.), (diagrama 36).

Diagrama 36. Impactul principalelor categorii de venituri secundare asupra balanței veniturilor secundare, în anul 2022 (mil. USD)

Diagrama

Diminuarea excedentului balanței veniturilor secundare s-a datorat, în special, diminuării intrărilor nete de transferuri personale. În același timp, alte tipuri de venituri secundare au marcat creșteri.

* inclusiv impozite, contribuții și prestații sociale

Ponderea majoră din totalul intrărilor de venituri secundare, de 52,7 la sută, a revenit *transferurilor personale* primite de gospodăriile populației rezidente de la gospodării nerezidente, a căror valoare s-a diminuat cu 2,3 la sută față de anul 2021 și a constituit 1203,79 mil. USD. Totodată, *transferurile personale* primite de gospodăriile populației nerezidente de la gospodării rezidente au crescut de 2,1 ori și au totalizat 412,76 mil. USD, ponderea acestora din totalul ieșirilor de venituri secundare s-a cifrat la 76,0 la sută.

Veniturile secundare primite de administrația publică au însumat 358,07 mil. USD (în creștere cu 61,9 la sută față de anul 2021), dintre care granturile, ajutorul umanitar și asistența tehnică externă acordată Republicii Moldova în cadrul *cooperării internaționale curente* au constituit 323,69 mil. USD (+71,8 la sută).

4.1.4. Remiteri personale (articol suplimentar la balanța de plăți)

În anul 2022, intrările de remiteri personale s-au diminuat cu 3,5 la sută (-72,46 mil. USD) față de anul 2021, iar remiterile plătite în favoarea nerezidenților au fost în creștere cu 40,5 la sută (+173,27 mil. USD). Respectiv, intrările nete de remiteri personale s-au redus cu 15,1 la sută comparativ cu anul 2021 și au totalizat 1385,52 mil. USD. Raportul

intrărilor acestora la PIB a constituit 13,7 la sută, cu 1,3 p.p. mai mic, comparativ cu anul 2021.

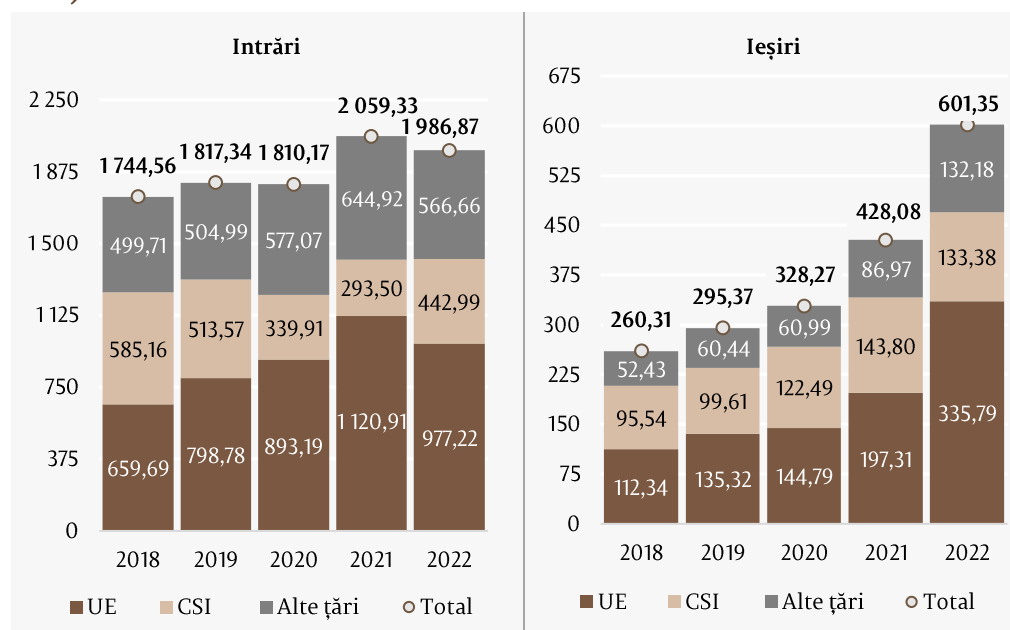
Cea mai mare parte a intrărilor de remiteri personale, 49,2 la sută din total, a provenit din UE, ponderea fiind cu 5,2 p.p. mai mică decât în anul 2021. Ponderea remiterilor din CSI a fost în creștere cu 8,0 p.p. și a constituit 22,3 la sută, iar cea din alte țări s-a micșorat cu 2,8 p.p. La ieșiri, ponderea UE a crescut cu 9,7 p.p. (55,8 la sută din total), cea a CSI – a scăzut cu 11,4 p.p. (22,2 la sută din total), iar a altor țări – a crescut cu 1,7 p.p. comparativ cu anul 2021 (22,0 la sută din total), (diagrama 37).

Tabelul 15. Remiterile personale, pe componente

	2018	2019	2020	2021	2022	2022 / 2021
	mil. USD					%
Credit, dintre care:	1 744,56	1 817,34	1 810,17	2 059,33	1 986,87	96,5
Transferuri personale	899,05	950,11	1 057,04	1 231,56	1 203,79	97,7
Remunerarea salariaților	802,46	820,31	700,48	758,77	712,63	93,9
Transferuri de capital între gospodăriile populației	43,05	46,92	52,65	69,00	70,45	102,1
Debit, dintre care:	260,31	295,37	328,27	428,08	601,35	140,5
Transferuri personale	84,31	99,03	117,95	192,57	412,76	214,3
Remunerarea netă a salariaților	76,23	73,54	80,46	90,77	95,62	105,3
Transferuri de capital între gospodăriile populației	99,77	122,80	129,86	144,74	92,97	64,2
Sold, dintre care:	1 484,25	1 521,97	1 481,90	1 631,25	1 385,52	84,9
Transferuri personale	814,74	851,08	939,09	1 038,99	791,03	76,1
Remunerarea netă a salariaților	726,23	746,77	620,02	668,00	617,01	92,4
Transferuri de capital între gospodăriile populației	-56,72	-75,88	-77,21	-75,74	-22,52	29,7
Remiteri personale: Ct, % la PIB	15,5	15,5	15,7	15,0	13,7	-1,3 p.p.

Diagrama 37. Structura remiterilor personale pe zone geografice (mil. USD)

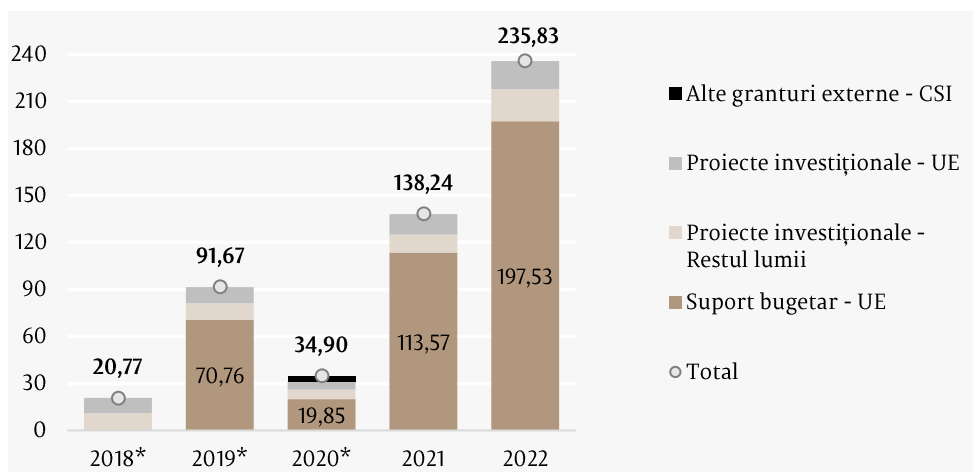
În anul 2022, cea mai mare pondere a venit fluxurilor de remiteri personale cu UE, atât pentru remiterile primite de rezidenți, cât și pentru remiterile plătite în favoarea nerezidenților.

4.2. Contul de capital

În anul 2022, **contul de capital** a înregistrat un sold pozitiv în valoare de 20,18 mil. USD, pentru prima dată în cinci ani. Administrația publică a primit din exterior granturi aferente proiectelor investiționale în valoare de 40,55 mil. USD, cu 64,2 la sută mai mult în raport cu anul 2021, în timp ce alte sectoare au consemnat ieșiri nete în valoare de 20,27 mil. USD (de 3,7 ori mai puțin față de anul 2021).

Diagrama 38. Structura geografică a granturilor externe primite de administrația publică (transferuri curente și de capital), (mil. USD)

În anul 2022, valoarea totală a granturilor externe primite de administrația publică s-a majorat comparativ cu anul 2021, în special, datorită creșterii suportului bugetar din partea UE.

Notă: Fără asistența tehnică externă

* inclusiv restituirile de fonduri neutilizate

Contul curent și de capital au înregistrat tranzacții de intrări (credit) în valoare de 9 277,49 mil. USD și de ieșiri (debit) – în valoare de 11 739,57 mil. USD. Astfel, soldul acestor conturi, în perioada de raportare, denotă un necesar net de finanțare de 2 462,08 mil. USD (tabelul 16).

Tabelul 16. Contul curent, de capital și financiar

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022	2022 / 2021
	milioane USD					%
CONTUL CURENT (CC)	-1 211,87	-1 105,78	-886,72	-1 699,10	-2 482,26	146,1
CONTUL DE CAPITAL (CK)	-35,85	-54,99	-65,67	-51,02	20,18	-39,6
Necesarul net de finanțare (CC+CK)	-1 247,72	-1 160,77	-952,39	-1 750,12	-2 462,08	140,7
Necesarul net de finanțare (soldul contului financiar)**	-1 207,23	-1 178,88	-1 054,25	-1 731,69	-2 437,66	140,8

* date revizuite

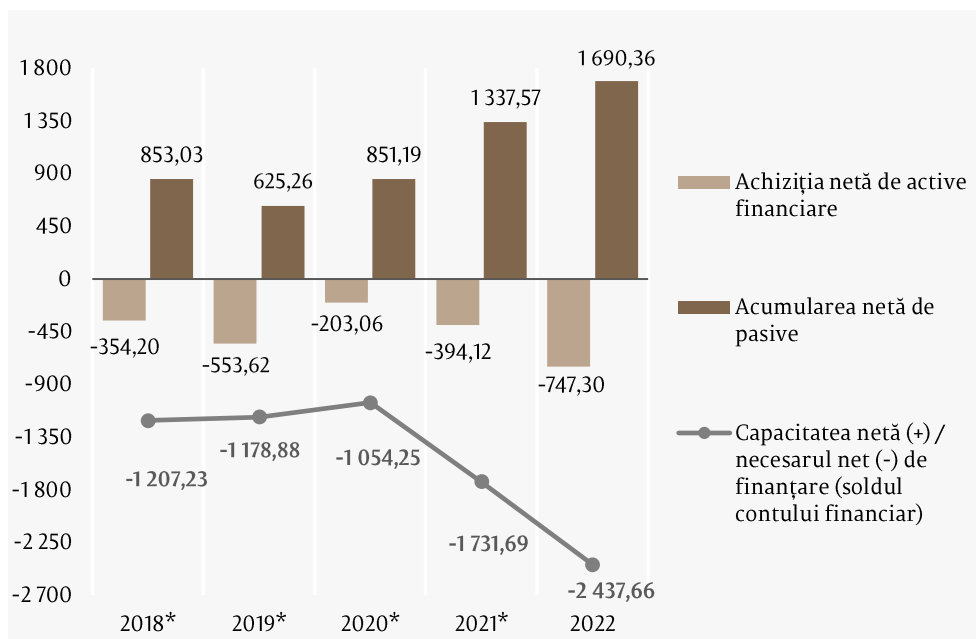
** soldul contului financiar revizuit pentru anul 2017

4.3. Contul financiar

În anul 2022, **contul financiar** al balanței de plăți a înregistrat intrări nete de capital în valoare de 2 437,66 mil. USD, comparativ cu intrările nete de 1 731,69 mil. USD din anul 2021. Această evoluție a fost determinată de majorarea fluxurilor nete la alte investiții, în special a celor sub formă de numerar și depozite, împrumuturi, dar și a investițiilor directe (diagrama 39).

Diagrama 39. Contul financiar, active și pasive (mil. USD)

Intrările nete la contul financiar au fost generate de scăderea netă a activelor și acumularea netă de pasive.

Notă: pentru active și pasive: (+) creștere, (-) scădere; pentru sold: (+) ieșiri nete, (-) intrări nete de capital

**date revizuite*

Majorarea cu 1 690,36 mil. USD a pasivelor, în anul 2022, comparativ cu 1 337,57 mil. USD din anul 2021, s-a datorat, preponderent, contractării nete de împrumuturi în valoare de 792,75 mil. USD, valoare superioară celei din 2021, când au crescut cu 284,10 mil. USD. Intrările nete de investiții directe au crescut cu 586,04 mil. USD, rezidenții au primit de la partenerii nerezidenți credite comerciale și avansuri în valoare netă de 245,84 mil. USD, iar acumularea netă de pasive sub formă de numerar și depozite a crescut cu 68,70 mil. USD.

În anul 2022, diminuarea substanțială a activelor, cu 747,30 mil. USD, față de -394,12 mil. USD în anul 2021, a fost determinată de scăderea activelor sub formă de alte investiții, în special a celor sub formă de numerar și depozite - cu 1 528,96 mil. USD, superioară micșorării, cu 678,61 mil. USD, din anul 2021 (tabelul 17). În același timp, activele de rezervă ale BNM s-au majorat cu 637,34 mil. USD, activele sub formă de împrumuturi - cu 52,60 mil. USD, iar cele sub formă de credite comerciale și avansuri și investiții directe - cu 46,35 mil. USD și 44,96 mil. USD, respectiv.

Tabelul 17. Sursele de acoperire a necesarului net de finanțare, fluxuri financiare nete (% la PIB)

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Contul financiar	-10,7	-10,0	-9,1	-12,6	-16,8
Investiții directe, dintre care:	-2,4	-4,1	-1,3	-2,7	-3,7
Participații și acțiuni, altele decât reinvestirea profiturilor	-0,7	-3,1	-0,7	-0,5	-0,6
Reinvestirea profiturilor	-0,6	-0,4	-0,9	-1,8	-3,3
Instrumente de natura datoriei	-1,1	-0,5	0,3	-0,4	0,1
Investiții de portofoliu și derivate financiare	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0
Alte investiții, dintre care:	-10,4	-6,3	-13,4	-11,4	-17,5
Numerar și depozite	-6,3	-4,5	-7,4	-5,0	-11,0
Împrumuturi	-1,1	-0,7	-4,0	-2,0	-5,1
Credite comerciale și avansuri	-3,2	-1,1	-1,9	-2,7	-1,4
Alte creanțe / angajamente	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Drepturi speciale de tragere				1,7	
Modificarea activelor de rezervă	2,1	0,5	5,5	1,5	4,4

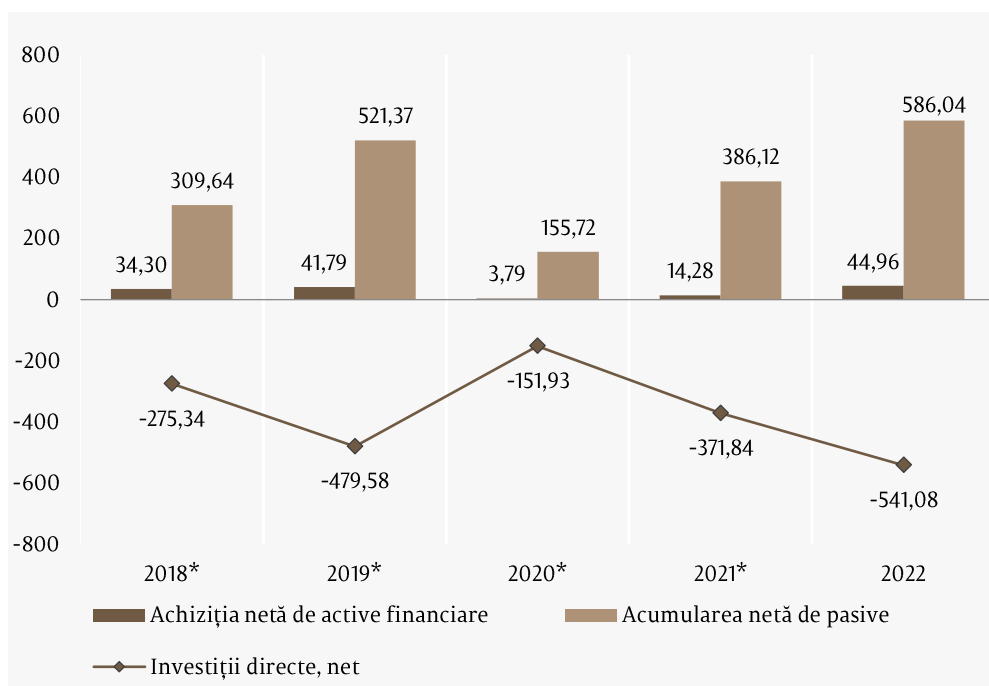
Notă: (-) – intrări nete de capital, (+) – ieșiri nete de capital

* date revizuite

4.3.1. Investiții directe

În anul 2022, investițiile directe au înregistrat intrări nete în valoare de 541,08 mil. USD (diagrama 40).

Diagrama 40. Evoluția investițiilor directe, active și pasive (mil. USD)

Intrările nete din cadrul investițiilor directe au fost determinate de majorarea mai semnificativă a pasivelor, decât a activelor.

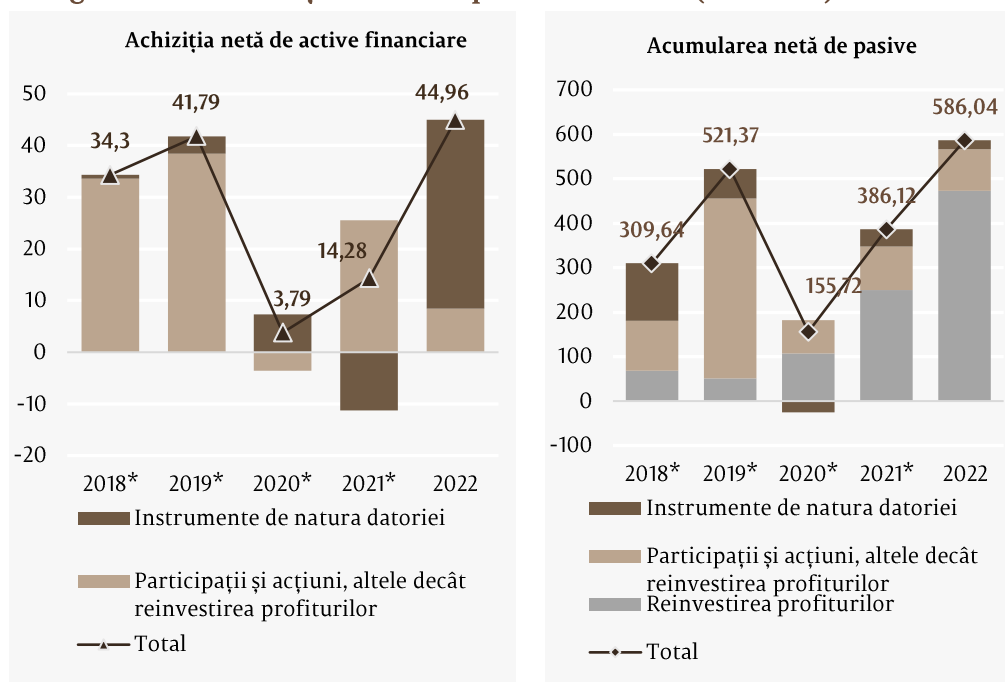
Notă: pentru active și pasive: (+) creștere, (-) scădere; pentru sold: (+) ieșiri nete, (-) intrări nete de capital

* date revizuite

Activele financiare externe ale rezidenților sub formă de investiții directe au înregistrat o majorare netă de 44,96 mil. USD, determinată de tranzacțiile cu instrumente de natura datoriei în valoare netă de 36,53 mil. USD și de participațiile rezidenților în capitalul întreprinderilor de peste hotare de 8,43 mil. USD.

Acumularea netă de pasive sub formă de investiții directe, în anul 2022, a rezultat, în special, din reinvestirea profiturilor investitorilor străini, în timp ce achiziția netă de active financiare a fost generată de instrumentele de natura datoriei, ieșirile nete ale cărora au depășit de 4,3 ori investirea netă în formă de participații.

Diagrama 41. Investițiile directe pe instrumente (mil. USD)

* date revizuite

Acumularea netă de pasive sub formă de investiții directe (diagrama 41, tabelul 18) a totalizat 586,04 mil. USD, rezultând din: reinvestirea profiturilor de către investitorii străini în întreprinderile-fiice moldovenești în valoare netă de 472,35 mil. USD, participațiile nerezidenților în capitalul întreprinderilor din Republica Moldova în sumă netă de 94,21 mil. USD (dintre care intrări – 160,02 mil. USD și retrageri de investiții – 65,81 mil. USD). De asemenea, a fost înregistrată acumularea netă a datoriilor (sub formă de împrumuturi, credite comerciale și avansuri și alte datorii) de către întreprinderile-fiice rezidente față de investitorii lor direcți de peste hotare în sumă de 19,48 mil. USD (datoriile acumulate au constituit 244,14 mil. USD, iar achitățile – 224,66 mil. USD).

Tabelul 18. Investiții directe, intrări și ieșiri (mil. USD)

	2018*		2019*		2020*		2021*		2022	
	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri
Investiții directe	555,77	280,43	813,93	334,35	423,77	271,84	659,84	288,00	962,78	421,70
Active	87,63	121,93	84,98	126,77	79,31	83,10	98,41	112,69	86,27	131,23
Pasive	468,14	158,50	728,95	207,58	344,46	188,74	561,43	175,31	876,51	290,47
Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții, exceptând reinvestirea profiturilor	259,21	77,94	562,25	107,21	208,20	26,77	373,17	25,74	632,37	65,81
Reinvestirea profiturilor (+) / pierderi (-)	68,42		50,97		107,66		249,95		472,35	
Instrumente de natura datoriei	208,93	80,56	166,70	100,37	136,26	161,97	188,26	149,57	244,14	224,66

Notă: Achiziția activelor financiare se reflectă pe debit la ieșiri, iar retragerea activelor financiare - pe credit la intrări. Acumularea pasivelor financiare se reflectă pe credit la intrări, iar stingerea pasivelor financiare - pe debit la ieșiri.

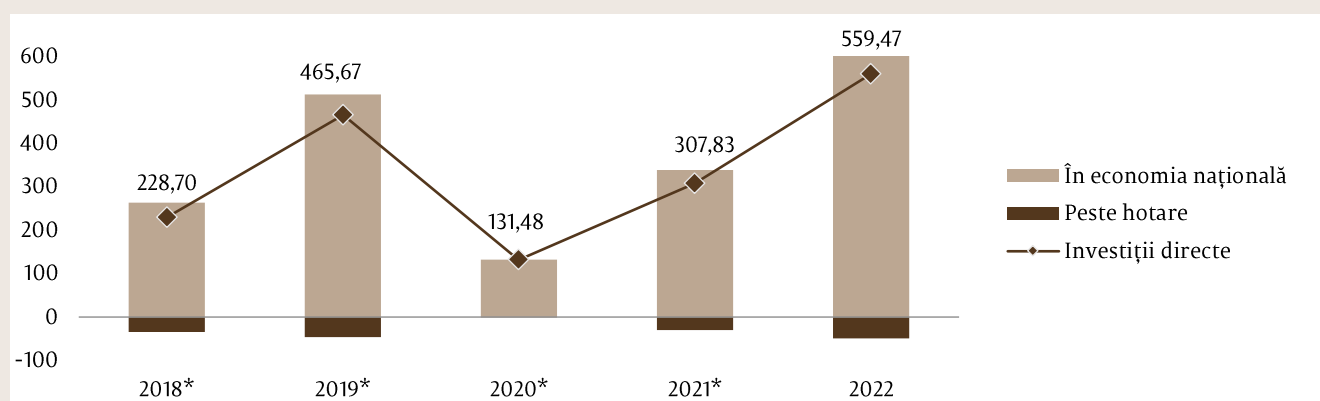
* date revizuite

Investițiile directe conform principiului direcțional (MBP5)

Conform indicatorilor statistici calculați după principiul direcțional, *investițiile directe peste hotare* ale rezidenților Republicii Moldova au înregistrat, în anul 2022, ieșiri nete de 48,67 mil. USD, compuse majoritar din alt capital (împrumuturi intragrup). *Investițiile directe în economia națională* au înregistrat intrări nete de 608,14 mil. USD, provenite în mare parte din venitul reinvestit, care a avut o valoare maximă - de 472,35 mil. USD. Ca rezultat, investițiile directe au înregistrat intrări nete semnificative, de 559,47 mil. USD, comparativ cu ultimii trei ani, în special anul 2020, când, în contextul crizei economice globale, acestea au însumat 131,48 mil. USD.

Intrările nete de investiții directe, în anul 2022, s-au majorat cu 47,0 la sută comparativ cu anul 2021, iar ieșirile cu 12,8 la sută.

Evoluția fluxurilor nete de investiții directe în baza principiului direcțional (MBP5), (mil. USD)

* date revizuite

Venitul reinvestit în economia națională, în anul 2022, a fost generat de angajamentele nete provenite de la alte sectoare- de 342,02 mil. USD și bănci - de 130,33 mil. USD. Investițiile în *capitalul social* au avut intrări nete de 94,21 mil. USD, ca urmare a creșterii angajamentelor față de investitorii străini de 74,71 mil. USD, iar la alt capital intrările nete au constituit 41,58 mil. USD (tabelul 19, diagrama 43).

Investiții directe, prezentare în baza principiului direcțional (MBP5), mil. USD

	2018*		2019*		2020*		2021*		2022	
	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	Intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri
Investiții directe	532,45	303,75	816,27	350,60	426,14	294,66	620,46	312,63	912,15	352,68
Peste hotare	2,10	36,11	0,73	47,48	19,54	18,05	0,58	31,00	4,57	53,24
În economia națională	530,35	267,64	815,54	303,12	406,60	276,61	619,88	281,63	907,58	299,44
<i>Capital social</i>	190,79	77,94	511,28	107,21	100,54	26,77	123,22	25,74	160,02	65,81
Bănci	32,15		56,31	0,13		1,16	0,41		19,50	
Alte sectoare	158,64	77,94	454,97	107,08	100,54	25,61	122,81	25,74	140,52	65,81
<i>Venit reinvestit (+) / pierderi (-)</i>	68,42		50,97		107,66		249,95		472,35	
Bănci	26,52		78,05		52,83		62,96		130,33	
Alte sectoare	41,90		-27,08		54,83		186,99		342,02	
<i>Alt capital (alte sectoare)**</i>	271,14	189,70	253,29	195,91	198,40	249,84	246,71	255,89	275,21	233,63
Creanțe față de investitorii străini	84,40	81,20	80,48	79,03	59,25	65,01	96,35	78,13	80,61	75,28
Angajamente față de investitorii străini	186,74	108,50	172,81	116,88	139,15	184,83	150,36	177,76	194,60	158,35

* date revizuite

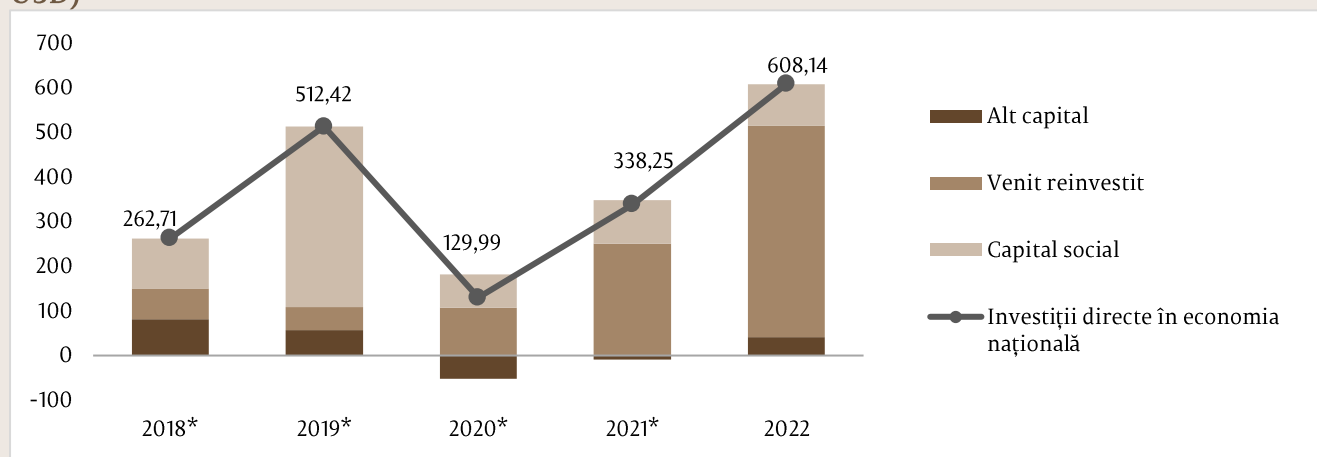
** în alt capital se includ doar împrumuturile intragrup contractate de întreprinderile din alte sectoare, iar împrumuturile intragrup ale băncilor se înregistrează la „alte investiții”.

Investițiile directe conform principiului direcțional (MBP5)

La *alt capital* intrările de 275,21 mil. USD la alte sectoare, reprezintă trageri de împrumuturi de la investitorii străini direcți, care au totalizat 194,60 mil. USD și rambursările (conform orarului), în sumă de 80,61 mil. USD, ale împrumuturilor acordate anterior de firmele-fiice rezidente investitorilor străini. Ieșirile de alt capital în valoare totală de 233,63 mil. USD au rezultat din: rambursările, conform orarului, de împrumuturi contractate anterior de către agenții economici rezidenți de la investitori străini direcți, în sumă de 158,35 mil. USD și acordarea de împrumuturi investitorilor străini, în valoare de 75,28 mil. USD.

Intrările nete de investiții directe în economia națională, în anul 2022, au fost determinate în proporție de peste 52,0 la sută de venitul reinvestit, care a depășit cu 88,9 la sută valoarea din anul 2021.

Evoluția fluxurilor nete de investiții directe în economia națională, pe instrumente (MBP5), (mil. USD)

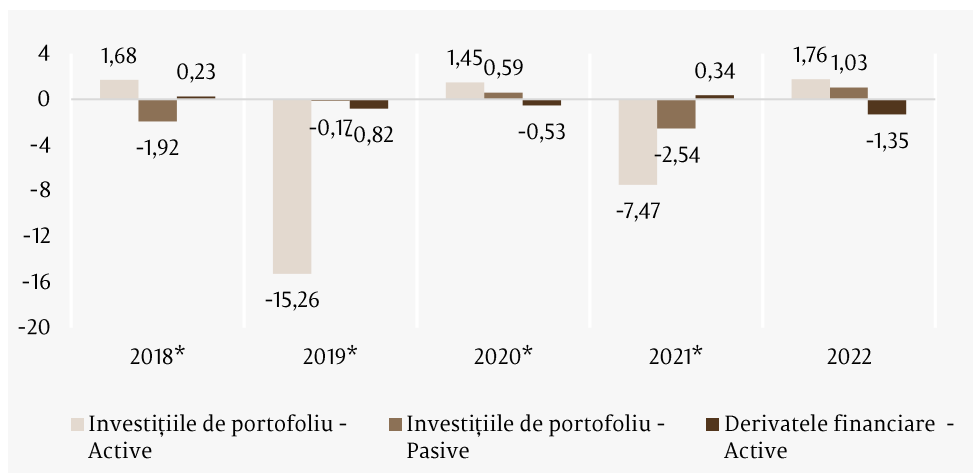

* date revizuite

4.3.2. Investiții de portofoliu și derivate financiare

Investițiile de portofoliu au înregistrat, în anul 2022, intrări nete de capital în valoare de 1,76 mil. USD, care reflectă tranzacțiile cu participații și acțiuni ale *altor sectoare*. Concomitent, au crescut cu 1,03 mil. USD, pasivele externe nete sub formă de titluri de angajamente, din care tranzacțiile nete cu participații au constituit 0,25 mil. USD, iar cu titluri de valoare - 0,78 mil. USD, care reprezintă tranzacții nete cu titluri de valoare de stat (diagrama 42).

Derivatele financiare au înregistrat ieșiri nete în valoare de 1,35 mil. USD, ca rezultat al tranzacționării swap-urilor valutare de către băncile licențiate cu băncile nerezidente.

Diagrama 42. Investiții de portofoliu și derivate financiare: achiziția netă de active și acumularea netă de pasive financiare (mil. USD)

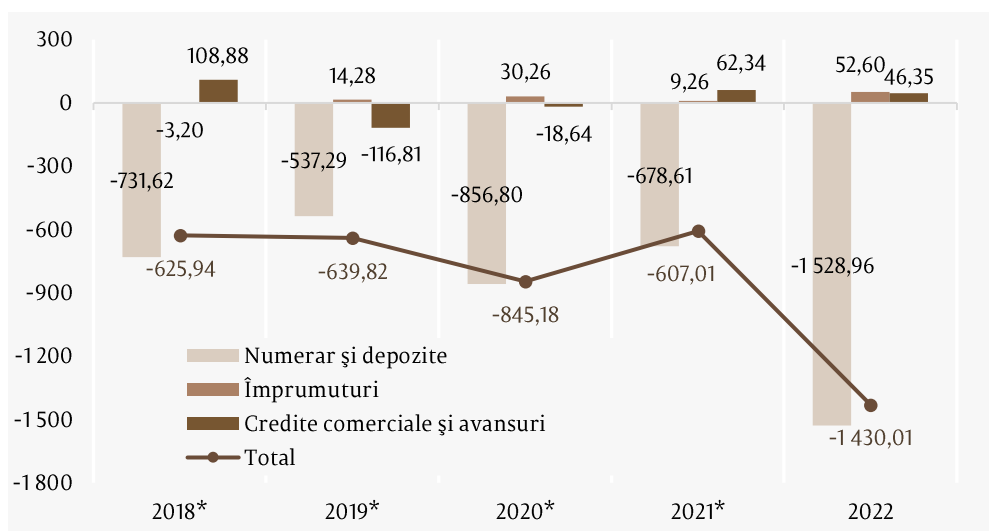
* date revizuite

Pe parcursul anului 2022 investițiile de portofoliu, atât activele, cât și pasivele, au înregistrat fluxuri nesemnificative, mult sub media perioadei analizate, tranzacțiile cu derivatele financiare, însă, au marcat o evoluție superioară celei din ultimii patru ani.

4.3.3. Alte investiții

În anul 2022, la articolul alte investiții (numerar și depozite, împrumuturi, credite comerciale și avansuri, alte active și pasive) au fost înregistrate intrări nete de mijloace financiare în valoare de 2 533,30 mil. USD.

Această evoluție a fost determinată de scăderea netă a activelor financiare externe cu 1 430,01 mil. USD (achiziția de active financiare a constituit 333,44 mil. USD, iar diminuarea activelor achiziționate anterior – 1 763,45 mil. USD) și de majorarea netă a pasivelor cu 1 103,29 mil. USD (acumularea de pasive a fost evaluată la 1 563,45 mil. USD, iar stingerea pasivelor – la 460,16 mil. USD).

Diagrama 43. Alte investiții, achiziția netă de active financiare (mil. USD)

* date revizuite

Diminuarea netă a activelor financiare la alte investiții a fost determinată de scăderea activelor sub formă de numerar și depozite, ce a depășit de peste 2 ori evoluțiile anuale din ultimii patru ani.

Scăderea netă a *activelor financiare* la articolul alte investiții, înregistrată pe parcursul anului 2022, a reflectat diminuarea activelor sub formă de

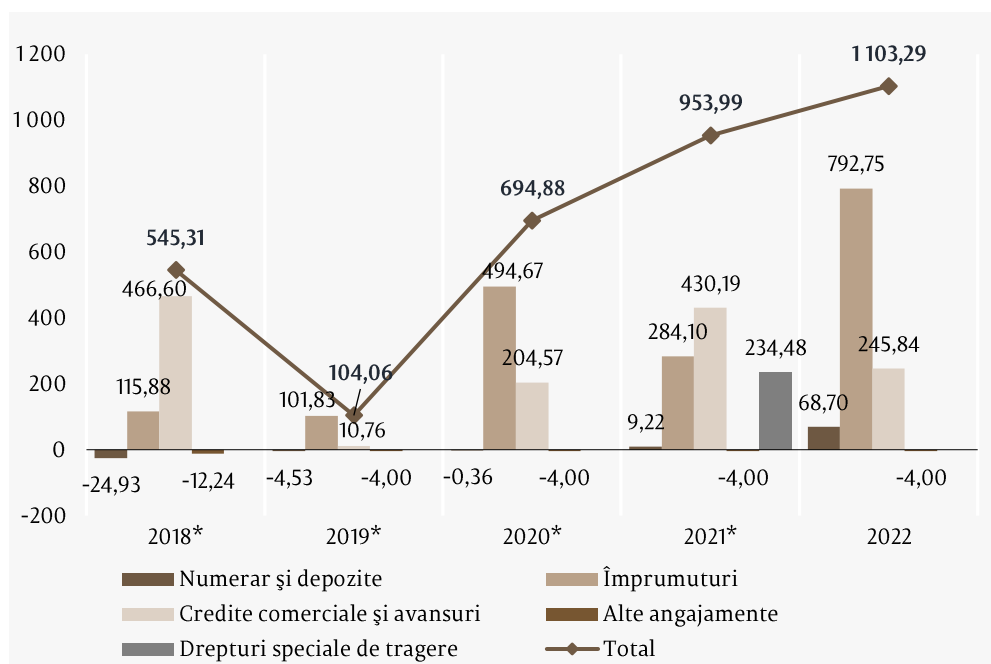
numerar și depozite în sumă netă de 1 528,96 mil. USD (activele societăților nefinanciare, gospodăriilor populației și instituțiilor fără scop lucrativ au scăzut cu 1103,28 mil. USD, iar activele băncilor licențiate s-au micșorat cu 425,68 mil. USD), (diagrama 43).

Majorări nete ale activelor, în sumă de 52,60 mil. USD, au fost înregistrate la *împrumuturi* și de 46,35 mil. USD la *credite comerciale și avansuri* acordate anterior de rezidenți.

Majorarea netă a *pasivelor externe* la articolul alte investiții (diagrama 44) a fost determinată de creșterea netă a angajamentelor sub formă de *împrumuturi* cu 792,75 mil. USD, a *creditelor comerciale și avansurilor* primite de rezidenți de la partenerii comerciali nerezidenți – cu 245,84 mil. USD și sub formă de *numerar și depozite* – cu 68,70 mil. USD (dintre care pasivele sectorului *societăți care acceptă depozite* s-au majorat cu 64,15 mil. USD, iar cele ale *altor societăți financiare* cu 4,55 mil. USD). Concomitent, pasivele sub formă de *alte angajamente* au scăzut cu 4,00 mil. USD.

Diagrama 44. Alte investiții, acumularea netă de pasive financiare (mil. USD)

Creșterea netă a pasivelor la alte investiții a fost determinată de majorarea angajamentelor sub formă de împrumuturi, tragerile nete ale cărora au depășit de peste trei ori media ultimilor patru ani.

* date revizuite

Articolul *împrumuturi* din cadrul altor investiții a înregistrat intrări nete de capital în valoare de 740,15 mil. USD (activele s-au majorat cu 52,60 mil. USD, în baza netă, iar pasivele – cu 792,75 mil. USD). Pe parcursul anului 2022, au fost valorificate *împrumuturi* din exterior în sumă totală de 1215,79 mil. USD, dintre care pe termen lung – 1176,13 mil. USD (tabelul 19). Rambursările totale au constituit 423,04 mil. USD, dintre care ale împrumuturilor pe termen lung – 384,49 mil. USD.

Tabelul 19. Împrumuturi externe (pasive), pe sectoare instituționale, valorificări și rambursări (mil. USD)

	2018*		2019*		2020*		2021*		2022	
	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.
Împrumuturi	538,95	423,07	562,59	460,76	1003,02	508,35	813,78	529,68	1 215,79	423,04
Banca centrală	20,37	61,86	18,48	55,38	8,03	53,20		45,57		24,17
<i>Termen lung</i>	20,37	61,86	18,48	55,38	8,03	53,20		45,57		24,17
Administrația publică	144,83	115,08	149,27	125,50	551,63	139,25	378,82	141,18	799,34	115,78
<i>Termen lung</i>	144,83	115,08	149,27	125,50	551,63	139,25	378,82	141,18	799,34	115,78
Societăți care acceptă depozite, exclusiv BC	34,15	42,86	39,09	55,28	35,94	38,22	86,40	39,04	168,60	53,21
<i>Termen scurt</i>	2,87	3,98			2,29	2,16			26,40	25,70
<i>Termen lung</i>	31,28	38,88	39,09	55,28	33,65	36,06	86,40	39,04	142,20	27,51
Societăți nefinanciare, GP și IFSLSGP	226,10	135,01	207,09	142,11	301,80	175,38	199,16	164,49	116,66	132,49
<i>Termen scurt</i>	12,46	10,65	2,66	3,88	13,28	6,48	22,07	13,73	13,24	12,85
<i>Termen lung</i>	213,64	124,36	204,43	138,23	288,52	168,90	177,09	150,76	103,42	119,64
Alte societăți financiare	113,50	68,26	148,66	82,49	105,62	102,30	149,40	139,40	131,19	97,39
<i>Termen scurt</i>					0,34	0,10	0,20		0,02	
<i>Termen lung</i>	113,50	68,26	148,66	82,49	105,28	102,20	149,20	139,40	131,17	97,39

* date revizuite

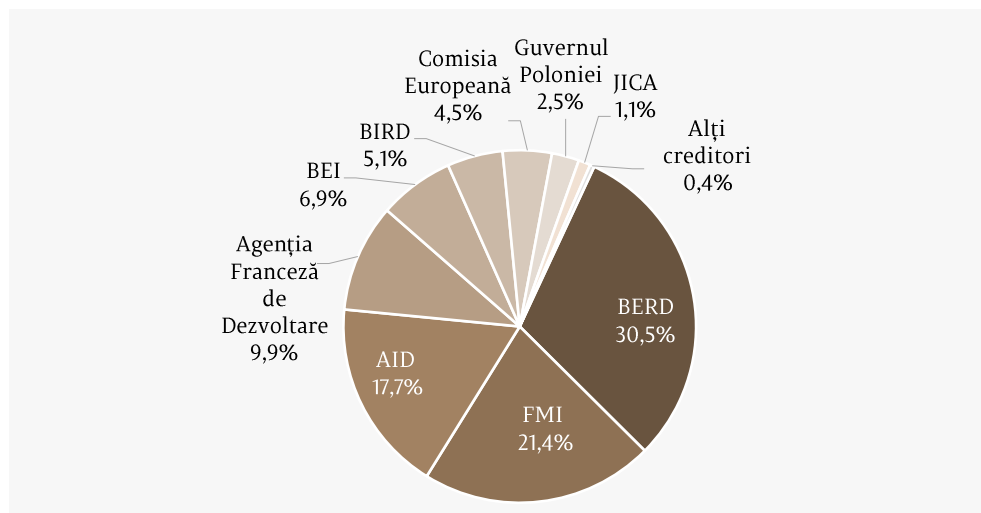
Din punctul de vedere al sectoarelor instituționale, de finanțare externă sub forma valorificărilor de împrumuturi au beneficiat: *administrația publică* – 799,34 mil. USD; *societățile care acceptă depozite* – 168,60 mil. USD; *alte societăți financiare* – 131,19 mil. USD; *societățile nefinanciare, gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ* – 116,66 mil. USD.

Creditorii administrației publice, în anul 2022, au fost: Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 243,82 mil. USD; Fondul Monetar Internațional – 170,66 mil. USD; Asociația Internațională pentru Dezvoltare – 141,83 mil. USD; Agenția Franceză de Dezvoltare – 79,18 mil. USD; Banca Europeană de Investiții – 55,35 mil. USD; Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 41,16 mil. USD; Comisia Europeană – 35,85 mil. USD; Guvernul Poloniei – 20,04 mil. USD, Agenția Japoneză pentru Cooperare Internațională – 9,04 mil. USD și alți creditori (diagrama 45).

Pe parcursul anului 2022 au fost efectuate următoarele rambursări de împrumuturi externe: *societățile nefinanciare, gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ* – 132,49 mil. USD; *administrația publică* – 115,78 mil. USD; *alte societăți financiare* – 97,39 mil. USD; *societățile care acceptă depozite* – 53,21 mil. USD; *banca centrală (BNM)* – 24,17 mil. USD (împrumuturi de la FMI).

Diagrama 45. Principalii creditori ai administrației publice în anul 2022

În anul 2022, principalii creditori ai administrației publice au fost Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Fondul Monetar Internațional și Asociația Internațională pentru Dezvoltare.

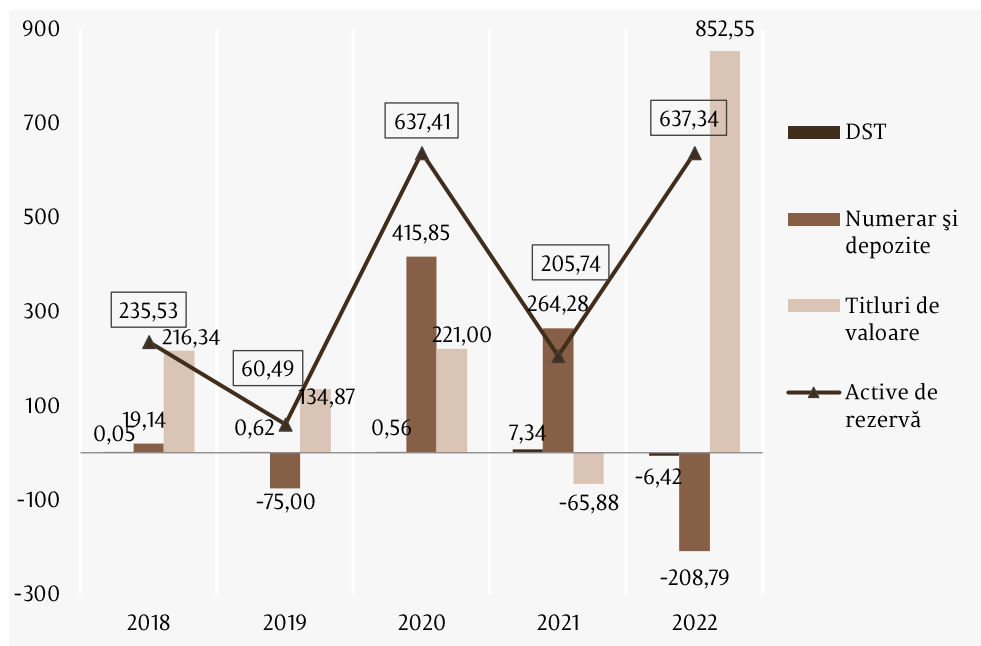

4.3.4. Activele de rezervă

Activele oficiale de rezervă (calculate la rata de schimb zilnică), pe parcursul anului 2022, s-au majorat cu 637,34 mil. USD în valoare netă (diagrama 46). Activele de rezervă sub formă de *titluri de valoare* au crescut cu 852,55 mil. USD, determinate de majorarea celor pe termen lung. În același timp, *numerarul și depozitele* din componența rezervelor au scăzut cu 208,79 mil. USD ca rezultat al micșorării cu 330,95 mil. USD a depozitelor plasate în bănci centrale (autorități monetare) și majorării plasamentelor în alte bănci - cu 122,16 mil. USD. Activele în *DST* s-au diminuat cu 6,42 mil. USD.

Diagrama 46. Evoluția fluxurilor de active oficiale de rezervă, pe instrumente (mil. USD)

Consolidarea activelor de rezervă a avut loc, în special, pe seama titlurilor de valoare din componența acestora, care au înregistrat fluxuri debitoare de 6,7 ori mai mari față de media ultimilor patru ani.

4.4. Balanța de plăți, prezentare analitică

În prezentarea analitică a balanței de plăți a Republicii Moldova, balanța generală a **contului curent, de capital și financiar** a reflectat un excedent de 422,19 mil. USD. Contul *Active de rezervă și articole aferente* a înregistrat 446,61 mil. USD: activele de rezervă ale BNM s-au majorat cu 637,34 mil. USD, BNM a efectuat rambursări nete de împrumuturi contractate anterior de la FMI în sumă de 24,17 mil. USD, iar administrația publică – trageri nete de 163,69 mil. USD. Finanțarea excepțională a constituit 51,21 mil. USD, fiind reprezentată de împrumuturi acordate de Comisia Europeană în cadrul programului de asistență macrofinanciară – 35,85 mil. USD și alte granturi interguvernamentale – 15,36 mil. USD.

Tabelul 20. Sinteza balanței de plăți (BPM6), prezentare analitică (mil. USD)

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022	2022 / 2021 (%)
Contul curent (fără rezerve și articole aferente)	-1 211,87	-1 116,86	-900,44	-1 699,10	-2 497,62	147,0
Bunuri	-3 294,00	-3 311,62	-3 094,26	-4 190,21	-5 192,74	123,9
Servicii	355,99	365,46	398,11	472,50	908,42	192,3
Venituri primare	535,79	614,96	390,19	266,52	59,72	22,4
Venituri secundare	1 190,35	1 214,34	1 405,52	1 752,09	1 726,98	98,6
Contul de capital (fără rezerve și articole aferente)	-35,85	-54,99	-65,67	-51,02	20,18	-39,6
Contul financiar (fără rezerve și articole aferente)	-1 497,98	-1 252,81	-1 428,70	-1 850,26	-2 899,63	156,7
Investiții directe	-275,34	-479,58	-151,93	-371,84	-541,08	145,5
Investiții de portofoliu și derivate financiare	3,83	-15,91	0,33	-4,59	-0,62	-
Alte investiții	-1 226,47	-757,32	-1 277,10	-1 473,83	-2 357,93	160,0
Soldul contului curent, de capital și financiar	250,26	80,96	462,59	100,14	422,19	421,6
<i>Erori și omisiuni nete</i>	40,49	-18,11	-101,86	18,43	24,42	132,5
Active de rezervă și articole aferente	290,75	62,85	360,73	118,57	446,61	376,7
Active de rezervă**	235,53	60,49	637,41	205,74	637,34	309,8
Utilizarea creditelor și a împrumuturilor FMI	-55,22	-35,66	180,74	29,48	139,52	473,3
<i>Banca centrală</i>	-41,49	-36,90	-45,17	-45,57	-24,17	53,0
<i>Administrația publică</i>	-13,73	1,24	225,91	75,05	163,69	218,1
Finanțarea excepțională		33,30	95,94	57,69	51,21	88,8
<i>Venituri secundare – granturi interguvernamentale</i>		11,08	13,72		15,36	-
<i>Alte investiții – împrumuturi interguvernamentale</i>		22,22	82,22	57,69	35,85	62,1

* date revizuite

** evaluate la rata zilnică

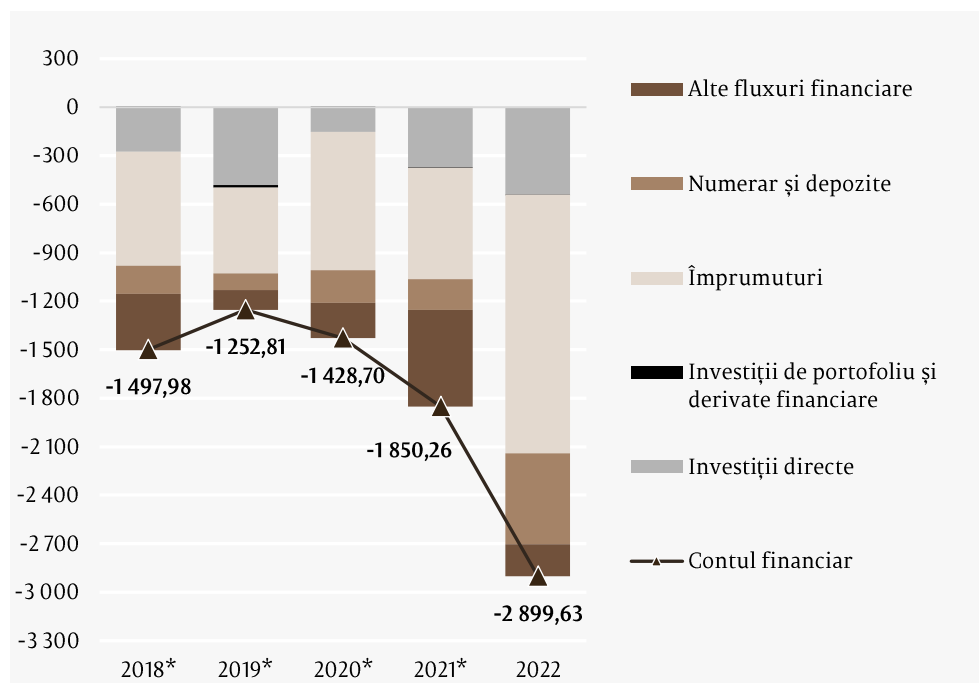
În prezentarea analitică a balanței de plăți, contul financiar reprezintă doar finanțarea curentă, cu statut excepțional, care constă, în fond, din împrumuturi publice de la FMI și alte organizații internaționale, în scopul acoperirii deficitului balanței de plăți, fiind reflectată la articolul corespunzător (diagrama 47). Fluxurile la activele de rezervă, de asemenea, sunt prezentate separat. Din contul curent, la fel sunt excluse

intrările cu caracter excepțional, care reprezintă granturile acordate în scopul stabilității macroeconomice.

Respectiv, diferența între necesarul de finanțare, stabilit ca suma deficitelor contului curent și de capital, care reflectă tranzacții economice ordinare, în valoare de -2 477,44 mil. USD, în anul 2022, este acoperit pe deplin de intrările nete din contul financiar în valoare de 2 899,63 mil. USD, surplusul fiind de 422,19 mil. USD. Aceasta a creat condiții prielnice pentru consolidarea activelor de rezervă cu 637,34 mil. USD, inclusiv grație intrărilor nete de împrumuturi de la FMI în valoare de 139,52 mil. USD și de finanțare excepțională în valoare de 51,21 mil. USD. Pe durata întregii perioade analizate activele de rezervă s-au consolidat.

Diagrama 47. Contul financiar al balanței de plăți, prezentare analitică (mil. USD)

Creșterea intrărilor nete de capital înregistrate în contul financiar (fără rezerve și articole aferente) a rezultat, preponderent, din majorarea intrărilor nete de împrumuturi, de numerar și depozite și de investiții directe, care au acoperit pe deplin deficitul contului curent și de capital.

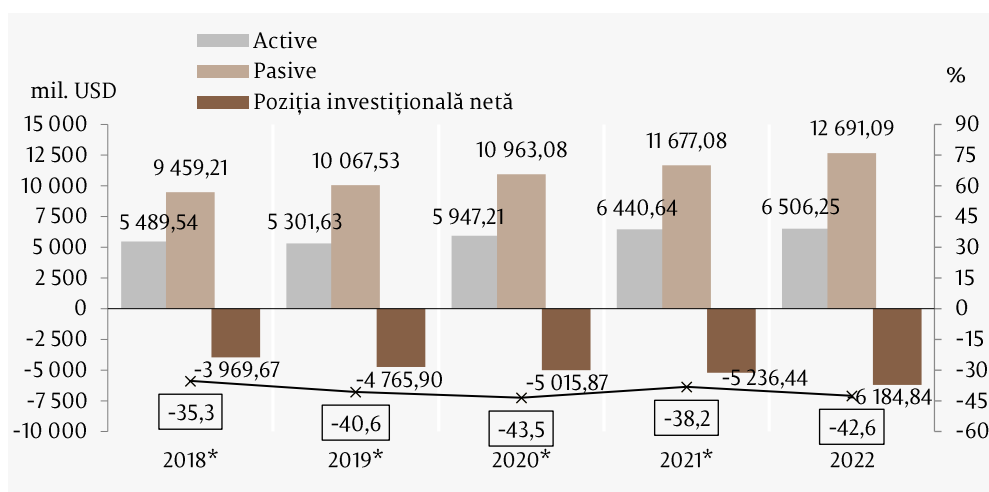

Notă: (+) ieșiri nete, (-) intrări nete de capital
* date revizuite

V. POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Poziția investițională internațională (PII) a Republicii Moldova, la 31.12.2022, a înregistrat un sold net debitor de 6 184,84 mil. USD, care s-a deteriorat cu 18,1 la sută față de cel înregistrat la 31.12.2021 (diagrama 48, tabelul 21, anexa 10). Raportul dintre poziția investițională internațională și PIB a constituit 42,6 la sută, cu 4,4 p.p. mai mult comparativ cu sfârșitul anului 2021.

Diagrama 48. Poziția investițională internațională în dinamică, la sfârșitul perioadei

Soldul net debitor al poziției investiționale internaționale s-a aprofundat ca urmare a majorării mai accentuate a soldului pasivelor comparativ cu cel al activelor.

* date revizuite

Tabelul 21. Poziția investițională internațională (MBP6) a Republicii Moldova (mil. USD)

	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*	31.12. 2022
Poziția investițională internațională netă	-3 969,67	-4 765,90	-5 015,87	-5 236,44	-6 184,84
Active	5 489,54	5 301,63	5 947,21	6 440,64	6 506,25
<i>Investiții directe</i>	291,77	330,74	335,37	348,91	438,59
Participații și acțiuni	221,76	257,18	253,60	279,09	332,86
Instrumente de natura datoriei	70,01	73,56	81,77	69,82	105,73
<i>Investiții de portofoliu și derivate financiare</i>	24,92	16,98	19,42	12,12	13,83
<i>Alte investiții</i>	2 177,67	1 894,28	1 808,88	2 177,73	1 579,66
Alte participații la capital	0,56	0,56	0,56	0,56	0,56
Numerar și depozite	1 349,73	1 097,96	886,19	1 207,17	530,43
Împrumuturi	107,91	118,89	149,16	158,42	211,02
Credite comerciale și avansuri	710,45	667,85	763,95	802,56	828,63
Alte creanțe - altele	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02
<i>Active de rezervă</i>	2 995,18	3 059,63	3 783,54	3 901,88	4 474,17
Pasive	9 459,21	10 067,53	10 963,08	11 677,08	12 691,09
<i>Investiții directe</i>	4 071,66	4 739,63	4 747,07	4 795,09	4 946,70
Participații și acțiuni	2 246,76	2 859,05	2 848,59	2 912,47	3 073,78
Instrumente de natura datoriei	1 824,90	1 880,58	1 898,48	1 882,62	1 872,92
<i>Investiții de portofoliu și derivate financiare</i>	49,64	25,91	26,51	23,79	24,67
<i>Alte investiții</i>	5 337,91	5 301,99	6 189,50	6 858,20	7 719,72
Numerar și depozite	138,07	132,84	136,09	140,79	203,61
Împrumuturi	3 381,29	3 440,12	4 127,07	4 224,84	4 865,43
Credite comerciale și avansuri	1 524,76	1 491,44	1 685,99	2 029,61	2 218,25
Alte angajamente - altele	130,56	74,81	70,81	66,81	55,74
Alocări de DST	163,23	162,78	169,54	396,15	376,69

* date revizuite

Tendința negativă a poziției investiționale internaționale, în anul 2022, a fost determinată de tranzacțiile efective cu nerezidenții (-2 437,66 mil. USD), în timp ce alte schimbări (+938,32 mil. USD), fluctuația ratelor de schimb ale valutilor originale față de dolarul SUA (+412,41 mil. USD) și schimbările de preț (+138,53 mil. USD) au influențat poziția în sensul creșterii. Toate schimbările menționate au condiționat deteriorarea poziției, la situația din 31.12.2022, cu 948,40 mil. USD (tabelul 22, diagrama 49).

Tabelul 22. Poziția investițională internațională (MBP6), la 31.12.2022 (mil. USD)

	Poziția la 31.12.2021*	Modificări care reflectă:					Poziția la 31.12.2022
		dinamica totală	fluxul din BP	schimbări de preț	fluctuația ratei de schimb	alte schimbări	
Poziția investițională internațională (netă)	-5 236,44	-948,40	-2 437,66	138,53	412,41	938,32	-6 184,84
Active	6 440,64	65,61	-747,30	-11,17	-81,98	906,06	6 506,25
Investiții directe	348,91	89,68	44,96		44,72		438,59
Investiții de portofoliu	12,12	1,71	1,76	0,01	-0,06		13,83
Derivate financiare			-1,35		1,35		
Alte investiții	2 177,73	-598,07	-1 430,01		-74,12	906,06	1 579,66
Active de rezervă**	3 901,88	572,29	637,34	-11,18	-53,87		4 474,17
Pasive	11 677,08	1 014,01	1 690,36	-149,70	-494,39	-32,26	12 691,09
Investiții directe	4 795,09	151,61	586,04	-149,70	-260,39	-24,34	4 946,70
Investiții de portofoliu	23,79	0,88	1,03		-0,15		24,67
Alte investiții	6 858,20	861,52	1 103,29		-233,85	-7,92	7 719,72

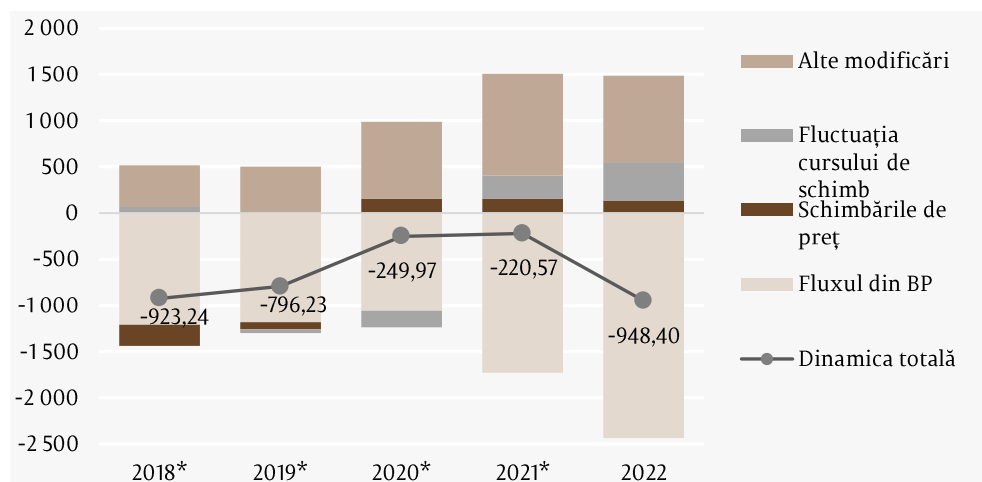
Notă: Pentru evaluarea pozițiilor se utilizează cross-cursurile oficiale de schimb ale valutilor originale față de dolarul SUA, la sfârșit de perioadă.

* date revizuite

** fluxuri evaluate la rata de schimb zilnică

Diagrama 49. Componentele modificării poziției investiționale internaționale (mil. USD)

Fluxul efectiv negativ înregistrat în balanța de plăți a avut cea mai mare influență asupra deteriorării poziției investiționale internaționale.

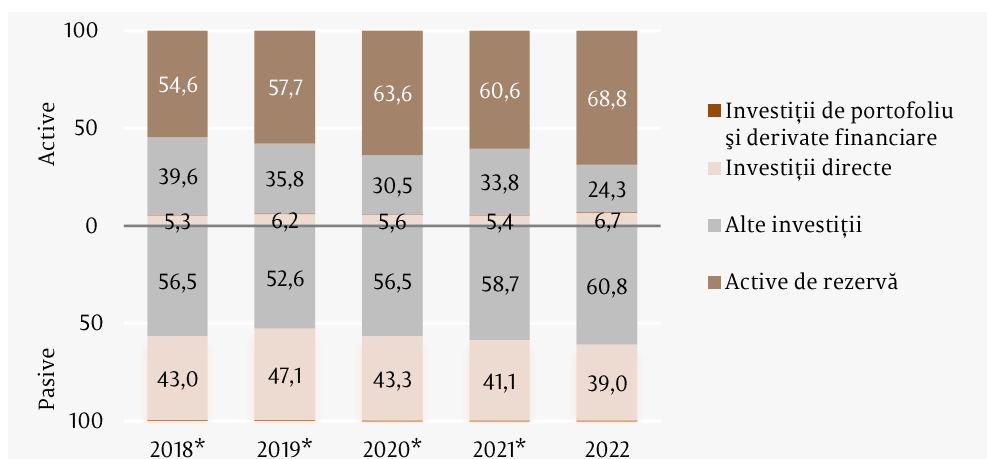
* date revizuite

5.1. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe categorii funcționale

Poziția *activelor financiare externe* a însumat 6 506,25 mil. USD la 31.12.2022, în creștere cu 1,0 la sută de la începutul anului. La majorarea poziției *activelor* financiare au contribuit alte schimbări (+906,06 mil. USD), în timp ce fluxul negativ înregistrat în bilanța de plăți (-747,30 mil. USD), fluctuația ratelor de schimb ale valutei originale față de dolarul SUA (-81,98 mil. USD) și schimbările de preț (-11,17 mil. USD) au influențat soldul activelor financiare în sensul micșorării.

Poziția *pasivelor financiare externe* a însumat 12 691,09 mil. USD, fiind în creștere cu 8,7 la sută față de 31.12.2021. Majorarea poziției *pasivelor* a fost determinată de fluxul pozitiv înregistrat în bilanța de plăți (+1 690,36 mil. USD), iar fluctuația ratelor de schimb ale valutei originale față de dolarul SUA (-494,39 mil. USD), modificarea prețurilor instrumentelor financiare (-149,70 mil. USD), precum și alte modificări (-32,26 mil. USD) au influențat poziția pasivelor externe în sensul scăderii (diagrama 50).

Diagrama 50. Structura activelor și a pasivelor financiare externe, pe categorii funcționale, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

Activele de rezervă au deținut ponderea majoră în totalul activelor financiare, în timp ce alte investiții și investițiile directe - ponderi semnificative în totalul pasivelor.

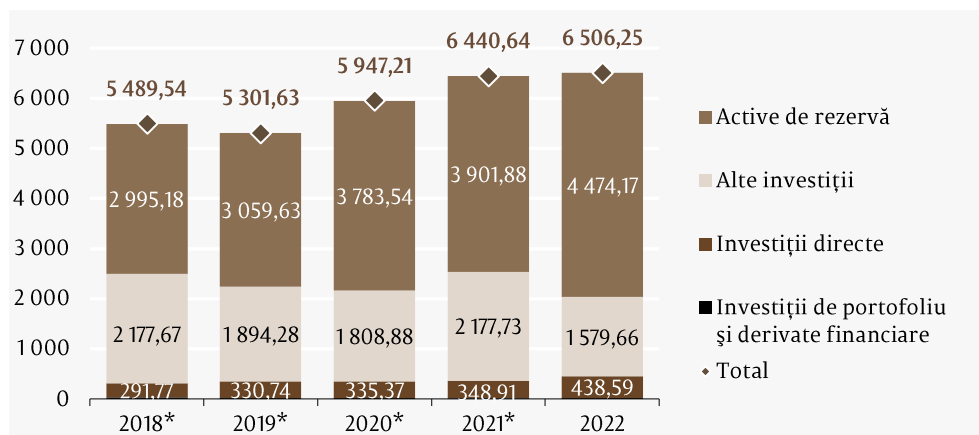
5.1.1. Structura activelor financiare externe pe categorii funcționale

În cadrul *activelor financiare externe*, cea mai mare pondere (68,8 la sută) a revenit activelor de rezervă, urmate de alte investiții (24,3 la sută), investiții directe (6,7 la sută), investiții de portofoliu și derivate financiare (0,2 la sută), (diagrama 51).

Activele oficiale de rezervă au constituit 4 474,17 mil. USD, în creștere cu 14,7 la sută comparativ cu finele anului 2021. Poziția activelor oficiale de rezervă s-a majorat pe seama fluxului net, înregistrat în bilanța de plăți, care a constituit 637,34 mil. USD. Concomitent, fluctuația ratelor de schimb zilnice ale valutei originale față de dolarul SUA (-53,87 mil. USD), dar și schimbările de preț (-11,18 mil. USD) au diminuat poziția activelor oficiale de rezervă.

Diagrama 51. Activele financiare externe, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

Majorarea poziției activelor financiare externe a fost determinată de creșterea activelor de rezervă și a investițiilor directe, în timp ce alte investiții s-au diminuat.

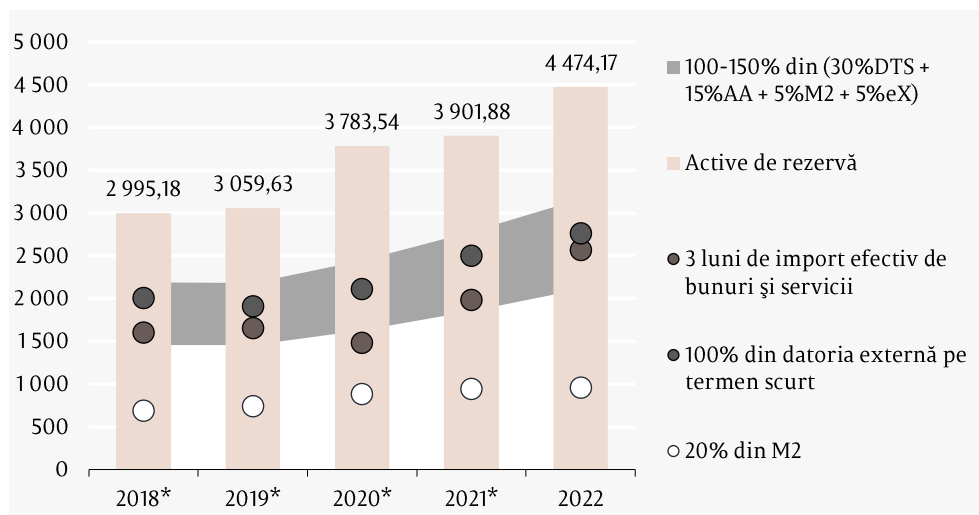
* date revizuite

La 31.12.2022, poziția activelor oficiale de rezervă corespundea tuturor criteriilor de suficiență:

- (i) acoperirea a cel puțin 3 luni de importuri de bunuri și servicii (au acoperit 5,2 luni de import efectiv);
- (ii) acoperirea integrală prin rezerve a datoriei externe pe termen scurt (au acoperit 162,0 la sută);
- (iii) acoperirea a 20 la sută din masa monetară M2 (au acoperit 94,2 la sută);
- (iv) acoperirea a 100-150 la sută din suma: 30 la sută din datoria pe termen scurt + 15 la sută din alte angajamente + 5 la sută din M2 + 5 la sută din exporturile de bunuri și servicii (au acoperit 212,1 la sută), (diagrama 52).

Diagrama 52. Indicatorii suficienței activelor oficiale de rezervă, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

La 31.12.2022, poziția activelor oficiale de rezervă s-a majorat, comparativ cu 31.12.2021, și corespundea tuturor criteriilor de suficiență.

* date revizuite

Notă: Criteriile se bazează pe recomandările FMI din "Assessing Reserve Adequacy - Specific Proposals", aprilie 2015 <http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2014/121914.pdf>

Poziția activelor sub formă de *investiții directe* a însumat 438,59 mil. USD, fiind în creștere cu 25,7 la sută comparativ cu 31.12.2021. Activele sub formă de *investiții de portofoliu și derivate financiare* au înregistrat un sold de 13,83 mil. USD, majorându-se cu 14,1 la sută.

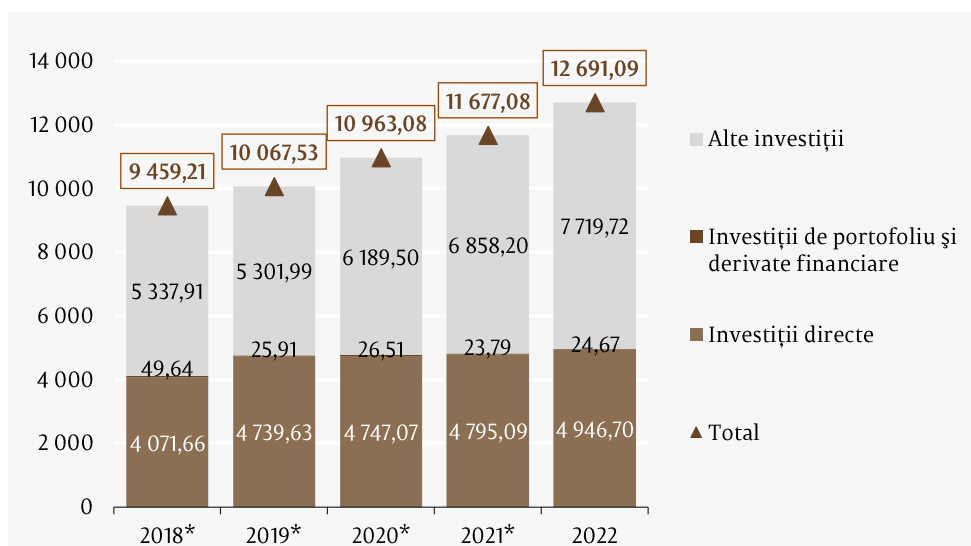
Activele sub formă de *alte investiții* s-au diminuat cu 27,5 la sută și au constituit 1579,66 mil. USD, dintre care 52,5 la sută revin activelor sub formă de *credite comerciale și avansuri* acordate de către agenții economici rezidenți nerezidenților, însumând 828,63 mil. USD (în creștere cu 3,2 la sută față de 31.12.2021). Poziția activelor sub formă de *împrumuturi* a constituit 211,02 mil. USD (în creștere cu 33,2 la sută), acestea fiind, în mare parte, acordate nerezidenților de către *alte sectoare* pe termen lung (92,7 la sută din totalul activelor sub formă de împrumuturi).

Activele sub formă de *numerar și depozite*, cu o pondere de 33,6 la sută în activele sub formă de alte investiții, au însumat 530,43 mil. USD, în scădere cu 56,1 la sută față de 31.12.2021. Această tendință a fost determinată de diminuarea activelor sub formă de numerar și depozite ale *societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală* - cu 471,08 mil. USD (-55,0 la sută față de 31.12.2021), precum și de micșorarea poziției activelor ale *altor sectoare* - cu 205,66 mil. USD (-58,7 la sută față de 31.12.2021).

5.1.2. Structura pasivelor financiare externe pe categorii funcționale

În structura pasivelor externe au predominat alte investiții cu o pondere de 60,8 la sută (+2,1 p.p.) și investițiile directe cu 39,0 la sută (-2,1 p.p.), iar investițiile de portofoliu și derivatele financiare au avut o pondere de 0,2 la sută, neschimbată (diagrama 53).

Diagrama 53. Pasivele financiare externe, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

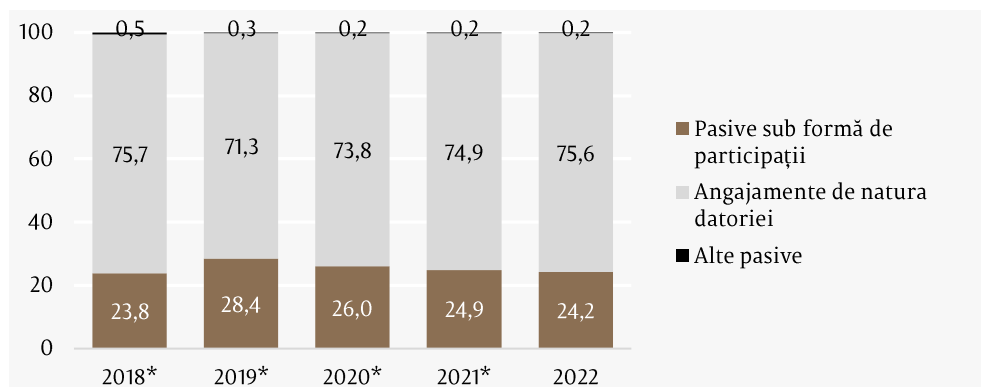
* date revizuite

Pasivele externe s-au majorat față de finele anului 2021 datorită creșterilor înregistrate la alte investiții.

Ponderea pasivelor sub formă de participații la capital și acțiuni (atât din cadrul investițiilor de portofoliu, cât și din cadrul investițiilor directe) a constituit 24,2 la sută din soldul total. Cea mai mare parte a pasivelor (75,6 la sută) a revenit instrumentelor financiare de natura datoriei (diagrama 54).

Diagrama 54. Structura pasivelor externe, la sfârșitul perioadei (%)

Conform situației din 31.12.2022, ponderea angajamentelor de natura datoriei în totalul pasivelor externe a crescut comparativ cu 31.12.2021.

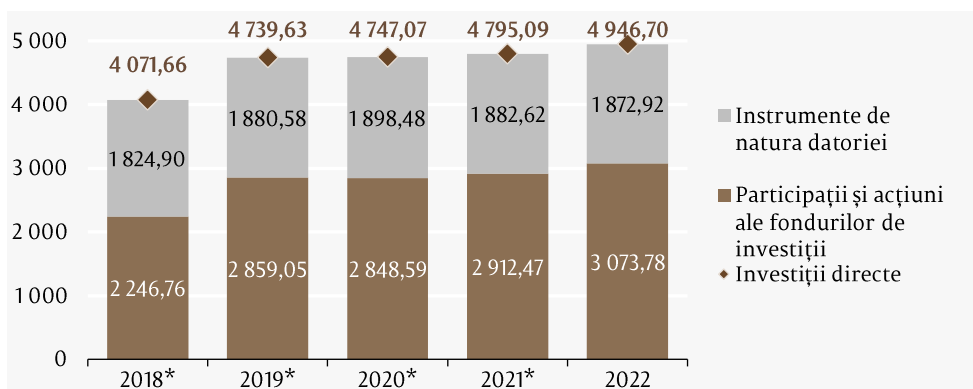

* date revizuite

Poziția pasivelor sub formă de *investiții directe* la 31.12.2022 a fost evaluată la 4 946,70 mil. USD (majorându-se cu 3,2 la sută față de 31.12.2021), (diagrama 55). Majorarea poziției pasivelor de investiții directe a rezultat din intrările efective nete (+586,04 mil. USD). În același timp, evoluția ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA (-260,39 mil. USD), schimbările de preț (-149,70 mil. USD), dar și alte modificări (-24,34 mil. USD) au influențat poziția pasivelor sub formă de investiții directe în sensul scăderii.

Diagrama 55. Investițiile directe, pasive, componentele de bază, poziția la sfârșitul perioadei (mil. USD)**

Creșterea pasivelor sub formă de investiții directe față de 31.12.2021 a fost determinată de majorarea poziției pasivelor sub formă de participații la capital și acțiuni.

* date revizuite

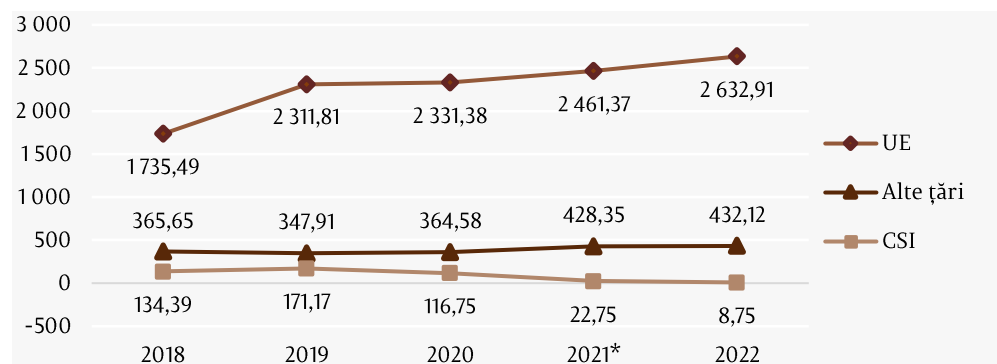
** poziții calculate conform valorii de bilanț

Ponderea participațiilor și a acțiunilor fondurilor de investiții în poziția totală a pasivelor sub formă de investiții directe a fost superioară celei a instrumentelor de natura datoriei (62,1 la sută față de 37,9 la sută). Componenta poziției instrumentelor de natura datoriei, care a constituit 1 872,92 mil. USD, a fost mixtă: 1 072,99 mil. USD reprezintă împrumuturile contractate de la investitorii străini direcți, 246,22 mil. USD sunt angajamente sub formă de credite comerciale și avansuri față

de investitorii străini direcți și 553,71 mil. USD sunt alte datorii față de investitorii străini direcți.

În distribuția geografică a investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni acumulate, investitorilor din UE le-a revenit ponderea majoră de 85,7 la sută. Investitorii proveniți din alte țări au deținut o pondere – de 14,0 la sută, iar cei din CSI - de 0,3 la sută, din totalul capitalului propriu acumulat (diagrama 56).

Diagrama 56. Poziția investițiilor directe, capital propriu, pe zone geografice (mil. USD)**

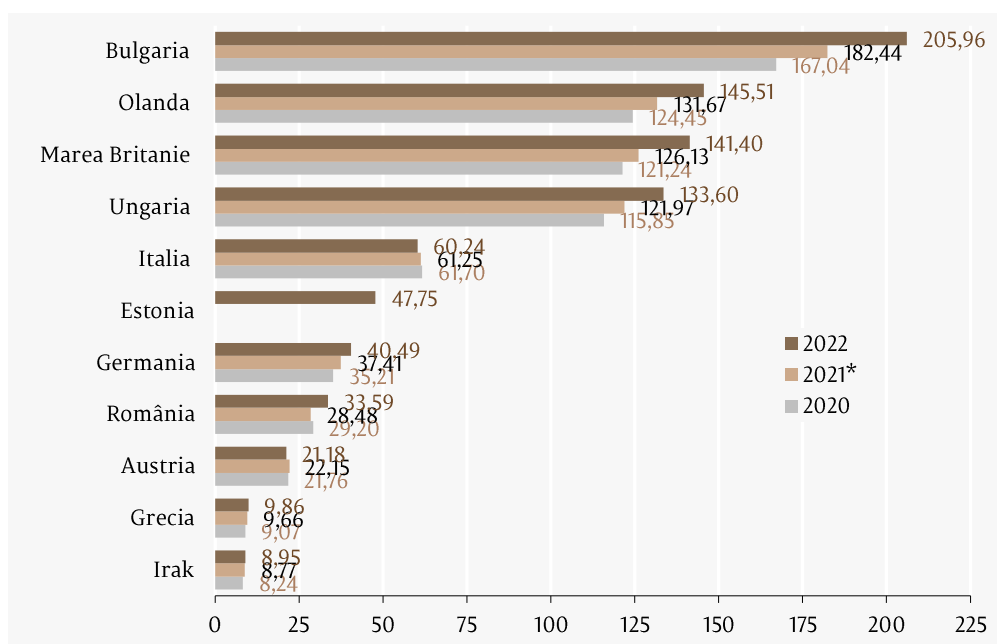
* date revizuite

** poziții calculate conform valorii de bilanț, distribuția pe țări în baza investitorului nemijlocit

Poziția investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni provenite din UE și din alte țări la situația 31.12.2022, s-au majorat, iar cele din CSI au scăzut.

Repartiția soldului pasivelor de investiții directe sub formă de participații și acțiuni acumulate, în dinamică pe principalele țări, este reflectată în diagrama 57. Investitorii din Bulgaria au deținut cea mai mare pondere în poziția investițiilor directe (capital propriu) în sectorul bancar.

Diagrama 57. Poziția investițiilor directe, capital propriu acumulat, pe principalele țări – sectorul societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală (mil. USD)**

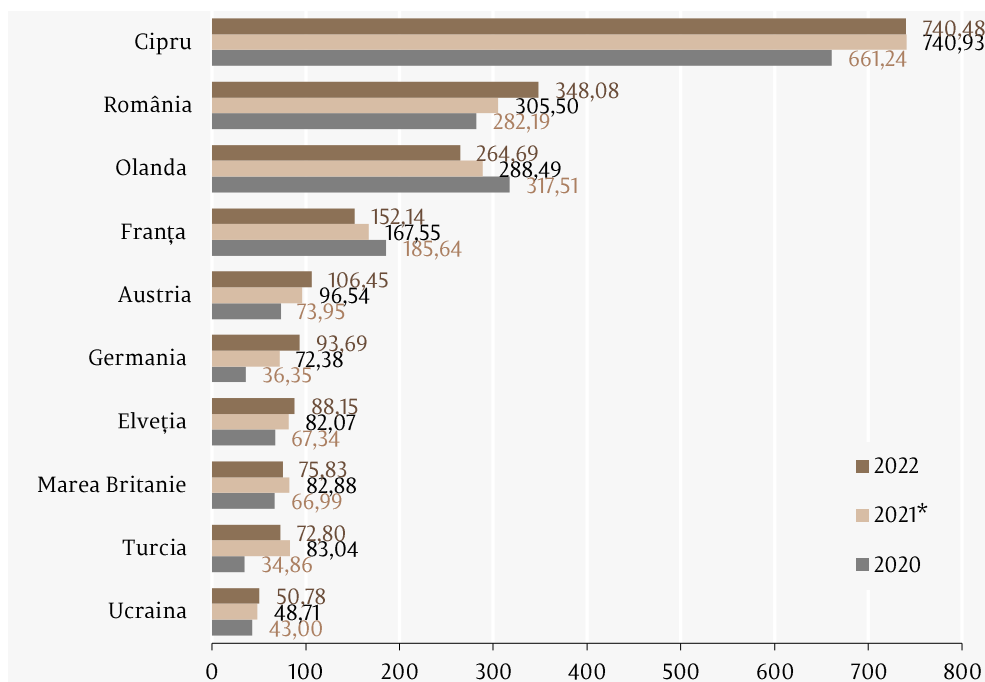
Investitorii din Bulgaria au deținut cea mai mare pondere în poziția investițiilor directe (capital propriu) în sectorul bancar.

* date revizuite

** poziții calculate conform valorii de bilanț, distribuția pe țări în baza investitorului nemijlocit

Diagrama 58. Poziția investițiilor directe, capital propriu acumulat, pe principalele țări – alte sectoare (mil. USD)**

Investitorii din Cipru au deținut cea mai mare pondere în poziția investițiilor directe (capital propriu) în alte sectoare.

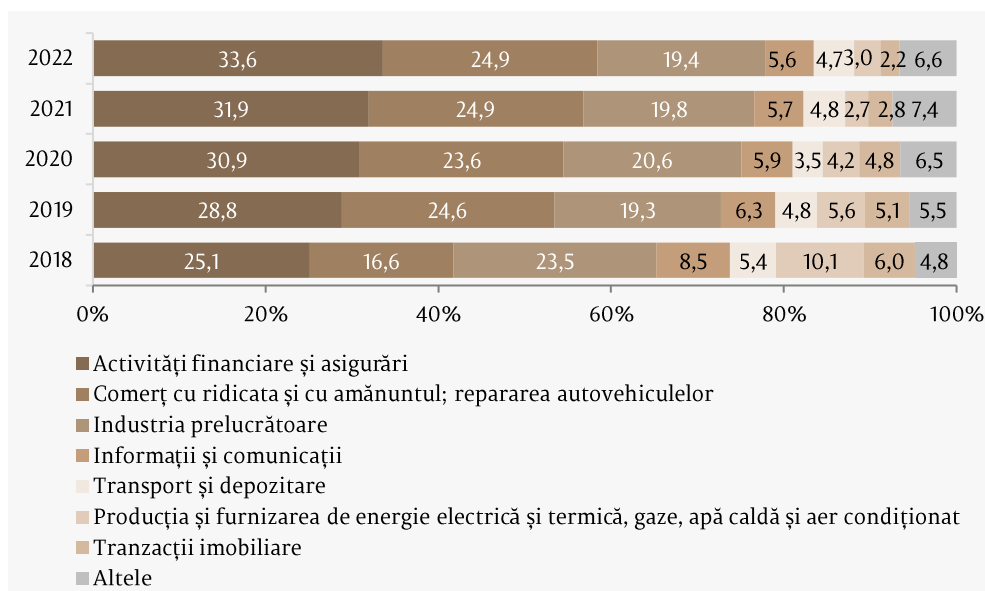
* date revizuite

** poziții calculate conform valorii de bilanț, distribuția pe țări în baza investitorului nemijlocit

Repartiția soldului de investiții directe sub formă de participații și acțiuni pe activități economice este reflectată în diagrama 59.

Diagrama 59. Investițiile directe, capital propriu acumulat la sfârșitul perioadei, pe activități economice (conform CAEM-2)

Activitățile financiare și asigurările, comerțul cu ridicata și cu amănuntul dețin ponderile majore în poziția pasivelor sub formă de investiții directe (capital propriu).

* date revizuite

Pasivele sub formă de *investiții de portofoliu și derivate financiare* au aparținut în proporție de 9,4 la sută societăților care acceptă depozite și în proporție de 86,9 la sută – altor sectoare, fiind constituite majoritar (96,4 la sută) din titluri de participație.

La 31.12.2022, componenta cu ponderea majoră (60,8 la sută) în pasivele externe ale țării, *alte investiții*, a constituit 7 719,72 mil. USD, în creștere cu 12,6 la sută față de finele anului 2021. Alte investiții au constat în proporție de 63,0 la sută din împrumuturi, 28,7 la sută – credite comerciale și avansuri, 4,9 la sută – alocări de DST, 2,6 la sută – numerar și depozite și 0,8 la sută – alte pasive.

Soldul pasivelor sub formă de împrumuturi a însumat 4 865,43 mil. USD (în creștere cu 15,2 la sută comparativ cu finele anului 2021), credite comerciale și avansuri – 2 218,25 mil. USD (+9,3 la sută), alocări de DST – 376,69 mil. USD (-4,9 la sută), numerar și depozite – 203,61 mil. USD (+44,6 la sută), alte angajamente – 55,74 mil. USD (-16,6 la sută).

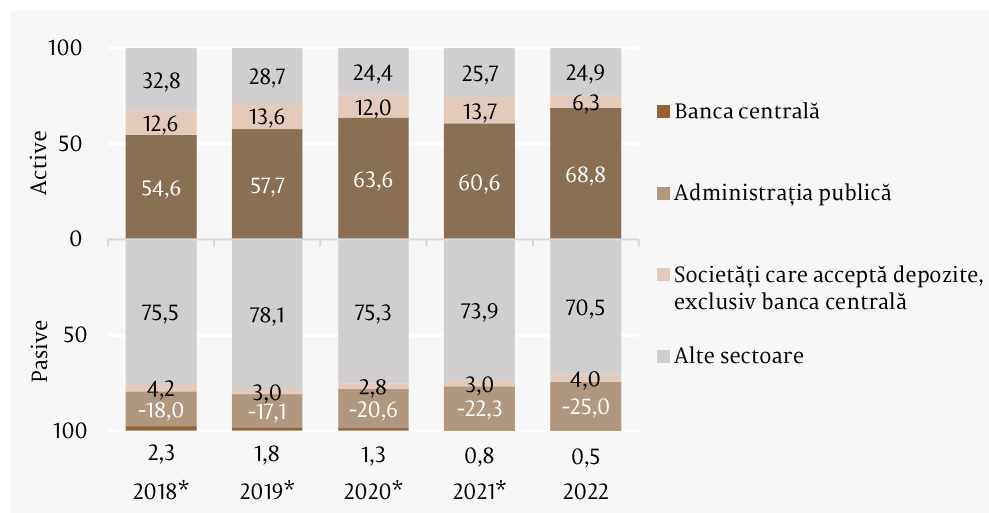
5.2. Structura activelor și pasivelor financiare externe pe sectoare instituționale

Structura pe *sectoare instituționale* a activelor și pasivelor externe ale țării, la situația din 31.12.2022, este prezentată în diagrama 60.

Ponderea principală în totalul activelor externe este deținută constant de BNM (60,5 la sută), urmată de *alte sectoare* (24,9 la sută) și de sectorul *societăți care acceptă depozite* (6,3 la sută). Poziția activelor financiare ale BNM s-a majorat cu 14,7 la sută, a activelor *altor sectoare* s-a diminuat cu 2,0 la sută, iar cea a *societăților care acceptă depozite* a scăzut de 2,2 ori.

În pasivele externe, *altor sectoare* le-a revenit, în continuare, ponderea majoră, care la 31.12.2022 a constituit 70,5 la sută. Sectorul *administrația publică* a deținut 25,0 la sută, sectorul *societăți care acceptă depozite* – 4,0 la sută, iar *BNM* – 0,5 la sută. Comparativ cu finele anului 2021, angajamentele sectorului *administrația publică* s-au majorat cu 21,7 la sută, cele ale *altor sectoare* – cu 3,6 la sută, iar ale sectorului *societăți care acceptă depozite* – cu 47,0 la sută. În același timp, poziția angajamentelor externe ale *BNM* a scăzut cu 30,8 la sută.

Diagrama 60. Structura sectorială a activelor și a pasivelor financiare externe, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

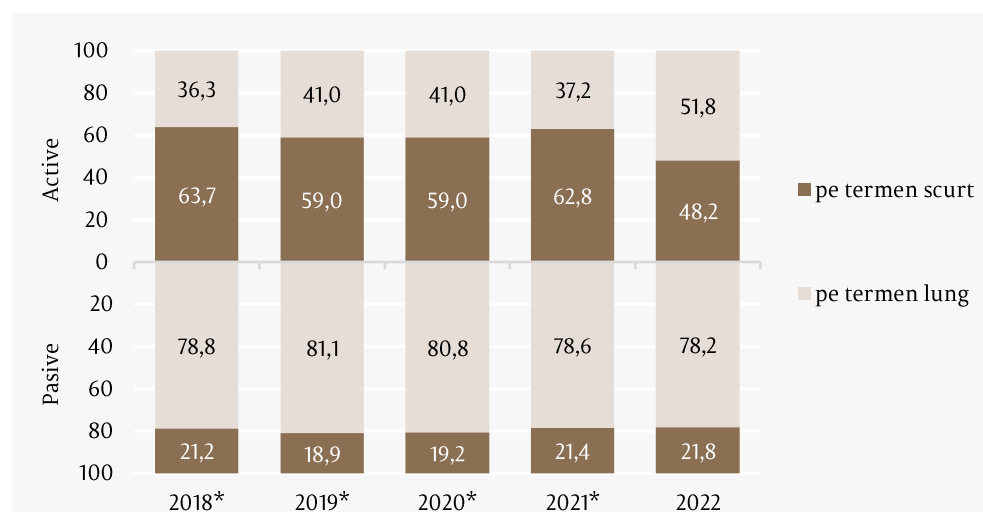
BNM deține ponderea majoră în totalul activelor externe, iar în cadrul pasivelor externe aceasta este deținută de alte sectoare.

5.3. Structura activelor și pasivelor financiare externe pe scadențe

Structura pe scadențe a activelor financiare arată prevalența celor pe termen lung, al căror raport la activele pe termen scurt reprezintă 1,1 la 1, spre deosebire de situația de la finele anului 2021, când prevalau cele pe termen scurt (diagrama 61). La 31.12.2022 în totalul creanțelor predominau cele pe termen lung cu o pondere de 51,8 la sută, alcătuite, la rândul lor, din active de rezervă (titluri de valoare pe termen lung, DST și poziția de rezervă la FMI)– 78,3 la sută, investiții directe - 12,3 la sută, alte investiții – 9,0 la sută și din investiții de portofoliu (0,4 la sută). Creanțele pe termen scurt au avut o pondere de 48,2 la sută din total. Activele oficiale de rezervă pe termen scurt (numerar și depozite, aur monetar, titluri de valoare pe termen scurt), cu un sold de 1836,12 mil. USD, au constituit 58,5 la sută din totalul activelor pe termen scurt, urmate de alte investiții (40,7 la sută) și de investițiile directe (0,8 la sută). Structura pasivelor externe arată prevalența constantă și considerabilă a angajamentelor pe termen lung, al căror raport la cele pe termen scurt reprezintă 3,6 la 1. Respectiv, ponderea principală le revine pasivelor pe termen lung (78,2 la sută), în timp ce pasivele pe termen scurt dețin o pondere de 21,8 la sută. Poziția angajamentelor pe termen lung s-a majorat cu 8,2 la sută, iar a celor pe termen scurt - cu 10,6 la sută. Angajamentele pe termen lung au fost reprezentate, în principal, de alte investiții (52,7 la sută), de investiții directe (47,0 la sută) și investiții de portofoliu (0,3 la sută). Angajamentele pe termen scurt sunt reprezentate, preponderent, de alte investiții (89,9 la sută), dar și de investițiile directe (10,1 la sută).

Diagrama 61. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (%)

Ponderea majoră în structura activelor financiare pentru prima dată în cinci ani revine celor pe termen lung, iar în cazul pasivelor prevalează, în continuare, cele pe termen lung.

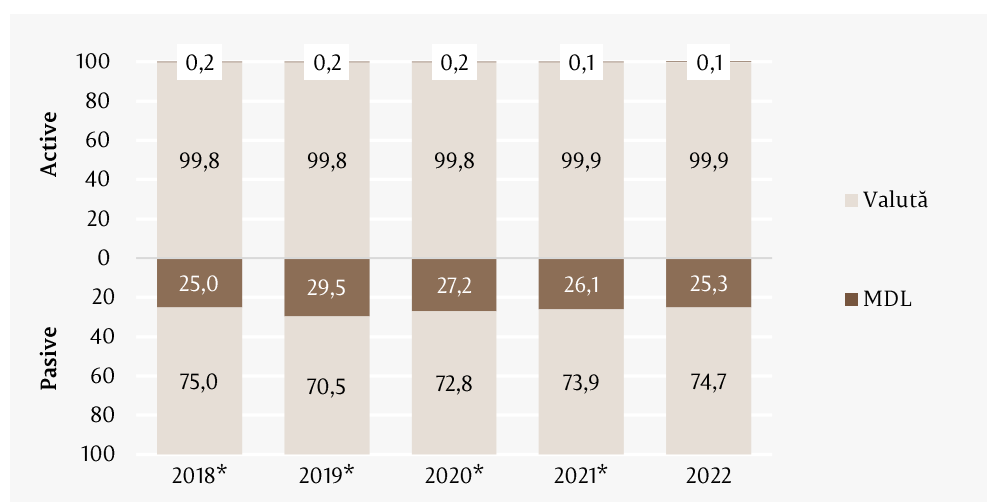
* date revizuite

5.4. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe valute

Structura valutară a *activelor financiare* externe este constantă de-a lungul anilor (diagrama 62), în totalul creanțelor predomină cele denumite în *valute* cu 99,9 la sută, iar creanțele față de nerezidenți în *lei moldovenești* au o pondere de 0,1 la sută.

În structura *pasivelor externe*, ponderea principală le revine, la fel, celor denumite în *valute* – 74,7 la sută (+0,8 p.p.), iar pasivele în *lei moldovenești* dețin o pondere de 25,3 la sută (-0,8 p.p.) reprezentate, în mare parte, de participațiile din cadrul investițiilor directe și de portofoliu.

Diagrama 62. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe valute, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

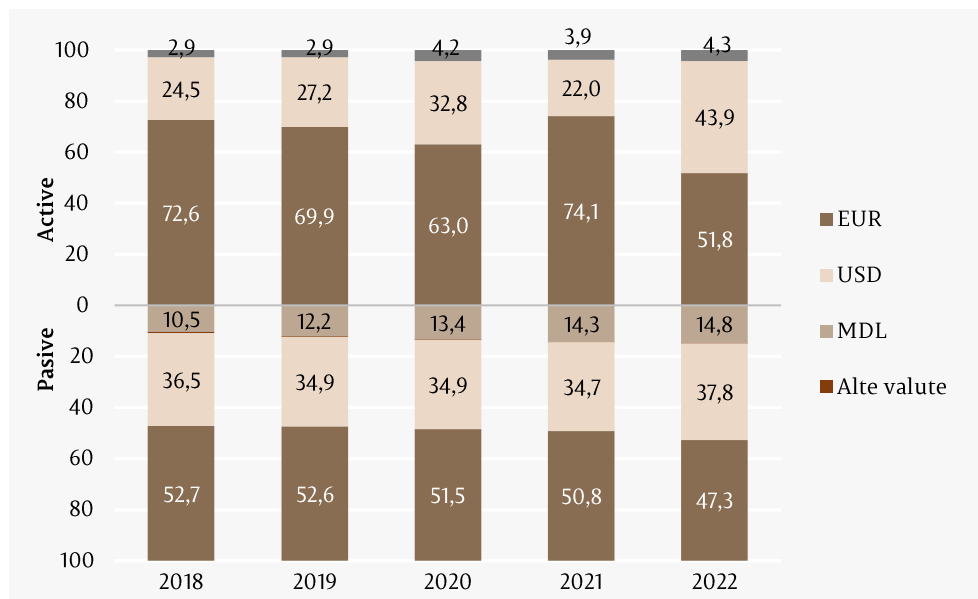
Structura valutară atât a activelor, cât și a pasivelor externe denotă prevalența celor denumite în valute.

În activele financiare externe sub formă de *numerar și depozite ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală* au prevalat cele în euro, cu o pondere de 51,8 la sută, în descreștere cu 22,3 p.p. față de finele anului 2021. Ponderea activelor în dolari SUA a crescut cu 21,9 p.p. față de sfârșitul anului 2021 până la 43,9 la sută (diagrama 63).

În structura valutară a pasivelor sub formă de *numerar și depozite ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală* de asemenea, au prevalat cele în euro, cu o pondere de 47,3 la sută, în descreștere cu 3,5 p.p. comparativ cu finele anului 2021, ponderea pasivelor în dolari SUA s-a majorat până la 37,8 la sută sau cu 3,1 p.p., iar a celor în lei moldovenești s-a majorat până la 14,8 la sută sau cu 0,5 p.p.

Diagrama 63. Structura valutară a activelor și pasivelor financiare externe sub formă de numerar și depozite ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, la sfârșitul perioadei (%)

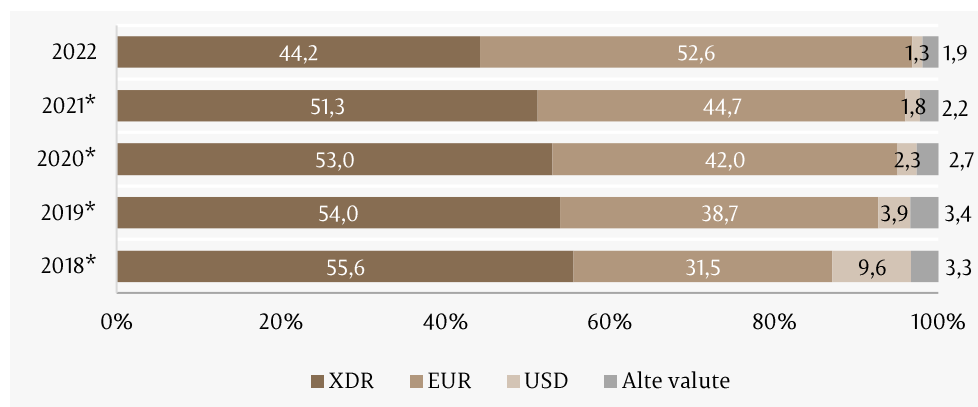
În structura valutară atât a activelor, cât și a pasivelor sub formă de numerar și depozite ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, prevalează cele în euro, fiind urmate de activele și pasivele în dolari SUA.

Pasivele externe sub formă de împrumuturi ale sectorului public, la 31.12.2022, au fost formate, în mare parte, din angajamentele în euro, în proporție de 52,6 la sută, cu 7,9 p.p. mai mult față de 31.12.2021. Angajamentele în DST au constituit 44,2 la sută, în descreștere cu 7,1 p.p., cele în dolari SUA – 1,3 la sută (-0,5 p.p.), altor valute revenindu-le 1,9 la sută (diagrama 64).

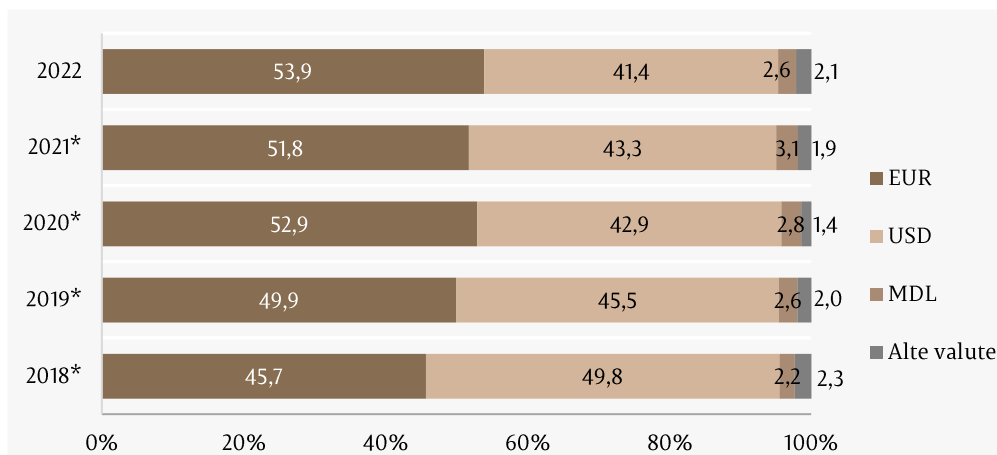
Diagrama 64. Structura împrumuturilor externe ale sectorului public pe valute, la sfârșitul perioadei (%)

La 31.12.2022, în structura valutară a împrumuturilor externe ale sectorului public pe valute au predominat angajamentele în DST.

* date revizuite

În structura valutară a pasivelor sub formă de împrumuturi private, celor în euro le-a revenit 53,9 la sută, în creștere cu 2,1 p.p. față de 31.12.2021, pasivelor în dolari SUA - 41,4 la sută, în scădere cu 1,9 p.p., pasivelor în MDL - 2,6 la sută, în scădere cu 0,5 p.p. iar pasivelor în alte valute - 2,1 la sută (diagrama 65).

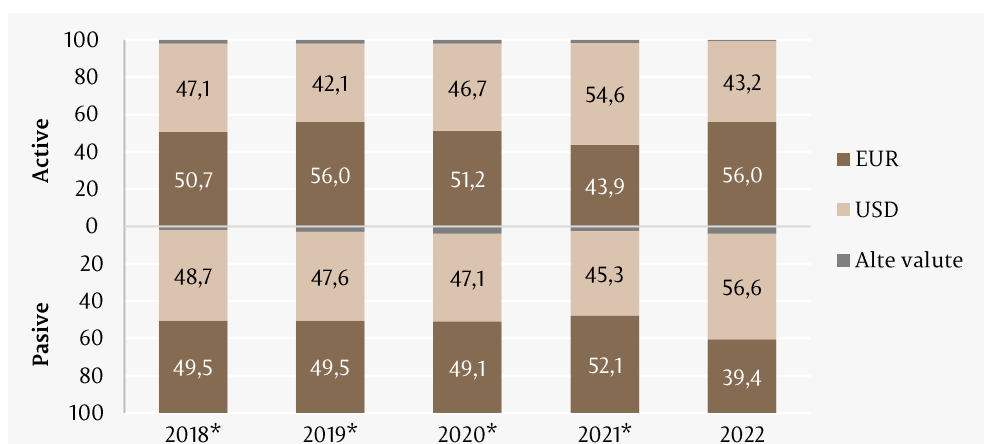
Diagrama 65. Structura împrumuturilor externe private pe valute, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

În structura valutară a împrumuturilor externe private, la 31.12.2022, au predominat angajamentele în euro, fiind urmate de cele în dolari SUA.

În structura *activelor* financiare externe sub formă de *credite comerciale și avansuri* au prevalat cele în euro, cu o pondere de 56,0 la sută, în creștere cu 12,1 p.p. față de finele anului 2021. Ponderea creditelor comerciale și avansurilor acordate în USD a fost de 43,2 la sută, în scădere cu 11,4 p.p., iar în alte valute – 0,7 la sută, cu 0,9 p.p mai puțin față de 31.12.2021 (diagrama 66).

În structura valutară a *pasivelor* sub formă de *credite comerciale și avansuri*, ponderea majoră, de 56,6 la sută, o dețin cele în euro, fiind în creștere cu 11,3 p.p. față de finele anului 2021. Ponderea creditelor comerciale și avansurilor primite în USD a scăzut cu 12,7 p.p., până la 39,4 la sută, iar a celor în alte valute a fost în creștere cu 1,4 p.p., până la 4,0 la sută.

Diagrama 66. Structura valutară a activelor și pasivelor financiare externe sub formă de credite comerciale și avansuri, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

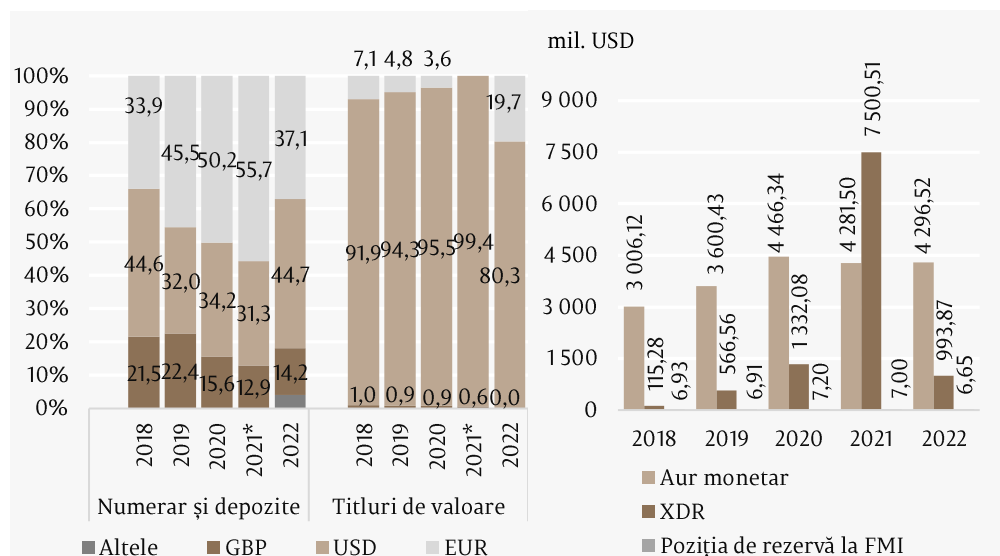
În structura valutară atât a activelor, cât și a pasivelor sub formă de credite comerciale și avansuri, prevalează cele în dolari SUA, fiind urmate de cele în euro.

La 31.12.2022, titlurile de valoare din cadrul *activelor de rezervă* au fost în proporție de 80,3 la sută în dolari SUA (diagrama 67). Concomitent, în structura pe valute a numerarului și depozitelor din cadrul activelor de rezervă, cele în dolari SUA au avut o pondere de 44,7 la sută, în creștere

cu 13,4 p.p. față de sfârșitul anului 2021, cele în euro – 37,1 la sută, cu 18,6 p.p. mai puțin comparativ cu situația din 31.12.2021, iar cele în lire sterline – 14,2 la sută. Aurul monetar din cadrul activelor de rezervă a crescut cu 0,4 la sută, până la 4,29 mil. USD. Poziția drepturilor speciale de tragere din componența activelor de rezervă a scăzut de 7,5 ori, până la 0,99 mil. USD.

Diagrama 67. Structura activelor de rezervă, pe valute, la sfârșitul perioadei

La sfârșitul anului 2022, structura valutară a activelor denotă prevalența celor în dolari SUA pentru titlurile de valoare și pentru activele de rezervă sub formă de numerar și depozite.

* date revizuite

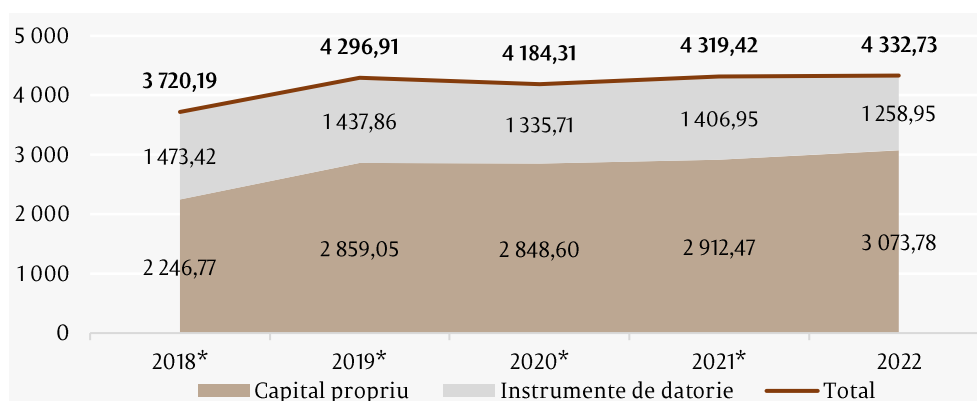
VI. ANCHETA COORDONATĂ A INVESTIȚIILOR DIRECTE

Ancheta Coordonată a Investițiilor Directe⁷ (CDIS) este un proiect de colectare a datelor statistice la nivel global, lansat în anul 2009 de către FMI. Raportarea datelor CDIS este o cerință obligatorie pentru statele membre ale FMI, care sunt subscribe la SDDS+ (Plus), Republica Moldova, însă, în calitate de țară-pilot participă în acest chestionar din 2009 voluntar. În Republica Moldova, anual, la sondaj participă circa 3 500 de întreprinderi, inclusiv băncile licențiate, alte societăți financiare și societățile nefinanciare. Atât pentru investițiile sub formă de participații la capital și acțiuni, cât și pentru cele sub formă de instrumente de datorie (împrumuturi, credite comerciale și alte angajamente) se utilizează evaluarea după principiul “valorii de bilanț” în bază netă. Distribuția geografică a investițiilor directe este reflectată conform țării investitorului nemijlocit.

Spre deosebire de statistica investițiilor directe din poziția investițională internațională, prezentată conform principiului active/pasive, statistica CDIS este reflectată conform principiului direcțional (în economia națională/peste hotare), ceea ce constituie principalul motiv al diferențelor.

Conform datelor CDIS, la sfârșitul anului 2022, poziția totală a investițiilor directe în economia națională s-a majorat cu 0,3 la sută comparativ cu sfârșitul anului 2021, constituind 4 332,73 mil. USD. În poziția totală a investițiilor directe, capitalului propriu i-a revenit 70,9 la sută sau 3 073,78 mil. USD, cu 5,5 la sută mai mult față de sfârșitul anului 2021. Instrumentelor de natura datoriei le-a revenit 29,1 la sută sau 1 258,95 mil. USD, în scădere cu 10,5 la sută (diagrama 68).

Diagrama 68. Evoluția poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe instrumente, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

* date revizuite

Poziția investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional) s-a majorat pe parcursul anului 2022, ca urmare a creșterii instrumentelor de datorie, în timp ce capitalul propriu s-a diminuat.

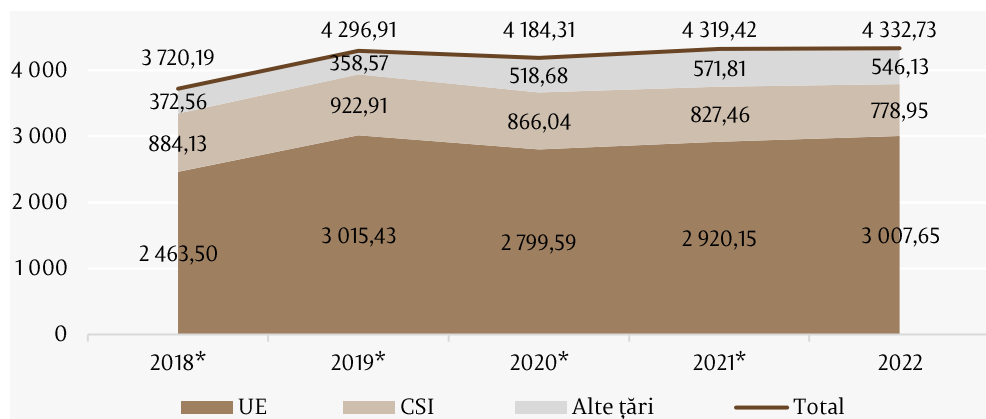
Din punctul de vedere al distribuției pe zone geografice a poziției de investiții directe în economia națională (inclusiv capitalul propriu și instrumentele de datorie), investitorilor din UE le-au revenit 69,4 la sută

⁷ Mai multe detalii privind modul de producere a statisticii CDIS se găsesc aici: <http://bnm.md/ro/content/cdis-metadata>

din total sau 3 007,65 mil. USD, cu 3,0 la sută mai mult comparativ cu finele anului 2021 (diagrama 69). Investitorilor din CSI le-au revenit 18,0 la sută sau 778,95 mil. USD (-5,9 la sută față de 31.12.2021), iar celor din *alte țări* – 12,6 la sută sau 546,13 mil. USD (-4,5 la sută).

Diagrama 69. Evoluția poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe zone geografice, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

Majorarea poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional) a rezultat din creșterea pozițiilor investitorilor din UE.

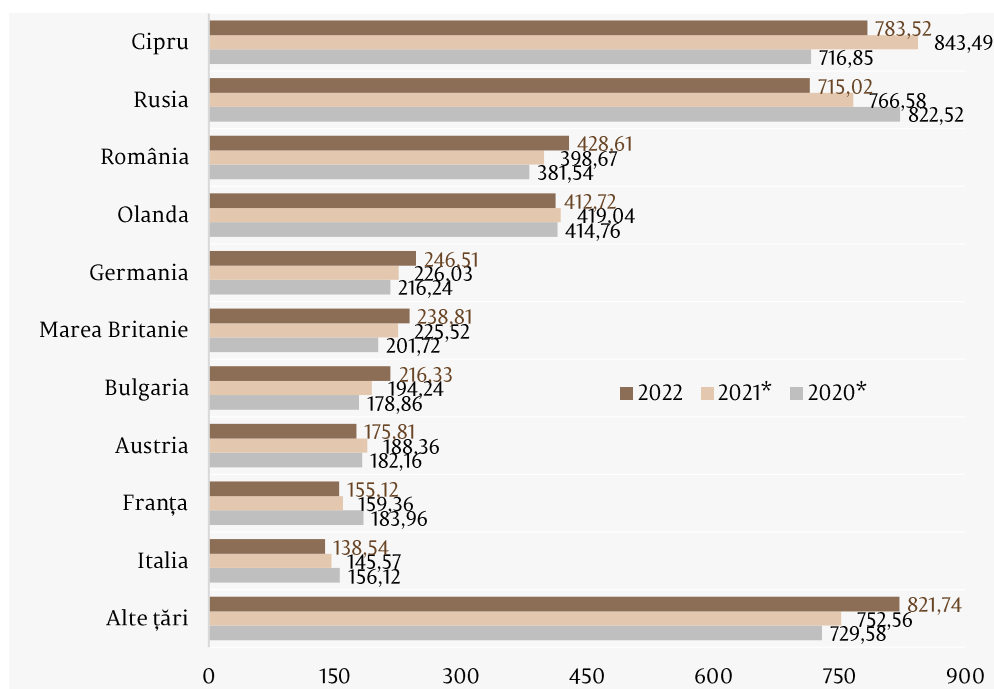

Notă: Datele includ atât capitalul propriu, cât și instrumentele de datorie
* date revizuite

Din perspectiva distribuției investițiilor directe în economia națională pe țări (țara investitorului nemijlocit), cea mai mare pondere, de 18,1 la sută din poziția totală o are Cipru, urmat de Rusia – 16,5 la sută, România – 9,9 la sută și Olanda – 9,5 la sută. De menționat că în top-10 țări, 8 sunt din UE (diagrama 70).

Diagrama 70. Structura poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe principalele țări, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

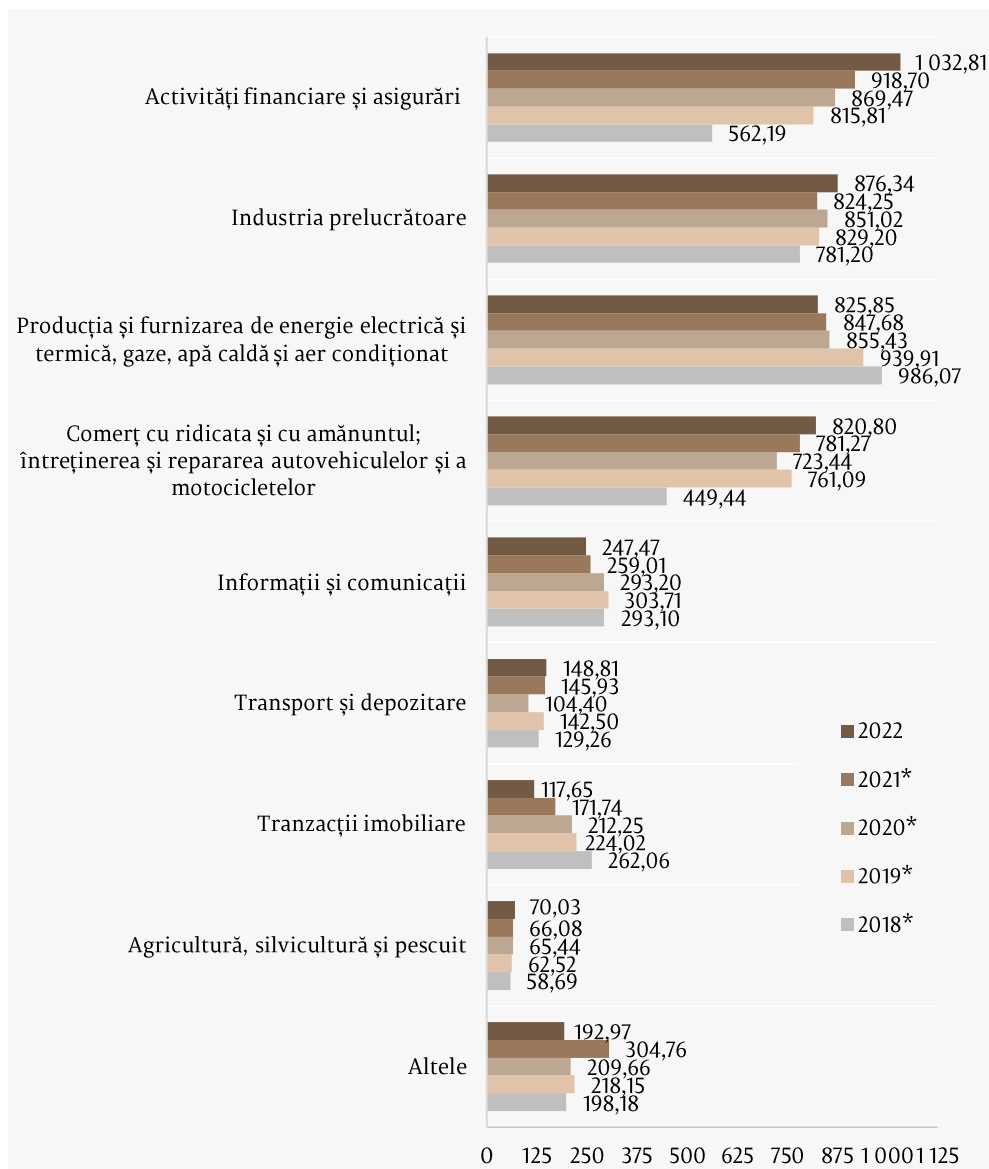
În distribuția pe țări a poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), Cipru și Rusia dețin cele mai mari ponderi, urmate de România și Olanda.

Notă: Datele includ atât capitalul propriu, cât și datoriile
* date revizuite

Conform distribuției poziției investițiilor directe în economia națională (total capitalul propriu și instrumentele de datorie) conform principalelor categorii ale activităților economice (CAEM-2), la sfârșitul anului 2022, activităților financiare și de asigurări le-a revenit 23,8 la sută din total, industriei prelucrătoare – 20,2 la sută, producției și furnizării de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat – 19,1 la sută, iar comerțului cu ridicata și amănuntul – 18,9 la sută (diagrama 71).

Diagrama 71. Structura poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe activități economice (CAEM-2), la sfârșitul perioadei (mil. USD)

* date revizuite

Investițiile directe în activități financiare și asigurări au înregistrat majorări semnificative în ultimii ani, ocupând locul de frunte în structura poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional) pe activități economice.

VII. DATORIA EXTERNĂ A REPUBLICII MOLDOVA

La finele anului 2022, *datoria externă a Republicii Moldova* s-a majorat cu 9,8 la sută și a totalizat 9 593,32 mil. USD, ceea ce constituie 66,1 la sută raportat la PIB (+2,3 p.p. față de sfârșitul anului 2021). Această evoluție a fost determinată de majorarea atât a datoriei publice (+19,5 la sută), cât și a celei private (+5,3 la sută), (tabelul 23).

Majorarea datoriei publice a fost determinată de majorarea datoriei pe termen lung, în special a administrației publice ca urmare a contractării mai multor împrumuturi externe, majorare atestată începând cu anul 2020, cauzată inclusiv de situația pandemică.

Pe parcursul anului 2022, datoria privată a fost influențată de creșterea mai mare a datoriei pe termen scurt, în special a societăților nefinanciare, care au contractat cu 8,7 la sută mai multe credite comerciale și avansuri decât în anul 2021, manifestând un trend pozitiv pe parcursul întregii perioade analizate, cu excepția anul 2019, când poziția creditelor comerciale și ale avansurilor primite a înregistrat o diminuare.

Tabelul 23. Datoria externă brută (MBP6) la sfârșitul perioadei, pe sectoare instituționale și pe scadențe (originale), (mil. USD)

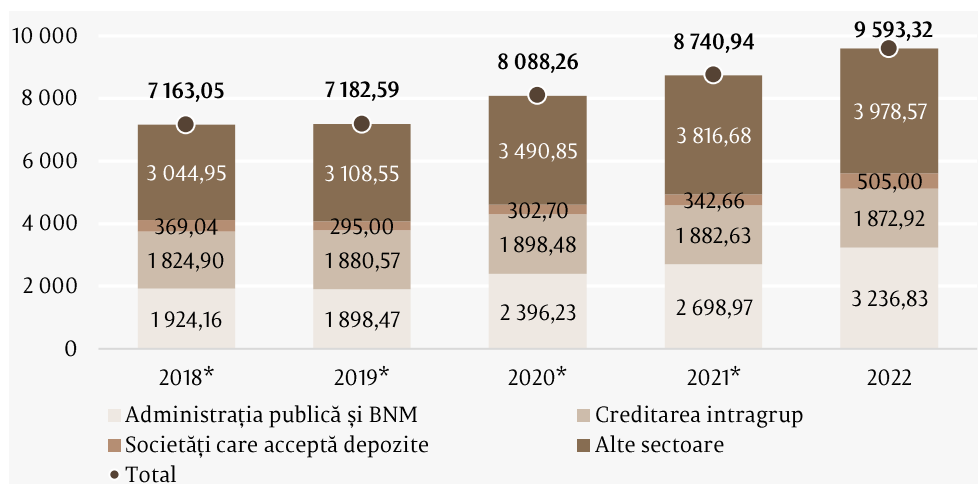
	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Administrația publică	1 706,36	1 717,96	2 255,12	2 606,58	3 172,85
Termen scurt	0,24	0,02	0,27	0,12	0,68
Termen lung	1 706,12	1 717,94	2 254,85	2 606,46	3 172,17
dintre care datoria UAT	17,12	13,86	13,43	20,37	31,55
Banca centrală	217,80	180,51	141,11	92,39	63,98
Termen lung	217,80	180,51	141,11	92,39	63,98
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	369,04	295,00	302,70	342,66	505,00
Termen scurt	212,16	155,48	157,27	158,57	210,72
Termen lung	156,88	139,52	145,43	184,09	294,28
Alte sectoare	3 044,95	3 108,55	3 490,85	3 816,68	3 978,57
Termen scurt	1 593,19	1 553,19	1 745,33	2 089,78	2 272,51
Termen lung	1 451,76	1 555,36	1 745,52	1 726,90	1 706,06
Alte societăți financiare	200,06	266,71	271,97	284,46	322,05
Termen scurt	24,73	25,21	27,39	30,08	33,89
Termen lung	175,33	241,50	244,58	254,38	288,16
Societăți nefinanciare	2 806,71	2 793,66	3 164,28	3 469,36	3 590,31
Termen scurt	1 567,99	1 527,59	1 717,33	2 058,06	2 235,96
Termen lung	1 238,71	1 266,06	1 446,94	1 411,29	1 354,34
dintre care datoria corporațiilor publice	14,74	20,73	34,21	32,03	26,78
Gospodăriile populației și IFSLSGP	38,18	48,18	54,60	62,86	66,21
Termen scurt	0,47	0,39	0,61	1,64	2,66
Termen lung	37,72	47,80	54,00	61,23	63,56
Investiții directe: creditarea intragrup	1 824,90	1 880,57	1 898,48	1 882,63	1 872,92
Termen scurt	196,51	194,64	203,23	248,73	277,96
Termen lung	1 628,39	1 685,93	1 695,25	1 633,90	1 594,96
Total	7 163,05	7 182,59	8 088,26	8 740,94	9 593,32

* date revizuite

7.1. Datoria externă brută pe ansamblul sectoarelor instituționale

Majorarea poziției datoriei externe, pe parcursul anului 2022, a fost determinată de *administrația publică* (+566,27 mil. USD), *societățile care acceptă depozite, exclusiv banca centrală* (+162,34 mil. USD) și *societățile nefinanciare* din cadrul altor sectoare (+120,95 mil. USD), (diagrama 72).

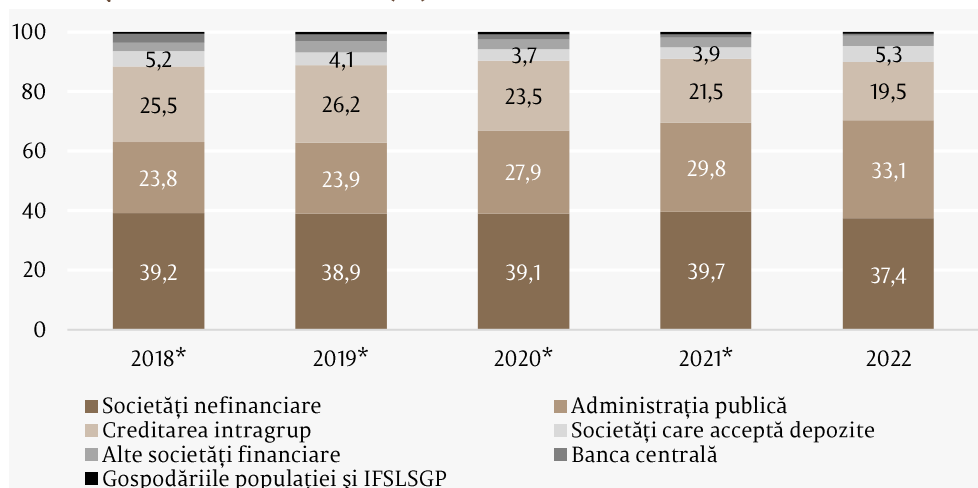
Diagrama 72. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei, prezentare sectorială (mil. USD)

* date revizuite

Conform structurii datoriei externe brute pe sectoare instituționale, ponderea majoră a venit *societăților nefinanciare* – 37,4 la sută din total sau 3 590,31 mil. USD, în creștere cu 3,5 la sută comparativ cu finele anului 2021 (diagrama 73). Valoarea angajamentelor *administrației publice* s-a majorat cu 21,7 la sută, datoria externă a *societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală* – cu 47,4 la sută, a *gospodăriilor populației* – cu 5,3 la sută. Concomitent, a scăzut valoarea datoriei externe brute a *băncii centrale* cu 30,8 la sută, iar creditarea intragrup din cadrul *investițiilor directe* – cu 0,5 la sută, comparativ cu finele anului 2021.

Diagrama 73. Structura datoriei externe brute pe sectoare instituționale, la 31.12.2022 (%)

* date revizuite

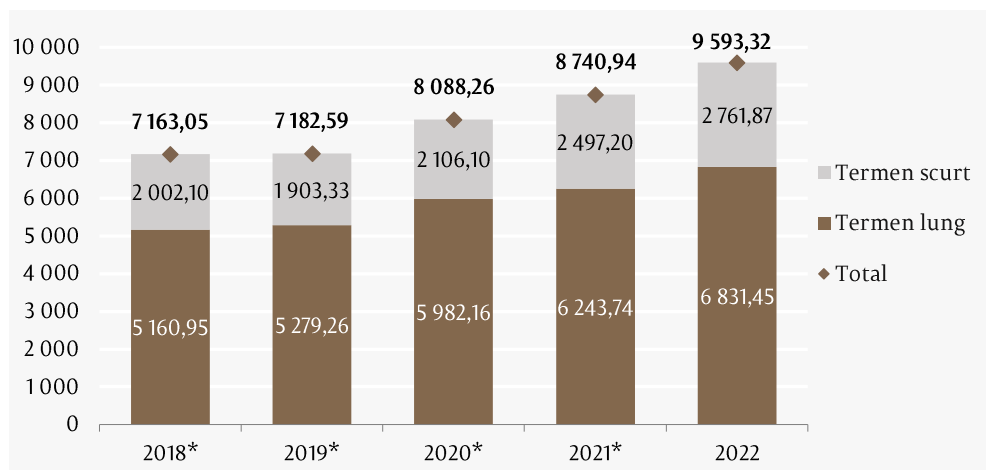
Poziția datoriei externe brute a Republicii Moldova s-a majorat către 31.12.2022, față de finele anului 2021, în special, ca rezultat al majorării cu 19,9 la sută a angajamentelor administrației publice și ale BNM.

În anul 2022 datoria externă a societăților nefinanciare, inclusiv creditarea intragrup, a constituit 56,9 la sută din total (-4,3 p.p.), tradițional, cea mai mare pondere în structura datoriei externe brute, urmată de cea a administrației publice, cu o pondere de 33,1 la sută (+3,3 p.p.).

Din punctul de vedere al scadenței inițiale / contractuale, majorarea datoriei externe a fost determinată atât de datoria pe termen lung, care a crescut cu 9,4 la sută (ori +587,71 mil. USD) comparativ cu situația din 31.12.2021, cât și de datoria pe termen scurt, care s-a majorat cu 10,6 la sută (+264,67 mil. USD), (diagrama 74). Raportul dintre datoria pe termen lung și datoria pe termen scurt a reprezentat 2,47 la 1, deteriorându-se ușor comparativ cu finele anului 2021, când constituia 2,50 la 1.

Diagrama 74. Structura datoriei externe, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

Pe parcursul anului 2022 au fost acumulate atât datorii noi pe termen lung, cât și pe termen scurt, raportul dintre datoria pe termen lung și cea pe termen scurt, însă, a rămas practic constant.

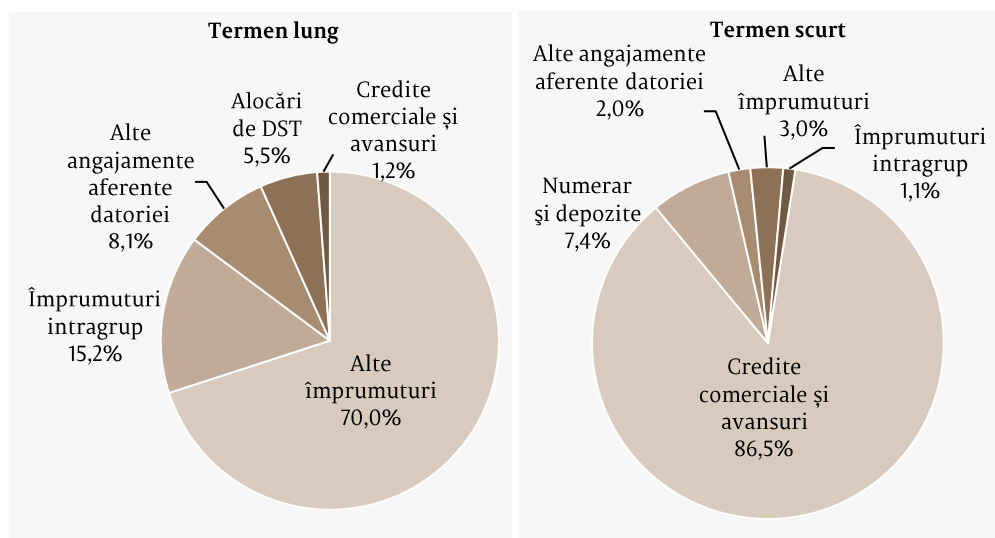

* date revizuite

Structurile datoriei externe pe termen lung și pe termen scurt pe tipuri de angajamente sunt prezentate în diagrama 75.

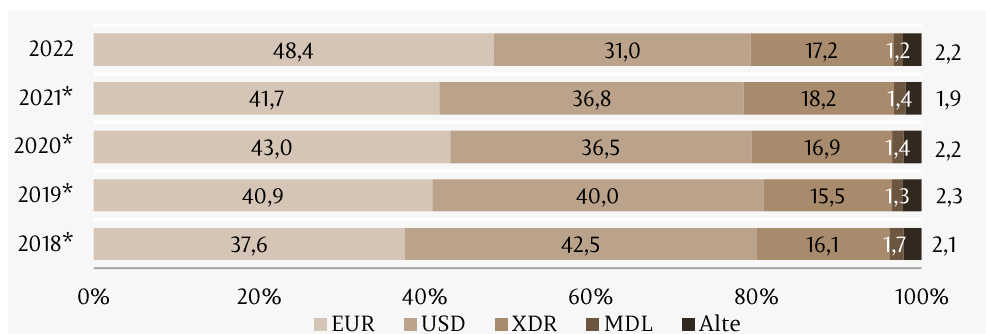
Diagrama 75. Structura datoriei externe pe termene și tipuri de angajamente, la 31.12.2022 (%)

În structura datoriei externe pe termen lung, pe tipuri de angajamente, alte împrumuturi (altele decât creditarea intragrup) au deținut ponderea majoră, iar în cazul datoriei pe termen scurt aceasta corespunde creditelor comerciale și avansurilor primite.

În structura pe valute a datoriei externe, începând cu anul 2019, au prevalat angajamentele în euro, ponderea acestora fiind în creștere, cu 6,7 p.p. față de 31.12.2021 (diagrama 76).

Diagrama 76. Structura datoriei externe, pe valute, la sfârșitul perioadei

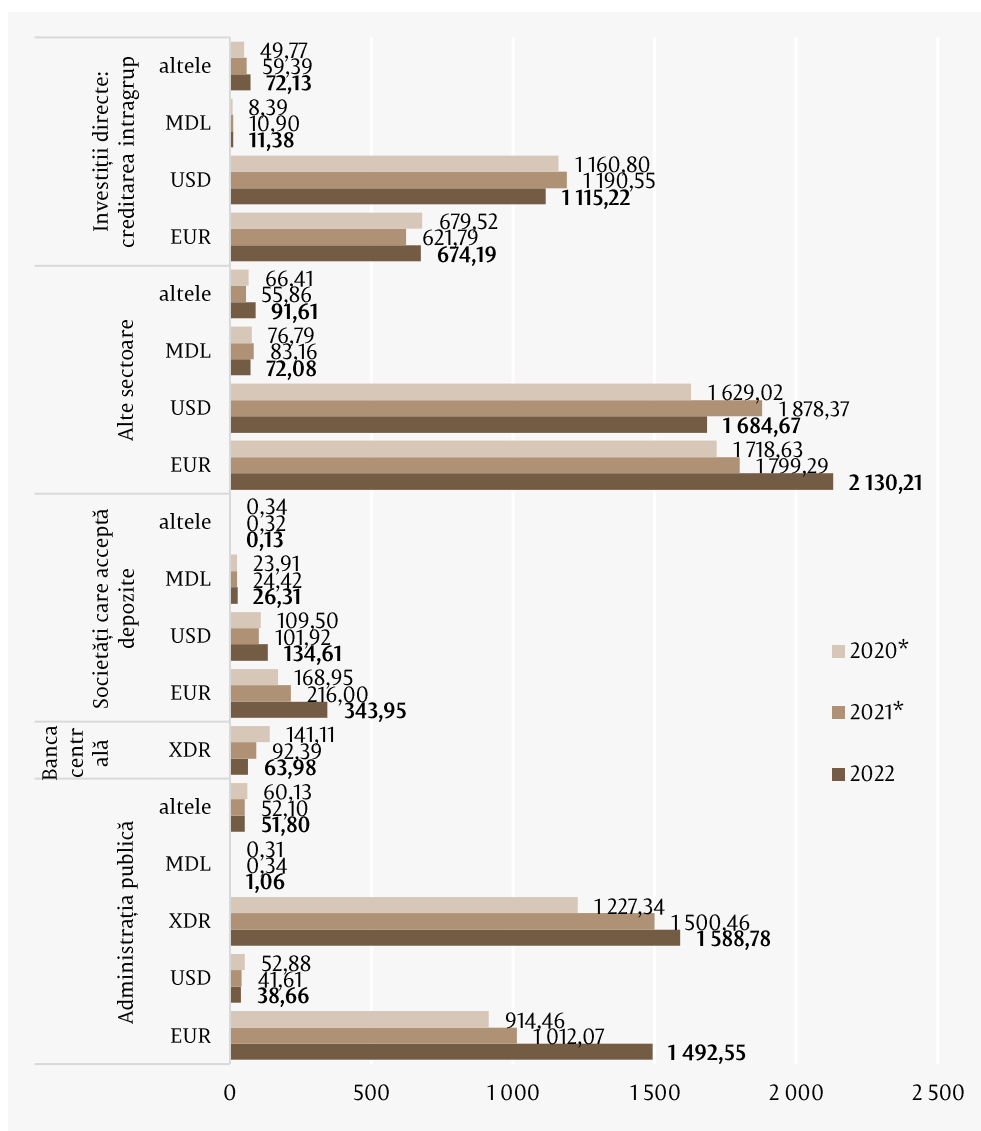

* date revizuite

La 31.12.2022, în structura pe valute a datoriei externe au predominat angajamentele în euro.

În structura pe valute și pe sectoare instituționale situația diferă în dependență de sector (diagrama 77). Astfel, la administrația publică prevalează angajamentele în DST, urmate de acele denuminate în euro, la alte sectoare – acele în euro, urmate de acele în dolari SUA, iar în cadrul creditării intragrup – acele în dolari SUA, urmate de acele în euro.

Diagrama 77. Structura datoriei externe, pe valute, prezentare pe sectoare instituționale, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

În structura datoriei externe, la sfârșitul anului 2022, predomină alte sectoare, cu angajamente preponderent în euro.

* date revizuite

Datoria externă sub formă de *împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente* a constituit 6 315,79 mil. USD. Din acestea, cea mai mare parte, de 51,7 la sută, a fost a sectorului public (datoria BNM, datoria de stat directă, datoria corporațiilor publice și UAT), iar 48,3 la sută – a agenților economici din sectorul privat (tabelul 24).

Pe parcursul anului 2022, Republica Moldova a beneficiat de sprijin financiar din partea instituțiilor internaționale și a altor state, astfel administrația publică (inclusiv UAT) a contractat împrumuturi în valoare de 799,34 mil. USD.

Tabelul 24. Datoria externă sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, detalii suplimentare (mil. USD)

	Poziția la 31.12.2021*	Intrări	Plăți reale de principal	Alte modificări	Fluctuația ratei de schimb	Poziția la 31.12.2022
Banca centrală	92,39		-24,17		-4,24	63,98
Credite multilaterale	92,39		-24,17		-4,24	63,98
Datoria de stat directă	2 586,21	784,71	-112,49		-117,13	3 141,30
Credite multilaterale și alocările de DST	2 468,14	675,90	-95,11		-109,97	2 938,96
Credite bilaterale	117,95	108,25	-17,38		-7,16	201,66
Altele	0,12	0,56				0,68
Datoria UAT	20,37	15,20	-3,29		-0,73	31,55
Credite multilaterale	20,37	15,20	-3,29		-0,73	31,55
Datoria corporațiilor publice	32,03	1,52	-4,68		-2,09	26,78
Credite multilaterale	31,15	1,50	-3,98		-2,03	26,64
De la alți creditori	0,88	0,02	-0,70		-0,06	0,14
Datoria externă privată	2 957,70	576,49	-411,74	-0,77	-69,50	3 052,18
Credite multilaterale	225,61	112,45	-33,68		-7,04	297,34
De la alți creditori	2 732,09	464,04	-378,06	-0,77	-62,46	2 754,84
Total	5 688,70	1 377,92	-556,37	-0,77	-193,69	6 315,79

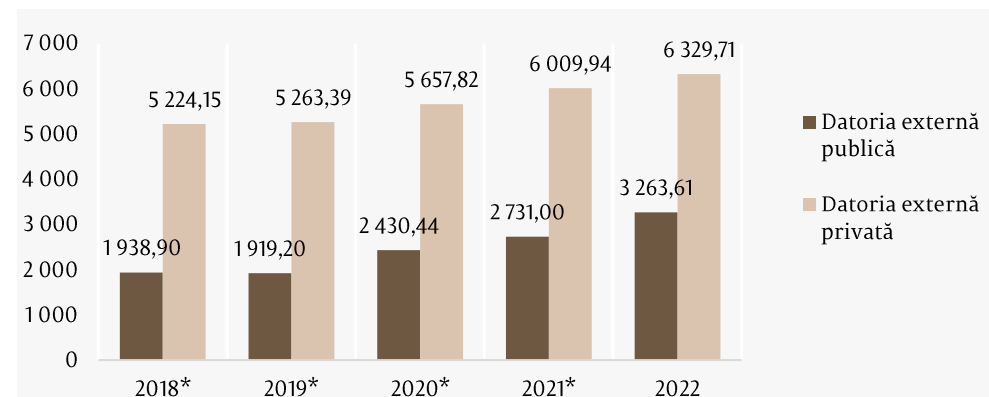
* date revizuite

7.2. Datoria externă publică și privată

La sfârșitul anului 2022, *datoria externă publică* a constituit 3 263,61 mil. USD (34,0 la sută din total), majorându-se cu 19,5 la sută, iar cea *privată* – 6 329,71 mil. USD (66,0 la sută din total), fiind cu 5,3 la sută mai mare față de anul 2021 (diagrama 78).

Diagrama 78. Datoria externă publică și privată, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

La 31.12.2022, atât datoria externă publică, cât și datoria externă privată s-au majorat comparativ cu situația de la finele anului 2021.

* date revizuite

Distribuția datoriei externe totale sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente pe principalii creditori este prezentată în tabelul 25.

Tabelul 25. Datoria externă sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, pe creditori, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

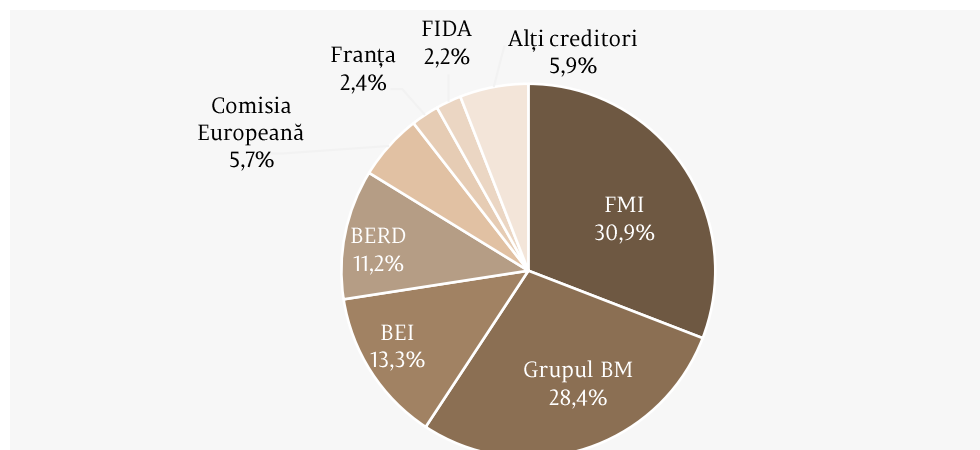
	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Banca centrală	217,80	180,51	141,11	92,39	63,98
Împrumuturi de la FMI	217,80	180,51	141,11	92,39	63,98
Datoria de stat directă	1 689,24	1 704,10	2 241,69	2 586,21	3 061,52
<i>Organisme internaționale</i>	<i>1 393,36</i>	<i>1 467,52</i>	<i>2 055,29</i>	<i>2 468,14</i>	<i>2 938,96</i>
FMI	276,24	277,00	527,72	819,57	943,68
AID	619,07	616,68	679,70	701,41	781,53
BEI	233,94	277,51	383,42	390,71	397,26
BERD	73,75	76,23	120,17	128,76	345,10
Comisia Europeană		22,38	110,45	158,53	186,16
BIRD	91,39	98,52	111,93	112,08	144,60
FIDA	66,59	68,47	76,49	76,70	72,72
BDCE	32,38	30,73	45,41	80,38	67,91
<i>Relații bilaterale</i>	<i>295,64</i>	<i>236,56</i>	<i>186,13</i>	<i>117,95</i>	<i>201,66</i>
Franța					79,78
Japonia	58,41	58,15	59,91	51,98	51,76
Polonia	0,50	0,49	0,53	0,49	21,73
Austria	23,69	22,84	23,14	19,18	15,99
Rusia	41,18	34,40	25,41	14,50	14,50
SUA	29,08	25,01	20,95	16,88	12,81
Germania	16,73	14,53	13,24	9,26	5,09
România	125,26	81,14	42,95	5,66	
Turcia	0,79				
Datoria UAT	17,12	13,86	13,43	20,37	31,55
<i>Organisme internaționale</i>	<i>17,03</i>	<i>13,84</i>	<i>13,43</i>	20,37	31,55
BEI	10,91	10,24	10,78	15,73	22,61
BERD	4,24	2,98	2,61	4,42	8,56
NEFCO			0,04	0,22	0,38
CFI	1,88	0,62			
<i>Alți creditori</i>	<i>0,09</i>	<i>0,02</i>			
Datoria corporațiilor publice	14,74	20,73	34,21	32,03	26,78
<i>Organisme internaționale</i>	<i>14,04</i>	<i>19,56</i>	<i>32,84</i>	<i>31,15</i>	26,64
BEI	5,21	5,12	17,70	15,72	14,20
BERD	8,83	14,44	15,14	15,43	12,44
<i>Alți creditori</i>	<i>0,70</i>	<i>1,17</i>	<i>1,37</i>	<i>0,88</i>	0,14
Datoria externă privată	2 669,62	2 810,94	3 012,19	2 957,70	3 052,18
<i>Organisme internaționale</i>	<i>144,57</i>	<i>120,77</i>	<i>190,46</i>	<i>225,61</i>	297,34
<i>Alți creditori</i>	<i>2 525,05</i>	<i>2 690,17</i>	<i>2 821,73</i>	<i>2 732,09</i>	2 754,84
Total	4 608,52	4 730,14	5 442,63	5 688,70	6 315,79

* date revizuite

Principalul creditor al statului, conform situației din 31.12.2022, a fost FMI, cu o pondere de 30,9 la sută din total sau 1 007,66 mil. USD, Grupul Băncii Mondiale a constituit 28,4 la sută din total sau 926,13 mil. USD (dintre care datoria față de AID a totalizat 781,53 mil. USD și față de BIRD – 144,60 mil. USD) și BEI cu 13,3 la sută din datoria externă publică (diagrama 79).

Diagrama 79. Structura pe creditori a datoriei externe publice la 31.12.2022 (%)

Fondul Monetar Internațional și Grupul Băncii Mondiale sunt principalii creditori în cadrul datoriei externe publice.

Evoluția indicatorilor aferenți deservirii datoriei externe publice a Republicii Moldova este prezentată în tabelul 26.

Tabelul 26. Serviciul datoriei externe publice

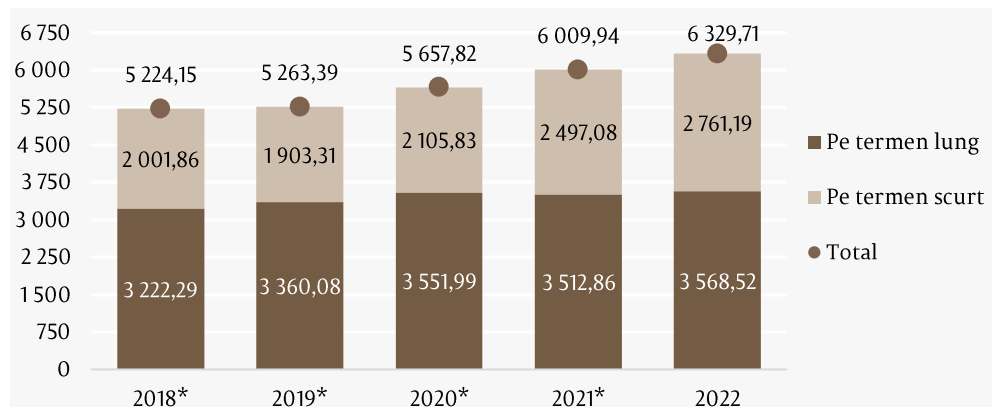
	UM	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Serviciul datoriei externe publice (plăți efective în conformitate cu orarul)	mil. USD	206,48	211,20	220,23	215,09	176,78
Serviciul datoriei de stat externe (plăți efective în conformitate cu orarul)	mil. USD	135,18	146,03	158,43	160,80	141,97
Serviciul datoriei externe publice / export de bunuri și servicii	%	6,0	5,8	6,8	5,1	3,0
Serviciul datoriei de stat externe / export de bunuri și servicii	%	3,9	4,0	4,9	3,8	2,4

* date revizuite

Datoria privată pe termen scurt a crescut cu 264,11 mil. USD, iar cea pe termen lung - cu 55,66 mil. USD (diagrama 80).

Diagrama 80. Structura datoriei externe private, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

La 31.12.2022, majorarea datoriei externe private a fost determinată atât de creșterea datoriei pe termen scurt, cât și a celei pe termen lung.

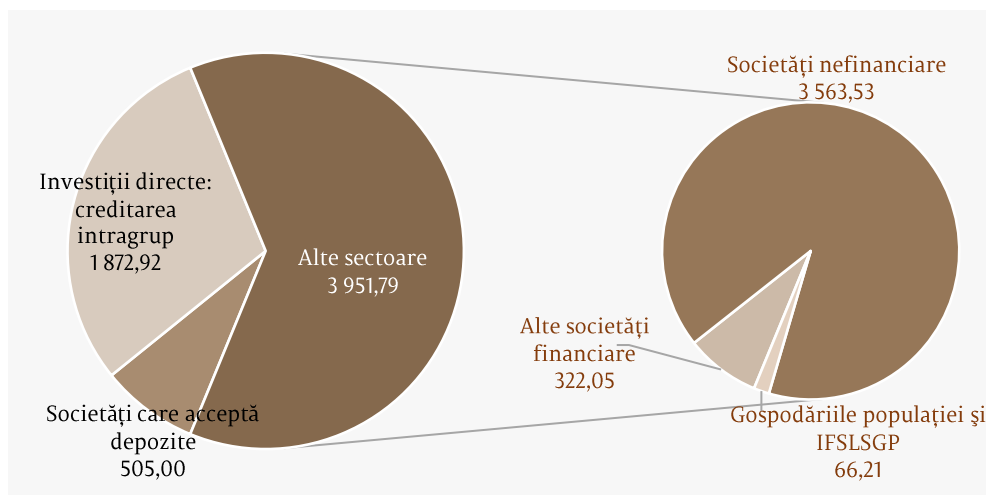

* date revizuite

În cadrul datoriei externe private pe sectoare instituționale, datoria societăților nefinanciare, a totalizat 3 563,53 mil USD (+3,7 la sută față de finele anului 2021) și a avut ponderea majoră de 56,3 la sută (diagrama 81). Creditarea intragrup din cadrul investițiilor directe a avut o pondere de 29,6 la sută din total, aceasta înregistrând o diminuare ne semnificativă a

valorii totale cu 0,5 la sută. Datoria societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, a constituit 8,0 la sută din total și a crescut cu 47,4 la sută; ale altor societăți nefinanciare - 5,1 la sută din total, având o creștere de 13,2 la sută, iar a gospodăriilor populației a avut o pondere de 1,0 la sută din totalul datoriei externe private, valoarea fiind cu 5,3 la sută mai mare față de anul 2021.

Diagrama 81. Structura datoriei externe private, pe sectoare instituționale, la 31.12.2022 (mil. USD)

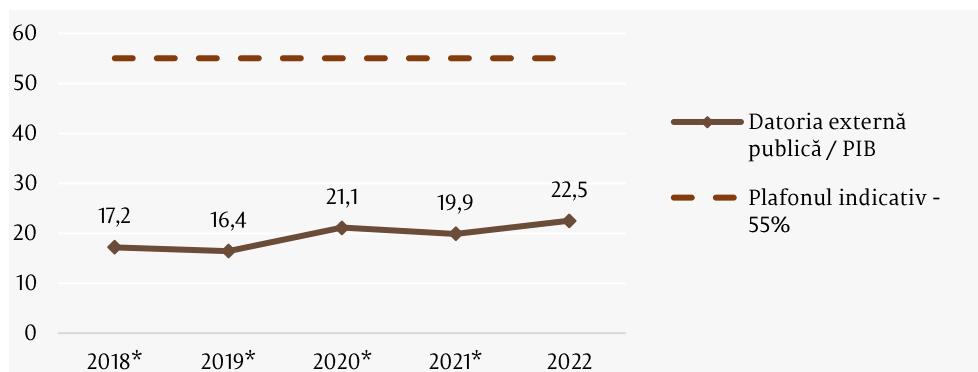

În structura datoriei externe pe sectoare instituționale, ponderea majoră a venit societăților nefinanciare.

7.3. Indicatorii gradului de îndatorare

La finele anului 2022, raportul dintre datoria externă brută și PIB a constituit 66,1 la sută, cu 2,3 p.p. mai mult comparativ cu anul 2021. Datoria externă publică a Republicii Moldova raportată la PIB a fost sub plafonul de 55 la sută din PIB⁸, consemnând nivelul de 22,5 la sută, în creștere cu 2,6 p.p. față de anul 2021 (diagrama 82).

Diagrama 82. Raportul dintre datoria externă publică și PIB (%)

* date revizuite

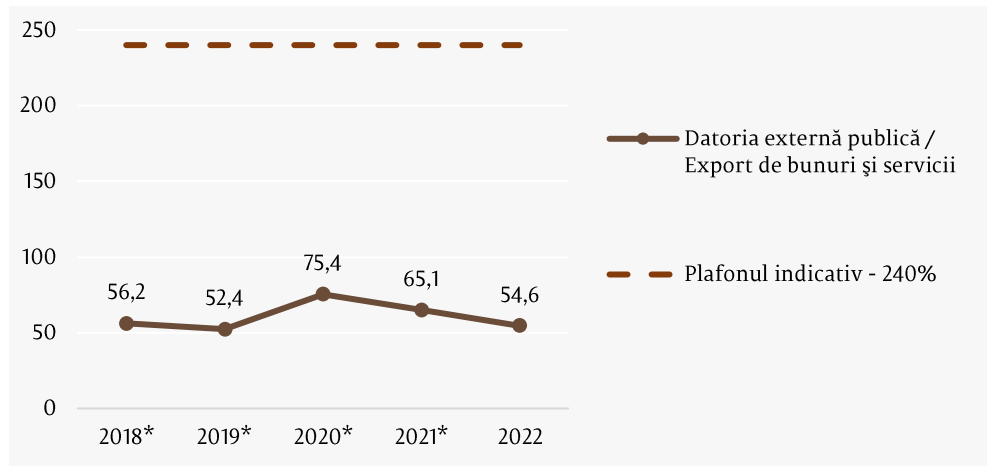
Raportul dintre datoria externă publică și PIB s-a majorat pe parcursul anului 2022, fiind însă în continuare sub plafonul de 55 la sută din PIB.

⁸ Notă: Plafioanele indicative în baza scorului CPIA (Country Policy and Institutional Assessment) elaborat de Banca Mondială. În anul 2022, indicele *IDA resource allocation* al Republicii Moldova a constituit 3,11, astfel plafioanele s-au stabilit la nivelul: 55% pentru raportul dintre datoria externă publică (DEP) și PIB, 240% pentru raportul dintre DEP și exporturi, 250% pentru raportul dintre DEP și veniturile bugetului public național, 21% pentru raportul dintre serviciul DEP și exporturi și 23% pentru raportul dintre serviciul DEP și veniturile bugetului public național.
<https://documents1.worldbank.org/curated/en/099221002162319621/pdf/BOS1B018f6ef5807c0bd8002f266c5abce1.pdf>

La 31.12.2022, raportul dintre datoria externă publică și exportul de bunuri și servicii s-a diminuat semnificativ (-10,5 p.p.) față de situația din 31.12.2021, până la nivelul de 54,6 la sută (diagrama 83).

Diagrama 83. Raportul dintre datoria externă publică și exportul de bunuri și servicii (%)

Raportul dintre datoria externă publică și exportul de bunuri și servicii la 31.12.2022 a scăzut față de sfârșitul anul 2021.

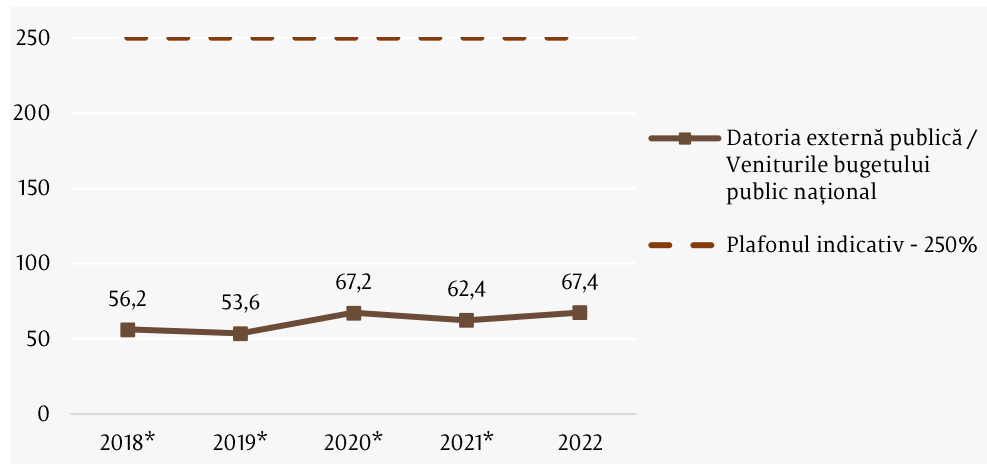

* date revizuite

Datoria externă publică raportată la veniturile bugetului public național, a consemnat o creștere cu 5,0 p.p. comparativ cu situația de la finele anul 2021 și a constituit 67,4 la sută (diagrama 84).

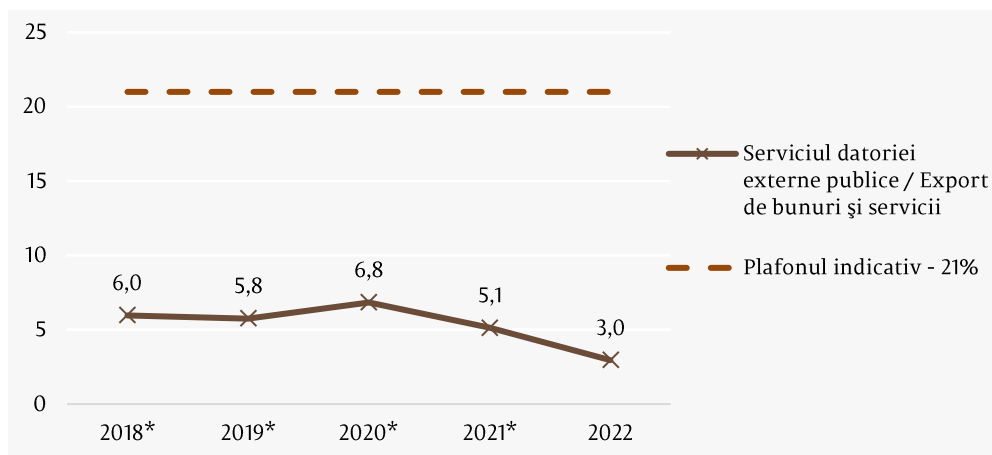
Diagrama 84. Raportul dintre datoria externă publică și veniturile bugetului public național (%)

Raportul dintre poziția datoriei externe publice a Republicii Moldova la 31.12.2022 la veniturile bugetului public național pentru anul 2022, s-a majorat comparativ cu anul precedent.

* date revizuite

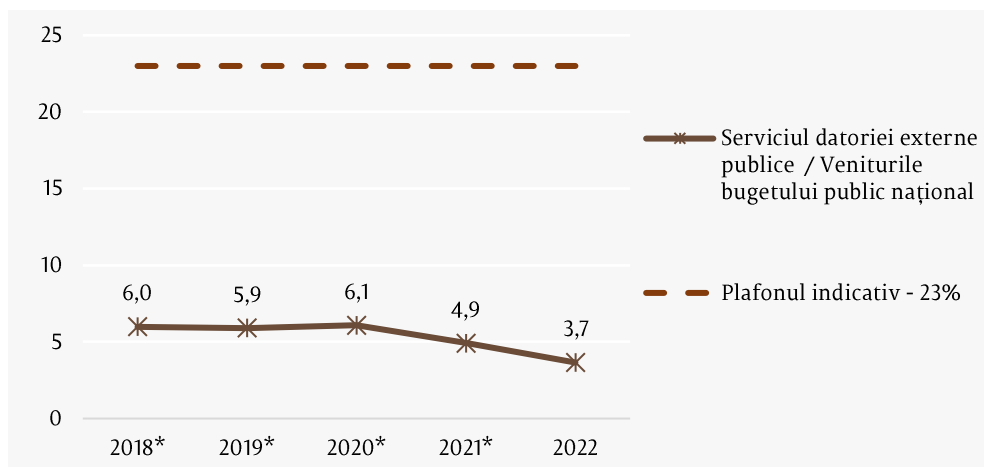
La 31.12.2022, raportul dintre serviciul datoriei externe publice și valoarea exporturilor de bunuri și servicii a constituit 3,0 la sută, diminuându-se cu 2,1 p.p. față de 31.12.2021 (diagrama 85).

Diagrama 85. Raportul dintre serviciul datoriei externe publice și exportul de bunuri și servicii (%)

În anul 2022, raportul dintre serviciul datoriei externe publice și valoarea exporturilor de bunuri și servicii a scăzut față de anul 2021.

* date revizuite

Presiunea serviciului datoriei externe publice asupra veniturilor bugetului public național a scăzut cu 1,2 p.p., raportul lor în anul 2022 fiind de 3,7 la sută (diagrama 86).

Diagrama 86. Presiunea serviciului datoriei externe publice asupra finanțelor publice (%)

Presiunea serviciului datoriei externe publice asupra veniturilor bugetului public național, s-a aflat în descreștere, în anul 2022, diminuându-se cu 1,2 p.p. comparativ cu anul 2021.

* date revizuite

VIII. STATISTICA TRIMESTRIALĂ A DATORIEI EXTERNE

Statistica trimestrială a DE (QEDS) este parte a inițiativei comune a Băncii Mondiale (BM) și a Fondului Monetar Internațional (FMI), care oferă utilizatorilor o bază de date detaliată privind indicatorii DE (Quarterly External Debt Statistics (QEDS)), elaborată în conformitate cu recomandările și definițiile din ghidul Statistica datoriei externe: ghidul pentru compilatori și utilizatori (ediția 2013) și ediția a șasea a Manualului Balanța de plăți și poziția investițională internațională (MBP6). Aceste date prezintă concepte, definiții și clasificări noi ale statisticilor privind datoria externă, cu o acoperire extinsă, ce facilitează analiza macroeconomică a sustenabilității DE și comparabilitatea datelor la nivel global.

Statisticile QEDS sunt elaborate de către 73 de țări-membre ale FMI, participanți la Special Data Dissemination Standard (SDDS), în mare parte țări cu venituri ridicate și medii, precum și 45 de membri participanți la General Data Dissemination Standard (GDDS), fiind în special țări în curs de dezvoltare. Datele sunt dezagregate pe sectoare instituționale, scadențe și instrumente de datorie. Participarea țărilor la raportările QEDS este voluntară. Republica Moldova oferă aceste informații din anul 2007. Datele QEDS conțin un set de 4 tabele de bază și 7 tabele suplimentare, care prezintă detalii privind compoziția și deservirea DE.

Conform evoluției DE după valuta originală denominată conform maturității inițiale, la 31.12.2022, majoritatea de 99,0 la sută din totalul datoriei externe au constituit instrumentele financiare de natura datoriei în valută, fiind în creștere cu 10,0 la sută față de sfârșitul anului precedent (tabelul 27).

Tabelul 27. Poziția datoriei externe brute: datoria denominată în valută și în moneda națională, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Valută străină	7 045,48	7 093,11	7 984,88	8 632,15	9 498,71
Termen scurt	1 936,10	1 880,07	2 081,61	2 469,84	2 726,72
Termen lung	5 109,38	5 213,04	5 903,27	6 162,31	6 771,99
Moneda națională	117,57	89,48	103,38	108,79	94,61
Termen scurt	66,00	23,26	24,49	27,36	35,15
Termen lung	51,57	66,22	78,89	81,43	59,46
Poziția datoriei externe	7 163,05	7 182,59	8 088,26	8 740,94	9 593,32

* date revizuite

Activele externe în instrumente de natura datoriei au însumat 6 168,68 mil. USD, la sfârșitul anului 2022, dintre care ale băncii centrale constituie 72,5 la sută, ale altor sectoare 19,1 la sută, iar sectorului bancar – 6,7 la sută. Poziția datoriei externe nete, care reprezintă diferența pasivelor externe de natura datoriei (componente ale datoriei externe brute) și a activelor externe de natura datoriei, la 31.12.2022, a constituit 3 424,64 mil. USD, în creștere cu 32,6 la sută comparativ cu finele anului 2021, ca rezultat al acumulării de noi angajamente în condițiile unei creșteri

ne semnificative a activelor (tabelul 28). De menționat, că pe parcursul ultimilor cinci ani, ritmul creșterii datoriei externe nete a fost mai mic comparativ cu sfârșitul anului 2022, fiind atenuat de majorările înregistrate de activele în instrumente de datorie (tabelul 29, anexa 20).

Tabelul 28. Poziția datoriei externe nete la 31.12.2022, prezentare sectorială (mil. USD)

	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorie (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)
Administrația publică	3 172,85		3 172,85
<i>Termen scurt</i>	0,68		0,68
Investiții de portofoliu	0,68		0,68
Aur nealocat	n.a.		
<i>Termen lung</i>	3 172,17		3 172,17
DST	376,69		376,69
Împrumuturi	2 795,48		2 795,48
Banca centrală	63,98	4 474,16	-4 410,18
<i>Termen scurt</i>		1 836,12	-1 836,12
Valută și depozite		1 773,82	-1 773,82
Investiții de portofoliu		58,00	-58,00
Aur nealocat	n.a.	4,30	
<i>Termen lung</i>	63,98	2 638,04	-2 574,06
DST		0,99	-0,99
Investiții de portofoliu		2 637,05	-2 637,05
Împrumuturi	63,98		63,98
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	505,00	410,82	94,18
<i>Termen scurt</i>	210,72	385,81	-175,09
Valută și depozite	192,39	385,78	-193,39
Împrumuturi	18,33	0,03	18,30
<i>Termen lung</i>	294,28	25,01	269,27
Investiții de portofoliu		9,69	-9,69
Împrumuturi	294,28	15,32	278,96
Alte sectoare	3 978,57	1 177,97	2 800,60
<i>Termen scurt</i>	2 272,51	892,10	1 380,41
Valută și depozite	11,22	144,65	-133,43
Împrumuturi	62,58	10,19	52,39
Credite comerciale și avansuri	2 142,97	737,26	1 405,71
Alte angajamente de natura datoriei	55,74		55,74
<i>Termen lung</i>	1 706,06	285,87	1 420,19
Împrumuturi	1 630,78	185,48	1 445,30
Credite comerciale și avansuri	75,28	91,37	-16,09
Alte angajamente de natura datoriei		9,02	-9,02
Investiții directe: creditarea intragrup	1 872,92	105,73	1 767,19
Angajamente aferente datoriilor întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	1 872,92	91,77	1 781,15
Angajamente aferente datoriilor investitorilor direcți față de întreprinderile cu investiții directe		13,96	-13,96
TOTAL	9 593,32	6 168,68	3 424,64

Tabelul 29. Poziția datoriei externe nete la sfârșitul perioadei (mil. USD)

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Poziția datoriei externe brute	7 163,04	7 182,60	8 088,26	8 740,94	9 593,32
Active externe în instrumente de datorie	5 246,25	5 035,39	5 683,31	6 158,55	6 168,68
DATORIA EXTERNĂ NETĂ	1 916,79	2 147,21	2 404,95	2 582,39	3 424,64

* date revizuite

Datoria externă cu maturitate reziduală pe termen scurt a însumat 3 785,51 mil USD sau 39,5 la sută din totalul datoriei externe brute, cu 9,1 la sută mai mult comparativ cu finele anului 2021. Ponderea majoră de 73,0 la sută în structura ei au avut-o alte sectoare (2 763,07 mil. USD), în creștere cu 2,3 la sută față de situația din 31.12.2021 (tabelul 30).

Tabelul 30. Datoria externă brută: scadența restantă pe termen scurt pe sectoare, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Administrația publică	120,45	128,81	151,34	142,40	276,88
<i>Termen scurt</i>	0,24	0,02	0,27	0,12	0,68
Investiții de portofoliu	0,24	0,02	0,27	0,12	0,68
<i>Termen lung</i>	120,21	128,79	151,07	142,28	276,20
Împrumuturi	120,21	128,79	151,07	142,28	276,20
Banca centrală	55,51	53,05	46,03	25,11	7,85
<i>Termen lung</i>	55,51	53,05	46,03	25,11	7,85
Împrumuturi	55,51	53,05	46,03	25,11	7,85
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	304,51	190,69	177,33	186,46	268,12
<i>Termen scurt</i>	212,16	155,48	157,27	158,57	210,72
Valută și depozite	135,84	130,91	132,57	133,87	192,39
Împrumuturi	17,50	17,50	17,63	17,63	18,33
Alte angajamente de natura datoriei	58,82	7,07	7,07	7,07	
<i>Termen lung</i>	92,35	35,21	20,06	27,89	57,40
Împrumuturi	92,35	35,21	20,06	27,89	57,40
Alte sectoare	2 098,56	1 996,33	2 360,08	2 700,28	2 763,07
<i>Termen scurt</i>	1 593,19	1 553,19	1 745,33	2 089,78	2 272,51
Valută și depozite	2,23	1,93	3,52	6,92	11,22
Împrumuturi	44,46	43,17	51,58	63,13	62,58
Credite comerciale și avansuri	1 474,76	1 440,35	1 626,49	1 959,99	2 142,97
Alte angajamente de natura datoriei	71,74	67,74	63,74	59,74	55,74
<i>Termen lung</i>	505,37	443,14	614,75	610,50	490,56
Împrumuturi	505,37	443,14	614,75	610,50	490,56
Investiții directe: creditarea intragrup	383,32	350,59	386,38	417,02	469,59
<i>Termen scurt</i>	196,51	194,64	203,23	248,73	277,96
Angajamente aferente datoriilor întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	196,51	194,64	203,23	248,73	277,96
<i>Termen lung</i>	186,81	155,95	183,15	168,29	191,63
Angajamente aferente datoriilor întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	186,81	155,95	183,15	168,29	191,63
TOTAL	2 962,35	2 719,47	3 121,16	3 471,27	3 785,51

* date revizuite

Deservirea datoriei externe preconizate (scadențe) pe termen scurt la 31.12.2022 a constituit 4 002,48 mil. USD, care a însumat atât plățile de principal (3 785,51 mil. USD), cât și cele de dobândă (216,97 mil. USD). Raportate la soldul datoriei pentru fiecare sector, plățile de principal și de dobândă ale administrației publice și ale băncii centrale, ce urmează a fi achitate timp de un an sau mai puțin, au constituit 8,6 la sută (344,31 mil. USD), ale societăților care acceptă depozite cu excepția băncii centrale – 7,0 la sută (280,95 mil. USD), ale altor sectoare – 71,8 la sută (2 872,33 mil. USD), iar cele din cadrul investițiilor directe (creditării intragrup) – 12,6 la sută (504,89 mil. USD), (tabelul 31). Ponderea semnificativă pentru alte sectoare se datorează componentei credite comerciale și avansuri, achitarea cărora nu reprezintă doar plăți, dar și livrări de marfă (exporturi plătite în avans) și achitări reciproce.

Tabelul 31. Poziția datoriei externe brute: plățile de principal și de dobândă scadențe timp de un an sau mai puțin, prezentate sectorial, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Administrația publică	144,82	149,23	171,34	160,46	335,89
Principal	120,45	128,81	151,34	142,40	276,88
Dobândă	24,37	20,42	20,00	18,06	59,01
Banca centrală	58,24	56,41	47,05	25,85	8,42
Principal	55,51	53,05	46,03	25,11	7,85
Dobândă	2,73	3,36	1,01	0,74	0,57
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	308,36	193,70	180,26	190,86	280,95
Principal	304,51	190,69	177,33	186,46	268,12
Dobândă	3,85	3,01	2,93	4,40	12,83
Alte sectoare	2 201,46	2 099,40	2 468,55	2 802,36	2 872,33
Principal	2 098,56	1 996,33	2 360,08	2 700,28	2 763,07
Dobândă	102,89	103,07	108,47	102,08	109,26
Investiții directe: creditarea intragrup	413,39	379,05	417,83	442,74	504,89
Principal	383,32	350,59	386,38	417,02	469,59
Dobândă	30,07	28,46	31,45	25,72	35,30
TOTAL	3 126,27	2 877,79	3 285,03	3 622,27	4 002,48
Principal	2 962,35	2 719,47	3 121,16	3 471,27	3 785,51
Dobândă	163,91	158,32	163,86	151,00	216,97

* date revizuite

Din punctul de vedere al datoriei neachitate în termen, plățile acumulate sub formă de arierate, s-au majorat cu 2,7 la sută, totalizând 450,81 mil. USD la 31.12.2022 sau 5,0 la sută din totalul împrumuturilor externe. Societăților nefinanciare le-a revenit 70,3 la sută din totalul arieratelor (+1,1 p.p. față de situația din 31.12.2021), ele constituind 9,4 la sută din datoria respectivului sector. Arieratelor din cadrul creditării intragrup le-a revenit 22,4 la sută din total (-0,9 p.p față de 31.12.2021) și 5,7 la sută din datoria externă brută. Plățile sub formă de arierate au constituit aproximativ jumătate din împrumuturile gospodăriilor populației (49,1 la sută). La 31.12.2022, arieratele la dobândă au constituit 19,4 la sută din totalul arieratelor, în scădere cu 0,7 p.p. (tabelul 32).

Tabelul 32. Poziția datoriei externe brute: arierate prezentate sectorial, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Alte sectoare	255,53	322,55	334,73	336,64	349,88
Principal	195,56	250,37	259,81	262,67	276,75
Dobândă	59,97	72,17	74,92	73,96	73,14
Alte societăți financiare	0,68	1,73	2,20	2,20	2,20
Principal	0,50	1,37	1,83	1,83	1,83
Dobândă	0,18	0,36	0,37	0,37	0,37
Societăți nefinanciare	235,66	291,43	301,97	303,88	317,12
Principal	178,76	224,19	232,17	235,03	249,11
Dobândă	56,90	67,23	69,80	68,84	68,02
Gospodăriile populației și IFSLSGP	19,19	29,39	30,56	30,56	30,56
Principal	16,30	24,81	25,81	25,81	25,81
Dobândă	2,89	4,58	4,75	4,75	4,75
Investiții directe: creditarea intragrup	98,18	100,64	104,21	102,24	100,92
Principal	84,86	87,26	89,90	87,93	86,51
Dobândă	13,32	13,38	14,31	14,31	14,41
TOTAL	353,71	423,19	438,94	438,87	450,81

* date revizuite

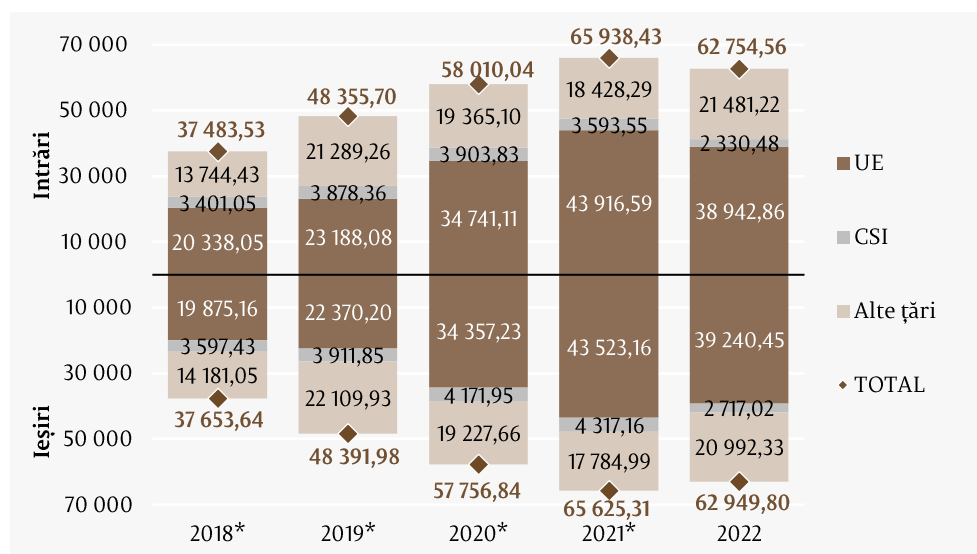
IX. STATISTICA OPERAȚIUNILOR BANCARE INTERNAȚIONALE

Pe parcursul anului 2022, sistemul bancar național a înregistrat intrări de fluxuri financiare internaționale în valoare de 62 754,56 mil. USD (-4,8 la sută comparativ cu anul 2021) și ieșiri – de 62 949,80 mil. USD⁹ (-4,1 la sută), ieșirile depășind intrările cu 195,24 mil. USD (diagrama 87).

Micșorarea volumului fluxurilor financiare internaționale înregistrate în sistemul bancar, atât la intrări, cât și la ieșiri, a fost determinată de operațiunile cu UE și CSI, în timp ce operațiunile cu alte țări au influențat volumul fluxurilor financiare în sensul creșterii.

Diagrama 87. Fluxurile financiare internaționale agregate înregistrate în sistemul bancar național (mil. USD)

În anul 2022, volumul fluxurilor financiare internaționale înregistrate în sistemul bancar național s-a micșorat, atât la intrări, cât și la ieșiri.

* date revizuite

Volumul operațiunilor de încasări și plăți cu UE, comparativ cu anul 2021, s-a micșorat atât la intrări, cât și la ieșiri, respectiv cu 11,3 la sută și 9,8 la sută. Ponderea acestora a constituit 62,1 la sută din totalul intrărilor și 62,3 la sută din totalul ieșirilor.

Fluxurile bancare cu CSI s-au micșorat față de anul 2021 cu 35,1 la sută la intrări și cu 37,1 la sută la ieșiri, înregistrând o pondere de 3,7 la sută din totalul intrărilor și 4,3 la sută din totalul ieșirilor, fiind influențate puternic de conflictul armat din zonă.

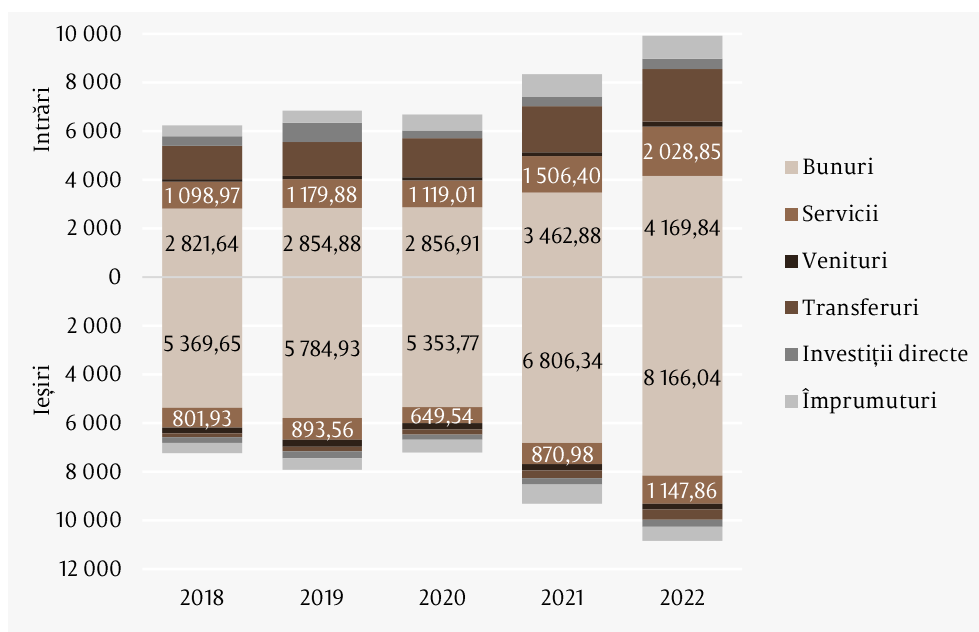
Concomitent, operațiunile de încasări și plăți cu alte țări s-au majorat față de anul 2021, atât la intrări cât și la ieșiri, cu 16,6 la sută și 18,0 la sută respectiv.

Din punctul de vedere al conținutului operațiunilor, tranzacțiile economice cu nerezidenții au avut o pondere de 21,3 la sută la intrări (13 394,43 mil. USD) și 23,8 la sută la ieșiri (15 004,41 mil. USD) din totalul operațiunilor internaționale. Aceste tranzacții sunt legate de activitatea

externă curentă: comerțul cu mărfuri, servicii; transferurile, veniturile, investițiile directe și de portofoliu; împrumuturile întreprinderilor nefinanciare; completarea conturilor nerezidenților, alții decât băncile, prin virament, numerar și pe conturile de card (diagrama 88).

Volumul operațiunilor de încasări și plăți aferente comerțului exterior cu bunuri, comparativ cu anul 2021, s-a majorat cu 20,4 la sută la export și cu 20,0 la sută la import. Ponderea acestor operațiuni în fluxurile financiare internaționale a reprezentat 6,6 la sută la intrări și 13,0 la sută la ieșiri, înregistrând un sold negativ în valoare de 3 996,20 mil. USD. Gradul de acoperire a plăților pentru importurile de bunuri prin încasările din exporturile de bunuri a constituit 51,1 la sută, majorându-se față de anul 2021 cu 0,2 p.p.

Diagrama 88. Fluxurile financiare semnificative ale tranzacțiilor aferente activității economice externe, înregistrate prin intermediul sistemului bancar (mil. USD)

Ponderea majoră în tranzacțiile bancare asociate activității economice a venitului tranzacțiilor aferente comerțului cu mărfuri și servicii, al căror volum s-a majorat comparativ cu anul 2021.

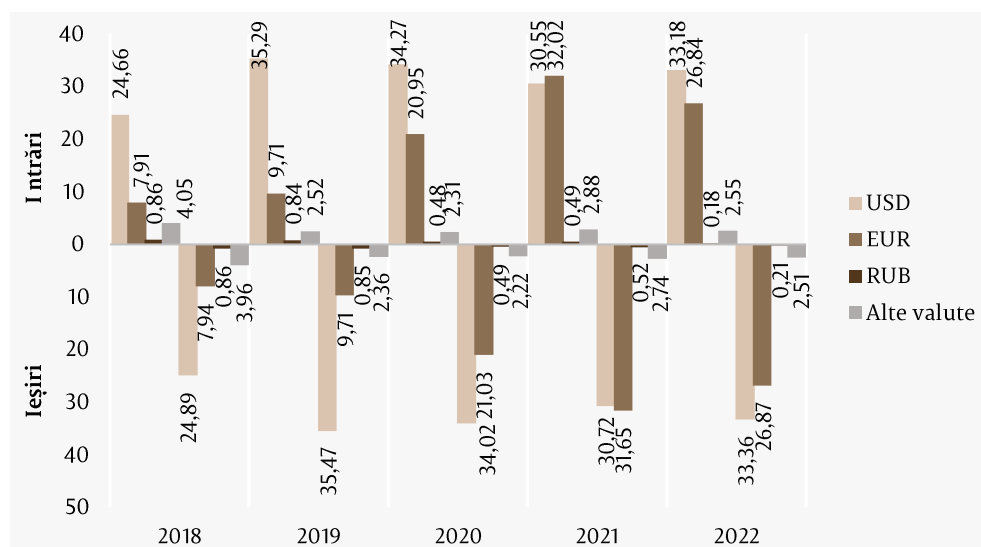
Volumul operațiunilor bancare internaționale aferente serviciilor s-a majorat față de anul 2021 cu 34,7 la sută la încasări și cu 31,8 la sută la plăți. Ponderea majoritară în operațiunile pentru servicii le-a revenit celor aferente transportului – 22,8 la sută din încasări și 39,3 la sută din plăți. De asemenea, încasări și plăți importante au fost la: călătorii (34,9 și 25,2 la sută din totalul încasărilor și plăților pentru servicii, respectiv), servicii de informatică (23,1 și 5,6 la sută), construcții (4,8 și 4,4 la sută), servicii juridice, contabile și de consultanță (2,7 și 4,5 la sută), leasing operațional și arendă (0,6 și 4,0 la sută), licențe și drepturi de autor (0,2 și 4,0 la sută), servicii de marketing (2,4 și 1,3 la sută), servicii de telecomunicații (1,2 și 1,3 la sută) și de asigurări (0,5 și 2,0 la sută).

Fluxurile financiare internaționale de gestionare a resurselor financiare constituie 78,7 la sută la intrări (49 360,13 mil. USD) și 76,2 la sută la ieșiri

(47 945,39 mil. USD) din total. Ele reprezintă rulajele ce țin de: împrumuturi overnight bancare; depozite bancare (atruse și plasate); completarea conturilor băncilor licențiate deschise în străinătate; operațiunile băncilor de vânzare-cumpărare a valutei în Republica Moldova și în străinătate; împrumuturi interbancare; tranzacțiile de gestionare a portofoliului de valori mobiliare și depozite din cadrul activelor oficiale de rezervă ale BNM și operațiuni de conversie din cadrul acestora. Rulajul împrumuturilor overnight bancare s-a micșorat comparativ cu anul 2021 cu 24,4 la sută la încasări, constituind 24 874,75 mil. USD, și cu 24,7 la sută la plăți, având o valoare de 24 814,34 mil. USD. În structura valutară a tranzacțiilor externe efectuate în anul 2022 (diagrama 89), cele în dolari SUA au deținut o pondere majoră de 52,9 la sută din totalul intrărilor și 53,0 la sută din totalul ieșirilor, în creștere cu 6,6 p.p. la intrări și 6,2 p.p. la ieșiri.

Diagrama 89. Structura valutară a fluxurilor financiare internaționale înregistrate în sistemul bancar național (mld. USD)

Ponderea tranzacțiilor în dolari SUA, în anul 2022, și-a continuat trendul ascendent atât la încasări, cât și la plăți, depășindu-le pe cele în dolari SUA.

În operațiunile ce țin de comerțul cu bunuri și servicii, cele în dolari SUA au reprezentat 48,7 la sută din încasări și 45,7 la sută din plăți. De menționat că depozitele bancare și împrumuturile overnight bancare dețin o pondere semnificativă în cadrul tranzacțiilor în USD. Astfel, în anul 2022, ele au constituit 56,4 la sută din totalul intrărilor în USD și 55,9 la sută din totalul ieșirilor în USD.

Ponderea operațiunilor în euro a constituit 42,8 la sută la intrări și 42,7 la sută la ieșiri, înregistrând față de anul 2021 o evoluție negativă a ponderii de 5,8 p.p. la intrări și 5,5 p.p. la ieșiri. În fluxurile aferente comerțului cu bunuri și servicii operațiunile în euro au deținut 48,7 la sută din încasări și 50,4 la sută din plăți.

Operațiunile în ruble rusești au înregistrat o pondere de 0,3 la sută atât la intrări, cât și la ieșiri, în scădere față de anul 2021 cu 0,4 p.p. la intrări și 0,5 p.p. la ieșiri.

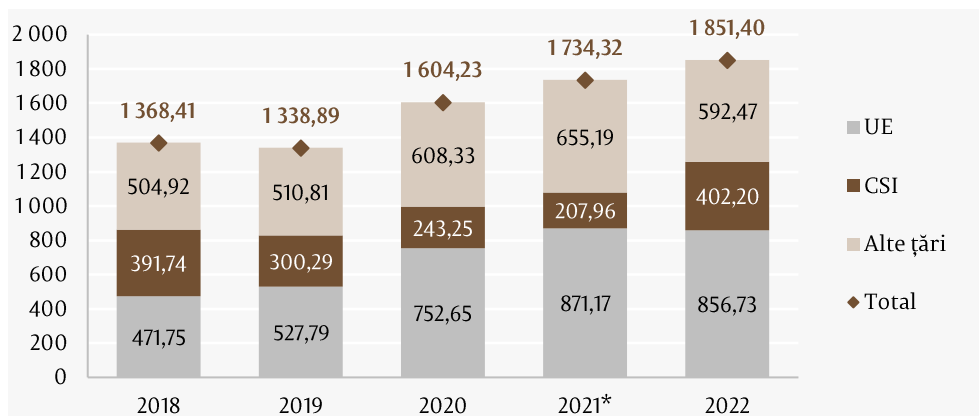
În fluxurile aferente comerțului cu bunuri și servicii, operațiunile în ruble rusești au constituit 0,9 la sută din încasări și 1,4 la sută din plăți.

Persoanelor fizice din Republica Moldova, prin intermediul băncilor licențiate, le-au fost *transferate* din străinătate mijloace bănești în valoare de 1 851,40 mil. USD¹⁰, în creștere cu 6,8 la sută comparativ cu anul 2021, dintre care prin intermediul sistemelor de remitere de bani – 1 472,97 mil. USD, în bază brută.

Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice în bază netă¹¹ au constituit 1 745,74 mil. USD.

Conform provenienței geografice a transferurilor în favoarea persoanelor fizice, cele din UE au scăzut cu 1,7 la sută, comparativ cu anul 2021, și au înregistrat o pondere de 46,3 la sută din total. Transferurile din CSI practic s-au dublat (+93,4 la sută) comparativ cu anul 2021, revenindu-le o pondere de 21,7 la sută, iar cele din alte țări au constituit 32,0 la sută din total, fiind în scădere cu 9,6 la sută (diagrama 90).

Diagrama 90. Transferurile brute de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin intermediul băncilor licențiate, pe zone geografice (mil. USD)

* date revizuite

În distribuția pe țări de proveniență a transferurilor în favoarea persoanelor fizice, celor din Rusia le-a revenit o pondere de 21,0 la sută din total sau 389,51 mil. USD. Alte surse importante de transferuri au fost: Israel – 258,47 mil. USD (14,0 la sută), Germania – 218,48 mil. USD (11,8 la sută), Italia – 195,63 mil. USD (10,6 la sută), SUA – 154,36 mil. USD (8,3 la sută), Franța – 142,32 mil. USD (7,7 la sută), Marea Britanie – 98,58 mil. USD (5,3 la sută), (diagrama 91, tabelul 33).

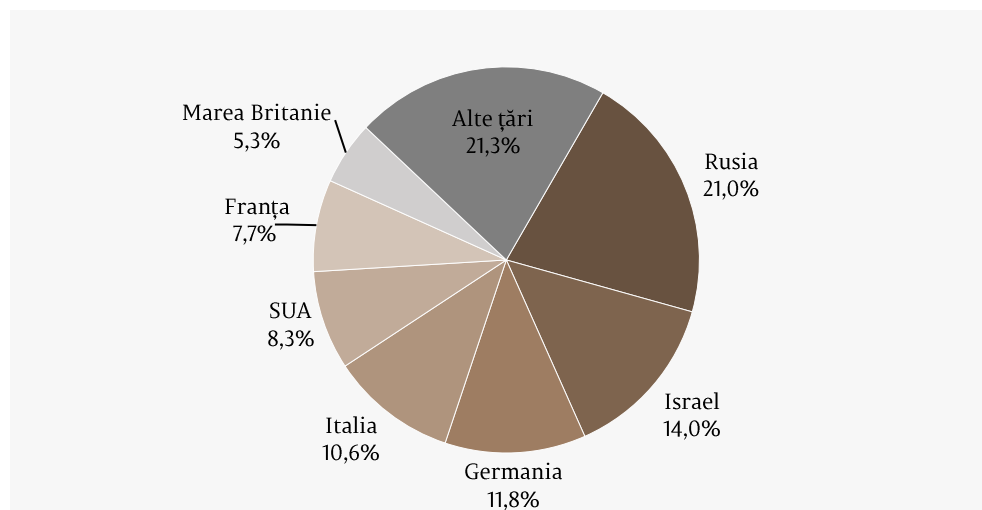
¹⁰ Totalurile includ atât transferurile internaționale prin sisteme de remitere de bani (SRB), cât și alte transferuri bancare internaționale în favoarea persoanelor fizice (cu excepția transferurilor aferente activităților antreprenoriale și celor cu caracter investițional). În totaluri sunt incluse și transferurile bancare interne de la nerezidenți (reprezentanțele organizațiilor internaționale sau ale agenților economici străini, ambasade, consulate, reprezentanțe guvernamentale) către persoane fizice rezidente.

¹¹ Transferurile nete includ datele în bază netă doar pentru transferurile prin SRB, conform clearingului dintre sistem și banca licențiată (soldul dintre intrări și ieșiri). Datele pe SRB reflectă sumele efective transferate de la sistem la banca licențiată. Transferurile bancare ale persoanelor fizice, altele decât cele prin SRB, sunt reflectate în bază brută.

Majorarea transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin intermediul băncilor licențiate, în anul 2022, a fost determinată de creșterea fluxurilor din CSI.

Diagrama 91. Structura pe principalele țări a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice în anul 2022 (%)

În anul 2022, Rusia reprezenta una din principalele surse de transferuri brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice.

Pe parcursul anului 2022, cea mai semnificativă creștere au avut transferurile din Rusia – de 2,1 ori (sau +205,50 mil. USD), urmate de cele din Germania - cu 7,1 la sută (+14,48 mil. USD), din SUA – cu 5,3 la sută (+7,81 mil. USD), din România – cu 19,2 la sută (+6,51 mil. USD). Concomitent, transferurile din Marea Britanie au înregistrat o scădere cu 34,2 la sută (-51,34 mil. USD) față de anul 2021, din Italia – cu 12,8 la sută (-28,65 mil. USD), din Israel – cu 9,6 la sută (-27,35 mil. USD).

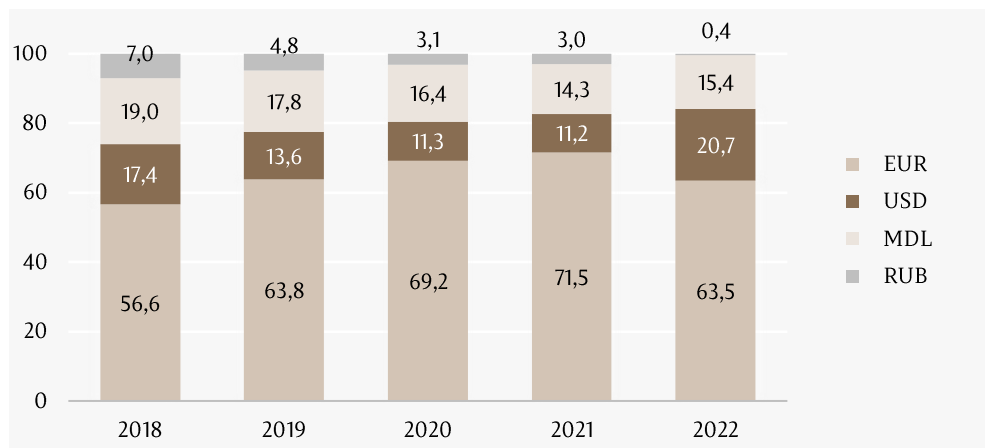
Tabelul 33. Structura geografică a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice

	2018	2019	2020	2021*	2022	2022 / 2021
	milioane USD					%
Total	1 368,41	1 338,89	1 604,23	1 734,32	1 851,40	106,8
UE	471,75	527,79	752,65	871,17	856,73	98,3
CSI	391,74	300,29	243,25	207,96	402,20	193,4
Alte țări	504,92	510,81	608,33	655,19	592,47	90,4
Rusia	375,33	285,42	224,93	189,01	389,51	206,1
Israel	246,52	255,90	303,32	285,82	258,47	90,4
Germania	89,67	107,41	169,25	204,00	218,48	107,1
Italia	168,40	163,48	224,20	224,28	195,63	87,2
SUA	110,37	100,32	111,60	146,55	154,36	105,3
Franța	51,09	70,76	108,67	144,34	142,32	98,6
Marea Britanie	78,14	93,74	125,77	149,92	98,58	65,8
Irlanda	17,45	21,99	42,79	57,94	46,84	80,8
România	14,67	18,75	28,59	33,82	40,33	119,2
Belgia	11,80	14,57	21,87	28,01	31,21	111,4
Cehia	16,76	18,14	25,80	28,74	25,64	89,2
Spania	18,33	20,79	24,15	25,45	24,29	95,4
Portugalia	14,98	17,21	20,71	24,80	23,12	93,2
Polonia	12,62	14,60	17,33	17,67	17,90	101,3
Turcia	16,53	11,99	15,40	15,34	15,85	103,3
Canada	6,86	6,96	8,86	10,91	11,26	103,2
Cipru	8,25	7,15	7,55	7,67	8,70	113,4
EAU	6,27	6,50	4,97	5,92	7,71	130,2
Grecia	6,65	6,86	7,39	7,23	7,62	105,4
Ucraina	5,92	6,42	10,90	10,98	3,20	29,1
Kazahstan	3,63	2,46	2,43	2,79	2,70	96,8

* date revizuite

În structura pe valute a transferurilor din străinătate în favoarea persoanelor fizice¹² (diagrama 92), transferurilor în euro le-a revenit ponderea principală de 63,5 la sută, urmate de transferurile în dolari SUA – 20,7 la sută, în lei moldovenești – 15,4 la sută, și în ruble rusești – 0,4 la sută.

Diagrama 92. Structura valutară a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin SRB* (%)

În anul 2022, conform structurii valutare a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin SRB, ponderea majoră le-a revenit transferurilor în euro.

* SRB – sisteme de remitere de bani

Transferurile din Republica Moldova în străinătate în favoarea persoanelor fizice au constituit 391,38 mil. USD.

¹² Structura valutară a transferurilor brute prin SRB reflectă valutele în care sumele transferate au fost ridicate de persoanele fizice (indiferent de valuta originală transferată de peste hotare).

X. MODIFICĂRI OPERATE ÎN BALANȚA DE PLĂȚI, POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ ȘI ÎN DATORIA EXTERNĂ (ANII 2009-2022) COMPARATIV CU VERSIUNILE PUBLICATE ANTERIOR

În procesul elaborării balanței de plăți (BP), poziției investiționale internaționale (PII) și datoriei externe (DE) sunt revizuite datele pentru perioadele precedente și datele provizorii pentru perioada curentă. Modificările pot rezulta din:

- precizarea datelor (PD);
- precizare metodologică (PM);
- modificarea și /sau precizarea metodologiei aplicate la estimarea datelor (MPE);
- modificarea înregistrării compensatorii sau a clasificării (MICC);
- extinderea surselor de date (ESD).

Natura modificărilor specificate pe articolele BP, PII și ale DE este prezentată în tabelul de mai jos.

ARTICOL	DOCUMENT STATISTIC	PERIOADA	MODIFICĂRI	COMENTARIII
Bunuri – Mărfuri generale în baza balanței de plăți	BP	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Servicii de întreținere și reparații	BP	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Transport – Mărfuri	BP	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Transport – Pasageri	BP	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Transport – Altele	BP	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Călătorii – Achiziționare de bunuri și servicii de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt	BP	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Călătorii – Personale - Servicii de instruire, Servicii de sănătate	BP	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Servicii de construcții (în străinătate și în economia raportoare)	BP	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Servicii financiare	BP	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Servicii de telecomunicații, de informatică și de informații	BP	2020-2022	PD, PM, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost efectuate precizări metodologice și reclasificări.
Servicii – Servicii – Alte servicii pentru afaceri	BP	2022	PD, PM, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost efectuate precizări metodologice și reclasificări.
Servicii - Servicii profesionale și de consultanță managerială	BP	2022	PM	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii - Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	BP	2022	PD, PM, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost efectuate precizări metodologice și reclasificări.
Servicii – Bunuri și servicii ale administrației publice	BP	2022	PD, PM, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost efectuate precizări metodologice și reclasificări.
Venituri primare – Remunerarea salariaților Venituri secundare – Transferuri personale	BP	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Venituri primare – Venituri din investiții directe	BP	2021-2022	PD, PM	Au fost actualizate sursele de date. Au fost efectuate precizări metodologice.
Venituri primare – Venituri din alte investiții	BP	2021-2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.

ARTICOL	DOCUMENT STATISTIC	PERIOADA	MODIFICĂRI	COMENTARII
Venituri primare – Alte venituri primare – Impozite pe producție și pe importuri	BP	2021-2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Venituri primare – Alte venituri primare - Renta	BP	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Venituri secundare – administrația publică – Impozite curente pe venit, patrimoniu etc.,	BP	2021-2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Venituri secundare – administrația publică – Cooperarea internațională curentă	BP	2022	PD, MPE	Au fost actualizate sursele de date. Au fost actualizate și precizate estimările pentru granturi din asistență tehnică.
Venituri secundare – Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP – Alte transferuri curente	BP	2021-2022	PD, MPE	Au fost actualizate sursele de date. Au fost actualizate și precizate estimările pentru granturi din asistență tehnică.
Contul de capital - Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP – Alte transferuri de capital	BP	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Investiții directe – achiziția netă de active – Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor – alte sectoare	BP, PII	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Investiții directe – achiziționarea netă de active – instrumente de natura datoriei – Împrumuturi	BP, PII	2020-2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Investiții directe – achiziționarea netă de active – instrumente de natura datoriei – Credite comerciale	BP, PII	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Investiții directe – acumularea netă de pasive – Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor – alte sectoare	BP, PII, DE	2018-2022	PD, MPE, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost incluse în calcul sursele anuale de date. Au fost precizate și reclasificate tranzacțiile pentru construcția unui obiect de interes național.
Investiții directe – acumularea netă de pasive – reinvestirea profiturilor – alte sectoare	BP, PII, DE	2022	PD	Au fost actualizate sursele anuale de date.
Investiții directe – acumularea netă de pasive – instrumente de natura datoriei – împrumuturi	PII, DE	2012-2017	PD, PM	Au fost actualizate sursele de date. Au fost efectuate precizări metodologice.
Investiții directe – acumularea netă de pasive – instrumente de natura datoriei – împrumuturi	BP, PII, DE	2018-2022	PD, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost precizate reclasificările și reorganizările.
Investiții de portofoliu – achiziția netă de active – participații la capital și acțiuni – alte sectoare	BP, PII	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date. Au fost incluse în calcul sursele anuale de date.
Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților - achiziția netă de active / acumularea netă de pasive - Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	BP, PII	BP 2018-2022, PII - din 2009	MPE, MICC	A fost revizuită și precizată metodologia de calcul a indicatorilor.
Alte investiții – numerar și depozite – achiziția netă de active – alte sectoare	BP, PII	2022	MPE	A fost revizuită și îmbunătățită metodologia de estimare.
Alte investiții – credite comerciale și avansuri – achiziționarea netă de active /acumularea netă de pasive – alte sectoare	BP, PII, DE	2022	PD, PM	Au fost actualizate sursele de date. Au fost incluse în calcul sursele anuale de date.

ARTICOL	DOCUMENT STATISTIC	PERIOADA	MODIFICĂRI	COMENTARII
Alte investiții – împrumuturi – acumularea netă de pasive	BP, PII, DE	2018-2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Alte investiții – împrumuturi – acumularea netă de pasive – alte sectoare	BP, PII, DE	2018-2022	PD, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost precizate reclasificările și reorganizările.
Alte investiții – alte angajamente - altele – acumularea netă de pasive – societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	BP, PII, DE	2022	PD	A fost precizată informația

ANEXE

Anexa 1. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2018 - 2022, prezentare standard (MBP6), (mil. USD)

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Contul curent	-1 211,87	-1 105,78	-886,72	-1 699,10	-2 482,26
Credit	5 802,70	6 090,52	5 688,10	7 147,49	9 164,24
Debit	7 014,57	7 196,30	6 574,82	8 846,59	11 646,50
Bunuri și servicii	-2 938,01	-2 946,16	-2 696,15	-3 717,71	-4 284,32
Credit	3 452,49	3 661,99	3 222,27	4 197,16	5 980,75
Debit	6 390,50	6 608,15	5 918,42	7 914,87	10 265,07
Bunuri	-3 294,00	-3 311,62	-3 094,26	-4 190,21	-5 192,74
Credit	1 975,05	2 118,04	1 944,42	2 562,23	3 701,42
Debit	5 269,05	5 429,66	5 038,68	6 752,44	8 894,16
Mărfuri generale în baza balanței de plăți	-3 286,60	-3 313,83	-3 096,18	-4 190,59	-5 190,90
Credit	1 982,43	2 115,83	1 942,50	2 561,66	3 702,88
Debit	5 269,03	5 429,66	5 038,68	6 752,25	8 893,78
Din care: Reexport	262,32	277,87	194,64	272,75	898,84
Exporturi nete de mărfuri negociate peste hotare	-7,38	2,21	1,92	0,57	-1,46
Procurări de mărfuri negociate peste hotare (exporturi negative)	-10,75	-10,04	-5,05	-3,40	-3,44
Vânzări de mărfuri negociate peste hotare	3,37	12,25	6,97	3,97	1,98
Aur nemonetar	-0,02			-0,19	-0,38
Debit	0,02			0,19	0,38
Servicii	355,99	365,46	398,11	472,50	908,42
Credit	1 477,44	1 543,95	1 277,85	1 634,93	2 279,33
Debit	1 121,45	1 178,49	879,74	1 162,43	1 370,91
<i>Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților</i>	245,67	263,83	226,95	232,50	234,45
Credit	249,47	266,35	230,67	241,67	243,02
Debit	3,80	2,52	3,72	9,17	8,57
Bunuri prelucrate în economia raportoare - bunuri expediate după prelucrare (Ct), bunuri primite pentru prelucrare (Dt)					
Credit	735,01	680,62	556,38	615,42	666,56
Debit	476,07	425,93	355,39	396,39	430,96
Bunuri prelucrate în străinătate - bunuri expediate pentru prelucrare (Ct), bunuri primite după prelucrare (Dt)					
Credit	3,97	3,10	2,21	3,17	3,64
Debit	3,65	2,43	3,63	8,72	8,55
<i>Servicii de întreținere și de reparații (n.a.p.)</i>	-7,38	-11,77	-7,90	-9,90	-6,69
Credit	5,52	5,54	4,80	4,33	4,91
Debit	12,90	17,31	12,70	14,23	11,60
Transport	33,30	-12,28	-54,38	-90,91	-56,00
Credit	434,17	403,99	246,69	326,05	500,85
Debit	400,87	416,27	301,07	416,96	556,85
Pentru toate mijloacele de transport					
Pasageri	32,97	31,30	10,03	27,83	17,88
Credit	118,96	124,77	37,61	65,28	103,08
Debit	85,99	93,47	27,58	37,45	85,20
Mărfuri	10,34	-28,24	-68,04	-103,60	-46,19
Credit	254,41	220,84	169,54	217,84	330,63
Debit	244,07	249,08	237,58	321,44	376,82
Altele	-19,94	-26,82	-3,87	-15,38	-26,48
Credit	45,17	41,20	26,62	33,68	51,21
Debit	65,11	68,02	30,49	49,06	77,69
Transport maritim	-29,14	-40,06	-34,22	-78,15	-105,74
Credit	6,05	8,16	3,60	5,22	15,75
Debit	35,19	48,22	37,82	83,37	121,49
Mărfuri	-28,84	-37,38	-31,42	-76,89	-91,81
Credit	3,79	5,84	2,06	2,67	11,03
Debit	32,63	43,22	33,48	79,56	102,84
Altele	-0,30	-2,67	-2,80	-1,26	-13,92
Credit	2,26	2,32	1,54	2,55	4,72
Debit	2,56	4,99	4,34	3,81	18,64
Transport aerian	43,36	27,83	17,60	30,25	12,65
Credit	179,90	171,20	67,71	107,58	134,82
Debit	136,54	143,37	50,11	77,33	122,17
Pasageri	34,95	30,94	9,43	26,23	11,18

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Credit	108,93	111,77	32,89	58,88	81,59
Debit	73,98	80,83	23,46	32,65	70,41
Mărfuri	30,21	20,04	12,86	16,94	15,43
Credit	38,18	28,35	19,96	25,08	21,61
Debit	7,97	8,31	7,10	8,14	6,18
Altele	-21,80	-23,15	-4,69	-12,92	-13,96
Credit	32,79	31,08	14,86	23,62	31,62
Debit	54,59	54,23	19,55	36,54	45,58
Alte mijloace de transport	9,15	-11,53	-45,26	-43,25	38,30
Credit	232,59	207,45	162,46	204,00	334,35
Debit	223,44	218,98	207,72	247,25	296,05
Pasageri	-1,98	0,37	0,60	1,60	6,71
Credit	10,03	13,00	4,72	6,40	21,49
Debit	12,01	12,63	4,12	4,80	14,78
Mărfuri	8,97	-10,90	-49,48	-43,65	30,19
Credit	212,44	186,65	147,52	190,09	297,99
Debit	203,47	197,55	197,00	233,74	267,80
Altele	2,16	-1,00	3,62	-1,20	1,40
Credit	10,12	7,80	10,22	7,51	14,87
Debit	7,96	8,80	6,60	8,71	13,47
Servicii poștale și de curierat	9,93	11,48	7,50	0,24	-1,21
Credit	15,63	17,18	12,92	9,25	15,93
Debit	5,70	5,70	5,42	9,01	17,14
<i>Călătorii</i>	29,07	25,16	52,56	58,21	316,78
Credit	381,09	396,50	315,86	418,79	746,32
Debit	352,02	371,34	263,30	360,58	429,54
De afaceri	-14,33	-14,49	-15,19	0,79	14,25
Credit	122,46	129,79	99,73	131,37	147,77
Debit	136,79	144,28	114,92	130,58	133,52
Achiziționare de bunuri și servicii de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt	-66,73	-67,83	-57,24	-82,73	-76,64
Credit	29,57	30,60	26,81	8,32	8,90
Debit	96,30	98,43	84,05	91,05	85,54
Altele	52,40	53,34	42,05	83,52	90,89
Credit	92,89	99,19	72,92	123,05	138,87
Debit	40,49	45,85	30,87	39,53	47,98
Personale	43,40	39,65	67,75	57,42	302,53
Credit	258,63	266,71	216,13	287,42	598,55
Debit	215,23	227,06	148,38	230,00	296,02
Servicii de sănătate	5,07	5,45	10,29	17,14	27,66
Credit	25,84	27,37	25,12	36,94	50,29
Debit	20,77	21,92	14,83	19,80	22,63
Servicii de instruire	-7,07	1,71	9,24	17,48	32,18
Credit	52,56	51,42	46,69	59,44	83,34
Debit	59,63	49,71	37,45	41,96	51,16
Altele	45,40	32,49	48,22	22,80	242,69
Credit	180,23	187,92	144,32	191,04	464,92
Debit	134,83	155,43	96,10	168,24	222,23
<i>Construcții</i>	-5,94	-14,44	-20,93	-16,07	1,64
Credit	9,84	10,23	12,28	12,97	17,01
Debit	15,78	24,67	33,21	29,04	15,37
Construcții în străinătate	9,84	10,23	12,28	12,97	17,01
Credit	9,84	10,23	12,28	12,97	17,01
Construcții în economia raportoare	-15,78	-24,67	-33,21	-29,04	-15,37
Debit	15,78	24,67	33,21	29,04	15,37
<i>Servicii de asigurări și pensii</i>	-9,82	-8,83	-6,04	-9,29	-12,52
Credit	0,16	0,35	0,54	1,68	2,82
Debit	9,98	9,18	6,58	10,97	15,34
Asigurări directe	-0,18	-0,10	-0,06	-0,04	
Debit	0,25	0,12	0,06	0,04	
Reasigurări	-9,72	-9,03	-6,38	-10,93	-15,31
Credit		0,03	0,14		0,03
Debit	9,72	9,06	6,52	10,93	15,34
Servicii auxiliare de asigurare	0,08	0,30	0,40	1,68	2,79
Credit	0,09	0,30	0,40	1,68	2,79
<i>Servicii financiare</i>	-4,03	-4,65	-5,05	-4,63	-12,39
Credit	5,47	4,24	3,80	4,34	4,71

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Debit	9,50	8,89	8,85	8,97	17,10
Servicii financiare explicit facturate și alte servicii financiare	-3,64	-3,68	-4,35	-3,87	-11,66
Credit	5,31	4,18	3,36	4,25	4,71
Debit	8,95	7,86	7,71	8,12	16,37
Servicii de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM)	-0,39	-0,97	-0,70	-0,76	-0,73
Credit	0,16	0,06	0,44	0,09	
Debit	0,55	1,03	1,14	0,85	0,73
<i>Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale (n.a.p)</i>	-26,28	-29,28	-24,84	-49,23	-41,73
Credit	3,51	2,53	1,80	2,91	2,85
Debit	29,79	31,81	26,64	52,14	44,58
<i>Servicii de telecomunicații, de informatică și de informații</i>	134,81	161,89	220,91	315,91	429,73
Credit	225,46	257,87	302,95	401,86	512,16
Debit	90,65	95,98	82,04	85,95	82,43
Servicii de telecomunicații	22,67	12,35	11,17	13,99	16,77
Credit	55,28	41,70	32,66	37,12	32,23
Debit	32,61	29,35	21,49	23,13	15,46
Servicii de informatică	100,18	137,52	199,79	292,77	403,96
Credit	154,69	200,78	258,42	353,60	468,61
Debit	54,51	63,26	58,63	60,83	64,65
Servicii de informații	11,96	12,02	9,95	9,15	9,00
Credit	15,49	15,39	11,87	11,14	11,32
Debit	3,53	3,37	1,92	1,99	2,32
<i>Alte servicii pentru afaceri</i>	-25,26	6,30	25,77	48,97	44,81
Credit	125,86	159,94	125,80	180,21	187,25
Debit	151,12	153,64	100,03	131,24	142,44
Servicii de cercetare și dezvoltare	2,41	2,04	2,59	4,04	5,10
Credit	2,58	2,71	2,96	6,01	5,93
Debit	0,17	0,67	0,37	1,97	0,83
Servicii profesionale și de consultanță managerială	-0,35	18,99	20,65	49,70	38,90
Credit	76,65	82,00	76,89	123,14	111,47
Debit	77,00	63,01	56,24	73,44	72,57
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	-27,32	-14,73	2,53	-4,77	0,81
Credit	46,63	75,23	45,95	51,06	69,85
Debit	73,95	89,96	43,42	55,83	69,04
<i>Servicii personale, culturale și de agrement</i>	-10,50	-9,70	-6,36	-3,12	5,12
Credit	5,21	6,19	5,54	7,07	10,24
Debit	15,71	15,89	11,90	10,19	5,12
Servicii audiovizuale și conexe	-10,50	-9,70	-6,36	-3,12	5,12
Credit	5,21	6,19	5,54	7,07	10,24
Debit	15,71	15,89	11,90	10,19	5,12
<i>Bunuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)</i>	2,35	-0,77	-2,58	0,06	5,22
Credit	31,68	30,22	27,12	33,05	47,19
Debit	29,33	30,99	29,70	32,99	41,97
Venituri primare	535,79	614,96	390,19	266,52	59,72
Credit	997,10	1 022,69	856,21	910,02	897,88
Debit	461,31	407,73	466,02	643,50	838,16
<i>Remunerarea salariaților</i>	854,15	878,09	730,16	786,87	727,64
Credit	938,88	959,80	819,58	887,77	834,05
Debit	84,73	81,71	89,42	100,90	106,41
<i>Venituri din investiții</i>	-316,44	-261,60	-339,16	-524,28	-672,96
Credit	60,49	64,91	37,95	18,60	58,78
Debit	376,93	326,51	377,11	542,88	731,74
Venituri din investiții directe	-235,65	-237,79	-295,31	-466,09	-654,42
Credit	12,53	10,75	9,15	9,46	10,97
Debit	248,18	248,54	304,46	475,55	665,39
Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	-209,17	-222,68	-278,98	-448,70	-642,39
Credit	11,55	9,55	8,52	8,61	10,73
Debit	220,72	232,23	287,50	457,31	653,12
Dividende și retrageri din veniturile quasi-societăților	-140,75	-171,71	-171,32	-198,75	-170,04
Credit	11,55	9,55	8,52	8,61	10,73
Debit	152,30	181,26	179,84	207,36	180,77
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	-140,75	-171,71	-171,32	-198,75	-170,04
Credit	11,55	9,55	8,52	8,61	10,73
Debit	152,30	181,26	179,84	207,36	180,77
Profituri reinvestite	-68,42	-50,97	-107,66	-249,95	-472,35
Debit	68,42	50,97	107,66	249,95	472,35
Dobânzi	-26,48	-15,11	-16,33	-17,39	-12,03

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Credit	0,98	1,20	0,63	0,85	0,24
Debit	27,46	16,31	16,96	18,24	12,27
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	-26,48	-15,11	-16,33	-17,39	-12,03
Credit	0,98	1,20	0,63	0,85	0,24
Debit	27,46	16,31	16,96	18,24	12,27
Informativ: Dobânzi, înainte de SIFIM	-26,48	-15,11	-16,33	-17,39	-12,03
Credit	0,98	1,20	0,63	0,85	0,24
Debit	27,46	16,31	16,96	18,24	12,27
Venituri din investiții de portofoliu	-17,32	-6,09	-7,57	-0,40	0,02
Credit	0,32	0,43	1,13	2,26	0,76
Debit	17,64	6,52	8,70	2,66	0,74
Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	-16,66	-5,12	-7,57	-0,40	0,02
Credit	0,26	0,31	1,13	2,26	0,76
Debit	16,92	5,43	8,70	2,66	0,74
Dividende din participații, exclusiv la acțiunile fondurilor de investiții	-16,66	-5,12	-7,57	-0,40	0,02
Credit	0,26	0,31	1,13	2,26	0,76
Debit	16,92	5,43	8,70	2,66	0,74
Dobânzi	-0,66	-0,97			
Debit	0,72	1,09			
Pe termen lung	-0,66	-0,97			
Debit	0,72	1,09			
Venituri din alte investiții	-110,00	-68,50	-62,69	-62,68	-63,29
Credit	1,11	2,95	1,26	1,99	2,32
Debit	111,11	71,45	63,95	64,67	65,61
Dobânzi	-110,00	-68,50	-62,69	-62,68	-63,29
Credit	1,11	2,95	1,26	1,99	2,32
Debit	111,11	71,45	63,95	64,67	65,61
Informativ: Dobânzi, înainte de SIFIM	-110,39	-69,47	-63,39	-63,44	-64,02
Credit	1,11	2,95	1,26	1,99	2,32
Debit	111,50	72,42	64,65	65,43	66,34
Venituri din active de rezervă	46,53	50,78	26,41	4,89	44,73
Dobânzi	46,53	50,78	26,41	4,89	44,73
Alte venituri primare	-1,92	-1,53	-0,81	3,93	5,04
Credit	-2,27	-2,02	-1,32	3,65	5,05
Debit	-0,35	-0,49	-0,51	-0,28	0,01
Impozite pe producție și pe importuri	-2,00	-1,53	-0,68	5,07	5,35
Credit	-2,41	-2,02	-1,32	3,65	5,05
Debit	-0,41	-0,49	-0,64	-1,42	-0,30
Renta	0,08		-0,13	-1,14	-0,31
Debit	0,06		0,13	1,14	0,31
Venituri secundare	1 190,35	1 225,42	1 419,24	1 752,09	1 742,34
Credit	1 353,11	1 405,84	1 609,62	2 040,31	2 285,61
Debit	162,76	180,42	190,38	288,22	543,27
Administrația publică	100,46	150,88	107,48	207,31	322,48
Credit	109,19	158,06	115,09	221,12	358,07
Debit	8,73	7,18	7,61	13,81	35,59
Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.	4,52	6,11	4,97	6,77	5,74
Din care: De plătit de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri sau alți lucrători pe termen scurt			1,59	1,80	1,87
Contribuții sociale (credit)	4,53	4,06	4,43	5,09	3,82
Prestații sociale (debit)	0,51	0,66	1,22	1,48	2,19
Cooperarea internațională curentă	58,49	118,19	79,31	180,82	315,11
Credit	64,55	124,25	85,20	188,41	323,69
Debit	6,06	6,06	5,89	7,59	8,58
Transferuri curente diverse ale administrației publice	33,43	23,18	19,99	16,11	0,00
Credit	35,59	23,64	20,49	20,85	24,82
Debit	2,16	0,46	0,50	4,74	24,82
Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLGP	1 089,89	1 074,54	1 311,76	1 544,78	1 419,86
Credit	1 243,92	1 247,78	1 494,53	1 819,19	1 927,54
Debit	154,03	173,24	182,77	274,41	507,68
Transferuri personale (transferuri curente între gospodăriile populației rezidente și nerezidente)	814,74	851,08	939,09	1 038,99	791,03
Credit	899,05	950,11	1 057,04	1 231,56	1 203,79
Debit	84,31	99,03	117,95	192,57	412,76
Alte transferuri curente	275,15	223,46	372,67	505,79	628,83

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Credit	344,87	297,67	437,49	587,63	723,75
Debit	69,72	74,21	64,82	81,84	94,92
Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.	39,89	40,80	34,62	37,96	37,95
Contribuții sociale				-0,01	-0,03
Debit				0,01	0,03
Prestații sociale	4,01	4,89	7,30	10,09	11,12
Credit	4,02	4,97	7,31	10,14	11,18
Debit	0,01	0,08	0,01	0,05	0,06
Prime nete de asigurare (cu excepția asigurărilor de viață)	-7,51	-9,42	-6,68	-9,28	-12,09
Credit	0,54	0,63	0,75	0,70	0,73
Debit	8,05	10,05	7,43	9,98	12,82
Despăgubiri pe asigurări (cu excepția asigurărilor de viață)	7,31	8,47	7,60	8,13	11,34
Credit	10,07	12,09	10,49	10,33	13,48
Debit	2,76	3,62	2,89	2,20	2,14
Cooperarea internațională curentă	97,30	90,63	104,77	159,59	226,42
Credit	99,46	92,65	106,07	161,36	239,59
Debit	2,16	2,02	1,30	1,77	13,17
Transferuri curente diverse	213,93	169,69	294,30	375,23	430,02
Credit	230,78	187,33	312,87	405,10	458,77
Debit	16,85	17,64	18,57	29,87	28,75
Contul de capital	-35,85	-54,99	-65,67	-51,02	20,18
Credit	63,92	67,84	64,22	93,72	113,25
Debit	99,77	122,83	129,89	144,74	93,07
<i>Achiziționarea/ cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse</i>	<i>0,10</i>	<i>-0,02</i>	<i>-0,03</i>	<i>0,02</i>	<i>-0,10</i>
Credit	0,10	0,01		0,02	
Debit		0,03	0,03		0,10
<i>Transferuri de capital</i>	<i>-35,95</i>	<i>-54,97</i>	<i>-65,64</i>	<i>-51,04</i>	<i>20,28</i>
Credit	63,82	67,83	64,22	93,70	113,25
Debit	99,77	122,80	129,86	144,74	92,97
Administrația publică	20,77	20,91	11,57	24,70	40,55
Credit	20,77	20,91	11,57	24,70	40,55
Alte transferuri de capital	20,77	20,91	11,57	24,70	40,55
Credit	20,77	20,91	11,57	24,70	40,55
Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-56,72	-75,88	-77,21	-75,74	-20,27
Credit	43,05	46,92	52,65	69,00	72,70
Debit	99,77	122,80	129,86	144,74	92,97
Alte transferuri de capital	-56,72	-75,88	-77,21	-75,74	-20,27
Credit	43,05	46,92	52,65	69,00	72,70
Debit	99,77	122,80	129,86	144,74	92,97
Capacitatea netă (+)/ necesarul net (-) de finanțare (soldul contului curent și de capital)	-1 247,72	-1 160,77	-952,39	-1 750,12	-2 462,08
Contul financiar					
Capacitatea netă (+)/ necesarul net (-) de finanțare (soldul contului financiar)	-1 207,23	-1 178,88	-1 054,25	-1 731,69	-2 437,66
Investiții directe	-275,34	-479,58	-151,93	-371,84	-541,08
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>34,30</i>	<i>41,79</i>	<i>3,79</i>	<i>14,28</i>	<i>44,96</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	33,59	38,39	-3,58	25,49	8,43
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor	33,59	38,39	-3,58	25,49	8,43
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	33,59	38,39	-3,58	25,49	8,43
Instrumente de natura datoriei	0,71	3,40	7,37	-11,21	36,53
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	3,91	4,85	1,61	7,01	41,86
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	-3,20	-1,45	5,76	-18,22	-5,33
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>309,64</i>	<i>521,37</i>	<i>155,72</i>	<i>386,12</i>	<i>586,04</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	181,27	455,04	181,43	347,43	566,56
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor	112,85	404,07	73,77	97,48	94,21
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	112,85	404,07	73,77	97,48	94,21
Reinvestirea profiturilor	68,42	50,97	107,66	249,95	472,35
Instrumente de natura datoriei	128,37	66,33	-25,71	38,69	19,48
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	128,37	66,33	-25,71	38,69	19,48
Investiții de portofoliu	3,60	-15,09	0,86	-4,93	0,73
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>1,68</i>	<i>-15,26</i>	<i>1,45</i>	<i>-7,47</i>	<i>1,76</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	-0,62	-19,79	0,25	-7,47	1,76

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală		-19,81	-0,01	-6,78	
Alte sectoare	-0,62	0,02	0,26	-0,69	1,76
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-0,62	0,02	0,26	-0,69	1,76
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	-0,62	-19,79	0,25	-7,47	1,76
Necotate la bursă	-0,62	-19,79	0,25	-7,47	1,76
Titluri de creanță	2,30	4,53	1,20		
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	2,30	4,53	1,20		
Pe termen lung	2,30	4,53	1,20		
Acumularea netă de pasive	-1,92	-0,17	0,59	-2,54	1,03
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	-1,31	0,04	0,35	-2,39	0,25
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-1,30	-0,06	0,12	-2,56	0,03
Alte sectoare	-0,01	0,10	0,23	0,17	0,22
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-0,01	0,10	0,23	0,17	0,22
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	-1,31	0,04	0,35	-2,39	0,25
Cotate la bursă	-1,30	-0,06	0,12	-2,56	0,03
Necotate la bursă	-0,01	0,10	0,23	0,17	0,22
Titluri de angajamente	-0,61	-0,21	0,24	-0,15	0,78
Administrația publică	-0,65	-0,21	0,24	-0,15	0,56
Pe termen scurt	-0,65	-0,21	0,24	-0,15	0,56
Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților	0,23	-0,82	-0,53	0,34	-1,35
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0,23	-0,82	-0,53	0,34	-1,35
Derivate financiare (altele decât rezervele)	0,23	-0,82	-0,53	0,34	-1,35
Contracte de tip forward	0,23	-0,82	-0,53	0,34	-1,35
Derivate financiare (altele decât rezervele)					
Contracte de tip forward					
Alte investiții	-1 171,25	-743,88	-1 540,06	-1 561,00	-2 533,30
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>-625,94</i>	<i>-639,82</i>	<i>-845,18</i>	<i>-607,01</i>	<i>-1 430,01</i>
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>545,31</i>	<i>104,06</i>	<i>694,88</i>	<i>953,99</i>	<i>1 103,29</i>
Numerar și depozite	-706,69	-532,76	-856,44	-687,83	-1 597,66
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>-731,62</i>	<i>-537,29</i>	<i>-856,80</i>	<i>-678,61</i>	<i>-1 528,96</i>
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-4,58	46,60	-51,02	215,56	-425,68
Pe termen scurt	-4,58	46,60	-51,02	215,56	-425,68
Alte sectoare	-727,04	-583,89	-805,78	-894,17	-1 103,28
Pe termen scurt	-727,04	-583,89	-805,78	-894,17	-1 103,28
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-727,04	-583,89	-805,78	-894,17	-1 103,28
Pe termen scurt	-727,04	-583,89	-805,78	-894,17	-1 103,28
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>-24,93</i>	<i>-4,53</i>	<i>-0,36</i>	<i>9,22</i>	<i>68,70</i>
Pe termen scurt	-26,66	-4,23	-1,95	5,85	64,15
Alte sectoare	1,73	-0,30	1,59	3,37	4,55
Pe termen scurt	1,73	-0,30	1,59	3,37	4,55
Alte societăți financiare	1,73	-0,30	1,59	3,37	4,55
Pe termen scurt	1,73	-0,30	1,59	3,37	4,55
Împrumuturi	-119,08	-87,55	-464,41	-274,84	-740,15
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>-3,20</i>	<i>14,28</i>	<i>30,26</i>	<i>9,26</i>	<i>52,60</i>
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-5,44	-0,22	12,73	2,43	-2,11
Pe termen scurt	-0,03	0,06	-0,02	-0,01	
Pe termen lung	-5,41	-0,28	12,75	2,44	-2,11
Alte sectoare	2,24	14,50	17,53	6,83	54,71
Pe termen scurt	0,40	8,08	-3,43	0,54	-0,64
Pe termen lung	1,84	6,42	20,96	6,29	55,35
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	2,24	14,50	17,53	6,83	54,71
Pe termen scurt	0,40	8,08	-3,43	0,54	-0,64
Pe termen lung	1,84	6,42	20,96	6,29	55,35
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>115,88</i>	<i>101,83</i>	<i>494,67</i>	<i>284,10</i>	<i>792,75</i>
Banca centrală	-41,49	-36,90	-45,17	-45,57	-24,17
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	-41,49	-36,90	-45,17	-45,57	-24,17
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-8,71	-16,19	-2,28	47,36	115,39
Pe termen scurt	-1,11		0,13		0,70
Pe termen lung	-7,60	-16,19	-2,41	47,36	114,69
Administrația publică	29,75	23,77	412,38	237,64	683,56
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	-13,73	1,24	225,91	75,05	163,69
Altele pe termen lung	43,48	22,53	186,47	162,59	519,87
Alte sectoare	136,33	131,15	129,74	44,67	17,97

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Pe termen scurt	1,81	-1,22	7,04	8,54	0,41
Pe termen lung	134,52	132,37	122,70	36,13	17,56
Alte societăți financiare	45,24	66,17	3,32	10,00	33,80
Pe termen scurt			0,24	0,20	0,02
Pe termen lung	45,24	66,17	3,08	9,80	33,78
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	91,09	64,98	126,42	34,67	-15,83
Pe termen scurt	1,81	-1,22	6,80	8,34	0,39
Pe termen lung	89,28	66,20	119,62	26,33	-16,22
Credite comerciale și avansuri	-357,72	-127,57	-223,21	-367,85	-199,49
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>108,88</i>	<i>-116,81</i>	<i>-18,64</i>	<i>62,34</i>	<i>46,35</i>
Alte sectoare	108,88	-116,81	-18,64	62,34	46,35
Pe termen scurt	94,68	-120,18	-24,78	53,38	15,90
Pe termen lung	14,20	3,37	6,14	8,96	30,45
Alte societăți financiare	0,72	-0,46	-0,36	-0,01	-0,23
Pe termen scurt	0,72	-0,46	-0,36	-0,01	-0,23
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	108,16	-116,35	-18,28	62,35	46,58
Pe termen scurt	93,96	-119,72	-24,42	53,39	16,13
Pe termen lung	14,20	3,37	6,14	8,96	30,45
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>466,60</i>	<i>10,76</i>	<i>204,57</i>	<i>430,19</i>	<i>245,84</i>
Alte sectoare	466,60	10,76	204,57	430,19	245,84
Pe termen scurt	452,65	10,39	198,46	417,28	238,48
Pe termen lung	13,95	0,37	6,11	12,91	7,36
Alte societăți financiare	0,31	0,78	0,35	-0,91	-0,51
Pe termen scurt	0,31	0,78	0,35	-0,91	-0,51
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	466,29	9,98	204,22	431,10	246,35
Pe termen scurt	452,34	9,61	198,11	418,19	238,99
Pe termen lung	13,95	0,37	6,11	12,91	7,36
Alte creanțe / angajamente - altele	12,24	4,00	4,00	4,00	4,00
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>-12,24</i>	<i>-4,00</i>	<i>-4,00</i>	<i>-4,00</i>	<i>-4,00</i>
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-8,24				
Pe termen scurt	-8,24				
Alte sectoare	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00
Pe termen scurt	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00
Pe termen scurt	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00
Drepturi speciale de tragere (alocări)				234,48	
Active de rezervă	235,53	60,49	637,41	205,74	637,34
Drepturi speciale de tragere	0,05	0,62	0,56	7,34	-6,42
Alte active de rezervă	235,48	59,87	636,85	198,40	643,76
Numerar și depozite	19,14	-75,00	415,85	264,28	-208,79
Creanțe cu autorități monetare	316,66	116,26	324,13	267,23	-330,95
Creanțe cu alte entități	-297,52	-191,26	91,72	-2,95	122,16
Titluri de valoare	216,34	134,87	221,00	-65,88	852,55
Titluri de creanță	216,34	134,87	221,00	-65,88	852,55
Pe termen scurt	3,97	-3,97	10,30	-0,95	47,63
Pe termen lung	212,37	138,84	210,70	-64,93	804,92
Erori și omisiuni nete	40,49	-18,11	-101,86	18,43	24,42
Finanțarea excepțională		33,30	95,94	57,69	51,21
<i>Venituri secundare</i>		<i>11,08</i>	<i>13,72</i>		<i>15,36</i>
Alte granturi interguvernamentale		11,08	13,72		15,36
<i>Alte investiții-pasive</i>		<i>22,22</i>	<i>82,22</i>	<i>57,69</i>	<i>35,85</i>
Alte instrumente de natura datoriei		22,22	82,22	57,69	35,85
Administrația publică		22,22	82,22	57,69	35,85
Noi trageri / depozite		22,22	82,22	57,69	35,85
Articole suplimentare					
Arierate neincluse în finanțarea excepțională	81,90	70,66	13,61	1,98	13,35
Remiteri personale: Credit	1 744,56	1 817,34	1 810,17	2 059,33	1 986,87
Remiteri personale: Debit	260,31	295,37	328,27	428,08	601,35

* date revizuite

Anexa 2. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2018 - 2022, prezentare standard (MBP6), (mil. EUR)

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Contul curent	-1 026,15	-987,81	-777,88	-1 435,70	-2 358,14
Credit	4 913,44	5 440,73	4 989,89	6 039,48	8 705,99
Debit	5 939,60	6 428,54	5 767,77	7 475,18	11 064,12
Bunuri și servicii	-2 487,76	-2 631,84	-2 365,20	-3 141,39	-4 070,08
Credit	2 923,40	3 271,30	2 826,74	3 546,51	5 681,69
Debit	5 411,16	5 903,14	5 191,94	6 687,90	9 751,77
Bunuri	-2 789,20	-2 958,31	-2 714,44	-3 540,64	-4 933,08
Credit	1 672,38	1 892,07	1 705,75	2 165,03	3 516,33
Debit	4 461,57	4 850,38	4 420,19	5 705,67	8 449,41
Mărfuri generale în baza balanței de plăți	-2 782,93	-2 960,28	-2 716,13	-3 540,96	-4 931,33
Credit	1 678,62	1 890,10	1 704,06	2 164,55	3 517,72
Debit	4 461,56	4 850,38	4 420,19	5 705,51	8 449,05
Din care: Reexport	222,12	248,22	170,75	230,47	853,89
Exporturi nete de mărfuri negociate peste hotare	-6,25	1,97	1,68	0,48	-1,39
Procurări de mărfuri negociate peste hotare (exporturi)	-9,10	-8,97	-4,43	-2,87	-3,27
Vânzări de mărfuri negociate peste hotare	2,85	10,94	6,11	3,35	1,88
Aur nemonetar	-0,02			-0,16	-0,36
Debit	0,02			0,16	0,36
Servicii	301,43	326,47	349,24	399,25	862,99
Credit	1 251,02	1 379,23	1 121,00	1 381,48	2 165,35
Debit	949,59	1 052,76	771,75	982,23	1 302,36
<i>Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea</i>	<i>208,02</i>	<i>235,68</i>	<i>199,09</i>	<i>196,46</i>	<i>222,73</i>
Credit	211,24	237,93	202,36	204,21	230,87
Debit	3,22	2,25	3,26	7,75	8,14
Bunuri prelucrate în economia raportoare – bunuri expediate după prelucrare (Ct), bunuri primite pentru prelucrare (Dt)					
Credit	622,37	608,01	488,09	520,02	633,23
Debit	403,11	380,49	311,77	334,94	409,41
Bunuri prelucrate în străinătate – bunuri expediate pentru prelucrare (Ct), bunuri primite după prelucrare (Dt)					
Credit	3,36	2,77	1,94	2,68	3,46
Debit	3,09	2,17	3,18	7,37	8,12
<i>Servicii de întreținere și de reparații (n.a.p.)</i>	<i>-6,25</i>	<i>-10,51</i>	<i>-6,93</i>	<i>-8,37</i>	<i>-6,36</i>
Credit	4,67	4,95	4,21	3,66	4,66
Debit	10,92	15,46	11,14	12,02	11,02
Transport	28,20	-10,97	-47,70	-76,82	-53,20
Credit	367,63	360,89	216,41	275,51	475,81
Debit	339,44	371,86	264,11	352,32	529,00
Pentru toate mijloacele de transport					
Pasageri	27,92	27,96	8,80	23,52	16,99
Credit	100,73	111,46	32,99	55,16	97,93
Debit	72,81	83,50	24,19	31,64	80,94
Mărfuri	8,76	-25,23	-59,69	-87,54	-43,88
Credit	215,42	197,28	148,73	184,07	314,10
Debit	206,67	222,51	208,42	271,61	357,98
Altele	-16,88	-23,96	-3,39	-13,00	-25,16
Credit	38,25	36,80	23,35	28,46	48,65
Debit	55,13	60,76	26,75	41,45	73,81
Transport maritim	-24,67	-35,79	-30,02	-66,04	-100,45
Credit	5,12	7,29	3,16	4,41	14,96
Debit	29,80	43,08	33,18	70,45	115,41
Mărfuri	-24,42	-33,39	-27,56	-64,97	-87,22
Credit	3,21	5,22	1,81	2,26	10,48
Debit	27,63	38,61	29,37	67,23	97,70
Altele	-0,25	-2,39	-2,46	-1,06	-13,22
Credit	1,91	2,07	1,35	2,15	4,48
Debit	2,17	4,46	3,81	3,22	17,71
Transport aerian	36,72	24,86	15,44	25,56	12,02
Credit	152,33	152,93	59,40	90,90	128,08
Debit	115,62	128,07	43,96	65,34	116,06
Pasageri	29,59	27,64	8,27	22,16	10,62
Credit	92,24	99,85	28,85	49,75	77,51
Debit	62,64	72,21	20,58	27,59	66,89

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Mărfuri	25,58	17,90	11,28	14,31	14,66
Credit	32,33	25,33	17,51	21,19	20,53
Debit	6,75	7,42	6,23	6,88	5,87
Altele	-18,46	-20,68	-4,11	-10,92	-13,26
Credit	27,76	27,76	13,04	19,96	30,04
Debit	46,22	48,44	17,15	30,88	43,30
Alte mijloace de transport	7,75	-10,30	-39,70	-36,55	36,38
Credit	196,95	185,32	142,52	172,38	317,63
Debit	189,20	195,62	182,22	208,92	281,25
Pasageri	-1,68	0,33	0,53	1,35	6,37
Credit	8,49	11,61	4,14	5,41	20,42
Debit	10,17	11,28	3,61	4,06	14,04
Mărfuri	7,60	-9,74	-43,41	-36,88	28,68
Credit	179,88	166,74	129,41	160,62	283,09
Debit	172,29	176,47	172,82	197,51	254,41
Altele	1,83	-0,89	3,18	-1,01	1,33
Credit	8,57	6,97	8,97	6,35	14,13
Debit	6,74	7,86	5,79	7,36	12,80
Servicii poștale și de curierat	8,41	10,26	6,58	0,20	-1,15
Credit	13,23	15,35	11,33	7,82	15,13
Debit	4,83	5,09	4,75	7,61	16,28
<i>Călătorii</i>	24,62	22,48	46,11	49,19	300,94
Credit	322,69	354,20	277,09	353,87	709,00
Debit	298,07	331,72	230,98	304,68	408,06
De afaceri	-12,13	-12,94	-13,33	0,67	13,54
Credit	103,69	115,94	87,49	111,00	140,38
Debit	115,83	128,89	100,81	110,34	126,84
Achiziționare de bunuri și servicii de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt	-56,50	-60,59	-50,21	-69,91	-72,81
Credit	25,04	27,34	23,52	7,03	8,45
Debit	81,54	87,93	73,73	76,94	81,26
Altele	44,37	47,65	36,89	70,57	86,35
Credit	78,65	88,61	63,97	103,97	131,93
Debit	34,28	40,96	27,08	33,40	45,58
Personale	36,75	35,42	59,43	48,52	287,40
Credit	219,00	238,26	189,60	242,86	568,62
Debit	182,25	202,84	130,17	194,35	281,22
Servicii de sănătate	4,29	4,87	9,03	14,48	26,28
Credit	21,88	24,45	22,04	31,21	47,78
Debit	17,59	19,58	13,01	16,73	21,50
Servicii de instruire	-5,99	1,53	8,11	14,77	30,57
Credit	44,51	45,93	40,96	50,23	79,17
Debit	50,49	44,41	32,85	35,46	48,60
Altele	38,44	29,02	42,30	19,27	230,55
Credit	152,61	167,87	126,60	161,42	441,67
Debit	114,17	138,85	84,30	142,16	211,12
<i>Construcții</i>	-5,03	-12,90	-18,36	-13,58	1,56
Credit	8,33	9,14	10,77	10,96	16,16
Debit	13,36	22,04	29,13	24,54	14,60
Construcții în străinătate	8,33	9,14	10,77	10,96	16,16
Credit	8,33	9,14	10,77	10,96	16,16
Construcții în economia raportoare	-13,36	-22,04	-29,13	-24,54	-14,60
Debit	13,36	22,04	29,13	24,54	14,60
<i>Servicii de asigurări și pensii</i>	-8,32	-7,89	-5,30	-7,85	-11,89
Credit	0,14	0,31	0,47	1,42	2,68
Debit	8,45	8,20	5,77	9,27	14,57
Asigurări directe	-0,15	-0,09	-0,05	-0,03	
Debit	0,21	0,11	0,05	0,03	
Reasigurări	-8,23	-8,07	-5,60	-9,24	-14,54
Credit		0,03	0,12		0,03
Debit	8,23	8,09	5,72	9,24	14,57
Servicii auxiliare de asigurare	0,07	0,27	0,35	1,42	2,65
Credit	0,08	0,27	0,35	1,42	2,65
<i>Servicii financiare</i>	-3,41	-4,15	-4,43	-3,91	-11,77
Credit	4,63	3,79	3,33	3,67	4,47
Debit	8,04	7,94	7,76	7,58	16,24
Servicii financiare explicit facturate și alte servicii financiare	-3,08	-3,29	-3,82	-3,27	-11,08

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Credit	4,50	3,73	2,95	3,59	4,47
Debit	7,58	7,02	6,76	6,86	15,55
Servicii de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM)	-0,33	-0,87	-0,61	-0,64	-0,69
Credit	0,14	0,05	0,39	0,08	
Debit	0,47	0,92	1,00	0,72	0,69
Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale (n.a.p)	-22,25	-26,16	-21,79	-41,60	-39,64
Credit	2,97	2,26	1,58	2,46	2,71
Debit	25,22	28,42	23,37	44,06	42,35
Servicii de telecomunicații, de informatică și de informații	114,15	144,62	193,79	266,94	408,24
Credit	190,91	230,36	265,76	339,56	486,55
Debit	76,76	85,74	71,97	72,63	78,31
Servicii de telecomunicații	19,20	11,03	9,80	11,82	15,93
Credit	46,81	37,25	28,65	31,37	30,62
Debit	27,61	26,22	18,85	19,54	14,69
Servicii de informatică	84,83	122,85	175,27	247,38	383,76
Credit	130,98	179,36	226,70	298,78	445,18
Debit	46,16	56,51	51,43	51,40	61,42
Servicii de informații	10,13	10,74	8,73	7,73	8,55
Credit	13,12	13,75	10,41	9,41	10,75
Debit	2,99	3,01	1,68	1,68	2,20
Alte servicii pentru afaceri	-21,39	5,63	22,61	41,38	42,57
Credit	106,57	142,88	110,36	152,27	177,89
Debit	127,96	137,25	87,75	110,89	135,32
Servicii de cercetare și dezvoltare	2,04	1,82	2,27	3,41	4,84
Credit	2,18	2,42	2,60	5,08	5,63
Debit	0,14	0,60	0,32	1,66	0,79
Servicii profesionale și de consultanță managerială	-0,30	16,96	18,12	42,00	36,95
Credit	64,90	73,25	67,45	104,05	105,90
Debit	65,20	56,29	49,34	62,06	68,94
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	-23,13	-13,16	2,22	-4,03	0,77
Credit	39,48	67,20	40,31	43,14	66,36
Debit	62,62	80,36	38,09	47,18	65,59
Servicii personale, culturale și de agrement	-8,89	-8,67	-5,58	-2,64	4,86
Credit	4,41	5,53	4,86	5,97	9,73
Debit	13,30	14,19	10,44	8,61	4,86
Servicii audiovizuale și conexe	-8,89	-8,67	-5,58	-2,64	4,86
Credit	4,41	5,53	4,86	5,97	9,73
Debit	13,30	14,19	10,44	8,61	4,86
Bunuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)	1,99	-0,69	-2,26	0,05	4,96
Credit	26,83	27,00	23,79	27,93	44,83
Debit	24,84	27,68	26,05	27,88	39,87
Venituri primare	453,68	549,35	342,29	225,20	56,73
Credit	844,30	913,58	751,11	768,95	852,98
Debit	390,61	364,23	408,82	543,74	796,25
Remunerarea salariaților	723,25	784,41	640,53	664,89	691,25
Credit	795,00	857,40	718,98	750,15	792,34
Debit	71,75	72,99	78,44	85,26	101,09
Venituri din investiții	-267,95	-233,69	-297,53	-443,01	-639,31
Credit	51,22	57,98	33,29	15,72	55,84
Debit	319,17	291,68	330,82	458,72	695,15
Venituri din investiții directe	-199,54	-212,42	-259,06	-393,84	-621,70
Credit	10,61	9,60	8,03	7,99	10,42
Debit	210,15	222,02	267,09	401,83	632,12
Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	-177,11	-198,92	-244,74	-379,14	-610,27
Credit	9,78	8,53	7,47	7,28	10,19
Debit	186,89	207,45	252,21	386,42	620,46
Dividende și retrageri din veniturile quasi-societăților	-119,18	-153,39	-150,29	-167,94	-161,54
Credit	9,78	8,53	7,47	7,28	10,19
Debit	128,96	161,92	157,76	175,21	171,73
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	-119,18	-153,39	-150,29	-167,94	-161,54
Credit	9,78	8,53	7,47	7,28	10,19
Debit	128,96	161,92	157,76	175,21	171,73
Profituri reinvestite	-57,93	-45,53	-94,44	-211,20	-448,73
Debit	57,93	45,53	94,44	211,20	448,73
Dobânzi	-22,42	-13,50	-14,33	-14,69	-11,43
Credit	0,83	1,07	0,55	0,72	0,23
Debit	23,25	14,57	14,88	15,41	11,66

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	-22,42	-13,50	-14,33	-14,69	-11,43
Credit	0,83	1,07	0,55	0,72	0,23
Debit	23,25	14,57	14,88	15,41	11,66
Informativ: Dobânzi, înainte de SIFIM	-22,42	-13,50	-14,33	-14,69	-11,43
Credit	0,83	1,07	0,55	0,72	0,23
Debit	23,25	14,57	14,88	15,41	11,66
Venituri din investiții de portofoliu	-14,67	-5,44	-6,64	-0,34	0,02
Credit	0,27	0,38	0,99	1,91	0,72
Debit	14,94	5,82	7,63	2,25	0,70
Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	-14,11	-4,57	-6,64	-0,34	0,02
Credit	0,22	0,28	0,99	1,91	0,72
Debit	14,33	4,85	7,63	2,25	0,70
Dividende din participații, exclusiv la acțiunile fondurilor de investiții	-14,11	-4,57	-6,64	-0,34	0,02
Credit	0,22	0,28	0,99	1,91	0,72
Debit	14,33	4,85	7,63	2,25	0,70
Dobânzi	-0,56	-0,87			
Debit	0,61	0,97			
Pe termen lung	-0,56	-0,87			
Debit	0,61	0,97			
Venituri din alte investiții	-93,14	-61,19	-54,99	-52,96	-60,13
Credit	0,94	2,64	1,11	1,68	2,20
Debit	94,08	63,83	56,10	54,64	62,33
Dobânzi	-93,14	-61,19	-54,99	-52,96	-60,13
Credit	0,94	2,64	1,11	1,68	2,20
Debit	94,08	63,83	56,10	54,64	62,33
Informativ: Dobânzi, înainte de SIFIM	-93,47	-62,06	-55,61	-53,61	-60,82
Credit	0,94	2,64	1,11	1,68	2,20
Debit	94,41	64,69	56,71	55,29	63,02
Venituri din active de rezervă	39,40	45,36	23,17	4,13	42,49
Dobânzi	39,40	45,36	23,17	4,13	42,49
<i>Alte venituri primare</i>	-1,63	-1,37	-0,71	3,32	4,79
Credit	-1,92	-1,80	-1,16	3,08	4,80
Debit	-0,30	-0,44	-0,45	-0,24	0,01
Impozite pe producție și pe importuri	-1,69	-1,37	-0,60	4,28	5,08
Credit	-2,04	-1,80	-1,16	3,08	4,80
Debit	-0,35	-0,44	-0,56	-1,20	-0,28
Renta	0,07		-0,11	-0,96	-0,29
Debit	0,05		0,11	0,96	0,29
Venituri secundare	1 007,93	1 094,68	1 245,03	1 480,48	1 655,22
Credit	1 145,75	1 255,85	1 412,04	1 724,02	2 171,32
Debit	137,82	161,17	167,01	243,54	516,10
<i>Administrația publică</i>	<i>85,06</i>	<i>134,78</i>	<i>94,29</i>	<i>175,17</i>	<i>306,35</i>
Credit	92,46	141,20	100,96	186,84	340,16
Debit	7,39	6,41	6,68	11,67	33,81
Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.	3,83	5,46	4,36	5,72	5,45
Din care: De plătit de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri sau alți lucrători pe termen scurt			1,39	1,52	1,78
Contribuții sociale (credit)	3,84	3,63	3,89	4,30	3,63
Prestații sociale (debit)	0,43	0,59	1,07	1,25	2,08
Cooperarea internațională curentă	49,53	105,58	69,57	152,79	299,35
Credit	54,66	110,99	74,74	159,20	307,50
Debit	5,13	5,41	5,17	6,41	8,15
Transferuri curente diverse ale administrației publice	28,31	20,71	17,54	13,61	0,00
Credit	30,14	21,12	17,97	17,62	23,58
Debit	1,83	0,41	0,44	4,01	23,58
<i>Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP</i>	<i>922,87</i>	<i>959,90</i>	<i>1 150,74</i>	<i>1 305,31</i>	<i>1 348,86</i>
Credit	1 053,29	1 114,66	1 311,08	1 537,18	1 831,15
Debit	130,43	154,76	160,34	231,87	482,29
Transferuri personale (transferuri curente între gospodăriile populației rezidente și nerezidente)	689,88	760,28	823,82	877,92	751,47
Credit	761,27	848,74	927,29	1 040,64	1 143,60
Debit	71,39	88,46	103,47	162,72	392,12
Alte transferuri curente	232,98	199,62	326,93	427,38	597,39
Credit	292,02	265,91	383,79	496,53	687,56
Debit	59,04	66,29	56,86	69,15	90,17

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.	33,78	36,45	30,37	32,08	36,05
Contribuții sociale				-0,01	-0,03
Debit				0,01	0,03
Prestații sociale	3,40	4,37	6,40	8,53	10,56
Credit	3,40	4,44	6,41	8,57	10,62
Debit	0,01	0,07	0,01	0,04	0,06
Prime nete de asigurare (cu excepția asigurărilor de viață)	-6,36	-8,41	-5,86	-7,84	-11,49
Credit	0,46	0,56	0,66	0,59	0,69
Debit	6,82	8,98	6,52	8,43	12,18
Despăgubiri pe asigurări (cu excepția asigurărilor de viață)	6,19	7,57	6,67	6,87	10,77
Credit	8,53	10,80	9,20	8,73	12,81
Debit	2,34	3,23	2,54	1,86	2,03
Cooperarea internațională curentă	82,39	80,96	91,91	134,85	215,10
Credit	84,22	82,77	93,05	136,35	227,61
Debit	1,83	1,80	1,14	1,50	12,51
Transferuri curente diverse	181,15	151,59	258,18	317,06	408,52
Credit	195,41	167,34	274,47	342,30	435,83
Debit	14,27	15,76	16,29	25,24	27,31
Contul de capital	-30,36	-49,12	-57,61	-43,11	19,17
Credit	54,12	60,60	56,34	79,19	107,59
Debit	84,48	109,73	113,95	122,30	88,42
<i>Achiziționarea/ cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse</i>	<i>0,08</i>	<i>-0,02</i>	<i>-0,03</i>	<i>0,02</i>	<i>-0,09</i>
Credit	0,08	0,01		0,02	
Debit		0,03	0,03		0,09
<i>Transferuri de capital</i>	<i>-30,44</i>	<i>-49,11</i>	<i>-57,58</i>	<i>-43,13</i>	<i>19,27</i>
Credit	54,04	60,59	56,34	79,17	107,59
Debit	84,48	109,70	113,92	122,30	88,32
Administrația publică	17,59	18,68	10,15	20,87	38,52
Credit	17,59	18,68	10,15	20,87	38,52
Alte transferuri de capital	17,59	18,68	10,15	20,87	38,52
Credit	17,59	18,68	10,15	20,87	38,52
Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-48,03	-67,78	-67,73	-64,00	-19,26
Credit	36,45	41,91	46,19	58,30	69,06
Debit	84,48	109,70	113,92	122,30	88,32
Alte transferuri de capital	-48,03	-67,78	-67,73	-64,00	-19,26
Credit	36,45	41,91	46,19	58,30	69,06
Debit	84,48	109,70	113,92	122,30	88,32
Capacitatea netă (+)/ necesarul net (-) de finanțare (soldul contului curent și de capital)	-1 056,51	-1 036,93	-835,49	-1 478,81	-2 338,96
Contul financiar					
Capacitatea netă (+)/ necesarul net (-) de finanțare (soldul contului financiar)	-1 022,22	-1 053,11	-924,84	-1 463,24	-2 315,77
Investiții directe	-233,14	-428,41	-133,28	-314,20	-514,02
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>29,04</i>	<i>37,33</i>	<i>3,32</i>	<i>12,07</i>	<i>42,71</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	28,44	34,29	-3,14	21,54	8,01
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor	28,44	34,29	-3,14	21,54	8,01
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	28,44	34,29	-3,14	21,54	8,01
Instrumente de natura datoriei	0,60	3,04	6,47	-9,47	34,70
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	3,31	4,33	1,41	5,92	39,77
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	-2,71	-1,30	5,05	-15,40	-5,06
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>262,19</i>	<i>465,75</i>	<i>136,61</i>	<i>326,26</i>	<i>556,74</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	153,49	406,49	159,16	293,57	538,23
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor	95,56	360,96	64,71	82,37	89,50
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	95,56	360,96	64,71	82,37	89,50
Reinvestirea profiturilor	57,93	45,53	94,44	211,20	448,73
Instrumente de natura datoriei	108,70	59,25	-22,55	32,69	18,51
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	108,70	59,25	-22,55	32,69	18,51
Investiții de portofoliu	3,05	-13,48	0,75	-4,17	0,69
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>1,42</i>	<i>-13,63</i>	<i>1,27</i>	<i>-6,31</i>	<i>1,67</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	-0,52	-17,68	0,22	-6,31	1,67
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală		-17,70	-0,01	-5,73	
Alte sectoare	-0,52	0,02	0,23	-0,58	1,67

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-0,52	0,02	0,23	-0,58	1,67
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	-0,52	-17,68	0,22	-6,31	1,67
Necotate la bursă	-0,52	-17,68	0,22	-6,31	1,67
Titluri de creanță	1,95	4,05	1,05		
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	1,95	4,05	1,05		
Pe termen lung	1,95	4,05	1,05		
<i>Acumularea netă de pasive</i>	-1,63	-0,15	0,52	-2,15	0,98
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	-1,11	0,04	0,31	-2,02	0,24
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-1,10	-0,05	0,11	-2,16	0,03
Alte sectoare	-0,01	0,09	0,20	0,14	0,21
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-0,01	0,09	0,20	0,14	0,21
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	-1,11	0,04	0,31	-2,02	0,24
Cotate la bursă	-1,10	-0,05	0,11	-2,16	0,03
Necotate la bursă	-0,01	0,09	0,20	0,14	0,21
Titluri de angajamente	-0,52	-0,19	0,21	-0,13	0,74
Administrația publică	-0,55	-0,19	0,21	-0,13	0,53
Pe termen scurt	-0,55	-0,19	0,21	-0,13	0,53
Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților	0,19	-0,73	-0,46	0,29	-1,28
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0,19	-0,73	-0,46	0,29	-1,28
Derivate financiare (altele decât rezervele)	0,19	-0,73	-0,46	0,29	-1,28
Contracte de tip forward	0,19	-0,73	-0,46	0,29	-1,28
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>0,19</i>	<i>-0,73</i>	<i>-0,46</i>	<i>0,29</i>	<i>-1,28</i>
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0,19	-0,73	-0,46	0,29	-1,28
Derivate financiare (altele decât rezervele)	0,19	-0,73	-0,46	0,29	-1,28
Contracte de tip forward	0,19	-0,73	-0,46	0,29	-1,28
Alte investiții	-991,76	-664,52	-1 351,02	-1 319,01	-2 406,62
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>-530,02</i>	<i>-571,56</i>	<i>-741,44</i>	<i>-512,91</i>	<i>-1 358,50</i>
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>461,74</i>	<i>92,96</i>	<i>609,58</i>	<i>806,10</i>	<i>1 048,12</i>
Numerar și depozite	-598,39	-475,92	-751,31	-581,20	-1 517,77
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>-619,50</i>	<i>-479,97</i>	<i>-751,63</i>	<i>-573,41</i>	<i>-1 452,51</i>
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-3,88	41,63	-44,76	182,14	-404,39
Pe termen scurt	-3,88	41,63	-44,76	182,14	-404,39
Alte sectoare	-615,62	-521,60	-706,87	-755,55	-1 048,11
Pe termen scurt	-615,62	-521,60	-706,87	-755,55	-1 048,11
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-615,62	-521,60	-706,87	-755,55	-1 048,11
Pe termen scurt	-615,62	-521,60	-706,87	-755,55	-1 048,11
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>-21,11</i>	<i>-4,05</i>	<i>-0,32</i>	<i>7,79</i>	<i>65,26</i>
Pe termen scurt	-22,57	-3,78	-1,71	4,94	60,94
Alte sectoare	1,46	-0,27	1,39	2,85	4,32
Pe termen scurt	1,46	-0,27	1,39	2,85	4,32
Alte societăți financiare	1,46	-0,27	1,39	2,85	4,32
Pe termen scurt	1,46	-0,27	1,39	2,85	4,32
Împrumuturi	-100,83	-78,21	-407,40	-232,23	-703,14
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>-2,71</i>	<i>12,76</i>	<i>26,55</i>	<i>7,82</i>	<i>49,97</i>
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-4,61	-0,20	11,17	2,05	-2,00
Pe termen scurt	-0,03	0,05	-0,02	-0,01	
Pe termen lung	-4,58	-0,25	11,18	2,06	-2,00
Alte sectoare	1,90	12,95	15,38	5,77	51,97
Pe termen scurt	0,34	7,22	-3,01	0,46	-0,61
Pe termen lung	1,56	5,74	18,39	5,31	52,58
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	1,90	12,95	15,38	5,77	51,97
Pe termen scurt	0,34	7,22	-3,01	0,46	-0,61
Pe termen lung	1,56	5,74	18,39	5,31	52,58
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>98,12</i>	<i>90,97</i>	<i>433,95</i>	<i>240,06</i>	<i>753,11</i>
Banca centrală	-35,13	-32,96	-39,63	-38,51	-22,96
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	-35,13	-32,96	-39,63	-38,51	-22,96
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-7,38	-14,46	-2,00	40,02	109,62
Pe termen scurt	-0,94		0,11		0,66
Pe termen lung	-6,44	-14,46	-2,11	40,02	108,95
Administrația publică	25,19	21,23	361,76	200,80	649,38
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	-11,63	1,11	198,18	63,42	155,50
Altele pe termen lung	36,82	20,13	163,58	137,39	493,87
Alte sectoare	115,44	117,16	113,81	37,75	17,07

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Pe termen scurt	1,53	-1,09	6,18	7,22	0,39
Pe termen lung	113,90	118,25	107,64	30,53	16,68
Alte societăți financiare	38,31	59,11	2,91	8,45	32,11
Pe termen scurt			0,21	0,17	0,02
Pe termen lung	38,31	59,11	2,70	8,28	32,09
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	77,13	58,05	110,90	29,30	-15,04
Pe termen scurt	1,53	-1,09	5,97	7,05	0,37
Pe termen lung	75,60	59,14	104,94	22,25	-15,41
Credite comerciale și avansuri	-302,90	-113,96	-195,81	-310,83	-189,51
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	92,19	-104,35	-16,35	52,68	44,03
Alte sectoare	92,19	-104,35	-16,35	52,68	44,03
Pe termen scurt	80,17	-107,36	-21,74	45,10	15,10
Pe termen lung	12,02	3,01	5,39	7,57	28,93
Alte societăți financiare	0,61	-0,41	-0,32	-0,01	-0,22
Pe termen scurt	0,61	-0,41	-0,32	-0,01	-0,22
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	91,58	-103,94	-16,04	52,68	44,25
Pe termen scurt	79,56	-106,95	-21,42	45,11	15,32
Pe termen lung	12,02	3,01	5,39	7,57	28,93
<i>Acumularea netă de pasive</i>	395,09	9,61	179,46	363,50	233,55
Alte sectoare	395,09	9,61	179,46	363,50	233,55
Pe termen scurt	383,28	9,28	174,10	352,59	226,55
Pe termen lung	11,81	0,33	5,36	10,91	6,99
Alte societăți financiare	0,26	0,70	0,31	-0,77	-0,48
Pe termen scurt	0,26	0,70	0,31	-0,77	-0,48
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	394,83	8,92	179,15	364,27	234,03
Pe termen scurt	383,02	8,58	173,79	353,36	227,04
Pe termen lung	11,81	0,33	5,36	10,91	6,99
Alte creanțe / angajamente - altele	10,36	3,57	3,51	3,38	3,80
<i>Acumularea netă de pasive</i>	-10,36	-3,57	-3,51	-3,38	-3,80
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-6,98				
Pe termen scurt	-6,98				
Alte sectoare	-3,39	-3,57	-3,51	-3,38	-3,80
Pe termen scurt	-3,39	-3,57	-3,51	-3,38	-3,80
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-3,39	-3,57	-3,51	-3,38	-3,80
Pe termen scurt	-3,39	-3,57	-3,51	-3,38	-3,80
Drepturi speciale de tragere (alocări)				198,13	
Active de rezervă	199,44	54,04	559,17	173,85	605,47
Drepturi speciale de tragere	0,04	0,55	0,49	6,20	-6,10
Alte active de rezervă	199,39	53,48	558,68	167,64	611,57
Numerar și depozite	16,21	-67,00	364,80	223,31	-198,35
Creanțe cu autorități monetare	268,13	103,86	284,34	225,80	-314,40
Creanțe cu alte entități	-251,93	-170,85	80,46	-2,49	116,05
Titluri de valoare	183,19	120,48	193,87	-55,67	809,92
Titluri de creanță	183,19	120,48	193,87	-55,67	809,92
Pe termen scurt	3,36	-3,55	9,04	-0,80	45,25
Pe termen lung	179,82	124,03	184,84	-54,86	764,67
Erori și omisiuni nete	34,28	-16,18	-89,36	15,57	23,20
Finanțarea excepțională		29,75	84,17	48,75	48,65
<i>Venituri secundare</i>		9,90	12,04		14,59
Alte granturi interguvernamentale		9,90	12,04		14,59
<i>Alte investiții-pasive</i>		19,85	72,13	48,75	34,06
Alte instrumente de natura datoriei		19,85	72,13	48,75	34,06
Administrația publică		19,85	72,13	48,75	34,06
Noi trageri / depozite		19,85	72,13	48,75	34,06
Articole suplimentare					
Arierate neincluse în finanțarea excepțională	69,35	63,12	11,94	1,67	12,68
Remiteri personale: Credit	1 477,21	1 623,45	1 587,97	1 740,09	1 887,52
Remiteri personale: Debit	220,42	263,86	287,98	361,72	571,28

* date revizuite

Anexa 3. Balanta de plăți a Republicii Moldova pentru 2018 - 2022, prezentare desfășurată (MBP6), (mil. USD)

	2018*			2019*			2020*			2021*			2022		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
	Contul curent	5 802,70	7 014,57	-1 211,87	6 090,52	7 196,30	-1 105,78	5 688,10	6 574,82	-886,72	7 147,49	8 846,59	-1 699,10	9 164,24	11 646,50
Bunuri și servicii	3 452,49	6 390,50	-2 938,01	3 661,99	6 608,15	-2 946,16	3 222,27	5 918,42	-2 696,15	4 197,16	7 914,87	-3 717,71	5 980,75	10 265,07	-4 284,32
Bunuri	1 975,05	5 269,05	-3 294,00	2 118,04	5 429,66	-3 311,62	1 944,42	5 038,68	-3 094,26	2 562,23	6 752,44	-4 190,21	3 701,42	8 894,16	-5 192,74
Mărfuri generale în baza balanței de plăți	1 982,43	5 269,03	-3 286,60	2 115,83	5 429,66	-3 313,83	1 942,50	5 038,68	-3 096,18	2 561,66	6 752,25	-4 190,59	3 702,88	8 893,78	-5 190,90
Din care: Reexport	262,32		262,32	277,87		277,87	194,64		194,64	272,75		272,75	898,84		898,84
Exporturi nete de mărfuri negociate peste hotare	-7,38		-7,38	2,21		2,21	1,92		1,92	0,57		0,57	-1,46		-1,46
Procurări de mărfuri negociate peste hotare (exporturi negative)	-10,75		-10,75	-10,04		-10,04	-5,05		-5,05	-3,40		-3,40	-3,44		-3,44
Vânzări de mărfuri negociate peste hotare	3,37		3,37	12,25		12,25	6,97		6,97	3,97		3,97	1,98		1,98
Servicii	1 471,44	1 121,45	355,99	1 543,95	1 178,49	365,46	1 277,85	879,74	398,11	1 634,93	1 162,43	472,50	2 279,33	1 370,91	908,42
Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților	249,47	3,80	245,67	266,35	2,52	263,83	230,67	3,72	226,95	241,67	9,17	232,50	243,02	8,57	234,45
Bunuri prelucrate în economia raportoare - bunuri expediate după prelucrare (Ct), bunuri primite pentru prelucrare (Dt)	735,01	476,07	258,94	680,62	425,93	254,69	556,38	355,39	201,24	615,42	396,39	219,11	666,56	430,96	236,60
Bunuri prelucrate în străinătate - bunuri expediate pentru prelucrare (Ct), bunuri primite după prelucrare pentru prelucrare (Dt)	3,97	3,65	0,32	3,10	2,43	0,67	2,21	3,63	0,20	3,17	8,72	0,00	3,64	8,55	0,11
Servicii de întreținere și de reparații (n.a.p.)	5,52	12,90	-7,38	5,54	17,31	-11,77	4,8	12,7	-7,9	4,33	14,23	-9,9	4,91	11,60	-6,69
Transport	434,17	400,87	33,30	403,99	416,27	-12,28	246,69	301,07	-54,38	326,05	416,96	-90,91	500,85	556,85	-56,00
Pentru toate mijloacele de transport															
Pasageri	118,96	85,99	32,97	124,77	93,47	31,30	37,61	27,58	10,03	65,28	37,45	27,83	103,08	85,20	17,88
Mărfuri	254,41	244,07	10,34	220,84	249,08	-28,24	169,54	237,58	-68,04	217,84	321,44	-103,60	330,63	376,82	-46,19
Altele	45,17	65,11	-19,94	41,20	68,02	-26,82	26,62	30,49	-3,87	33,68	49,06	-15,38	51,21	77,69	-26,48
Transport maritim	6,05	35,19	-29,14	8,16	48,22	-40,06	3,60	37,82	-34,22	5,22	83,37	-78,15	15,75	121,49	-105,74
Mărfuri	3,79	32,63	-28,84	5,84	43,22	-37,38	2,06	33,48	-31,42	2,67	79,56	-76,89	11,03	102,84	-91,81
Altele	2,26	2,56	-0,30	2,32	4,99	-2,67	1,54	4,34	-2,80	2,55	3,81	-1,26	4,72	18,64	-13,92
Transport aerian	179,90	136,54	43,36	171,20	143,37	27,83	67,71	50,11	17,60	107,58	77,33	30,25	134,82	122,17	12,65
Pasageri	108,93	73,98	34,95	111,77	80,83	30,94	32,89	23,46	9,43	58,88	32,65	26,23	81,59	70,41	11,18
Mărfuri	38,18	7,97	30,21	28,35	8,31	20,04	19,96	7,10	12,86	25,08	8,14	16,94	21,61	6,18	15,43
Altele	32,79	54,59	-21,80	31,08	54,23	-23,15	14,86	19,55	-4,69	23,62	36,54	-12,92	31,62	45,58	-13,96
Alte mijloace de transport	232,59	223,44	9,15	207,45	218,98	-11,53	162,46	207,72	-45,26	204,00	247,25	-43,25	334,35	296,05	38,30
Pasageri	10,03	12,01	-1,98	13,00	12,63	0,37	4,72	4,12	0,60	6,40	4,80	1,60	21,49	14,78	6,71
Mărfuri	212,44	203,47	8,97	186,65	197,55	-10,90	147,52	197,00	-49,48	190,09	233,74	-43,65	297,99	267,80	30,19
Altele	10,12	7,96	2,16	7,80	8,80	-1,00	10,22	6,60	3,62	7,51	8,71	0,20	14,87	13,47	1,40
Servicii poștale și de curierat	15,63	5,70	9,93	17,18	5,70	11,48	12,92	5,42	7,50	9,25	9,01	0,24	15,93	17,14	-1,21
Călătorii	381,09	352,02	29,07	396,50	371,34	25,16	315,86	263,30	52,56	418,79	360,58	58,21	746,32	429,54	316,78
De afaceri	122,46	136,79	-14,33	129,79	144,28	-14,49	99,73	114,92	-15,19	131,37	130,58	0,79	147,77	133,52	14,25
Achiziționarea de bunuri și servicii de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt	29,57	96,30	-66,73	30,60	98,43	-67,83	26,81	84,05	-57,24	8,32	91,05	-82,73	8,90	85,54	-76,64

	2018*			2019*			2020*			2021*			2022		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Altele	92,89	40,49	52,40	99,19	45,85	53,34	72,92	30,87	42,05	123,05	39,53	83,52	138,87	47,98	90,89
Personale	258,63	215,23	43,40	266,71	227,06	39,65	216,13	148,38	67,75	287,42	230,00	57,42	598,55	296,02	302,53
Servicii de sănătate	25,84	20,77	5,07	27,37	21,92	5,45	25,12	14,83	10,29	36,94	19,80	17,14	50,29	22,63	27,66
Servicii de instruire	52,56	59,63	-7,07	51,42	49,71	1,71	46,69	37,45	9,24	59,44	41,96	17,48	83,34	51,16	32,18
Altele	180,23	134,83	45,40	187,92	155,43	32,49	144,32	96,10	48,22	191,04	168,24	22,80	464,92	222,23	242,69
Construcții	9,84	15,78	-5,94	10,23	24,67	-14,44	12,28	33,21	-20,93	12,97	29,04	-16,07	17,01	15,37	1,64
Construcții în străinătate	9,84	15,78	-5,94	10,23	24,67	-14,44	12,28	33,21	-20,93	12,97	29,04	-16,07	17,01	15,37	1,64
Construcții în economia raportoare	0,16	9,98	-9,82	0,35	9,18	-8,83	0,54	6,58	-6,04	1,68	10,97	-9,29	2,82	15,34	-12,52
Servicii de asigurări și pensii	0,07	0,25	-0,18	0,02	0,12	-0,10	0,14	0,06	-0,06	0,04	0,04	-0,04			
Asigurări directe		9,72	-9,72	0,03	9,06	-9,03	0,14	6,52	-6,38		10,93	-10,93	0,03	15,34	-15,31
Reasigurări		0,01	0,08	0,30	0,30	0,30	0,40		0,40	1,68		1,68	2,79		2,79
Servicii auxiliare de asigurare	5,47	9,50	-4,03	4,24	8,89	-4,65	3,80	8,85	-5,05	4,34	8,97	-4,63	4,71	17,10	-12,39
Servicii financiare	5,31	8,95	-3,64	4,18	7,86	-3,68	3,36	7,71	-4,35	4,25	8,12	-3,87	4,71	16,37	-11,66
Servicii financiare explicit facturate și alte servicii	0,16	0,55	-0,39	0,06	1,03	-0,97	0,44	1,14	-0,70	0,09	0,85	-0,76	0,73	0,73	-0,73
Servicii de intermediere financiară indirect măsurate	3,51	29,79	-26,28	2,53	31,81	-29,28	1,80	26,64	-24,84	2,91	52,14	-49,23	2,85	44,58	-41,73
Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale (n.a.p.)	225,46	90,65	134,81	257,87	95,98	161,89	302,95	82,04	220,91	401,86	85,95	315,91	512,16	82,43	429,73
Servicii de telecomunicații, de informatică și de informatică	55,28	32,61	22,67	41,70	29,35	12,35	32,66	21,49	11,17	37,12	23,13	13,99	32,23	15,46	16,77
Servicii de telecomunicații	154,69	54,51	100,18	200,78	63,26	137,52	258,42	58,63	199,79	353,60	60,83	292,77	468,61	64,65	403,96
Servicii de informatică	15,49	3,53	11,96	15,39	3,37	12,02	11,87	1,92	9,95	11,14	1,99	9,15	11,32	2,32	9,00
Servicii de informatică	125,86	151,12	-25,26	159,94	153,64	6,30	125,80	100,03	25,77	180,21	131,24	48,97	187,25	142,44	44,81
Alte servicii pentru afaceri	2,58	0,17	2,41	2,71	0,67	2,04	2,96	0,37	2,59	6,01	1,97	4,04	5,93	0,83	5,10
Servicii de cercetare și dezvoltare	76,65	77,00	-0,35	82,00	63,01	18,99	76,89	56,24	20,65	123,14	73,44	49,70	111,47	72,57	38,90
Servicii profesionale și de consultanță managerială	46,63	73,95	-27,32	75,23	89,96	-14,73	45,95	43,42	2,53	51,06	55,83	-4,71	69,85	69,04	0,81
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru	5,21	15,71	-10,50	6,19	15,89	-9,70	5,54	11,90	-6,36	7,07	10,19	-3,12	10,24	5,12	5,12
Servicii personale, culturale și de agrement	5,21	15,71	-10,50	6,19	15,89	-9,70	5,54	11,90	-6,36	7,07	10,19	-3,12	10,24	5,12	5,12
Servicii audiovizuale și conexe	31,68	29,33	2,35	30,22	30,99	-0,77	27,12	29,70	-2,58	33,05	32,99	0,06	47,19	41,97	5,22
Bunuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)	997,10	461,31	535,79	1 022,69	407,73	614,96	856,21	466,02	390,19	910,02	643,50	266,52	897,88	838,16	59,72
Venituri primare	938,88	84,73	854,15	959,80	81,71	878,09	819,58	89,42	730,16	887,77	100,90	786,87	834,05	106,41	727,64
Remunerarea salariaților	60,49	376,93	-316,44	64,91	326,51	-261,60	37,95	377,11	-339,16	18,60	542,88	-524,28	58,78	731,74	-672,96
Venituri din investiții	12,53	248,18	-235,65	10,75	248,54	-237,79	9,15	304,46	-295,31	9,46	475,55	-466,09	10,97	665,39	-654,42
Venituri din investiții directe	11,55	220,72	-209,17	9,55	232,23	-222,68	8,52	287,50	-278,98	8,61	457,31	-448,70	10,73	653,12	-642,39
Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de investiții															
Dividende și retrageri din veniturile quasi-	11,55	152,30	-140,75	9,55	181,26	-171,71	8,52	179,84	-171,32	8,61	207,36	-198,75	10,73	180,77	-170,04
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții		68,42	-68,42		50,97	-50,97		107,66	-107,66		249,95	-249,95		472,35	-472,35
Profituri reinvestite	0,98	27,46	-26,48	1,20	16,31	-15,11	0,63	16,96	-16,33	0,85	18,24	-17,39	0,24	12,27	-12,03
Dobânzi	0,98	27,46	-26,48	1,20	16,31	-15,11	0,63	16,96	-16,33	0,85	18,24	-17,39	0,24	12,27	-12,03
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții	0,98	27,46	-26,48	1,20	16,31	-15,11	0,63	16,96	-16,33	0,85	18,24	-17,39	0,24	12,27	-12,03
Informativ: Dobânzi, înainte de SIFIM	0,32	17,64	-17,32	0,43	6,52	-6,09	1,13	8,70	-7,57	2,26	2,66	-0,40	0,76	0,74	0,02
Venituri din investiții de portofoliu	0,26	16,92	-16,66	0,31	5,43	-5,12	1,13	8,70	-7,57	2,26	2,66	-0,40	0,76	0,74	0,02
Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de															

	2018*			2019*			2020*			2021*			2022		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Dividende din participații, exclusiv la acțiunile fondurilor de investiții	0,26	16,92	-16,66	0,31	5,43	-5,12	1,13	8,70	-7,57	2,26	2,66	-0,40	0,76	0,74	0,02
Venituri din alte investiții	1,11	111,11	-110,00	2,95	71,45	-68,50	1,26	63,95	-62,69	1,99	64,67	-62,68	2,32	65,61	-63,29
Dobânzi	1,11	111,11	-110,00	2,95	71,45	-68,50	1,26	63,95	-62,69	1,99	64,67	-62,68	2,32	65,61	-63,29
Informativ: Dobânzi, înainte de SIFIM	1,11	111,50	-110,39	2,95	72,42	-69,47	1,26	64,65	-63,39	1,99	65,43	-63,44	2,32	66,34	-64,02
Venituri din active de rezervă	46,53		46,53	50,78	50,78	50,78	26,41	26,41	26,41	4,89	4,89	4,89	44,73	44,73	44,73
Dobânzi	46,53		46,53	50,78	50,78	50,78	26,41	26,41	26,41	4,89	4,89	4,89	44,73	44,73	44,73
Alte venituri primare	-2,27	-0,35	-1,92	-2,02	-0,49	-1,53	-1,32	-0,51	-0,87	3,65	-0,28	3,93	5,05	0,01	5,04
Impozite pe producție și pe importuri	-2,41	-0,41	-2,00	-2,02	-0,49	-1,53	-1,32	-0,64	-0,68	3,65	-1,42	5,07	5,05	-0,30	5,35
Renta	0,14	0,06	0,08					0,13	-0,13		1,14	-1,14		0,31	-0,31
Venituri secundare	1 353,11	162,76	1 190,35	1 405,84	180,42	1 225,42	1 609,62	190,38	1 419,24	2 040,31	288,22	1 752,09	2 285,61	543,27	1 742,34
Administrația publică	109,19	8,73	100,46	158,06	7,18	150,88	115,09	7,61	107,48	221,12	13,81	207,31	358,07	35,59	322,48
Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.	4,52		4,52	6,11		6,11	4,97	4,97	4,97	6,77	6,77	6,77	5,74	5,74	5,74
Din care: De plătit de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt							1,59		1,59	1,80		1,80	1,87		1,87
Contribuții sociale	4,53		4,53	4,06		4,06	4,43		4,43	5,09		5,09	3,82		3,82
Prestații sociale		0,51	-0,51		0,66	-0,66		1,22	-1,22		1,48	-1,48		2,19	-2,19
Cooperarea internațională curentă	64,55	6,06	58,49	124,25	6,06	118,19	85,20	5,89	79,31	188,41	7,59	180,82	323,69	8,58	315,11
Transferuri curente diverse ale administrației	35,59	2,16	33,43	23,64	0,46	23,18	20,49	0,50	19,99	20,85	4,74	16,11	24,82	24,82	0,00
<i>Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP</i>	1 243,92	154,03	1 089,89	1 247,78	173,24	1 074,54	1 494,53	182,77	1 311,76	1 819,19	274,41	1 544,78	1 927,54	507,68	1 419,86
Transferuri personale (transferuri curente între gospodăriile populației rezidente și nerezidente)	899,05	84,31	814,74	950,11	99,03	851,08	1 057,04	117,95	939,09	1 231,56	192,57	1 038,99	1 203,79	412,76	791,03
Alte transferuri curente	344,87	69,72	275,15	297,67	74,21	223,46	437,49	64,82	372,67	587,63	81,84	505,79	723,75	94,92	628,83
Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.		39,89	-39,89		40,80	-40,80		34,62	-34,62		37,96	-37,96		37,95	-37,95
Contribuții sociale											0,01	-0,01		0,03	-0,03
Prestații sociale	4,02	0,01	4,01	4,97	0,08	4,89	7,31	0,01	7,30	10,14	0,05	10,09	11,18	0,06	11,12
Prime nete de asigurare (cu excepția asigurărilor de Despăgubiri pe asigurări (cu excepția asigurărilor de viață)	0,54	8,05	-7,51	0,63	10,05	-9,42	0,75	7,43	-6,68	0,70	9,98	-9,28	0,73	12,82	-12,09
Cooperarea internațională curentă	99,46	2,16	97,30	92,65	2,02	90,63	106,07	1,30	104,77	161,36	1,77	159,59	239,59	13,17	226,42
Transferuri curente diverse	230,78	16,85	213,93	187,33	17,64	169,69	312,87	18,57	294,30	405,10	29,87	375,23	458,77	28,75	430,02
Contul de capital	63,92	99,77	-35,85	67,84	122,83	-54,99	64,22	129,89	-65,67	93,72	144,74	-51,02	113,25	93,07	20,18
<i>Achiziționarea brută (debit) / cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse</i>	0,10		0,10	0,01	0,03	-0,02		0,03	-0,03	0,02		0,02		0,10	-0,10
<i>Transferuri de capital</i>	63,82	99,77	-35,95	67,83	122,80	-54,97	64,22	129,86	-65,64	93,70	144,74	-51,04	113,25	92,97	20,28
Administrația publică	20,77		20,77	20,91	20,91	20,91	11,57		11,57	24,70		24,70	40,55		40,55
Alte transferuri de capital	20,77		20,77	20,91	20,91	20,91	11,57		11,57	24,70		24,70	40,55		40,55
Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	43,05	99,77	-56,72	46,92	122,80	-75,88	52,65	129,86	-77,21	69,00	144,74	-75,74	72,70	92,97	-20,27
Alte transferuri de capital	43,05	99,77	-56,72	46,92	122,80	-75,88	52,65	129,86	-77,21	69,00	144,74	-75,74	72,70	92,97	-20,27

	2018*			2019*			2020*			2021*			2022		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Capacitatea netă (+)/ necesarul net (-) de finanțare (soldul contului curent și de capital)	5 866,62	7 114,34	-1 247,72	6 158,36	7 319,13	-1 160,77	5 752,32	6 704,71	-952,39	7 241,21	8 991,33	-1 750,12	9 277,49	11 739,57	-2 462,08
Contul financiar															
Capacitatea netă (+)/ necesarul net (-) de finanțare (soldul contului financiar)	2 909,94	1 702,71	-1 207,23	2 703,15	1 524,27	-1 178,88	2 956,20	1 901,95	-1 054,25	3 615,01	1 883,32	-1 731,69	5 293,73	2 856,07	-2 437,66
Investiții directe	555,77	280,43	-275,34	813,93	334,35	-479,58	423,77	271,84	-151,93	659,84	288,00	-371,84	962,78	421,70	-541,08
Scăderea activelor financiare (Ct) / Creșterea activelor financiare (Dt)	87,63	121,93	34,30	84,98	126,77	41,79	79,31	83,10	3,79	98,41	112,69	14,28	86,27	131,23	44,96
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	1,01	34,60	33,59	0,73	39,12	38,39	19,36	15,78	-3,58	0,09	25,58	25,49		8,43	8,43
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor	1,01	34,60	33,59	0,73	39,12	38,39	19,36	15,78	-3,58	0,09	25,58	25,49		8,43	8,43
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții	1,01	34,60	33,59	0,73	39,12	38,39	19,36	15,78	-3,58	0,09	25,58	25,49		8,43	8,43
Instrumente de natura datoriei	86,62	87,33	0,71	84,25	87,65	3,40	59,95	67,32	7,37	98,32	87,11	-11,21	86,27	122,80	36,53
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții	2,22	6,13	3,91	3,77	8,62	4,85	0,70	2,31	1,61	1,97	8,98	7,01	5,66	47,52	41,86
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	84,40	81,20	-3,20	80,48	79,03	-1,45	59,25	65,01	5,76	96,35	78,13	-18,22	80,61	75,28	-5,33
Acumularea pasivelor (Ct) / Stingerea pasivelor (Dt)	468,14	158,50	309,64	728,95	207,58	521,37	344,46	188,74	155,72	561,43	175,31	386,12	876,51	290,47	586,04
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	259,21	77,94	181,27	562,25	107,21	455,04	208,20	26,77	181,43	373,17	25,74	347,43	632,37	65,81	566,56
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor	190,79	77,94	112,85	511,28	107,21	404,07	100,54	26,77	73,77	123,22	25,74	97,48	160,02	65,81	94,21
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții	190,79	77,94	112,85	511,28	107,21	404,07	100,54	26,77	73,77	123,22	25,74	97,48	160,02	65,81	94,21
Reinvestirea profiturilor	68,42		68,42	50,97		50,97	107,66		107,66	249,95		249,95	472,35		472,35
Instrumente de natura datoriei	208,93	80,56	128,37	166,70	100,37	66,33	136,26	161,97	-25,71	188,26	149,57	38,69	244,14	224,66	19,48
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții	208,93	80,56	128,37	166,70	100,37	66,33	136,26	161,97	-25,71	188,26	149,57	38,69	244,14	224,66	19,48
Investiții de portofoliu	1,21	4,81	3,60	20,14	5,05	-15,09	0,62	1,48	0,86	8,40	3,47	-4,93	1,49	2,22	0,73
Scăderea activelor financiare (Ct) / Creșterea activelor financiare (Dt)	1,16	2,84	1,68	20,00	4,74	-15,26	0,03	1,48	1,45	8,13	0,66	-7,47	0,41	2,17	1,76
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	1,16	0,54	-0,62	20,00	0,21	-19,79	0,03	0,28	0,25	8,13	0,66	-7,47	0,41	2,17	1,76
Alte sectoare	1,16	0,54	-0,62	0,19	0,21	0,02	0,02	0,28	0,26	1,35	0,66	-0,69	0,41	2,17	1,76
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și	1,16	0,54	-0,62	0,19	0,21	0,02	0,02	0,28	0,26	1,35	0,66	-0,69	0,41	2,17	1,76
Acumularea pasivelor (Ct) / Stingerea pasivelor (Dt)	0,05	1,97	-1,92	0,14	0,31	-0,17	0,59		0,59	0,27	2,81	-2,54	1,08	0,05	1,03
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	0,01	1,32	-1,31	0,11	0,07	0,04	0,35		0,35	0,24	2,63	-2,39	0,30	0,05	0,25
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca	0,01	1,31	-1,30	0,11	0,06	-0,06	0,12		0,12	0,07	2,63	-2,56	0,03	0,03	0,03
Alte sectoare		0,01	-0,01	0,11	0,01	0,10	0,23		0,23	0,17		0,17	0,27	0,05	0,22
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și		0,01	-0,01	0,11	0,01	0,10	0,23		0,23	0,17		0,17	0,27	0,05	0,22
Titluri de angajamente	0,04	0,65	-0,61	0,03	0,24	-0,21	0,24		0,24	0,03	0,18	-0,15	0,78		0,78
Administrația publică		0,65	-0,65	0,03	0,24	-0,21	0,24		0,24	0,03	0,18	-0,15	0,56		0,56
Pe termen scurt		0,65	-0,65	0,03	0,24	-0,21	0,24		0,24	0,03	0,18	-0,15	0,56		0,56
Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților	0,09	0,32	0,23	0,99	0,17	-0,82	0,89	0,36	-0,53	0,23	0,57	0,34	1,49	0,14	-1,35
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca	0,09	0,32	0,23	0,99	0,17	-0,82	0,89	0,36	-0,53	0,23	0,57	0,34	1,49	0,14	-1,35
Derivate financiare (altele decât rezervele)	0,09	0,32	0,23	0,99	0,17	-0,82	0,89	0,36	-0,53	0,23	0,57	0,34	1,49	0,14	-1,35
Contracte de tip forward	0,09	0,32	0,23	0,99	0,17	-0,82	0,89	0,36	-0,53	0,23	0,57	0,34	1,49	0,14	-1,35

	2018*			2019*			2020*			2021*			2022		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Scăderea activelor financiare (Ct) / Creșterea activelor	0,09	0,32	0,23	0,99	0,17	-0,82	0,89	0,36	-0,53	0,23	0,57	0,34	1,49	0,14	-1,35
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca	0,09	0,32	0,23	0,99	0,17	-0,82	0,89	0,36	-0,53	0,23	0,57	0,34	1,49	0,14	-1,35
Derivate financiare (altele decât rezervele)	0,09	0,32	0,23	0,99	0,17	-0,82	0,89	0,36	-0,53	0,23	0,57	0,34	1,49	0,14	-1,35
Contracte de tip forward	0,09	0,32	0,23	0,99	0,17	-0,82	0,89	0,36	-0,53	0,23	0,57	0,34	1,49	0,14	-1,35
Alte investiții	1975,58	804,33	-1171,25	1472,24	728,36	-743,88	2281,96	741,90	-1540,06	2488,07	927,07	-1561,00	3326,90	793,60	-2533,30
Scăderea activelor financiare (Ct) / Creșterea activelor financiare (Dt)	887,72	261,78	-625,94	741,75	101,93	-639,82	1053,27	208,09	-845,18	998,45	391,44	-607,01	1763,45	333,44	-1430,01
Acumularea pasivelor (Ct) / Stingerea pasivelor (Dt)	1087,86	542,55	545,31	730,49	626,43	104,06	1228,69	533,81	694,88	1489,62	535,63	953,99	1563,45	460,16	1103,29
Numarat și depozite	848,29	141,60	-706,69	613,57	80,81	-532,76	1036,10	179,66	-856,44	928,42	240,59	-687,83	1689,98	92,32	-1597,66
Scăderea activelor financiare (Ct) / Creșterea activelor financiare (Dt)	837,60	105,98	-731,62	600,91	63,62	-537,29	1015,00	158,20	-856,80	917,25	238,64	-678,61	1601,32	72,36	-1528,96
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca	110,56	105,98	-4,58	17,02	63,62	46,60	209,22	158,20	-51,02	23,08	238,64	215,56	425,87	0,19	-425,68
Pe termen scurt	110,56	105,98	-4,58	17,02	63,62	46,60	209,22	158,20	-51,02	23,08	238,64	215,56	425,87	0,19	-425,68
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	727,04		-727,04	583,89		-583,89	805,78		-805,78	894,17		-894,17	1175,45	72,17	-1103,28
Pe termen scurt	727,04		-727,04	583,89		-583,89	805,78		-805,78	894,17		-894,17	1175,45	72,17	-1103,28
Acumularea pasivelor (Ct) / Stingerea pasivelor (Dt)	10,69	35,62	-24,93	12,66	17,19	-4,53	21,10	21,46	-0,36	11,17	1,95	9,22	88,66	19,96	68,70
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca	8,96	35,62	-26,66	11,90	16,13	-4,23	19,51	21,46	-1,95	7,70	1,85	5,85	83,65	19,50	64,15
Pe termen scurt	8,96	35,62	-26,66	11,90	16,13	-4,23	19,51	21,46	-1,95	7,70	1,85	5,85	83,65	19,50	64,15
Alte societăți financiare	1,73		1,73	0,76	1,06	-0,30	1,59		1,59	3,47	0,10	3,37	5,01	0,46	4,55
Pe termen scurt	1,73		1,73	0,76	1,06	-0,30	1,59		1,59	3,47	0,10	3,37	5,01	0,46	4,55
Împrumuturi	551,34	432,26	-119,08	578,33	490,78	-87,55	1016,13	551,72	-464,41	845,86	571,02	-274,84	1324,41	584,26	-740,15
Scăderea activelor financiare (Ct) / Creșterea activelor financiare (Dt)	12,39	9,19	-3,20	15,74	30,02	14,28	13,11	43,37	30,26	32,08	41,34	9,26	108,62	161,22	52,60
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca	8,44	3,00	-5,44	8,72	8,50	-0,22	4,96	17,69	12,73	14,55	16,98	2,43	18,30	16,19	-2,11
Pe termen lung	8,37	2,96	-5,41	8,69	8,41	-0,28	4,94	17,69	12,75	14,54	16,98	2,44	18,30	16,19	-2,11
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și	3,95	6,19	2,24	7,02	21,52	14,50	8,15	25,68	17,53	17,53	24,36	6,83	90,32	145,03	54,71
Pe termen scurt	0,48	0,88	0,40	1,40	9,48	8,08	5,07	1,64	-3,43	1,42	1,96	0,54	2,00	1,36	-0,64
Pe termen lung	3,47	5,31	1,84	5,62	12,04	6,42	3,08	24,04	20,96	16,11	22,40	6,29	88,32	143,67	55,35
Acumularea pasivelor (Ct) / Stingerea pasivelor (Dt)	538,95	423,07	115,88	562,59	460,76	101,83	1003,02	508,35	494,67	813,78	529,68	284,10	1215,79	423,04	792,75
Banca centrală	20,37	61,86	-41,49	18,48	55,38	-36,90	8,03	53,20	-45,17		45,57	-45,57		24,17	-24,17
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât	20,37	61,86	-41,49	18,48	55,38	-36,90	8,03	53,20	-45,17		45,57	-45,57		24,17	-24,17
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca	34,15	42,86	-8,71	39,09	55,28	-16,19	35,94	38,22	-2,28	86,40	39,04	47,36	168,60	53,21	115,39
Pe termen scurt	2,87	3,98	-1,11				2,29	2,16	0,13				26,40	25,70	0,70
Pe termen lung	31,28	38,88	-7,60	39,09	55,28	-16,19	33,65	36,06	-2,41	86,40	39,04	47,36	142,20	27,51	114,69
Administrația publică	144,83	115,08	29,75	149,27	125,50	23,77	551,63	139,25	412,38	378,82	141,18	237,64	799,34	115,78	683,56
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	13,36	27,09	-13,73	27,51	26,27	1,24	246,70	20,79	225,91	79,79	4,74	75,05	170,66	6,97	163,69
Altele pe termen lung	131,47	87,99	43,48	121,76	99,23	22,53	304,93	118,46	186,47	299,03	136,44	162,59	628,68	108,81	519,87
Alte sectoare	339,60	203,27	136,33	355,75	224,60	131,15	407,42	277,68	129,74	348,56	303,89	44,67	247,85	229,88	17,97
Pe termen scurt	12,46	10,65	1,81	2,66	3,88	-1,22	13,62	6,58	7,04	22,27	13,73	8,54	13,26	12,85	0,41
Pe termen lung	327,14	192,62	134,52	353,09	220,72	132,37	393,80	271,10	122,70	326,29	290,16	36,13	234,59	217,03	17,56
Alte societăți financiare	113,50	68,26	45,24	148,66	82,49	66,17	105,62	102,30	3,32	149,40	139,40	10,00	131,19	97,39	33,80

	2018*			2019*			2020*			2021*			2022		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Pe termen scurt															
Pe termen lung	113,50	68,26	45,24	148,66	82,49	66,17	105,28	102,20	3,08	149,20	139,40	9,80	131,17	97,39	33,78
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	226,10	135,01	91,09	207,09	142,11	64,98	301,80	175,38	126,42	199,16	164,49	34,67	116,66	132,49	-15,83
Pe termen scurt	12,46	10,65	1,81	2,66	3,88	-1,22	13,28	6,48	6,80	22,07	13,73	8,34	13,24	12,85	0,39
Pe termen lung	213,64	124,36	89,28	204,43	138,23	66,20	288,52	168,90	119,62	177,09	150,76	26,33	103,42	119,64	-16,22
Credite comerciale și avansuri	504,49	146,77	-357,72	277,48	149,91	-127,57	229,73	6,52	-223,21	479,31	111,46	-367,85	307,96	108,47	-199,49
<i>Scăderea activelor financiare (Ct) / Creșterea activelor</i>	37,73	146,61	108,88	125,10	8,29	-116,81	25,16	6,52	-18,64	49,12	111,46	62,34	53,51	99,86	46,35
Alte sectoare	37,73	146,61	108,88	125,10	8,29	-116,81	25,16	6,52	-18,64	49,12	111,46	62,34	53,51	99,86	46,35
Pe termen scurt	36,61	131,29	94,68	122,91	2,73	-120,18	24,78		-24,78	47,67	101,05	53,38	52,75	68,65	15,90
Pe termen lung	1,12	15,32	14,20	2,19	5,56	3,37	0,38	6,52	6,14	1,45	10,41	8,96	0,76	31,21	30,45
Alte societăți financiare		0,72	0,72	0,49	0,03	-0,46	0,36		-0,36	0,13	0,12	-0,01	0,25	0,02	-0,23
Pe termen scurt		0,72	0,72	0,49	0,03	-0,46	0,36		-0,36	0,13	0,12	-0,01	0,25	0,02	-0,23
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	37,73	145,89	108,16	124,61	8,26	-116,35	24,80	6,52	-18,28	48,99	111,34	62,35	53,26	99,84	46,58
Pe termen scurt	36,61	130,57	93,96	122,42	2,70	-119,72	24,42		-24,42	47,54	100,93	53,39	52,50	68,63	16,13
Pe termen lung	1,12	15,32	14,20	2,19	5,56	3,37	0,38	6,52	6,14	1,45	10,41	8,96	0,76	31,21	30,45
<i>Acumularea pasivelor (Ct) / Stingerea pasivelor (Dt)</i>	466,76	0,16	466,60	152,38	141,62	10,76	204,57	204,57	204,57	430,19	430,19	430,19	254,45	8,61	245,84
Alte sectoare	466,76	0,16	466,60	152,38	141,62	10,76	204,57	204,57	204,57	430,19	430,19	430,19	254,45	8,61	245,84
Pe termen scurt	452,81	0,16	452,65	147,79	137,40	10,39	198,46		198,46	417,28		417,28	246,83	8,35	238,48
Pe termen lung	13,95		13,95	4,59	4,22	0,37	6,11		6,11	12,91		12,91	7,62	0,26	7,36
Alte societăți financiare	0,47	0,16	0,31	0,90	0,12	0,78	0,35		0,35	-0,91		-0,91	0,08	0,59	-0,51
Pe termen scurt	0,47	0,16	0,31	0,90	0,12	0,78	0,35		0,35	-0,91		-0,91	0,08	0,59	-0,51
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și	466,29		466,29	151,48	141,50	9,98	204,22	204,22	204,22	431,10	431,10	431,10	254,37	8,02	246,35
Pe termen scurt	452,34		452,34	146,89	137,28	9,61	198,11		198,11	418,19		418,19	246,75	7,76	238,99
Pe termen lung	13,95		13,95	4,59	4,22	0,37	6,11		6,11	12,91		12,91	7,62	0,26	7,36
Alte creanțe / angajamente - altele	71,46	83,70	-12,24	2,86	6,86	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,55	8,55	4,00
<i>Acumularea pasivelor (Ct) / Stingerea pasivelor (Dt)</i>	71,46	83,70	-12,24	2,86	6,86	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,55	8,55	4,00
Alte sectoare		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00
Pe termen scurt		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00
Pe termen scurt		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00
Drepturi speciale de tragere (alocări)										234,48		234,48			
Active de rezervă	377,29	612,82	235,53	395,85	456,34	60,49	249,96	886,37	637,41	458,47	664,21	205,74	1 001,07	1 638,41	637,34
Drepturi speciale de tragere	26,81	26,86	0,05	17,31	17,93	0,62	17,41	17,97	0,56	229,07	236,41	7,34	12,05	5,63	-6,42
Alte active de rezervă	350,48	585,96	235,48	378,54	438,41	59,87	231,55	868,40	636,85	229,40	427,80	198,40	989,02	1 632,78	643,76
Numerar și depozite	346,50	365,64	19,14	334,42	259,42	-75,00	220,86	636,71	415,85	97,40	361,68	264,28	959,37	750,58	-208,79
Creanțe cu autorități monetare	48,98	365,64	316,66	42,07	158,33	116,26	155,02	479,15	324,13	72,31	339,54	267,23	778,85	447,90	-330,95
Creanțe cu alte entități	297,52		-297,52	292,35	101,09	-191,26	65,84	157,56	91,72	25,09	22,14	-2,95	180,52	302,68	122,16
Titluri de valoare	3,98	220,32	216,34	44,12	178,99	134,87	10,69	231,69	221,00	132,00	66,12	-65,88	29,65	882,20	852,55
Titluri de creanță	3,98	220,32	216,34	44,12	178,99	134,87	10,69	231,69	221,00	132,00	66,12	-65,88	29,65	882,20	852,55
Pe termen scurt	3,98	7,95	3,97	4,00	0,03	-3,97	10,69	20,99	10,30	15,95	15,00	-0,95	25,37	73,00	47,63
Pe termen lung		212,37	212,37	40,12	178,96	138,84		210,70	210,70	116,05	51,12	-64,93	4,28	809,20	804,92

	2018*			2019*			2020*			2021*			2022		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Erori și omisiuni nete	40,49		40,49		18,11	-18,11							18,43		18,43
Balanța	8 840,90	8 840,90		8 890,41	8 890,41		8 724,97	8 724,97		10 990,11	10 990,11		14 638,56	14 638,56	
Articole informative															
Finanțarea excepțională				33,30		33,30	95,94		95,94	57,69		57,69	51,21		51,21
<i>Venituri secundare</i>				11,08		11,08	13,72		13,72				15,36		15,36
Alte granturi interguvernamentale				11,08		11,08	13,72		13,72				15,36		15,36
<i>Alte investiții-pasive</i>				22,22		22,22	82,22		82,22	57,69		57,69	35,85		35,85
Alte instrumente de natura datoriei				22,22		22,22	82,22		82,22	57,69		57,69	35,85		35,85
Administrația publică				22,22		22,22	82,22		82,22	57,69		57,69	35,85		35,85
Noi trageri / depozite				22,22		22,22	82,22		82,22	57,69		57,69	35,85		35,85
Articole suplimentare															
Arierate neincluse în finanțarea excepțională	81,90		81,90	70,66		70,66	13,61		13,61	1,98		1,98	13,35		13,35
Remiteri personale	1 744,56	260,31	1 484,25	1 817,34	295,37	1 521,97	1 810,17	328,27	1 481,90	2 059,33	428,08	1 631,25	1 986,87	601,35	1 385,52

* date revizuite

Anexa 4. Sinteza bilanței de plăți a Republicii Moldova în prezentare analitică pentru 2018-2022 (MBP6), (mil. USD)

	2018*	2019*	2020*	2021*	2022
Contul curent (fără rezerve și articole aferente)	-1 211,87	-1 116,86	-900,44	-1 699,10	-2 497,62
Credit	5 802,70	6 079,44	5 674,38	7 147,49	9 148,88
Debit	7 014,57	7 196,30	6 574,82	8 846,59	11 646,50
Credit	3 452,49	3 661,99	3 222,27	4 197,16	5 980,75
<i>Bunuri</i>	<i>-3294,00</i>	<i>-3 311,62</i>	<i>-3 094,26</i>	<i>-4 190,21</i>	<i>-5 192,74</i>
Credit	1 975,05	2 118,04	1 944,42	2 562,23	3 701,42
Debit	5 269,05	5 429,66	5 038,68	6 752,44	8 894,16
<i>Servicii</i>	<i>355,99</i>	<i>365,46</i>	<i>398,11</i>	<i>472,50</i>	<i>908,42</i>
Credit	1 477,44	1 543,95	1 277,85	1 634,93	2 279,33
Debit	1 121,45	1 178,49	879,74	1 162,43	1 370,91
<i>Venituri primare</i>	<i>535,79</i>	<i>614,96</i>	<i>390,19</i>	<i>266,52</i>	<i>59,72</i>
Credit	997,10	1 022,69	856,21	910,02	897,88
Debit	461,31	407,73	466,02	643,50	838,16
<i>Venituri secundare</i>	<i>1 190,35</i>	<i>1 214,34</i>	<i>1 405,52</i>	<i>1 752,09</i>	<i>1 726,98</i>
Credit	1 353,11	1 394,76	1 595,90	2 040,31	2 270,25
Debit	162,76	180,42	190,38	288,22	543,27
Contul de capital (fără rezerve și articole aferente)	-35,85	-54,99	-65,67	-51,02	20,18
Credit	63,92	67,84	64,22	93,72	113,25
Debit	99,77	122,83	129,89	144,74	93,07
Contul financiar (fără rezerve și articole aferente)	-1 497,98	-1 252,81	-1 428,70	-1 850,26	-2 899,63
<i>Investiții directe</i>	<i>-275,34</i>	<i>-479,58</i>	<i>-151,93</i>	<i>-371,84</i>	<i>-541,08</i>
Achiziția netă de active financiare	34,30	41,79	3,79	14,28	44,96
Acumularea netă de pasive	309,64	521,37	155,72	386,12	586,04
<i>Investiții de portofoliu</i>	<i>3,60</i>	<i>-15,09</i>	<i>0,86</i>	<i>-4,93</i>	<i>0,73</i>
Achiziția netă de active financiare	1,68	-15,26	1,45	-7,47	1,76
Acumularea netă de pasive	-1,92	-0,17	0,59	-2,54	1,03
<i>Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților</i>	<i>0,23</i>	<i>-0,82</i>	<i>-0,53</i>	<i>0,34</i>	<i>-1,35</i>
Achiziția netă de active financiare	0,23	-0,82	-0,53	0,34	-1,35
<i>Alte investiții</i>	<i>-1 226,47</i>	<i>-757,32</i>	<i>-1 277,10</i>	<i>-1 473,83</i>	<i>-2 357,93</i>
Achiziția netă de active financiare	-625,94	-639,82	-845,18	-607,01	-1 430,01
Acumularea netă de pasive	600,53	117,50	431,92	866,82	927,92
<i>Numerar și depozite</i>	<i>-706,69</i>	<i>-532,76</i>	<i>-856,44</i>	<i>-687,83</i>	<i>-1 597,66</i>
Achiziția netă de active financiare	-731,62	-537,29	-856,80	-678,61	-1 528,96
Acumularea netă de pasive	-24,93	-4,53	-0,36	9,22	68,70
<i>Împrumuturi</i>	<i>-174,30</i>	<i>-100,99</i>	<i>-201,45</i>	<i>-187,67</i>	<i>-564,78</i>
Achiziția netă de active financiare	-3,20	14,28	30,26	9,26	52,60
Acumularea netă de pasive	171,10	115,27	231,71	196,93	617,38
<i>Credite comerciale și avansuri</i>	<i>-357,72</i>	<i>-127,57</i>	<i>-223,21</i>	<i>-367,85</i>	<i>-199,49</i>
Achiziția netă de active financiare	108,88	-116,81	-18,64	62,34	46,35
Acumularea netă de pasive	466,60	10,76	204,57	430,19	245,84
<i>Alte creanțe / angajamente - altele</i>	<i>12,24</i>	<i>4,00</i>	<i>4,00</i>	<i>4,00</i>	<i>4,00</i>
Acumularea netă de pasive	-12,24	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00
Soldul contului curent, de capital și financiar	250,26	80,96	462,59	100,14	422,19
Erori și omisiuni nete	40,49	-18,11	-101,86	18,43	24,42
Active de rezervă și articole aferente	290,75	62,85	360,73	118,57	446,61
<i>Active de rezervă</i>	<i>235,53</i>	<i>60,49</i>	<i>637,41</i>	<i>205,74</i>	<i>637,34</i>
<i>Utilizarea creditelor și a împrumuturilor FMI</i>	<i>-55,22</i>	<i>-35,66</i>	<i>180,74</i>	<i>29,48</i>	<i>139,52</i>
Banca centrală	-41,49	-36,90	-45,17	-45,57	-24,17
Administrația publică	-13,73	1,24	225,91	75,05	163,69
<i>Finanțarea excepțională</i>		<i>33,30</i>	<i>95,94</i>	<i>57,69</i>	<i>51,21</i>
Venituri secundare - granturi interguvernamentale		11,08	13,72		15,36
Alte investiții - împrumuturi interguvernamentale		22,22	82,22	57,69	35,85
Articole suplimentare					
Arierate neincluse în finanțarea excepțională	81,90	70,66	13,61	1,98	13,35

* date revizuite

Anexa 5. Exportul de bunuri pe grupuri de țări conform balanței de plăți, 2018-2022

	Anul				Pondera în total				Anul 2022 /		Gradul de influență**	
	milioane USD				%				2021			p.p.
	2018*	2019*	2020*	2021*	2022	2018*	2019*	2020*	2021*	2022		
Uniunea Europeană, dintre care:	1 182,58	1 216,33	1 186,94	1 438,41	2 003,82							
România	410,61	398,14	408,68	541,54	941,54	20,8	18,8	21,0	21,1	54,1	139,3	22,1
Germania	194,19	226,44	209,51	224,47	203,88	9,8	10,7	10,8	8,8	5,5	173,9	15,6
Italia	155,70	116,95	94,09	99,10	179,02	7,9	5,5	4,8	3,9	4,8	90,8	-0,8
Bulgaria	43,73	63,40	58,38	77,69	140,91	2,2	3,0	3,0	3,0	3,8	180,6	3,1
Polonia	75,55	94,24	101,78	99,98	111,85	3,8	4,4	5,2	3,9	3,0	181,4	2,5
Cehia	43,03	61,13	77,41	74,25	100,15	2,2	2,9	4,0	2,9	2,7	111,9	0,5
Ungaria	22,23	29,15	42,76	62,81	60,77	1,1	1,4	2,2	2,5	1,6	134,9	1,0
Olanda	30,05	32,74	30,26	27,69	51,96	1,5	1,5	1,6	1,1	1,4	96,8	-0,1
Spania	24,07	38,03	34,13	61,67	41,36	1,2	1,8	1,8	2,4	1,1	187,6	0,9
Grecia	37,37	39,70	27,22	44,72	33,18	1,9	1,9	1,4	1,7	0,9	67,1	-0,8
Franța	37,44	24,10	18,75	19,62	24,85	1,9	1,1	1,0	0,8	0,7	74,2	-0,5
Portugalia	9,43	8,44	9,76	16,42	21,25	0,5	0,4	0,5	0,6	0,6	126,7	0,2
Austria	39,65	31,78	22,57	21,46	20,05	2,0	1,5	1,2	0,8	0,5	129,4	0,2
Cipru	10,64	10,04	10,21	13,72	19,21	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	93,4	-0,1
Lituania	8,93	8,90	8,03	9,31	15,72	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	140,0	0,2
Slovacia	10,80	8,83	8,39	9,73	10,47	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3	168,9	0,3
Belgia	5,02	5,04	4,28	10,03	6,95	0,3	0,2	0,2	0,4	0,2	107,6	0,0
Letonia	6,80	7,58	7,45	7,25	6,90	0,3	0,4	0,4	0,3	0,2	69,3	-0,1
Estonia	3,31	4,02	6,25	5,70	5,08	0,2	0,2	0,3	0,2	0,1	95,2	0,0
Croația	1,01	1,17	2,38	2,16	3,82	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	89,1	0,0
Irlanda	9,61	3,67	1,71	4,65	1,92	0,5	0,2	0,1	0,2	0,1	176,9	0,1
Danemarca	1,62	0,81	0,97	1,42	1,58	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	41,3	-0,1
Suedia	0,70	0,35	0,44	0,51	0,67	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	111,3	0,0
Finlanda	0,39	1,05	1,28	1,75	0,44	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	131,4	0,0
Slovenia	0,01	0,07	0,22	0,66	0,17	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	25,1	-0,1
Luxemburg	0,09	0,08	0,03	0,01	0,09	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	25,8	0,0
Malta	0,60	0,48		0,09	0,03	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	de 9 ori	0,0
CSI, dintre care:	419,45	440,12	380,06	467,61	1 050,80	21,2	20,8	19,5	18,3	28,4	de 2,2 ori	22,8
Ucraina	80,83	81,28	70,36	92,57	726,20	4,1	3,8	3,6	3,6	19,6	de 7,8 ori	24,7
Rusia	220,73	252,77	218,49	277,27	190,86	11,2	11,9	11,2	10,8	5,2	68,8	-3,4
Belarus	87,92	81,32	66,33	68,22	81,52	4,5	3,8	3,4	2,7	2,2	119,5	0,5
Kazahstan	16,24	10,06	13,94	14,05	28,69	0,8	0,5	0,7	0,5	0,8	de 2 ori	0,6
Uzbekistan	3,94	3,62	4,89	7,55	8,51	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	112,7	0,0
Kârgâzstan	1,25	1,40	0,71	1,63	4,94	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	de 3 ori	0,1
Azerbaidjan	5,39	5,05	3,10	4,35	4,88	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	112,2	0,0
Armenia	2,35	3,60	1,30	1,11	3,55	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1	de 3,2 ori	0,1
Turkmenistan	0,55	0,85	0,70	0,63	1,41	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	de 2,2 ori	0,0
Tadjikistan	0,25	0,17	0,24	0,23	0,24	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	104,3	0,0

	Anul						Pondere în total						Anul 2022 /		Gradul de influență**	
	milioane USD						%						2021			P.P.
	2018*	2019*	2020*	2021*	2022		2018*	2019*	2020*	2021*	2022	2021	2022			
Alte țări, dintre care:	373,02	461,59	377,42	656,21	646,80		18,9	21,8	19,4	25,6	17,5	98,6		-0,4		
Turcia	79,73	148,42	140,80	274,76	268,07		4,0	7,0	7,2	10,7	7,2	97,6		-0,3		
Elveția	57,47	86,71	62,39	120,61	62,79		2,9	4,1	3,2	4,7	1,7	52,1		-2,3		
SUA	21,48	26,24	24,68	33,13	57,73		1,1	1,2	1,3	1,3	1,6	174,3		1,0		
Iran	0,10	0,03	0,07	0,02	52,07		0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	de 2603,5 ori		2,0		
Marea Britanie	31,85	24,98	22,67	32,47	28,83		1,6	1,2	1,2	1,3	0,8	88,8		-0,1		
Liban	14,05	14,52	11,71	24,95	18,15		0,7	0,7	0,6	1,0	0,5	72,7		-0,3		
Georgia	20,96	21,19	22,94	19,58	17,58		1,1	1,0	1,2	0,8	0,5	89,8		-0,1		
Irak	11,22	8,27	6,60	5,74	17,53		0,6	0,4	0,3	0,2	0,5	de 3,1 ori		0,5		
Serbia	17,77	8,70	9,61	24,16	17,20		0,9	0,4	0,5	0,9	0,5	71,2		-0,3		
Canada	4,38	6,75	5,58	7,73	13,33		0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	172,4		0,2		
China	17,24	16,09	12,04	11,63	8,99		0,9	0,8	0,6	0,5	0,2	77,3		-0,1		
Israel	4,81	6,62	5,13	12,77	8,08		0,2	0,3	0,3	0,5	0,2	63,3		-0,2		
Egipt	1,84	2,45	0,35	4,44	7,93		0,1	0,1	0,0	0,2	0,2	178,6		0,1		
Arabia saudita	6,56	3,21	3,90	4,80	7,83		0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	163,1		0,1		
Emiratele Arabe Unite	13,03	2,64	0,92	15,03	7,05		0,7	0,1	0,0	0,6	0,2	46,9		-0,3		
Republica Arabă Siria	4,30	16,08	3,81	5,23	4,10		0,2	0,8	0,2	0,2	0,1	78,4		0,0		
Iordania	0,07	0,05	3,17	1,16	3,73		0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	de 3,2 ori		0,1		
Republica Macedonia de Nord	2,51	1,57	1,64	3,70	3,13		0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	84,6		0,0		
Japonia	1,29	1,91	2,26	3,23	2,89		0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	89,5		0,0		
Coreea de Sud	0,71	0,37	0,76	1,78	2,57		0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	144,4		0,0		
Nigeria	1,51	1,68	1,38	2,26	2,31		0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	102,2		0,0		
Bosnia și Herțegovina	1,59	1,94	2,06	1,53	2,06		0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	134,6		0,0		
Maroc	2,22	2,10	1,19	0,12	1,91		0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	de 15,9 ori		0,1		
Albania	0,15	0,38	0,67	0,86	1,86		0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	de 2,2 ori		0,0		
Mongolia	0,63	0,96	0,50	1,23	1,79		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	145,5		0,0		
Vietnam	1,43	1,58	1,22	0,74	1,79		0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	de 2,4 ori		0,0		
Mexic	0,33	0,02	0,02	0,48	1,78		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	de 3,7 ori		0,1		
Tunisia	1,14	1,21	0,35	2,61	1,68		0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	64,4		0,0		
Bangladesh	2,32	1,76	0,23	3,37	1,49		0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	44,2		-0,1		
Ghana	1,03	1,02	0,54	1,19	1,41		0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	118,5		0,0		
Norvegia	0,41	0,18	0,20	0,46	1,23		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	de 2,7 ori		0,0		
Africa de Sud	1,61	1,51	1,92	0,78	1,17		0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	150,0		0,0		
Bourkina Fasso	0,17	0,11	0,68	1,06	1,09		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	102,8		0,0		
Argentina			0,01	0,66	1,08				0,0	0,0	0,0	163,6		0,0		
Total	1 975,05	2 118,04	1 944,42	2 562,23	3 701,42		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	144,5		44,5		

Sursa: Elaborat de BNM

Notă: p.p. - puncte procentuale

*date revizuite

**gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor de bunuri

Anexa 6. Importul de bunuri pe grupuri de țări conform balanței de plăți, 2018-2022

	2018*		2019*		2020*		2021*		2022		Ponderea în total				Anul 2022 / 2021		Gradul de influență**	
	milioane USD											%						
	2018*	2019*	2020*	2021*	2022	2018*	2019*	2020*	2021*	2022	2018*	2019*	2020*	2021*	2022	2021		2022
Uniunea Europeană, dintre care:	2 849,53	2 969,98	2 677,00	3 502,75	5 054,71	54,1	54,7	53,1	51,9	56,8	144,3	144,3	23,0					
România	1 154,77	1 196,80	1 025,65	1 394,92	2 454,61	21,9	22,0	20,4	20,7	27,6	176,0	176,0	15,7					
Germania	453,96	441,81	385,73	503,71	547,57	8,6	8,1	7,7	7,5	6,2	108,7	108,7	0,6					
Polonia	214,83	217,39	231,97	287,78	361,03	4,1	4,0	4,6	4,3	4,1	125,5	125,5	1,1					
Italia	229,68	274,87	224,49	298,59	273,79	4,4	5,1	4,5	4,4	3,1	91,7	91,7	-0,4					
Bulgaria	66,23	60,27	68,49	85,36	176,35	1,3	1,1	1,4	1,3	2,0	de 2,1 ori	de 2,1 ori	1,3					
Grecia	14,57	13,93	18,14	22,25	164,78	0,3	0,3	0,4	0,3	1,9	de 7,4 ori	de 7,4 ori	2,1					
Olanda	99,07	104,96	106,46	132,91	160,31	1,9	1,9	2,1	2,0	1,8	120,6	120,6	0,4					
Cehia	70,67	101,58	98,04	126,71	152,26	1,3	1,9	1,9	1,9	1,7	120,1	120,1	0,4					
Ungaria	104,48	103,80	95,75	112,24	143,40	2,0	1,9	1,9	1,7	1,6	127,8	127,8	0,5					
Austria	108,06	103,42	72,46	92,53	110,43	2,1	1,9	1,4	1,4	1,2	119,3	119,3	0,3					
Franța	57,29	68,76	70,83	88,62	106,55	1,1	1,3	1,4	1,3	1,2	120,2	120,2	0,3					
Belgia	49,49	53,81	55,11	69,27	67,48	0,9	1,0	1,1	1,0	0,8	97,4	97,4	0,0					
Spania	39,83	46,03	44,99	68,29	66,44	0,8	0,8	0,9	1,0	0,7	97,3	97,3	0,0					
Slovacia	27,18	26,55	27,97	31,06	52,00	0,5	0,5	0,6	0,5	0,6	167,4	167,4	0,3					
Lituania	43,14	38,87	39,05	46,45	47,21	0,8	0,7	0,8	0,7	0,5	101,6	101,6	0,0					
Slovenia	31,56	29,62	28,48	33,06	38,54	0,6	0,5	0,6	0,5	0,4	116,6	116,6	0,1					
Letonia	20,92	21,49	21,74	25,34	31,72	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	125,2	125,2	0,1					
Danemarca	14,83	13,01	15,98	20,34	23,21	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	114,1	114,1	0,0					
Portugalia	7,92	10,07	13,84	21,18	20,15	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	95,1	95,1	0,0					
Suedia	14,28	13,61	9,39	13,75	19,23	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	139,9	139,9	0,1					
Finlanda	12,40	12,81	10,59	12,53	16,00	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	127,7	127,7	0,1					
Estonia	8,68	8,83	6,22	8,70	10,62	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	122,1	122,1	0,0					
Croația	2,40	2,05	2,15	2,72	5,47	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	de 2 ori	de 2 ori	0,0					
Irlanda	1,54	0,72	1,02	0,72	2,65	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	de 3,7 ori	de 3,7 ori	0,0					
Çipru	1,20	3,20	1,85	2,22	1,78	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	80,2	80,2	0,0					
Luxemburg	0,55	1,72	0,53	1,44	0,76	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	52,8	52,8	0,0					
Malta			0,08		0,37			0,0		0,0			0,0					
CSI, dintre care:	1 526,15	1 512,86	1 402,50	1 982,54	2 264,42	29,0	27,9	27,8	29,4	25,5	114,2	114,2	4,2					
Rusia	662,53	655,58	559,82	966,42	1 027,87	12,6	12,1	11,1	14,3	11,6	106,4	106,4	0,9					
Ucraina	696,10	704,55	665,10	849,63	1 119,19	13,2	13,0	13,2	12,6	12,6	131,7	131,7	4,0					
Belarus	150,06	140,81	120,97	147,99	85,94	2,8	2,6	2,4	2,2	1,0	58,1	58,1	-0,9					
Uzbekistan	3,73	7,26	6,87	11,30	17,15	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	151,8	151,8	0,1					
Azerbaidjan	0,58	0,79	0,88	1,13	6,11	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	de 5,4 ori	de 5,4 ori	0,1					
Kazahstan	1,35	1,76	46,61	0,94	3,53	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	de 3,8 ori	de 3,8 ori	0,0					
Kârgâzstan	0,20	0,10	0,32	0,81	2,88	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	de 3,6 ori	de 3,6 ori	0,0					
Turkmenistan	10,48	0,97	1,05	3,30	1,26	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	38,2	38,2	0,0					
Armenia	1,12	1,04	0,88	1,02	0,49	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	48,0	48,0	0,0					
Alte țări, dintre care:	893,37	946,82	959,18	1 267,15	1 575,03	17,0	17,4	19,0	18,8	17,7	124,3	124,3	4,6					

	Anul				Pondere în total				Anul 2022 / 2021	Gradul de influență**		
	milioane USD				%							
	2018*	2019*	2020*	2021*	2022	2018*	2019*	2020*			2021*	2022
Turcia	321,11	343,76	339,50	481,33	713,62	6,1	6,3	6,7	7,1	8,0	148,3	P.p.
China	322,27	319,34	335,14	426,07	445,94	6,1	5,9	6,7	6,3	5,0	104,7	3,4
Elveția	24,47	31,57	33,33	39,70	49,06	0,5	0,6	0,7	0,6	0,6	123,6	0,3
SUA	17,04	24,13	20,47	39,55	48,30	0,3	0,4	0,4	0,6	0,5	122,1	0,1
Serbia	16,31	17,71	26,71	37,43	45,56	0,3	0,3	0,5	0,6	0,5	121,7	0,1
Marea Britanie	31,88	42,43	24,18	31,89	45,42	0,6	0,8	0,5	0,5	0,5	142,4	0,2
Coreea de Sud	24,96	23,77	26,08	36,64	38,43	0,5	0,4	0,5	0,5	0,4	104,9	0,0
India	14,25	17,12	20,80	22,03	23,53	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	106,8	0,0
Hong Kong	26,54	28,38	26,09	25,71	23,22	0,5	0,5	0,5	0,4	0,3	90,1	0,0
Țuador	8,44	12,75	15,45	18,59	12,84	0,2	0,2	0,3	0,3	0,1	69,1	-0,1
Israel	6,86	7,01	5,48	7,45	9,51	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	127,7	0,0
Emiratele Arabe Unite	4,91	5,85	6,11	5,00	9,46	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	189,2	0,1
Taiwan	7,76	9,94	7,22	9,47	8,63	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	91,1	0,0
Georgia	3,50	4,97	8,44	5,21	8,10	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	155,5	0,0
Georgia Sud- Insulele Sand	0,03			0,03	7,49	0,0			0,0	0,1	de 249,7 ori	0,1
Bosnia și Hertegovina	2,67	2,28	2,11	2,40	7,41	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	de 3,1 ori	0,1
Vietnam	3,76	4,19	6,45	7,20	6,22	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	86,4	0,0
Singapore	2,03	3,42	5,92	4,85	5,32	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	109,7	0,0
Republica Macedonia de Nord	4,28	3,50	4,88	5,22	5,07	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	97,1	0,0
Brazilia	6,26	5,33	4,51	4,16	5,05	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	121,4	0,0
Argentina	3,85	2,71	3,10	14,85	4,89	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	32,9	-0,1
Egipt	3,54	4,49	2,10	2,69	4,40	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	163,6	0,0
Japonia	8,19	3,71	5,73	3,11	4,37	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	140,5	0,0
Canada	3,47	3,66	3,80	2,60	3,70	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	142,3	0,0
Thailanda	1,31	1,50	1,62	2,19	3,53	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	161,2	0,0
Iordania	1,69	1,69	1,48	1,16	3,51	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	de 3 ori	0,0
Norvegia	0,75	0,70	1,25	2,10	3,50	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	166,7	0,0
Bangladesh	2,52	2,57	2,37	3,50	2,57	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	73,4	0,0
Indonezia	1,33	1,80	1,82	2,51	2,51	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Pakistan	2,08	1,12	1,03	0,83	2,47	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	de 3 ori	0,0
Uruguay	2,40	2,09	1,98	2,02	2,35	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	116,3	0,0
Malaezia	3,90	3,69	4,01	4,39	2,31	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	52,6	0,0
Muntenegru	0,10	0,04	0,07	0,01	2,05	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	de 205 ori	0,0
Albania	0,35	0,25	0,64	0,56	1,50	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	de 2,7 ori	0,0
Total	5 269,05	5 429,66	5 038,68	6 752,44	8 894,16	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	131,7	31,7

Sursa: Elaborat de BNM

Notă: p.p. - puncte procentuale

*date revizuite

** gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) importurilor de bunuri

Anexa 7. Exportul de bunuri pe principalele categorii de mărfuri, conform balanței de plăți, 2018-2022

	Anul				Pondere în total				Anul 2022 / 2021	Gradul de influență** p.p.		
	milioane USD				%							
	2018*	2019*	2020*	2021*	2022	2018*	2019*	2020*			2021*	2022
I. Animale vii și produse ale regnului animal	45,76	38,52	34,15	36,99	30,00	2,3	1,8	1,8	1,4	0,8	81,1	-0,3
II. Produse ale regnului vegetal	677,32	718,31	567,26	866,03	1 064,81	34,3	33,9	29,2	33,8	28,8	123,0	7,8
III. Grăsimi și uleiuri de origine animală sau vegetală, și produse ale disocierii acestora	67,11	70,61	104,15	121,61	377,47	3,4	3,3	5,4	4,7	10,2	de 3,1 ori	10,0
IV. Produse ale industriei alimentare; băuturi, lichide alcoolice și oțet; tutun și înlocuitori de tutun prelucrat	326,81	343,64	364,09	384,42	437,06	16,5	16,2	18,7	15,0	11,8	113,7	2,1
V. Produse minerale	78,88	77,56	69,03	82,73	675,78	4,0	3,7	3,6	3,2	18,3	de 8,2 ori	23,1
VI. Produse ale industriei chimice	94,66	113,66	75,94	107,09	81,31	4,8	5,4	3,9	4,2	2,2	75,9	-1,0
VII. Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	40,17	47,66	38,78	45,43	70,02	2,0	2,3	2,0	1,8	1,9	154,1	1,0
VIII. Piele brute, piei finite, piei cu blană și produse din acestea	4,43	3,49	3,64	3,86	9,08	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	de 2,4 ori	0,2
IX. Lemn, cărbune de lemn și articole din lemn	17,92	21,48	19,85	27,80	29,85	0,9	1,0	1,0	1,1	0,8	107,4	0,1
X. Pastă din lemn sau din alte materiale fibroase celulozice	12,42	13,18	12,81	18,20	24,51	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	134,7	0,2
XI. Materiale textile și articole din aceste materiale	74,09	58,67	67,32	87,88	83,97	3,8	2,8	3,5	3,4	2,3	95,6	-0,2
XII. Încălțăminte, obiecte de acoperit capul, umbrele, bastoane, bice, părți ale acestora; pene și puf prelucrate și articole din acestea; flori artificiale	7,08	6,03	6,95	6,22	6,78	0,4	0,3	0,4	0,2	0,2	109,0	0,0
XIII. Articole din piatră, ceramică, sticlă	56,54	56,04	59,84	83,30	121,64	2,9	2,6	3,1	3,3	3,3	146,0	1,5
XIV. Perle, pietre prețioase sau semiprețioase, metale prețioase, metale placate sau dublate cu metale prețioase și articole din aceste materiale, imitații de bijuterii; monede	0,37	0,49	0,33	0,46	1,67	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	de 3,6 ori	0,0
XV. Metale comune și articole din acestea	39,78	37,63	49,28	134,18	98,82	2,0	1,8	2,5	5,2	2,7	73,6	-1,4
XVI. Mașini, aparate, echipamente; părți și accesorii ale acestora	237,16	315,09	284,22	320,15	323,08	12,0	14,9	14,6	12,5	8,7	100,9	0,1
XVII. Vehicule și echipamente de transport	14,48	16,10	16,50	48,64	82,82	0,7	0,8	0,8	1,9	2,2	170,3	1,3
XVIII. Instrumente și aparate optice, fotografice sau cinematografice, de măsură, de control sau de precizie; instrumente și aparate medico-chirurgicale; ceasornicărie; instrumente muzicale; părți și accesorii ale acestora	27,67	33,80	27,98	27,54	30,96	1,4	1,6	1,4	1,1	0,8	112,4	0,1
Altele	152,40	146,08	142,30	159,70	151,79	7,7	6,9	7,3	6,2	4,1	95,0	-0,3
Total	1 975,05	2 118,04	1 944,42	2 562,23	3 701,42	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	144,5	44,5

Sursa: Elaborat de BNM

Notă: p.p. - puncte procentuale

*date revizuite

** gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor de bunuri

Anexa 8. Importul de bunuri pe principalele categorii de mărfuri, conform balanței de plăți, 2018-2022

	Anul						Pondere în total					Anul 2022 / 2021	Gradul de influență** p.p.
	milioane USD						%						
	2018*	2019*	2020*	2021*	2022	2018*	2019*	2020*	2021*	2022			
I. Animale vii și produse ale regnului animal	135,20	156,03	163,38	212,96	250,65	2,6	2,9	3,2	3,2	2,8	117,7	0,6	
II. Produse ale regnului vegetal	234,33	241,70	267,56	283,14	425,68	4,4	4,5	5,3	4,2	4,8	150,3	2,1	
III. Grăsimi și uleiuri de origine animală sau vegetală, și produse ale disocierii acestora	19,90	18,88	20,61	27,25	78,08	0,4	0,3	0,4	0,4	0,9	de 2,9 ori	0,8	
IV. Produse ale industriei alimentare; băuturi, lichide alcoolice și oțet; tutun și înlocuitori de tutun prelucrat	339,80	354,55	352,46	436,98	481,83	6,4	6,5	7,0	6,5	5,4	110,3	0,7	
V. Produse minerale	1 024,51	959,24	609,98	1 079,22	2 766,91	19,4	17,7	12,1	16,0	31,1	de 2,6 ori	25,0	
VI. Produse ale industriei chimice	614,57	651,15	621,90	767,89	813,80	11,7	12,0	12,3	11,4	9,1	106,0	0,7	
VII. Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	289,48	298,46	308,65	406,29	417,59	5,5	5,5	6,1	6,0	4,7	102,8	0,2	
VIII. Piele brute, piei finite, piei cu blană și produse din acestea	41,75	47,18	43,09	51,58	57,45	0,8	0,9	0,9	0,8	0,6	111,4	0,1	
IX. Lemn, cărbune de lemn și articole din lemn	117,55	124,23	124,47	164,97	159,31	2,2	2,3	2,5	2,4	1,8	96,6	-0,1	
X. Pastă din lemn sau din alte materiale fibroase celulozice	89,03	96,19	90,25	109,85	135,60	1,7	1,8	1,8	1,6	1,5	123,4	0,4	
XI. Materiale textile și articole din aceste materiale	228,18	226,69	234,98	319,05	314,36	4,3	4,2	4,7	4,7	3,5	98,5	-0,1	
XII. Încălțăminte, obiecte de acoperit capul, umbrele, bastoane, bice, părți ale acestora; pene și puf prelucrate și articole din acestea; flori artificiale	36,79	41,71	37,49	48,50	57,35	0,7	0,8	0,7	0,7	0,6	118,2	0,1	
XIII. Articole din piatră, ceramică, sticlă	130,06	134,14	137,45	167,07	175,66	2,5	2,5	2,7	2,5	2,0	105,1	0,1	
XIV. Perle, pietre prețioase sau semiprețioase, metale prețioase, metale placate sau dublate cu metale prețioase și articole din aceste materiale, imitații de bijuterii; monede	9,45	12,01	9,62	22,73	21,63	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	95,2	0,0	
XV. Metale comune și articole din acestea	391,68	390,87	352,17	448,60	400,32	7,4	7,2	7,0	6,6	4,5	89,2	-0,7	
XVI. Mașini, aparate, echipamente; părți și accesorii ale acestora	820,20	871,70	889,02	1 139,19	1 197,22	15,6	16,1	17,6	16,9	13,5	105,1	0,9	
XVII. Vehicule și echipamente de transport	516,51	568,89	544,75	745,75	824,02	9,8	10,5	10,8	11,0	9,3	110,5	1,2	
XVIII. Instrumente și aparate optice, fotografice sau cinematografice, de măsură, de control sau de precizie; instrumente și aparate medico-chirurgicale; ceasornicărie; instrumente muzicale; părți și accesorii ale acestora	95,12	92,84	92,90	136,15	116,51	1,8	1,7	1,8	2,0	1,3	85,6	-0,3	
Altele	134,94	143,20	137,95	185,27	200,19	2,6	2,4	2,9	2,8	2,4	108,1	0,2	
Total	5 269,05	5 429,66	5 038,68	6 752,44	8 894,16	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	131,7	31,7	

Sursa: Elaborat de BNM

Notă: p.p. - puncte procentuale

*date revizuite

** gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) importurilor de bunuri

Anexa 10. Reexportul de bunuri pe grupuri de țări, 2018-2022

	Anul				Ponderea în total				Anul 2022 /		Gradul de influență**	
	milioane USD				%				2021			p.p.
	2018*	2019*	2020*	2021*	2022	2018*	2019*	2020*	2021*	2022		
Uniunea Europeană, dintre care:	117,46	133,39	95,60	147,03	212,63	44,8	48,0	49,1	53,9	23,7	144,6	24,1
România	55,15	63,54	43,68	79,01	112,73	21,0	22,9	22,4	29,0	12,5	142,7	12,4
Germania	35,99	34,18	22,99	27,29	32,98	13,7	12,3	11,8	10,0	3,7	120,9	2,1
Bulgaria	2,08	2,60	0,52	1,73	14,50	0,8	0,9	0,3	0,6	1,6	838,2	4,7
Ungaria	0,30	0,49	1,63	9,17	10,90	0,1	0,2	0,8	3,4	1,2	118,9	0,6
Olanda	3,04	10,76	8,12	8,16	9,12	1,2	3,9	4,2	3,0	1,0	111,8	0,4
Lituania	1,27	1,42	0,63	0,66	4,59	0,5	0,5	0,3	0,2	0,5	695,5	1,4
Austria	1,77	2,02	3,10	4,13	4,31	0,7	0,7	1,6	1,5	0,5	104,4	0,1
Franța	6,45	3,25	2,02	2,89	4,19	2,5	1,2	1,0	1,1	0,5	145,0	0,5
Italia	2,54	2,48	4,15	2,68	3,33	1,0	0,9	2,1	1,0	0,4	124,3	0,2
Polonia	5,48	4,40	2,04	1,83	3,17	2,1	1,6	1,0	0,7	0,4	173,2	0,5
Cipru	0,02			0,02	3,14					0,3	15 700,0	1,1
Cehia	0,69	3,41	3,37	1,58	2,61	0,3	1,2	1,7	0,6	0,3	165,2	0,4
Grecia	0,16	0,13		0,25	1,90	0,1			0,1	0,2	760,0	0,6
Belgia	0,38	2,08	1,18	5,02	1,63	0,1	0,7	0,6	1,8	0,2	32,5	-1,2
Letonia	1,00	1,23	0,48	1,41	0,99	0,4	0,4	0,2	0,5	0,1	70,2	-0,2
Slovacia	0,21	0,02	0,66	0,55	0,95	0,1		0,3	0,2	0,1	172,7	0,1
Estonia	0,37	0,81	0,33		0,77	0,1	0,3	0,2		0,1		0,3
Portugalia	0,19	0,26	0,35	0,25	0,35	0,1	0,1	0,2	0,1		140,0	
Croația	0,01	0,07	0,19	0,14	0,33			0,1	0,1		235,7	0,1
Slovenia		0,01	0,15	0,19	0,07			0,1	0,1		36,8	
Luxemburg					0,07							
Suedia	0,05											
Malta			0,01									
Spania	0,11	0,18		0,07			0,1					
Danemarca	0,20	0,01				0,1						
Irlanda		0,04										
CSI, dintre care:	104,63	114,94	65,15	93,53	629,48	39,9	41,4	33,5	34,3	70,0	673,0	196,5
Ucraina	22,25	31,73	27,14	27,51	586,53	8,5	11,4	13,9	10,1	65,3	2 132,1	205,0
Rusia	58,09	73,73	30,06	58,01	24,46	22,1	26,5	15,4	21,3	2,7	42,2	-12,3
Belarus	20,97	6,59	4,08	5,18	11,53	8,0	2,4	2,1	1,9	1,3	222,6	2,3
Kazahstan	0,98	0,82	2,87	2,02	3,41	0,4	0,3	1,5	0,7	0,4	168,8	0,5
Uzbekistan	0,60	0,61	0,56	0,36	1,20	0,2	0,2	0,3	0,1	0,1	333,3	0,3
Kirgizstan	0,18	0,14	0,05	0,07	1,12	0,1	0,1			0,1	1 600,0	0,4
Armenia	0,83	0,33	0,10	0,15	0,91	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	606,7	0,3
Azerbaidjan	0,22	0,53	0,02	0,21	0,22	0,1	0,2	0,1	0,1		104,8	
Turkmenistan	0,49	0,46	0,24	0,02	0,08	0,2	0,2	0,1			400,0	
Tadjikistan	0,02		0,03		0,02							
Alte țări, dintre care:	40,23	29,54	33,89	32,19	56,73	15,3	10,6	17,4	11,8	6,3	176,2	9,0

	Anul				Pondere în total				Anul 2022 /		Gradul de influență**	
	milioane USD				%				2021			p.p.
	2018*	2019*	2020*	2021*	2022	2018*	2019*	2020*	2021*	2022		
Turcia	1,91	2,33	4,26	4,50	22,67	0,7	0,8	2,2	1,6	2,5	503,8	6,7
Elveția	7,84	10,43	10,20	12,42	10,22	3,0	3,8	5,2	4,6	1,1	82,3	-0,8
Irak	0,89	0,10	0,59	0,43	4,41	0,3		0,3	0,2	0,5	1 025,6	1,5
Iran					3,28					0,4		1,2
Emir. Arabe Unite	0,05	0,15	0,19	0,08	2,66		0,1	0,1		0,3	3 325,0	0,9
Israel	1,48	1,02	2,00	2,20	2,50	0,6	0,4	1,0	0,8	0,3	113,6	0,1
Marea Britanie	1,44	1,16	3,14	2,53	2,18	0,5	0,4	1,6	0,9	0,2	86,2	-0,1
S.U.A.	1,66	1,87	1,42	1,52	2,01	0,6	0,7	0,7	0,6	0,2	132,2	0,2
Georgia	1,15	0,58	5,80	1,18	1,46	0,4	0,2	3,0	0,4	0,2	123,7	0,1
Canada	0,03	0,62	0,63	1,25	1,19		0,2	0,3	0,5	0,1	95,2	
Japonia	0,24	0,86	0,69	1,25	1,06	0,1	0,3	0,4	0,5	0,1	84,8	-0,1
Republica Serbia	11,40	3,44	0,40	0,82	0,71	4,3	1,2	0,2	0,3	0,1	86,6	
China	3,29	1,20	1,38	1,77	0,43	1,3	0,4	0,7	0,6		24,3	-0,5
Maroc	2,17	2,05	1,15	0,11	0,28	0,8	0,7	0,6			254,5	0,1
Hong-Kong	0,13	0,04	0,06	0,26	0,20				0,1		76,9	
Brazilia		0,02			0,19							0,1
Mexic				0,01	0,18						1 800,0	0,1
Thailanda	0,02				0,18							0,1
India	0,01	0,01			0,15							0,1
Malaezia	0,02	0,21			0,14		0,1					0,1
Camerun		0,02	0,07	0,52	0,13				0,2		25,0	-0,1
Egipt	0,09	0,04	0,13	0,05	0,12			0,1			240,0	
Bosnia și Herțegovina				0,10	0,11						110,0	
Singapore	0,03	0,01	0,03	0,04	0,11						275,0	
Macedonia	0,48	0,04	0,01	0,02	0,11	0,2					550,0	
Total	262,32	277,87	194,64	272,75	898,84	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	329,5	229,5

Sursa: Elaborat de BNM

Notă: p.p - puncte procentuale

*date revizuite

** gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor de bunuri

Anexa 11. Comerțul cu servicii conform clasificatorului EBOPS, 2018-2022 (mil. USD)

	2018			2019			2020			2021			2022		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
	Servicii	1 477,44	1 121,45	355,99	1 543,95	1 178,49	365,46	1 277,85	879,74	398,11	1 634,93	1 162,43	472,50	2 279,33	1 370,91
Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților	249,47	3,80	245,67	266,35	2,52	263,83	230,67	3,72	226,95	241,67	9,17	232,50	243,02	8,57	234,45
Bunuri prelucrate în economia raportoare - bunuri expediate după prelucrare (Ct), bunuri primite pentru prelucrare (Dt)	735,01	476,07	258,94	680,62	425,93	254,69	556,38	355,39	200,99	615,42	396,39	219,03	666,56	430,96	235,60
Bunuri prelucrate în străinătate - bunuri	3,97	3,65	0,32	3,10	2,43	0,67	2,21	3,63	-1,42	3,17	8,72	-5,55	3,64	8,55	-4,91
Servicii de întreținere și de reparații (n.a.p.)	5,52	12,90	-7,38	5,54	17,31	-11,77	4,80	12,70	-7,90	4,33	14,23	-9,90	4,91	11,60	-6,69
Transport	434,17	400,87	33,30	403,99	416,27	-12,28	246,69	301,07	-54,38	326,05	416,96	-90,91	500,85	556,85	-56,00
Transport maritim	6,05	35,19	-29,14	8,16	48,22	-40,06	3,60	37,82	-34,22	5,22	83,37	-78,15	15,75	121,49	-105,74
Pasageri					0,01	-0,01								0,01	-0,01
Mărfuri	3,79	32,63	-28,84	5,84	43,22	-37,38	2,06	33,48	-31,42	2,67	79,56	-76,89	11,03	102,84	-91,81
Altele	2,26	2,56	-0,30	2,32	4,99	-2,67	1,54	4,34	-2,80	2,55	3,81	-1,26	4,72	18,64	-13,92
Transport aerian	179,90	136,54	43,36	171,20	143,37	27,83	67,71	50,11	17,60	107,58	77,33	30,25	134,82	122,17	12,65
Pasageri	108,93	73,98	34,95	111,77	80,83	30,94	32,89	23,46	9,43	58,88	32,65	26,23	81,59	70,41	11,18
Mărfuri	38,18	7,97	30,21	28,35	8,31	20,04	19,96	7,10	12,86	25,08	8,14	16,94	21,61	6,18	15,43
Altele	32,79	54,59	-21,80	31,08	54,23	-23,15	14,86	19,55	-4,69	23,62	36,54	-12,92	31,62	45,58	-13,96
Alte mijloace de transport	232,59	223,44	9,15	207,45	218,98	-11,53	162,46	207,72	-45,26	204,00	247,25	-43,25	334,35	296,05	38,30
Pasageri	10,03	12,01	-1,98	13,00	12,63	0,37	4,72	4,12	0,60	6,40	4,80	1,60	21,49	14,78	6,71
Mărfuri	212,44	203,47	8,97	186,65	197,55	-10,90	147,52	197,00	-49,48	190,09	233,74	-43,65	297,99	267,80	30,19
Altele	10,12	7,96	2,16	7,80	8,80	-1,00	10,22	6,60	3,62	7,51	8,71	-1,20	14,87	13,47	1,40
Clasificarea extinsă pentru "Alte mijloace de transport"															
Servicii postale și de curierat	15,63	5,70	9,93	17,18	5,70	11,48	12,92	5,42	7,50	9,25	9,01	0,24	15,93	17,14	-1,21
Transport spațial															
Transport feroviar	31,19	32,42	-1,23	32,32	27,03	5,29	14,23	22,56	-8,33	13,18	21,83	-8,65	36,31	16,91	19,40
Pasageri	0,81	3,49	-2,68	3,29	3,65	-0,36	0,18	0,60	-0,42	0,08	0,21	-0,13	0,10	0,16	-0,06
Mărfuri	28,72	27,44	1,28	27,53	22,05	5,48	13,17	20,90	-7,73	12,38	20,30	-7,92	33,87	15,65	18,22
Altele	1,66	1,49	0,17	1,50	1,33	0,17	0,88	1,06	-0,18	0,72	1,32	-0,60	2,34	1,10	1,24
Transport rutier	174,77	166,30	8,47	160,71	167,21	-6,50	146,87	168,53	-21,66	188,58	189,23	-0,65	296,03	190,48	105,55
Pasageri	9,22	8,52	0,70	9,71	8,98	0,73	4,54	3,52	1,02	6,32	4,59	1,73	21,39	14,62	6,77
Mărfuri	157,21	151,46	5,75	144,80	150,79	-5,99	132,99	159,48	-26,49	175,50	177,27	-1,77	262,11	165,07	97,04
Altele	8,34	6,32	2,02	6,20	7,44	-1,24	9,34	5,53	3,81	6,76	7,37	-0,61	12,53	10,79	1,74
Transport prin conducte	26,51	24,57	1,94	14,32	24,71	-10,39	1,36	16,62	-15,26	2,21	36,17	-33,96	2,01	87,08	-85,07
Alte servicii de transport auxiliare și de sprijin	0,12	0,15	-0,03	0,10	0,03	0,07		0,01	-0,01	0,03	0,02	0,01		1,58	-1,58
Pasageri	118,96	85,99	32,97	124,77	93,47	31,30	37,61	27,58	10,03	65,28	37,45	27,83	103,08	85,20	17,88
Mărfuri	254,41	244,07	10,34	220,84	249,08	-28,24	169,54	237,58	-68,04	217,84	321,44	-103,60	330,63	376,82	-46,19
Altele	60,80	70,81	-10,01	58,38	73,72	-15,34	39,54	35,91	3,63	42,93	58,07	-15,14	67,14	94,83	-27,69
Servicii postale și de curierat	15,63	5,70	9,93	17,18	5,70	11,48	12,92	5,42	7,50	9,25	9,01	0,24	15,93	17,14	-1,21
Alte	45,17	65,11	-19,94	41,20	68,02	-26,82	26,62	30,49	-3,87	33,68	49,06	-15,38	51,21	77,69	-26,48

	2018			2019			2020			2021			2022		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Călătorii	381,09	352,02	29,07	396,50	371,34	25,16	315,86	263,30	52,56	418,79	360,58	58,21	746,32	429,54	316,78
De afaceri	122,46	136,79	-14,33	129,79	144,28	-14,49	99,73	114,92	-15,19	131,37	130,58	0,79	147,77	133,52	14,25
Achiziționare de bunuri și servicii de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt	29,57	96,30	-66,73	30,60	98,43	-67,83	26,81	84,05	-57,24	8,32	91,05	-82,73	8,90	85,54	-76,64
Altele	92,89	40,49	52,40	99,19	45,85	53,34	72,92	30,87	42,05	123,05	39,53	83,52	138,87	47,98	90,89
Personale	258,63	215,23	43,40	266,71	227,06	39,65	216,13	148,38	67,75	287,42	230,00	57,42	598,55	296,02	302,53
Servicii de sănătate	25,84	20,77	5,07	27,37	21,92	5,45	25,12	14,83	10,29	36,94	19,80	17,14	50,29	22,63	27,66
Servicii de instruire	52,56	59,63	-7,07	51,42	49,71	1,71	46,69	37,45	9,24	59,44	41,96	17,48	83,34	51,16	32,18
Altele	180,23	134,83	45,40	187,92	155,43	32,49	144,32	96,10	48,22	191,04	168,24	22,80	464,92	222,23	242,69
Construcții	9,84	15,78	-5,94	10,23	24,67	-14,44	12,28	33,21	-20,93	12,97	29,04	-16,07	17,01	15,37	1,64
Construcții în străinătate	9,84	15,78	-5,94	10,23	24,67	-14,44	12,28	33,21	-20,93	12,97	29,04	-16,07	17,01	15,37	1,64
Construcții în economia raportoare	0,16	0,16	0,00	0,16	0,16	0,00	0,16	0,16	0,00	0,16	0,16	0,00	0,16	0,16	0,00
Servicii de asigurări și pensii	0,16	9,98	-9,82	0,35	9,18	-8,83	0,54	6,58	-6,04	1,68	10,97	-9,29	2,82	15,34	-12,52
Asigurări directe	0,07	0,25	-0,18	0,02	0,12	-0,10	0,06	0,06	-0,06	0,04	0,04	-0,04	0,03	0,03	-0,03
Reasigurări	0,09	9,72	-9,64	0,33	9,06	-8,93	0,48	6,52	-6,38	1,64	10,93	-10,93	0,03	15,34	-15,31
Servicii auxiliare de asigurare	0,09	0,01	0,08	0,30	0,30	0,00	0,40	0,40	0,00	1,68	1,68	0,00	2,79	2,79	0,00
Servicii financiare	5,47	9,50	-4,03	4,24	8,89	-4,65	3,80	8,85	-5,05	4,34	8,97	-4,63	4,71	17,10	-12,39
Servicii financiare explicit facturate și alte servicii financiare	5,31	8,95	-3,64	4,18	7,86	-3,68	3,36	7,71	-4,35	4,25	8,12	-3,87	4,71	16,37	-11,66
Servicii de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM)	0,16	0,55	-0,39	0,06	1,03	-0,97	0,44	1,14	-0,70	0,09	0,85	-0,76	0,73	0,73	-0,73
Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale (n.a.p.)	3,51	29,79	-26,28	2,53	31,81	-29,28	1,80	26,64	-24,84	2,91	52,14	-49,23	2,85	44,58	-41,73
Servicii de telecomunicații, de informatică și de informații	225,46	90,65	134,81	257,87	95,98	161,89	302,95	82,04	220,91	401,86	85,95	315,91	512,16	82,43	429,73
Servicii de telecomunicații	55,28	32,61	22,67	41,70	29,35	12,35	32,66	21,49	11,17	37,12	23,13	13,99	32,23	15,46	16,77
Servicii de informatică	154,69	54,51	100,18	200,78	63,26	137,52	258,42	58,63	199,79	353,60	60,83	292,77	468,61	64,65	403,96
Servicii de informații	15,49	3,53	11,96	15,39	3,37	12,02	11,87	1,92	9,95	11,14	1,99	9,15	11,32	2,32	9,00
Alte servicii pentru afaceri	125,86	151,12	-25,26	159,94	153,64	6,30	125,80	100,03	25,77	180,21	131,24	48,97	187,25	142,44	44,81
Servicii de cercetare și dezvoltare	2,58	0,17	2,41	2,71	0,67	2,04	2,96	0,37	2,59	6,01	1,97	4,04	5,93	0,83	5,10
Servicii profesionale și de consultanță managerială	76,65	77,00	-0,35	82,00	63,01	18,99	76,89	56,24	20,65	123,14	73,44	49,70	111,47	72,57	38,90
Servicii juridice, contabile, de consulting și servicii în domeniul relațiilor publice	41,46	63,25	-21,79	43,01	50,33	-7,32	35,72	41,71	-5,99	74,17	53,05	21,12	62,91	55,30	7,61
Servicii juridice	6,49	12,23	-5,74	7,70	7,62	0,08	7,34	7,66	-0,32	8,77	10,54	-1,77	9,74	12,01	-2,27
Servicii de contabilitate, de audit financiar și de consultanță fiscală	8,92	13,56	-4,64	11,13	10,19	0,94	13,78	5,00	8,78	12,63	5,97	6,66	17,37	9,65	7,72
Servicii de consultanță pentru afaceri, consultanță managerială și de relații publice	26,05	37,46	-11,41	24,18	32,52	-8,34	14,60	29,05	-14,45	52,77	36,54	16,23	35,80	33,64	2,16
Servicii de publicitate, studii pe piață, sondaje de opinie	35,19	13,75	21,44	38,99	12,68	26,31	41,17	14,53	26,64	48,97	20,39	28,58	48,56	17,27	31,29

	2018			2019			2020			2021			2022		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	46,63	73,95	-27,32	75,23	89,96	-14,73	45,95	43,42	2,53	51,06	55,83	-4,77	69,85	69,04	0,81
Servicii de arhitectură, de inginerie, științifice și alte servicii tehnice	13,13	13,17	-0,04	14,08	22,88	-8,80	11,69	18,70	-7,01	11,85	20,14	-8,29	20,02	15,32	4,70
Tratarea deșeurilor, depoluarea, servicii agricole și miniere	0,58	0,17	0,41	0,88	0,36	0,52	1,39	0,35	1,04	6,49	0,19	6,30	1,15	0,79	0,36
Servicii de leasing operațional	6,21	53,59	-47,38	31,03	60,03	-29,00	11,46	20,42	-8,96	6,71	31,55	-24,84	12,35	46,39	-34,04
Servicii comerciale	3,47	4,35	-0,88	5,65	3,98	1,67	6,36	3,00	3,36	8,14	2,63	5,51	8,95	4,29	4,66
Alte servicii de afaceri (n.a.p.)	23,24	2,67	20,57	23,59	2,71	20,88	15,05	0,95	14,10	17,87	1,32	16,55	27,38	2,25	25,13
Servicii personale, culturale și de agrement	5,21	15,71	-10,50	6,19	15,89	-9,70	5,54	11,90	-6,36	7,07	10,19	-3,12	10,24	5,12	5,12
Bunuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)	31,68	29,33	2,35	30,22	30,99	-0,77	27,12	29,70	-2,58	33,05	32,99	0,06	47,19	41,97	5,22
Ambasade și consulate	22,82	26,02	-3,20	22,76	27,15	-4,39	19,87	26,39	-6,52	20,86	28,83	-7,97	20,65	35,71	-15,06
Reprezentanțe și unități militare	1,06	0,01	1,05	0,83	0,09	0,74	0,72	0,11	0,61	0,82	0,04	0,78	1,03	0,09	0,94
Alte mărfuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)	7,80	3,30	4,50	6,63	3,75	2,88	6,53	3,20	3,33	11,37	4,12	7,25	25,51	6,17	19,34

Notă: EBOPS - Clasificarea extinsă a componentei **serviciilor** din balanța de plăți
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/international-trade-in-services/methodology>

Anexa 12. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2018 - 31.12.2022, sinteza generală (MBP6), (mil. USD)

	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*	31.12. 2022
Poziția investițională internațională netă	-3 969,67	-4 765,90	-5 015,87	-5 236,44	-6 184,84
Active	5 489,54	5 301,63	5 947,21	6 440,64	6 506,25
Investiții directe	291,77	330,74	335,37	348,91	438,59
Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	221,76	257,18	253,60	279,09	332,86
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	221,76	257,18	253,60	279,09	332,86
Instrumente de natura datoriei	70,01	73,56	81,77	69,82	105,73
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	36,81	41,81	44,26	50,53	91,77
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	33,20	31,75	37,51	19,29	13,96
Împrumuturi	45,89	52,80	60,65	47,36	82,27
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	12,69	21,05	23,14	28,07	68,31
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	33,20	31,75	37,51	19,29	13,96
Credite comerciale	24,12	20,76	21,12	22,46	23,46
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	24,12	20,76	21,12	22,46	23,46
Investiții de portofoliu	24,92	16,98	19,42	12,12	13,83
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	20,96	8,49	9,73	2,43	4,14
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	18,29	5,80	6,78	0,17	0,16
Administrația publică	0,39	0,39	0,39	0,39	0,39
Alte sectoare	2,28	2,30	2,56	1,87	3,59
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	2,28	2,30	2,56	1,87	3,59
Titluri de creanță	3,96	8,49	9,69	9,69	9,69
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	3,96	8,49	9,69	9,69	9,69
Pe termen lung	3,96	8,49	9,69	9,69	9,69
Alte investiții	2 177,67	1 894,28	1 808,88	2 177,73	1 579,66
Alte participații la capital	0,56	0,56	0,56	0,56	0,56
Numerar și depozite	1 349,73	1 097,96	886,19	1 207,17	530,43
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	666,21	704,64	684,52	856,86	385,78
Din care: Poziții interbancare	666,21	704,64	684,52	856,86	385,78
Alte sectoare	683,52	393,32	201,67	350,31	144,65
Pe termen scurt	683,52	393,32	201,67	350,31	144,65
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	683,52	393,32	201,67	350,31	144,65
Pe termen scurt	683,52	393,32	201,67	350,31	144,65
Împrumuturi	107,91	118,89	149,16	158,42	211,02
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	2,52	2,30	15,03	17,46	15,35
Pe termen scurt		0,06	0,04	0,03	0,03
Pe termen lung	2,52	2,24	14,99	17,43	15,32
Alte sectoare	105,39	116,59	134,13	140,96	195,67
Pe termen scurt	5,64	13,72	10,29	10,83	10,19
Pe termen lung	99,75	102,87	123,84	130,13	185,48
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	105,39	116,59	134,13	140,96	195,67
Pe termen scurt	5,64	13,72	10,29	10,83	10,19
Pe termen lung	99,75	102,87	123,84	130,13	185,48
Credite comerciale și avansuri	710,45	667,85	763,95	802,56	828,63
Alte sectoare	710,45	667,85	763,95	802,56	828,63
Pe termen scurt	667,57	621,47	710,61	741,04	737,26
Pe termen lung	42,88	46,38	53,34	61,52	91,37
Alte societăți financiare	8,48	8,02	7,66	7,65	7,88
Pe termen scurt	8,48	8,02	7,66	7,65	7,88
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	701,97	659,83	756,29	794,91	820,75
Pe termen scurt	659,09	613,45	702,95	733,39	729,38
Pe termen lung	42,88	46,38	53,34	61,52	91,37
Alte creanțe - altele	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02
Alte sectoare	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02
Pe termen lung	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02
Pe termen lung	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02
Active de rezervă	2 995,18	3 059,63	3 783,54	3 901,88	4 474,17
Aur monetar	3,01	3,60	4,47	4,28	4,30
Lingouri de aur	3,01	3,60	4,47	4,28	4,30
Drepturi speciale de tragere	0,12	0,57	1,33	7,50	0,99
Poziția de rezervă la FMI	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01

	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*	31.12. 2022
Alte active de rezervă	2 992,04	3 055,45	3 777,73	3 890,09	4 468,87
Numerar și depozite	1 441,93	1 370,17	1 865,85	2 048,63	1 773,82
Creanțe cu autorități monetare	643,79	751,69	1 135,95	1 324,82	945,29
Creanțe cu alte entități	798,14	618,48	729,90	723,81	828,53
Titluri de valoare	1 550,11	1 685,28	1 911,88	1 841,46	2 695,05
Titluri de creanță	1 550,11	1 685,28	1 911,88	1 841,46	2 695,05
Pe termen scurt	3,97		10,30	9,35	58,00
Pe termen lung	1 546,14	1 685,28	1 901,58	1 832,11	2 637,05
Pasive	9 459,21	10 067,53	10 963,08	11 677,08	12 691,09
Investiții directe	4 071,66	4 739,63	4 747,07	4 795,09	4 946,70
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	2 246,76	2 859,05	2 848,59	2 912,47	3 073,78
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	2 246,76	2 859,05	2 848,59	2 912,47	3 073,78
Instrumente de natura datoriei	1 824,90	1 880,58	1 898,48	1 882,62	1 872,92
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 824,90	1 880,58	1 898,48	1 882,62	1 872,92
Împrumuturi	1 063,76	1 127,22	1 145,74	1 067,59	1 072,99
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 063,76	1 127,22	1 145,74	1 067,59	1 072,99
Credite comerciale	185,64	177,29	192,66	225,27	246,22
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	185,64	177,29	192,66	225,27	246,22
Alte angajamente	575,50	576,07	560,08	589,76	553,71
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	575,50	576,07	560,08	589,76	553,71
Investiții de portofoliu	49,64	25,91	26,51	23,79	24,67
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	49,33	25,82	26,17	23,60	23,77
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	28,70	5,09	5,21	2,47	2,32
Alte sectoare	20,63	20,73	20,96	21,13	21,45
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	20,63	20,73	20,96	21,13	21,45
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	49,33	25,82	26,17	23,60	23,77
Cotate la bursă	28,70	5,09	5,21	2,47	2,32
Necotate la bursă	20,63	20,73	20,96	21,13	21,45
Titluri de angajamente	0,31	0,09	0,34	0,19	0,90
Administrația publică	0,24	0,02	0,27	0,12	0,68
Pe termen scurt	0,24	0,02	0,27	0,12	0,68
Alte sectoare	0,07	0,07	0,07	0,07	0,22
Pe termen lung	0,07	0,07	0,07	0,07	0,22
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	0,07	0,07	0,07	0,07	0,22
Pe termen lung	0,07	0,07	0,07	0,07	0,22
Alte investiții	5 337,91	5 301,99	6 189,50	6 858,20	7 719,72
Numerar și depozite	138,07	132,84	136,09	140,79	203,61
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	135,84	130,91	132,57	133,87	192,39
Din care: Poziții interbancare	135,84	130,91	132,57	133,87	192,39
Alte sectoare	2,23	1,93	3,52	6,92	11,22
Pe termen scurt	2,23	1,93	3,52	6,92	11,22
Alte societăți financiare	2,23	1,93	3,52	6,92	11,22
Pe termen scurt	2,23	1,93	3,52	6,92	11,22
Împrumuturi	3 381,29	3 440,12	4 127,07	4 224,84	4 865,43
Banca centrală	217,80	180,51	141,11	92,39	63,98
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	217,80	180,51	141,11	92,39	63,98
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	174,38	157,02	163,06	201,72	312,61
Pe termen scurt	17,50	17,50	17,63	17,63	18,33
Pe termen lung	156,88	139,52	145,43	184,09	294,28
Administrația publică	1 542,89	1 555,16	2 085,30	2 210,31	2 795,48
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	113,01	114,22	358,19	423,41	566,99
Altele pe termen lung	1 429,88	1 440,94	1 727,11	1 786,90	2 228,49
Alte sectoare	1 446,22	1 547,43	1 737,60	1 720,42	1 693,36
Pe termen scurt	44,47	43,16	51,58	63,13	62,58
Pe termen lung	1 401,75	1 504,27	1 686,02	1 657,29	1 630,78
Alte societăți financiare	179,77	245,94	249,26	259,26	293,06
Pe termen scurt	4,44	4,44	4,68	4,88	4,90
Pe termen lung	175,33	241,50	244,58	254,38	288,16
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1 266,45	1 301,49	1 488,34	1 461,16	1 400,30
Pe termen scurt	40,03	38,72	46,90	58,25	57,68
Pe termen lung	1 226,42	1 262,77	1 441,44	1 402,91	1 342,62
Credite comerciale și avansuri	1 524,76	1 491,44	1 685,99	2 029,61	2 218,25
Alte sectoare	1 524,76	1 491,44	1 685,99	2 029,61	2 218,25
Pe termen scurt	1 474,76	1 440,35	1 626,49	1 959,99	2 142,97
Pe termen lung	50,00	51,09	59,50	69,62	75,28

	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*	31.12. 2022
Alte societăți financiare	18,06	18,84	19,19	18,28	17,77
Pe termen scurt	18,06	18,84	19,19	18,28	17,77
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1 506,70	1 472,60	1 666,80	2 011,33	2 200,48
Pe termen scurt	1 456,70	1 421,51	1 607,30	1 941,71	2 125,20
Pe termen lung	50,00	51,09	59,50	69,62	75,28
Alte angajamente - altele	130,56	74,81	70,81	66,81	55,74
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	58,82	7,07	7,07	7,07	
Pe termen scurt	58,82	7,07	7,07	7,07	
Alte sectoare	71,74	67,74	63,74	59,74	55,74
Pe termen scurt	71,74	67,74	63,74	59,74	55,74
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	71,74	67,74	63,74	59,74	55,74
Pe termen scurt	71,74	67,74	63,74	59,74	55,74
Drepturi speciale de tragere (alocări)	163,23	162,78	169,54	396,15	376,69

* date revizuite

Anexa 13. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2018 - 31.12.2022, sinteza generală (MBP6), (mil. EUR)

	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*	31.12. 2022
Poziția investițională internațională netă	-3 486,00	-4 258,34	-4 087,08	-4 624,40	-5 814,19
Active	4 820,68	4 737,02	4 845,97	5 687,85	6 116,34
Investiții directe	256,22	295,52	273,27	308,13	412,31
Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	194,74	229,79	206,64	246,47	312,91
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	194,74	229,79	206,64	246,47	312,91
Instrumente de natura datoriei	61,48	65,73	66,63	61,66	99,39
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	32,32	37,36	36,06	44,62	86,27
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	29,15	28,37	30,56	17,04	13,12
Împrumuturi	40,30	47,18	49,42	41,82	77,34
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	11,14	18,81	18,86	24,79	64,22
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	29,15	28,37	30,56	17,04	13,12
Credite comerciale	21,18	18,55	17,21	19,83	22,05
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	21,18	18,55	17,21	19,83	22,05
Investiții de portofoliu	21,88	15,17	15,82	10,70	13,00
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	18,41	7,59	7,93	2,15	3,89
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	16,06	5,18	5,52	0,15	0,15
Administrația publică	0,34	0,35	0,32	0,34	0,37
Alte sectoare	2,00	2,06	2,09	1,65	3,37
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	2,00	2,06	2,09	1,65	3,37
Titluri de creanță	3,48	7,59	7,90	8,56	9,11
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	3,48	7,59	7,90	8,56	9,11
Pe termen lung	3,48	7,59	7,90	8,56	9,11
Alte investiții	1 912,34	1 692,54	1 473,93	1 923,19	1 484,99
Alte participații la capital	0,49	0,50	0,46	0,49	0,53
Numerar și depozite	1 185,28	981,03	722,09	1 066,07	498,64
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	585,04	629,60	557,77	756,71	362,66
Din care: Poziții interbancare	585,04	629,60	557,77	756,71	362,66
Alte sectoare	600,24	351,43	164,33	309,37	135,98
Pe termen scurt	600,24	351,43	164,33	309,37	135,98
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	600,24	351,43	164,33	309,37	135,98
Pe termen scurt	600,24	351,43	164,33	309,37	135,98
Împrumuturi	94,76	106,23	121,54	139,90	198,37
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	2,21	2,06	12,25	15,42	14,43
Pe termen scurt		0,05	0,03	0,03	0,03
Pe termen lung	2,21	2,00	12,21	15,39	14,40
Alte sectoare	92,55	104,17	109,29	124,48	183,94
Pe termen scurt	4,95	12,26	8,38	9,56	9,58
Pe termen lung	87,60	91,91	100,91	114,92	174,36
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	92,55	104,17	109,29	124,48	183,94
Pe termen scurt	4,95	12,26	8,38	9,56	9,58
Pe termen lung	87,60	91,91	100,91	114,92	174,36
Credite comerciale și avansuri	623,89	596,73	622,49	708,76	778,97
Alte sectoare	623,89	596,73	622,49	708,76	778,97
Pe termen scurt	586,23	555,28	579,03	654,43	693,08
Pe termen lung	37,66	41,44	43,46	54,33	85,89
Alte societăți financiare	7,45	7,17	6,24	6,76	7,41
Pe termen scurt	7,45	7,17	6,24	6,76	7,41
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	616,44	589,56	616,25	702,00	771,56
Pe termen scurt	578,79	548,12	572,79	647,67	685,67
Pe termen lung	37,66	41,44	43,46	54,33	85,89
Alte creanțe - altele	7,92	8,06	7,35	7,97	8,48
Alte sectoare	7,92	8,06	7,35	7,97	8,48
Pe termen lung	7,92	8,06	7,35	7,97	8,48
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	7,92	8,06	7,35	7,97	8,48
Pe termen lung	7,92	8,06	7,35	7,97	8,48
Active de rezervă	2 630,24	2 733,79	3 082,94	3 445,82	4 206,04
Aur monetar	2,64	3,22	3,64	3,78	4,04
Lingouri de aur	2,64	3,22	3,64	3,78	4,04
Drepturi speciale de tragere	0,11	0,51	1,08	6,62	0,93
Poziția de rezervă la FMI	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01

	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*	31.12. 2022
Alte active de rezervă	2 627,48	2 730,05	3 078,21	3 435,41	4 201,06
Numerar și depozite	1 266,24	1 224,25	1 520,35	1 809,18	1 667,52
Creanțe cu autorități monetare	565,35	671,64	925,61	1 169,97	888,64
Creanțe cu alte entități	700,89	552,61	594,74	639,21	778,88
Titluri de valoare	1 361,24	1 505,80	1 557,86	1 626,23	2 533,54
Titluri de creanță	1 361,24	1 505,80	1 557,86	1 626,23	2 533,54
Pe termen scurt	3,49		8,39	8,26	54,52
Pe termen lung	1 357,76	1 505,80	1 549,47	1 617,97	2 479,01
Pasive	8 306,68	8 995,36	8 933,05	10 312,24	11 930,53
Investiții directe	3 575,56	4 234,87	3 868,06	4 234,63	4 650,25
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	1 973,01	2 554,57	2 321,12	2 572,06	2 889,57
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 973,01	2 554,57	2 321,12	2 572,06	2 889,57
Instrumente de natura datoriei	1 602,55	1 680,30	1 546,94	1 662,57	1 760,68
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 602,55	1 680,30	1 546,94	1 662,57	1 760,68
Împrumuturi	934,15	1 007,17	933,58	942,81	1 008,68
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	934,15	1 007,17	933,58	942,81	1 008,68
Credite comerciale	163,02	158,41	156,99	198,94	231,46
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	163,02	158,41	156,99	198,94	231,46
Alte angajamente	505,38	514,72	456,37	520,83	520,53
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	505,38	514,72	456,37	520,83	520,53
Investiții de portofoliu	43,59	23,15	21,60	21,01	23,19
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	43,32	23,07	21,32	20,84	22,35
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	25,20	4,55	4,25	2,18	2,18
Alte sectoare	18,12	18,52	17,08	18,66	20,16
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	18,12	18,52	17,08	18,66	20,16
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	43,32	23,07	21,32	20,84	22,35
Cotate la bursă	25,20	4,55	4,25	2,18	2,18
Necotate la bursă	18,12	18,52	17,08	18,66	20,16
Titluri de angajamente	0,27	0,08	0,28	0,17	0,85
Administrația publică	0,21	0,02	0,22	0,11	0,64
Pe termen scurt	0,21	0,02	0,22	0,11	0,64
Alte sectoare	0,06	0,06	0,06	0,06	0,21
Pe termen lung	0,06	0,06	0,06	0,06	0,21
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	0,06	0,06	0,06	0,06	0,21
Pe termen lung	0,06	0,06	0,06	0,06	0,21
Alte investiții	4 687,53	4 737,34	5 043,40	6 056,60	7 257,09
Numerar și depozite	121,25	118,69	110,89	124,33	191,41
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	119,29	116,97	108,02	118,22	180,86
Din care: Poziții interbancare	119,29	116,97	108,02	118,22	180,86
Alte sectoare	1,96	1,72	2,87	6,11	10,55
Pe termen scurt	1,96	1,72	2,87	6,11	10,55
Alte societăți financiare	1,96	1,72	2,87	6,11	10,55
Pe termen scurt	1,96	1,72	2,87	6,11	10,55
Împrumuturi	2 969,31	3 073,76	3 362,87	3 731,04	4 573,85
Banca centrală	191,26	161,29	114,98	81,59	60,15
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	191,26	161,29	114,98	81,59	60,15
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	153,13	140,30	132,87	178,14	293,88
Pe termen scurt	15,37	15,64	14,37	15,57	17,23
Pe termen lung	137,77	124,66	118,50	162,57	276,64
Administrația publică	1 354,90	1 389,54	1 699,17	1 951,96	2 627,95
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	99,24	102,06	291,86	373,92	533,01
Altele pe termen lung	1 255,66	1 287,48	1 407,30	1 578,04	2 094,94
Alte sectoare	1 270,01	1 382,63	1 415,85	1 519,34	1 591,88
Pe termen scurt	39,05	38,56	42,03	55,75	58,83
Pe termen lung	1 230,96	1 344,07	1 373,82	1 463,59	1 533,05
Alte societăți financiare	157,87	219,75	203,11	228,96	275,50
Pe termen scurt	3,90	3,97	3,81	4,31	4,61
Pe termen lung	153,97	215,78	199,29	224,65	270,89
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1 112,14	1 162,88	1 212,74	1 290,38	1 316,38
Pe termen scurt	35,15	34,60	38,22	51,44	54,22
Pe termen lung	1 076,99	1 128,29	1 174,53	1 238,93	1 262,16
Credite comerciale și avansuri	1 338,98	1 332,60	1 373,80	1 792,39	2 085,31
Alte sectoare	1 338,98	1 332,60	1 373,80	1 792,39	2 085,31
Pe termen scurt	1 295,07	1 286,96	1 325,31	1 730,90	2 014,54
Pe termen lung	43,91	45,65	48,48	61,48	70,77

	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*	31.12. 2022
Alte societăți financiare	15,86	16,83	15,64	16,14	16,71
Pe termen scurt	15,86	16,83	15,64	16,14	16,71
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1 323,12	1 315,77	1 358,16	1 776,24	2 068,61
Pe termen scurt	1 279,21	1 270,12	1 309,68	1 714,76	1 997,84
Pe termen lung	43,91	45,65	48,48	61,48	70,77
Alte angajamente - altele	114,65	66,84	57,70	59,00	52,40
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	51,65	6,32	5,76	6,24	
Pe termen scurt	51,65	6,32	5,76	6,24	
Alte sectoare	63,00	60,53	51,94	52,76	52,40
Pe termen scurt	63,00	60,53	51,94	52,76	52,40
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	63,00	60,53	51,94	52,76	52,40
Pe termen scurt	63,00	60,53	51,94	52,76	52,40
Drepturi speciale de tragere (alocări)	143,34	145,44	138,15	349,85	354,12

* date revizuite

Anexa 14. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova la 31.12.2022, cu detalii suplimentare (MBP6), (mil. USD)

	Stoc la 31.12. 2021*	Modificări care reflectă:					Stoc la 31.12. 2022
		dinamica totală	fluxul din BP	schimbări de preț	fluctuația ratei de schimb	alte schimbări	
Poziția investițională internațională netă	-5 236,44	-948,40	-2 437,66	138,53	412,41	938,32	-6 184,84
Active	6 440,64	65,61	-747,30	-11,17	-81,98	906,06	6 506,25
Investiții directe	348,91	89,68	44,96		44,72		438,59
Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	279,09	53,77	8,43		45,34		332,86
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	279,09	53,77	8,43		45,34		332,86
Instrumente de natura datoriei	69,82	35,91	36,53		-0,62		105,73
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	50,53	41,24	41,86		-0,62		91,77
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	19,29	-5,33	-5,33				13,96
Împrumuturi	47,36	34,91	34,91				82,27
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	28,07	40,24	40,24				68,31
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	19,29	-5,33	-5,33				13,96
Credite comerciale	22,46	1,00	1,62		-0,62		23,46
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	22,46	1,00	1,62		-0,62		23,46
Investiții de portofoliu	12,12	1,71	1,76	0,01	-0,06		13,83
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	2,43	1,71	1,76	0,01	-0,06		4,14
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0,17	-0,01		0,01	-0,02		0,16
Administrația publică	0,39						0,39
Alte sectoare	1,87	1,72	1,76		-0,04		3,59
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1,87	1,72	1,76		-0,04		3,59
Titluri de creanță	9,69						9,69
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	9,69						9,69
Pe termen lung	9,69						9,69
Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților			-1,35		1,35		
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală			-1,35		1,35		
Derivate financiare (altele decât rezervele)			-1,35		1,35		
Contracte de tip forward			-1,35		1,35		
Alte investiții	2 177,73	-598,07	-1 430,01		-74,12	906,06	1 579,66
Alte participații la capital	0,56						0,56
Numerar și depozite	1 207,17	-676,74	-1 528,96		-53,84	906,06	530,43
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	856,86	-471,08	-425,68		-45,40		385,78
Din care: Poziții interbancare	856,86	-471,08	-425,68		-45,40		385,78
Alte sectoare	350,31	-205,66	-1 103,28		-8,44	906,06	144,65
Pe termen scurt	350,31	-205,66	-1 103,28		-8,44	906,06	144,65
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	350,31	-205,66	-1 103,28		-8,44	906,06	144,65
Pe termen scurt	350,31	-205,66	-1 103,28		-8,44	906,06	144,65
Împrumuturi	158,42	52,60	52,60				211,02
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	17,46	-2,11	-2,11				15,35
Pe termen scurt	0,03						0,03
Pe termen lung	17,43	-2,11	-2,11				15,32
Alte sectoare	140,96	54,71	54,71				195,67
Pe termen scurt	10,83	-0,64	-0,64				10,19
Pe termen lung	130,13	55,35	55,35				185,48

	Stoc la 31.12. 2021*	Modificări care reflectă:					Stoc la 31.12. 2022
		dinamica totală	fluxul din BP	schimbări de preț	fluctuația ratei de schimb	alte schimbări	
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	140,96	54,71	54,71				195,67
Pe termen scurt	10,83	-0,64	-0,64				10,19
Pe termen lung	130,13	55,35	55,35				185,48
Credite comerciale și avansuri	802,56	26,07	46,35		-20,28		828,63
Alte sectoare	802,56	26,07	46,35		-20,28		828,63
Pe termen scurt	741,04	-3,78	15,90		-19,68		737,26
Pe termen lung	61,52	29,85	30,45		-0,60		91,37
Alte societăți financiare	7,65	0,23	0,23		0,00		7,88
Pe termen scurt	7,65	0,23	0,23		0,00		7,88
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	794,91	25,84	46,12		-20,28		820,75
Pe termen scurt	733,39	-4,01	15,67		-19,68		729,38
Pe termen lung	61,52	29,85	30,45		-0,60		91,37
Alte creanțe - altele	9,02						9,02
Alte sectoare	9,02						9,02
Pe termen lung	9,02						9,02
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	9,02						9,02
Pe termen lung	9,02						9,02
Active de rezervă	3 901,88	572,29	637,34	-11,18	-53,87		4 474,17
Aur monetar	4,28	0,02		0,20	-0,18		4,30
Lingouri de aur	4,28	0,02		0,20	-0,18		4,30
Drepturi speciale de tragere	7,50	-6,51	-6,42		-0,09		0,99
Poziția de rezervă la FMI	0,01						0,01
Alte active de rezervă	3 890,09	578,78	643,76	-11,38	-53,60		4 468,87
Numerar și depozite	2 048,63	-274,81	-208,79		-66,02		1 773,82
Creanțe cu autorități monetare	1 324,82	-379,53	-330,95		-48,58		945,29
Creanțe cu alte entități	723,81	104,72	122,16		-17,44		828,53
Titluri de valoare	1 841,46	853,59	852,55	-11,38	12,42		2 695,05
Titluri de creanță	1 841,46	853,59	852,55	-11,38	12,42		2 695,05
Pe termen scurt	9,35	48,65	47,63	-0,12	1,15		58,00
Pe termen lung	1 832,11	804,94	814,92	-11,26	11,27		2 637,05
Pasive	11 677,08	1 014,01	1 690,36	-149,70	-494,39	-32,26	12 691,09
Investiții directe	4 795,09	151,61	586,04	-149,70	-260,39	-24,34	4 946,70
Participații și acțiuni ale fondurilor de	2 912,47	161,31	566,56	-149,70	-231,13	-24,42	3 073,78
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	2 912,47	161,31	566,56	-149,70	-231,13	-24,42	3 073,78
Instrumente de natura datoriei	1 882,62	-9,70	19,48		-29,26	0,08	1 872,92
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 882,62	-9,70	19,48		-29,26	0,08	1 872,92
Împrumuturi	1 067,59	5,40	28,21		-22,89	0,08	1 072,99
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 067,59	5,40	28,21		-22,89	0,08	1 072,99
Credite comerciale	225,27	20,95	27,32		-6,37		246,22
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	225,27	20,95	27,32		-6,37		246,22
Alte angajamente	589,76	-36,05	-36,05				553,71
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	589,76	-36,05	-36,05				553,71
Investiții de portofoliu	23,79	0,88	1,03		-0,15		24,67
Participații și acțiuni ale fondurilor de	23,60	0,17	0,25		-0,08		23,77
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	2,47	-0,15	0,03		-0,18		2,32
Alte sectoare	21,13	0,32	0,22		0,10		21,45
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	21,13	0,32	0,22		0,10		21,45
Titluri de angajamente	0,19	0,71	0,78		-0,07		0,90
Administrația publică	0,12	0,56	0,56				0,68
Pe termen scurt	0,12	0,56	0,56				0,68
Alte sectoare	0,07	0,15	0,22		-0,07		0,22
Pe termen lung	0,07	0,15	0,22		-0,07		0,22

	Stoc la 31.12. 2021*	Modificări care reflectă:					Stoc la 31.12. 2022
		dinamica totală	fluxul din BP	schimbări de preț	fluctuația ratei de schimb	alte schimbări	
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	0,07	0,15	0,22		-0,07		0,22
Pe termen lung	0,07	0,15	0,22		-0,07		0,22
Alte investiții	6 858,20	861,52	1 103,29		-233,85	-7,92	7 719,72
Numerar și depozite	140,79	62,82	68,70		-5,88		203,61
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	133,87	58,52	64,15		-5,64		192,39
Din care: Poziții interbancare	133,87	58,52	64,15		-5,64		192,39
Alte sectoare	6,92	4,30	4,55		-0,24		11,22
Pe termen scurt	6,92	4,30	4,55		-0,24		11,22
Alte societăți financiare	6,92	4,30	4,55		-0,24		11,22
Pe termen scurt	6,92	4,30	4,55		-0,24		11,22
Împrumuturi	4 224,84	640,59	792,75		-151,31	-0,85	4 865,43
Banca centrală	92,39	-28,41	-24,17		-4,24		63,98
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	92,39	-28,41	-24,17		-4,24		63,98
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	201,72	110,89	115,39		-4,50		312,61
Pe termen scurt	17,63	0,70	0,70				18,33
Pe termen lung	184,09	110,19	114,69		-4,50		294,28
Administrația publică	2 210,31	585,17	683,56		-98,39		2 795,48
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	423,41	143,58	163,69		-20,11		566,99
Altele pe termen lung	1 786,90	441,59	519,87		-78,28		2 228,49
Alte sectoare	1 720,42	-27,06	17,97		-44,18	-0,85	1 693,36
Pe termen scurt	63,13	-0,55	0,41		-0,96		62,58
Pe termen lung	1 657,29	-26,51	17,56		-43,22	-0,85	1 630,78
Alte societăți financiare	259,26	33,80	33,80		0,00		293,06
Pe termen scurt	4,88	0,02	0,02		0,00		4,90
Pe termen lung	254,38	33,78	33,78		0,00		288,16
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1 461,16	-60,86	-15,83		-44,18	-0,85	1 400,30
Pe termen scurt	58,25	-0,57	0,39		-0,96		57,68
Pe termen lung	1 402,91	-60,29	-16,22		-43,22	-0,85	1 342,62
Credite comerciale și avansuri	2 029,61	188,64	245,84		-57,20		2 218,25
Alte sectoare	2 029,61	188,64	245,84		-57,20		2 218,25
Pe termen scurt	1 959,99	182,98	238,48		-55,50		2 142,97
Pe termen lung	69,62	5,66	7,36		-1,70		75,28
Alte societăți financiare	18,28	-0,51	-0,51		0,00		17,77
Pe termen scurt	18,28	-0,51	-0,51		0,00		17,77
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	2 011,33	189,15	246,35		-57,20		2 200,48
Pe termen scurt	1 941,71	183,49	238,99		-55,50		2 125,20
Pe termen lung	69,62	5,66	7,36		-1,70		75,28
Alte angajamente - altele	66,81	-11,07	-4,00			-7,07	55,74
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	7,07	-7,07				-7,07	
Pe termen scurt	7,07	-7,07				-7,07	
Alte sectoare	59,74	-4,00	-4,00				55,74
Pe termen scurt	59,74	-4,00	-4,00				55,74
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	59,74	-4,00	-4,00				55,74
Pe termen scurt	59,74	-4,00	-4,00				55,74
Drepturi speciale de tragere (alocări)	396,15	-19,46			-19,46		376,69

Notă: GP și IFSLISGP - gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației

* date revizuite

Anexa 15. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2018 - 31.12.2022, prezentare analitică, sectorială (mil. USD)

	31.12.2018*			31.12.2019*			31.12.2020*			31.12.2021*			31.12.2022		
	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net
Banca centrală	2 995,18	217,80	2 777,38	3 059,63	180,51	2 879,12	3 783,54	141,11	3 642,43	3 901,88	92,39	3 809,49	4 474,17	63,98	4 410,19
Alte investiții		217,80	-217,80		180,51	-180,51		141,11	-141,11		92,39	-92,39		63,98	-63,98
Active de rezervă	2 995,18		2 995,18	3 059,63		3 059,63	3 783,54		3 783,54	3 901,88		3 901,88	4 474,17		4 474,17
Administrația publică	0,95	1 706,36	-1 705,41	0,95	1 717,96	-1 717,01	0,95	2 255,11	-2 254,16	0,95	2 606,58	-2 605,63	0,95	3 172,85	-3 171,90
Investiții de portofoliu	0,39	0,24	0,15	0,39	0,02	0,37	0,39	0,27	0,12	0,39	0,12	0,27	0,39	0,68	-0,29
Alte investiții	0,56	1 706,12	-1 705,56	0,56	1 717,94	-1 717,38	0,56	2 254,84	-2 254,28	0,56	2 606,46	-2 605,90	0,56	3 172,17	-3 171,61
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca	690,98	397,74	293,24	721,23	300,09	421,14	716,02	307,91	408,11	884,18	345,13	539,05	410,98	507,32	-96,34
Investiții de portofoliu	22,25	28,70	-6,45	14,29	5,09	9,20	16,47	5,21	11,26	9,86	2,47	7,39	9,85	2,32	7,53
Derivate financiare															
Alte investiții	668,73	369,04	299,69	706,94	295,00	411,94	699,55	302,70	396,85	874,32	342,66	531,66	401,13	505,00	-103,87
Alte sectoare	1 802,43	7 137,31	-5 334,88	1 519,82	7 868,97	-6 349,15	1 446,70	8 258,95	-6 812,25	1 653,63	8 632,98	-6 979,35	1 620,15	8 946,94	-7 326,79
Investiții directe	291,77	4 071,66	-3 779,89	330,74	4 739,63	-4 408,89	335,37	4 747,07	-4 411,70	348,91	4 795,09	-4 446,18	438,59	4 946,70	-4 508,11
Investiții de portofoliu	2,28	20,70	-18,42	2,30	20,80	-18,50	2,56	21,03	-18,47	1,87	21,20	-19,33	3,59	21,67	-18,08
Alte investiții	1 508,38	3 044,95	-1 536,57	1 186,78	3 108,54	-1 921,76	1 108,77	3 490,85	-2 382,08	1 302,85	3 816,69	-2 513,84	1 177,97	3 978,57	-2 800,60
din care: Alte societăți	8,48	200,06	-191,58	8,02	266,71	-258,69	7,66	271,97	-264,31	7,65	284,46	-276,81	7,88	322,05	-314,17
Alte investiții	8,48	200,06	-191,58	8,02	266,71	-258,69	7,66	271,97	-264,31	7,65	284,46	-276,81	7,88	322,05	-314,17
din care: Societăți nefinanciare, GP și IFSLISGP	1 793,95	6 937,25	-5 143,30	1 511,80	7 602,26	-6 090,46	1 439,04	7 986,98	-6 547,94	1 645,98	8 348,52	-6 702,54	1 612,27	8 624,89	-7 012,62
Investiții directe	291,77	4 071,66	-3 779,89	330,74	4 739,63	-4 408,89	335,37	4 747,07	-4 411,70	348,91	4 795,09	-4 446,18	438,59	4 946,70	-4 508,11
Investiții de portofoliu	2,28	20,70	-18,42	2,30	20,80	-18,50	2,56	21,03	-18,47	1,87	21,20	-19,33	3,59	21,67	-18,08
Alte investiții	1 499,90	2 844,89	-1 344,99	1 178,76	2 841,83	-1 663,07	1 101,11	3 218,88	-2 117,77	1 295,20	3 532,23	-2 237,03	1 170,09	3 656,52	-2 486,43
TOTAL	5 489,54	9 459,21	-3 969,67	5 301,63	10 067,53	-4 765,90	5 947,21	10 963,08	-5 015,87	6 440,64	11 677,08	-5 236,44	6 506,25	12 691,09	-6 184,84

Notă: GP și IFSLISGP - gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației

* date revizuite

Anexa 16. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2018 - 31.12.2022, pe sectoare și instrumente (mil. USD)

	31.12.2018*			31.12.2019*			31.12.2020*			31.12.2021*			31.12.2022		
	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net
Banca centrală	2 995,18	217,80	2 777,38	3 059,63	180,51	2 879,12	3 783,54	141,11	3 642,43	3 901,88	92,39	3 809,49	4 474,17	63,98	4 410,19
Alte investiții	0,00	217,80	-217,80	0,00	180,51	-180,51	0,00	141,11	-141,11	0,00	92,39	-92,39	0,00	63,98	-63,98
Împrumuturi		217,80	-217,80		180,51	-180,51		141,11	-141,11		92,39	-92,39		63,98	-63,98
Active de rezervă	2 995,18		2 995,18	3 059,63		3 059,63	3 783,54		3 783,54	3 901,88		3 901,88	4 474,17		4 474,17
Administrația publică	0,95	1 706,36	-1 705,41	0,95	1 717,96	-1 717,01	0,95	2 255,11	-2 254,16	0,95	2 606,58	-2 605,63	0,95	3 172,85	-3 171,90
Investiții de portofoliu	0,39	0,24	0,15	0,39	0,02	0,37	0,39	0,27	0,12	0,39	0,12	0,27	0,39	0,68	-0,29
Alte investiții	0,56	1 706,12	-1 705,56	0,56	1 717,94	-1 717,38	0,56	2 254,84	-2 254,28	0,56	2 606,46	-2 605,90	0,56	3 172,17	-3 171,61
Împrumuturi		1 542,89	-1 542,89		1 555,16	-1 555,16		2 085,30	-2 085,30		2 210,31	-2 210,31		2 795,48	-2 795,48
Drepturi speciale de traqere		163,23	-163,23		162,78	-162,78		169,54	-169,54		396,15	-396,15		376,69	-376,69
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	690,98	397,74	293,24	721,23	300,09	421,14	716,02	307,91	408,11	884,18	345,13	539,05	410,98	507,32	-96,34
Investiții de portofoliu	22,25	28,70	-6,45	14,29	5,09	9,20	16,47	5,21	11,26	9,86	2,47	7,39	9,85	2,32	7,53
Derivate financiare	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte investiții	668,73	369,04	299,69	706,94	295,00	411,94	699,55	302,70	396,85	874,32	342,66	531,66	401,13	505,00	-103,87
Numerar și depozite	666,21	135,84	530,37	704,64	130,91	573,73	684,52	132,57	551,95	856,86	133,87	722,99	385,78	192,39	193,39
Împrumuturi	2,52	174,38	-171,86	2,30	157,02	-154,72	15,03	163,06	-148,03	17,46	201,72	-184,26	15,35	312,61	-297,26
Alte angajamente - altele		58,82	-58,82		7,07	-7,07		7,07	-7,07		7,07	-7,07		7,07	-7,07
Alte sectoare	1 802,43	7 137,31	-5 334,88	1 519,82	7 868,97	-6 349,15	1 446,70	8 258,95	-6 812,25	1 653,63	8 632,98	-6 979,35	1 620,15	8 946,94	-7 326,79
Investiții directe	291,71	4 071,66	-3 779,89	330,74	4 739,63	-4 408,89	335,37	4 747,07	-4 411,70	348,91	4 795,09	-4 446,18	438,59	4 946,70	-4 508,11
Investiții de portofoliu	2,28	20,70	-18,42	2,30	20,80	-18,50	2,56	21,03	-18,47	1,87	21,20	-19,33	3,59	21,67	-18,08
Alte investiții	1 508,38	3 044,95	-1 536,57	1 186,78	3 108,54	-1 921,76	1 108,77	3 490,85	-2 382,08	1 302,85	3 816,69	-2 513,84	1 177,97	3 978,57	-2 800,60
Credite comerciale și avansuri	710,45	1 524,76	-814,31	667,85	1 491,44	-823,59	763,95	1 685,99	-922,04	802,56	2 029,61	-1 227,05	828,63	2 218,25	-1 389,62
Numerar și depozite	683,52	2,23	681,29	393,32	1,93	391,39	201,67	3,52	198,15	350,31	6,92	343,39	144,65	11,22	133,43
Împrumuturi	105,39	1 446,22	-1 340,83	116,59	1 547,43	-1 430,84	134,13	1 737,60	-1 603,47	140,96	1 720,42	-1 579,46	195,67	1 693,36	-1 497,69
Alte angajamente - altele	9,02	71,74	-62,72	9,02	67,74	-58,72	9,02	63,74	-54,72	9,02	59,74	-50,72	9,02	55,74	-46,72
Alte societăți financiare	8,48	200,06	-191,58	8,02	266,71	-258,69	7,66	271,97	-264,31	7,65	284,46	-276,81	7,88	322,05	-314,17
Alte investiții	8,48	200,06	-191,58	8,02	266,71	-258,69	7,66	271,97	-264,31	7,65	284,46	-276,81	7,88	322,05	-314,17
Credite comerciale și avansuri	8,48	18,06	-9,58	8,02	18,84	-10,82	7,66	19,19	-11,53	7,65	18,28	-10,63	7,88	17,77	-9,89
Numerar și depozite		2,23	-2,23		1,93	-1,93		3,52	-3,52		6,92	-6,92		11,22	-11,22
Împrumuturi		179,77	-179,77		245,94	-245,94		249,26	-249,26		259,26	-259,26		293,06	-293,06
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFLISGP	1 793,95	6 937,25	-5 143,30	1 511,80	7 602,26	-6 090,46	1 439,04	7 986,98	-6 547,94	1 645,98	8 348,52	-6 702,54	1 612,27	8 624,89	-7 012,62
Societăți nefinanciare	1 116,17	6 899,07	-5 782,90	1 123,72	7 554,09	-6 430,37	1 245,89	7 932,38	-6 686,49	1 317,68	8 285,65	-6 967,97	1 472,89	8 558,68	-7 085,79
Investiții directe	291,71	4 071,66	-3 779,89	330,74	4 739,63	-4 408,89	335,37	4 747,07	-4 411,70	348,91	4 795,09	-4 446,18	438,59	4 946,70	-4 508,11
Investiții de portofoliu	2,28	20,70	-18,42	2,30	20,80	-18,50	2,56	21,03	-18,47	1,87	21,20	-19,33	3,59	21,67	-18,08
Alte investiții	822,12	2 806,71	-1 984,59	790,68	2 793,66	-2 002,98	907,96	3 164,28	-2 256,32	966,90	3 469,36	-2 502,46	1 030,71	3 590,31	-2 559,60
Credite comerciale și avansuri	701,97	1 506,70	-804,73	659,83	1 472,60	-812,77	756,29	1 666,80	-910,51	794,91	2 011,33	-1 216,42	820,75	2 200,48	-1 379,73
Numerar și depozite	5,74		5,74	5,24		5,24	8,52		8,52	22,01		22,01	5,27		5,27
Împrumuturi	105,39	1 228,27	-1 122,88	116,59	1 253,32	-1 136,73	134,13	1 433,74	-1 299,61	140,96	1 398,29	-1 257,33	195,67	1 334,09	-1 138,42

	31.12.2018*			31.12.2019*			31.12.2020*			31.12.2021*			31.12.2022		
	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net
Alte creanțe / angajamente	9,02	71,74	-62,72	9,02	67,74		9,02	63,74		9,02	59,74		9,02	55,74	
Gospodăriile populației și IFSLISGP	677,78	38,18	639,60	388,08	48,18	339,90	193,15	54,60	138,55	328,30	62,86	265,44	139,38	66,21	73,17
Investiții directe			0,00			0,00			0,00			0,00			0,00
Investiții de portofoliu			0,00			0,00			0,00			0,00			0,00
Alte investiții	677,78	38,18	639,60	388,08	48,18	339,90	193,15	54,60	138,55	328,30	62,86	265,44	139,38	66,21	73,17
Numerar și depozite	677,78		677,78	388,08		388,08	193,15		193,15	328,30		328,30	139,38		139,38
Imprumuturi		38,18	-38,18		48,18	-48,18		54,60	-54,60		62,86	-62,86		66,21	-66,21
Total	5 489,54	9 459,21	-3 969,67	5 301,63	10 067,53	-4 765,90	5 947,21	10 963,08	-5 015,87	6 440,64	11 677,08	-5 236,44	6 506,25	12 691,09	-6 184,84

Notă: GP și IFSLISGP - gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației

* date revizuite

Anexa 17. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2018 - 31.12.2022, prezentare analitică, pe scadențe (mil. USD)

	31.12.2018*			31.12.2019*			31.12.2020*			31.12.2021*			31.12.2022		
	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net
Termen lung	1 993,57	7 457,10	-5 463,53	2 173,89	8 164,21	-5 990,32	2 438,34	8 856,98	-6 418,64	2 396,85	9 179,88	-6 783,03	3 368,76	9 929,22	-6 560,46
Investiții directe	267,65	3 875,15	-3 607,50	309,98	4 544,99	-4 235,01	314,25	4 543,84	-4 229,59	326,45	4 546,36	-4 219,91	415,13	4 668,74	-4 253,61
Investiții de portofoliu	24,92	49,40	-24,48	16,98	25,89	-8,91	19,42	26,24	-6,82	12,12	23,67	-11,55	13,83	23,99	-10,16
Alte investiții	154,73	3 532,55	-3 377,82	161,07	3 593,33	-3 432,26	201,75	4 286,90	-4 085,15	218,66	4 609,85	-4 391,19	301,75	5 236,49	-4 934,74
Active de rezervă	1 546,27		1 546,27	1 685,86		1 685,86	1 902,92		1 902,92	1 839,62		1 839,62	2 638,05		2 638,05
Termen scurt	3 495,97	2 002,11	1 493,86	3 127,74	1 903,32	1 224,42	3 508,87	2 106,10	1 402,77	4 043,79	2 497,20	1 546,59	3 137,49	2 761,87	375,62
Investiții directe	24,12	196,51	-172,39	20,76	194,64	-173,88	21,12	203,23	-182,11	22,46	248,73	-226,27	23,46	277,96	-254,50
Investiții de portofoliu		0,24	-0,24		0,02	-0,02		0,27	-0,27		0,12	-0,12		0,68	-0,68
Derivate financiare															
Alte investiții	2 022,94	1 805,36	217,58	1 733,21	1 708,66	24,55	1 607,13	1 902,60	-295,47	1 959,07	2 248,35	-289,28	1 277,91	2 483,23	-1 205,32
Active de rezervă	1 448,91		1 448,91	1 373,77		1 373,77	1 880,62		1 880,62	2 062,26		2 062,26	1 836,12		1 836,12
TOTAL	5 489,54	9 459,21	-3 969,67	5 301,63	10 067,53	-4 765,90	5 947,21	10 963,08	-5 015,87	6 440,64	11 677,08	-5 236,44	6 506,25	12 691,09	-6 184,84

* date revizuite

Anexa 18. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2018-31.12.2022, prezentare analitică, pe instrumente (mil. USD)

	31.12.2018*			31.12.2019*			31.12.2020*			31.12.2021*			31.12.2022		
	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	243,28	2 296,09	-2 052,81	266,23	2 884,87	-2 618,64	263,89	2 874,76	-2 610,87	282,08	2 936,07	-2 653,99	337,56	3 097,55	-2 759,99
Acțiuni și participații	243,28	2 296,09	-2 052,81	266,23	2 884,87	-2 618,64	263,89	2 874,76	-2 610,87	282,08	2 936,07	-2 653,99	337,56	3 097,55	-2 759,99
Instrumente de natura datoriei	5 243,25	7 163,12	-1 919,87	5 031,80	7 182,66	-2 150,86	5 678,85	8 088,32	-2 409,47	6 154,28	8 741,01	-2 586,73	6 164,39	9 593,54	-3 429,15
Titluri de creanță	1 554,07		1 554,07	1 693,77		1 693,77	1 921,57		1 921,57	1 851,15		1 851,15	2 704,74		2 704,74
Titluri de angajamente		0,31	-0,31		0,09	-0,09		0,34	-0,34		0,19	-0,19		0,90	-0,90
Numerar și depozite	2 791,67	138,07	2 653,60	2 468,14	132,84	2 335,30	2 752,05	136,09	2 615,96	3 255,81	140,79	3 115,02	2 304,26	203,61	2 100,65
Împrumuturi	153,80	4 445,05	-4 291,25	171,69	4 567,34	-4 395,65	209,81	5 272,81	-5 063,00	205,78	5 292,43	-5 086,65	293,29	5 938,42	-5 645,13
Drepturi speciale de tragere	0,12	163,23	-163,11	0,57	162,78	-162,21	1,33	169,54	-168,21	7,50	396,15	-388,65	0,99	376,69	-375,70
Credite comerciale și avansuri	734,57	1 710,40	-975,83	688,61	1 668,73	-980,12	785,07	1 878,65	-1 093,58	825,02	2 254,88	-1 429,86	852,09	2 464,47	-1 612,38
Alte creanțe	9,02		9,02	9,02		9,02	9,02		9,02	9,02		9,02	9,02		9,02
Alte angajamente		706,06	-706,06		650,88	-650,88		630,89	-630,89		656,57	-656,57		609,45	-609,45
Alte active financiare	3,01		3,01	3,60		3,60	4,47		4,47	4,28		4,28	4,30		4,30
Derivate financiare															
Aur monetar	3,01		3,01	3,60		3,60	4,47		4,47	4,28		4,28	4,30		4,30
TOTAL	5 489,54	9 459,21	-3 969,67	5 301,63	10 067,53	-4 765,90	5 947,21	10 963,08	-5 015,87	6 440,64	11 677,08	-5 236,44	6 506,25	12 691,09	-6 184,84

* date revizuite

Anexa 19. Datoria externă a Republicii Moldova pentru perioada 31.12.2018-31.12.2022, prezentare sectorială (conform Ghidului SDE 2013/MBP6), (mil. USD)

	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*	31.12. 2022
Administrația publică	1 706,36	1 717,96	2 255,12	2 606,58	3 172,85
<i>Pe termen scurt</i>	0,24	0,02	0,27	0,12	0,68
Investiții de portofoliu	0,24	0,02	0,27	0,12	0,68
<i>Pe termen lung</i>	1 706,12	1 717,94	2 254,85	2 606,46	3 172,17
Împrumuturi	1 542,89	1 555,16	2 085,31	2 210,31	2 795,48
din care datoria UAT	17,12	13,86	13,43	20,37	31,55
Alocări de DST	163,23	162,78	169,54	396,15	376,69
Banca centrală	217,80	180,51	141,11	92,39	63,98
<i>Pe termen lung</i>	217,80	180,51	141,11	92,39	63,98
Împrumuturi	217,80	180,51	141,11	92,39	63,98
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	369,04	295,00	302,70	342,66	505,00
<i>Pe termen scurt</i>	212,16	155,48	157,27	158,57	210,72
Împrumuturi	17,50	17,50	17,63	17,63	18,33
Numerar și depozite	135,84	130,91	132,57	133,87	192,39
Alte angajamente aferente datoriei	58,82	7,07	7,07	7,07	
<i>Pe termen lung</i>	156,88	139,52	145,43	184,09	294,28
Împrumuturi	156,88	139,52	145,43	184,09	294,28
Alte sectoare	3 044,95	3 108,55	3 490,85	3 816,68	3 978,57
<i>Pe termen scurt</i>	1 593,19	1 553,19	1 745,33	2 089,78	2 272,51
Împrumuturi	44,46	43,17	51,58	63,13	62,58
Numerar și depozite	2,23	1,93	3,52	6,92	11,22
Credite comerciale și avansuri	1 474,76	1 440,35	1 626,49	1 959,99	2 142,97
Alte angajamente aferente datoriei	71,74	67,74	63,74	59,74	55,74
din care datoria pentru resurse energetice	70,12	66,12	62,12	58,12	54,12
<i>Pe termen lung</i>	1 451,76	1 555,36	1 745,52	1 726,90	1 706,06
Împrumuturi	1 401,76	1 504,27	1 686,02	1 657,28	1 630,78
din care datoria corporațiilor publice	14,74	20,73	34,21	32,03	26,78
Credite comerciale și avansuri	50,00	51,09	59,50	69,62	75,28
Alte societăți financiare	200,06	266,71	271,97	284,46	322,05
<i>Pe termen scurt</i>	24,73	25,21	27,39	30,08	33,89
Împrumuturi	4,44	4,44	4,68	4,88	4,90
Numerar și depozite	2,23	1,93	3,52	6,92	11,22
Credite comerciale și avansuri	18,06	18,84	19,19	18,28	17,77
<i>Pe termen lung</i>	175,33	241,50	244,58	254,38	288,16
Împrumuturi	175,33	241,50	244,58	254,38	288,16
Societăți nefinanciare	2 806,71	2 793,66	3 164,28	3 469,36	3 590,31
<i>Pe termen scurt</i>	1 567,99	1 527,59	1 717,33	2 058,06	2 235,96
Împrumuturi	39,55	38,34	46,29	56,61	55,02
Credite comerciale și avansuri	1 456,70	1 421,51	1 607,30	1 941,71	2 125,20
Alte angajamente aferente datoriei	71,74	67,74	63,74	59,74	55,74
din care datoria pentru resurse energetice	70,12	66,12	62,12	58,12	54,12
<i>Pe termen lung</i>	1 238,71	1 266,06	1 446,94	1 411,29	1 354,34
Împrumuturi	1 188,71	1 214,97	1 387,44	1 341,67	1 279,06
din care datoria corporațiilor publice	14,74	20,73	34,21	32,03	26,78
Credite comerciale și avansuri	50,00	51,09	59,50	69,62	75,28
Gospodăriile populației și IFSLISGP	38,18	48,18	54,60	62,86	66,21
<i>Pe termen scurt</i>	0,47	0,39	0,61	1,64	2,66
Împrumuturi	0,47	0,39	0,61	1,64	2,66
<i>Pe termen lung</i>	37,72	47,80	54,00	61,23	63,56
Împrumuturi	37,72	47,80	54,00	61,23	63,56
Investiții directe: creditare intragrup	1 824,90	1 880,57	1 898,48	1 882,63	1 872,92
Angajamentele aferente datoriei întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	1 824,90	1 880,57	1 898,48	1 882,63	1 872,92
<i>Pe termen scurt</i>	196,51	194,64	203,23	248,73	277,96
Împrumuturi	10,87	17,35	10,57	23,46	31,74
Credite comerciale și avansuri	185,64	177,29	192,66	225,27	246,22
<i>Pe termen lung</i>	1 628,39	1 685,93	1 695,25	1 633,90	1 594,96
Împrumuturi	1 052,89	1 109,86	1 135,17	1 044,14	1 041,25
Alte angajamente aferente datoriei	575,50	576,07	560,08	589,76	553,71
TOTAL	7 163,05	7 182,59	8 088,26	8 740,94	9 593,32
Articole informative:					
Arierate	353,71	423,19	438,94	438,88	450,80

	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*	31.12. 2022
Alte sectoare	255,53	322,55	334,73	336,64	349,88
<i>termen scurt</i>	10,76	11,26	11,43	11,43	11,43
<i>termen lung</i>	244,77	311,29	323,30	325,21	338,45
Investiții directe: creditare intragrup	98,18	100,64	104,21	102,24	100,92

* date revizuite

Notă: Valoarea împrumuturilor administrației publice la 30.06.2022 (2 229,49 mil. USD) include tranșele la creditele ECF și EFF primite pe 13.05.2022 de la FMI (reflectate conform Îndrumarului metodologic al FMI Statistica DE, 2014

<https://www.imf.org/external/np/sta/ed/ed.htm> para 2.26); datele publicate de MF privind soldul datoriei de stat la pentru situația din 30.06.2022 nu includ aceste sume, ele fiind reflectate cu data iulie 2022 (data intrării în vigoare a Legii nr. 7 din 21.01.2022 și Legii nr. 8 din 21.01.2022, care aproba atragerea de către Guvernul Republicii Moldova a împrumutului de stat extern din partea Fondului Monetar Internațional).

Anexa 20. Datoria externă a Republicii Moldova pentru perioada 31.12.2018-31.12.2022, prezentare sectorială (conform Ghidului SDE 2013/MBP6), (mil. EUR)

	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*	31.12. 2022
Administrația publică	1 498,45	1 535,00	1 837,54	2 301,92	2 982,71
<i>Pe termen scurt</i>	0,21	0,02	0,22	0,11	0,64
Investiții de portofoliu	0,21	0,02	0,22	0,11	0,64
<i>Pe termen lung</i>	1 498,24	1 534,98	1 837,32	2 301,81	2 982,07
Împrumuturi	1 354,90	1 389,54	1 699,17	1 951,96	2 627,95
din care datoria UAT	15,03	12,38	10,94	17,99	29,66
Alocări de DST	143,34	145,44	138,15	349,85	354,12
Banca centrală	191,26	161,29	114,98	81,59	60,15
<i>Pe termen lung</i>	191,26	161,29	114,98	81,59	60,15
Împrumuturi	191,26	161,29	114,98	81,59	60,15
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	324,08	263,58	246,65	302,61	474,74
<i>Pe termen scurt</i>	186,31	138,92	128,15	140,04	198,09
Împrumuturi	15,37	15,64	14,37	15,57	17,23
Numerar și depozite	119,29	116,97	108,02	118,22	180,86
Alte angajamente aferente datoriei	51,65	6,32	5,76	6,24	
<i>Pe termen lung</i>	137,77	124,66	118,50	162,57	276,64
Împrumuturi	137,77	124,66	118,50	162,57	276,64
Alte sectoare	2 673,95	2 777,50	2 844,45	3 370,58	3 740,14
<i>Pe termen scurt</i>	1 399,07	1 387,78	1 422,15	1 845,52	2 136,32
Împrumuturi	39,04	38,57	42,03	55,75	58,83
Numerar și depozite	1,96	1,72	2,87	6,11	10,55
Credite comerciale și avansuri	1 295,07	1 286,96	1 325,31	1 730,90	2 014,54
Alte angajamente aferente datoriei	63,00	60,53	51,94	52,76	52,40
dintre care datoria pentru resurse energetice	61,58	59,08	50,62	51,33	50,88
<i>Pe termen lung</i>	1 274,87	1 389,72	1 422,30	1 525,06	1 603,82
Împrumuturi	1 230,97	1 344,07	1 373,82	1 463,57	1 533,05
din care datoria corporațiilor publice	12,94	18,52	27,88	28,29	25,18
Credite comerciale și avansuri	43,91	45,65	48,48	61,48	70,77
Alte societăți financiare	175,68	238,31	221,61	251,21	302,75
<i>Pe termen scurt</i>	21,72	22,53	22,32	26,56	31,86
Împrumuturi	3,90	3,97	3,81	4,31	4,61
Numerar și depozite	1,96	1,72	2,87	6,11	10,55
Credite comerciale și avansuri	15,86	16,83	15,64	16,14	16,71
<i>Pe termen lung</i>	153,97	215,78	199,29	224,65	270,89
Împrumuturi	153,97	215,78	199,29	224,65	270,89
Societăți nefinanciare	2 464,73	2 496,14	2 578,35	3 063,85	3 375,15
<i>Pe termen scurt</i>	1 376,95	1 364,91	1 399,34	1 817,51	2 101,97
Împrumuturi	34,74	34,26	37,72	50,00	51,73
Credite comerciale și avansuri	1 279,21	1 270,12	1 309,68	1 714,76	1 997,84
Alte angajamente aferente datoriei	63,00	60,53	51,94	52,76	52,40
din care datoria pentru resurse energetice	61,58	59,08	50,62	51,33	50,88
<i>Pe termen lung</i>	1 087,79	1 131,23	1 179,01	1 246,34	1 273,18
Împrumuturi	1 043,88	1 085,58	1 130,53	1 184,86	1 202,41
din care datoria corporațiilor publice	12,94	18,52	27,88	28,29	25,18
Credite comerciale și avansuri	43,91	45,65	48,48	61,48	70,77
Gospodăriile populației și IFSLISGP	33,53	43,05	44,49	55,51	62,24
<i>Pe termen scurt</i>	0,41	0,34	0,49	1,44	2,50
Împrumuturi	0,41	0,34	0,49	1,44	2,50
<i>Pe termen lung</i>	33,12	42,71	44,00	54,07	59,75
Împrumuturi	33,12	42,71	44,00	54,07	59,75
Investiții directe: creditare intragrup	1 602,55	1 680,29	1 546,94	1 662,58	1 760,68
Angajamentele aferente datoriei întreprinderilor cu investiții directe	1 602,55	1 680,29	1 546,94	1 662,58	1 760,68
<i>Pe termen scurt</i>	172,57	173,91	165,60	219,66	261,30
Împrumuturi	9,55	15,50	8,61	20,72	29,84
Credite comerciale și avansuri	163,02	158,41	156,99	198,94	231,46
<i>Pe termen lung</i>	1 429,98	1 506,38	1 381,34	1 442,93	1 499,38
Împrumuturi	924,60	991,66	924,97	922,10	978,85
Alte angajamente aferente datoriei	505,38	514,72	456,37	520,83	520,53
TOTAL	6 290,29	6 417,66	6 590,56	7 719,28	9 018,40
Articole informative:					
Arierate	310,61	378,12	357,66	387,58	423,78
Alte sectoare	224,40	288,20	272,75	297,29	328,91

	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*	31.12. 2022
<i>termen scurt</i>	9,45	10,06	9,31	10,09	10,75
<i>termen lung</i>	214,95	278,14	263,43	287,20	318,17
Investiții directe: creditare intragrup	86,22	89,92	84,91	90,29	94,87

* date revizuite

Notă: Valoarea împrumuturilor administrației publice la 30.06.2022 (2 229,49 mil. USD) include tranșele la creditele ECF și EFF primite pe 13.05.2022 de la FMI (reflectate conform Îndrumarului metodologic al FMI Statistica DE, 2014

<https://www.imf.org/external/np/sta/ed/ed.htm> para 2.26); datele publicate de MF privind soldul datoriei de stat la pentru situația din 30.06.2022 nu includ aceste sume, ele fiind reflectate cu data iulie 2022 (data intrării în vigoare a Legii nr. 7 din 21.01.2022 și Legii nr. 8 din 21.01.2022, care aproba atragerea de către Guvernul Republicii Moldova a împrumutului de stat extern din partea Fondului Monetar Internațional).

Anexa 21. Datoria externă publică și privată pentru perioada 31.12.2018-31.12.2022 (mil.)

	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*	31.12. 2022
Datoria externă publică	1 938,90	1 919,20	2 430,44	2 731,00	3 263,61
<i>Pe termen scurt</i>	0,24	0,02	0,27	0,12	0,68
Investiții de portofoliu	0,24	0,02	0,27	0,12	0,68
<i>Pe termen lung</i>	1 938,66	1 919,18	2 430,17	2 730,88	3 262,93
Împrumuturi	1 775,43	1 756,40	2 260,63	2 334,73	2 886,24
dintre care datoria corporațiilor publice și UAT**	31,86	34,59	47,64	52,40	58,33
Alocări de DST de la FMI	163,23	162,78	169,54	396,15	376,69
Datoria externă privată	5 224,15	5 263,39	5 657,82	6 009,94	6 329,71
<i>Pe termen scurt</i>	1 805,35	1 708,67	1 902,60	2 248,35	2 483,23
Împrumuturi	61,96	60,67	69,21	80,76	80,91
Numerar și depozite	138,07	132,84	136,09	140,79	203,61
Credite comerciale și avansuri	1 474,76	1 440,35	1 626,49	1 959,99	2 142,97
Alte angajamente aferente datoriei	130,56	74,81	70,81	66,81	55,74
<i>Pe termen lung</i>	1 593,90	1 674,15	1 856,74	1 878,96	1 973,56
Împrumuturi	1 543,90	1 623,06	1 797,24	1 809,34	1 898,28
Credite comerciale și avansuri	50,00	51,09	59,50	69,62	75,28
Investiții directe: creditare intragrup	1 824,90	1 880,57	1 898,48	1 882,63	1 872,92
Angajamente aferente datoriei întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	1 824,90	1 880,57	1 898,48	1 882,63	1 872,92
<i>Pe termen scurt</i>	196,51	194,64	203,23	248,73	277,96
Împrumuturi	10,87	17,35	10,57	23,46	31,74
Credite comerciale și avansuri	185,64	177,29	192,66	225,27	246,22
<i>Pe termen lung</i>	1 628,39	1 685,93	1 695,25	1 633,90	1 594,96
Împrumuturi	1 052,89	1 109,86	1 135,17	1 044,14	1 041,25
Alte angajamente aferente datoriei (resurse energetice)	575,50	576,07	560,08	589,76	553,71
TOTAL	7 163,05	7 182,59	8 088,26	8 740,94	9 593,32

* date revizuite

** UAT – unități administrativ-teritoriale

Notă: Valoarea împrumuturilor administrației publice la 30.06.2022 (2 229,49 mil. USD) include tranșele la creditele ECF și EFF primite pe 13.05.2022 de la FMI (reflectate conform Îndrumarului metodologic al FMI Statistica DE, 2014

<https://www.imf.org/external/np/sta/ed/ed.htm> para 2.26); datele publicate de MF privind soldul datoriei de stat la pentru situația din 30.06.2022 nu includ aceste sume, ele fiind reflectate cu data iulie 2022 (data intrării în vigoare a Legii nr. 7 din 21.01.2022 și Legii nr. 8 din 21.01.2022, care aproba atragerea de către Guvernul Republicii Moldova a împrumutului de stat extern din partea Fondului Monetar Internațional).

Anexa 22. Poziția datoriei externe nete la 31.12.2022, prezentare sectorială (mil. USD)

	31.12.2018*				31.12.2019*				31.12.2020*				31.12.2021*				31.12.2022			
	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorie (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorie (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorie (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorie (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorie (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorie (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)		
Administrația publică	1 706,36		1 706,36	1 717,96		1 717,96	2 255,12		2 255,12	2 606,59		2 606,59	3 172,85		3 172,85			3 172,85		
Termen scurt	0,24		0,24	0,02		0,02	0,27		0,27	0,12		0,12	0,68		0,68			0,68		
Investiții de portofoliu	0,24		0,24	0,02		0,02	0,27		0,27	0,12		0,12	0,68		0,68			0,68		
<i>Termen lung</i>	1 706,12		1 706,12	1 717,94		1 717,94	2 254,85		2 254,85	2 606,47		2 606,47	3 172,17		3 172,17			3 172,17		
Drepturi speciale de tragere (DST)	163,23		163,23	162,78		162,78	169,54		169,54	396,15		396,15	376,69		376,69			376,69		
Împrumuturi	1 542,89		1 542,89	1 555,16		1 555,16	2 085,31		2 085,31	2 210,31		2 210,31	2 795,48		2 795,48			2 795,48		
Banca centrală	217,80	2 995,17	-2 777,37	180,51	3 059,62	-2 879,11	141,11	3 783,53	-3 642,42	92,39	3 901,87	-3 809,48	63,98	4 474,16	-4 410,18					
<i>Termen scurt</i>	1 448,91	1 448,91	-1 448,91	1 373,77	1 373,77	-1 373,77	1 180,62	1 880,62	-1 880,62	2 062,26	2 062,26	-2 062,26	1 836,12	1 836,12	-1 836,12					
Valută și depozite	1 441,93	1 441,93	-1 441,93	1 370,17	1 370,17	-1 370,17	1 180,62	1 880,62	-1 880,62	2 048,63	2 048,63	-2 048,63	1 773,82	1 773,82	-1 773,82					
Investiții de portofoliu	3,97	3,97	-3,97				-10,30	10,30	-10,30	9,35	9,35	-9,35	58,00	58,00	-58,00					
Aur neatoc	n.a.	3,01		n.a.	3,60		n.a.	4,47		4,28		n.a.	4,30							
<i>Termen lung</i>	217,80	1 546,26	-1 328,46	180,51	1 685,85	-1 505,34	141,11	1 902,91	-1 761,80	92,39	1 839,61	-1 747,22	63,98	2 638,04	-2 574,06					
Drepturi speciale de tragere (DST)		0,12	-0,12		0,57	-0,57	-1,33	1,33	-1,33	7,50	7,50	-7,50	0,99	0,99	-0,99					
Investiții de portofoliu	1 546,14	1 546,14	-1 546,14		1 685,28	-1 685,28	141,11	1 901,58	-1 901,58	1 832,11	1 832,11	-1 832,11	2 637,05	2 637,05	-2 637,05					
Împrumuturi	217,80		217,80	180,51		180,51	141,11		141,11	92,39		141,11	63,98		63,98					
Societăți care acceptă depozite,	369,04	672,69	-303,65	295,00	715,43	-420,43	302,70	709,24	-406,54	342,66	884,01	-541,35	505,00	410,82	94,18					
<i>Termen scurt</i>	212,16	666,21	-454,05	155,48	704,70	-549,22	157,27	684,56	-527,29	158,57	856,89	-698,32	210,72	385,81	-175,09					
Valută și depozite	135,84	666,21	-530,37	130,91	704,64	-573,73	132,57	684,52	-551,95	133,87	856,86	-722,99	192,39	385,78	-193,39					
Împrumuturi	17,50		17,50	17,50	0,06	17,44	17,63	0,04	17,59	17,63	0,03	17,60	18,33	0,03	18,30					
Alte angajamente de natura datoriei	58,82		58,82	7,07		7,07	7,07		7,07	7,07		7,07								
<i>Termen lung</i>	156,88	6,48	150,40	139,52	10,73	128,79	145,43	24,68	120,75	184,09	27,12	156,97	294,28	25,01	269,27					
Investiții de portofoliu		3,96	-3,96		8,49	-8,49		9,69	-9,69		9,69	-9,69		9,69	-9,69					
Împrumuturi	156,88	2,52	154,36	139,52	2,24	137,28	145,43	14,99	130,44	184,09	17,43	166,66	294,28	15,32	278,96					
Alte sectoare	3 044,95	1 508,38	1 536,57	3 108,55	1 186,78	1 921,77	3 490,85	1 108,77	2 382,08	3 816,68	1 302,85	2 513,83	3 978,57	1 177,97	2 800,60					
<i>Termen scurt</i>	1 593,19	1 356,73	236,46	1 553,19	1 028,51	524,68	1 745,33	922,57	822,76	2 089,78	1 102,18	987,60	2 272,51	892,10	1 380,41					
Valută și depozite	2,23	683,52	-681,29	1,93	393,32	-391,39	3,52	201,67	-198,15	6,92	350,31	-343,39	11,22	144,65	-133,43					
Împrumuturi	44,46	5,64	38,82	43,17	13,72	29,45	51,58	10,29	41,29	63,13	10,83	52,30	62,58	10,19	52,39					
Credite comerciale și datoriei	1 474,76	667,57	807,19	1 440,35	621,47	818,88	1 626,49	710,61	915,88	1 959,99	741,04	1 218,95	2 142,97	737,26	1 405,71					
Alte angajamente de natura datoriei	71,74		71,74	67,74		67,74	63,74		63,74	59,74		59,74	55,74		55,74					
<i>Termen lung</i>	1 451,76	151,65	1 300,11	1 555,36	158,27	1 397,09	1 745,52	186,20	1 559,32	1 726,90	200,67	1 526,23	1 706,06	285,87	1 420,19					
Împrumuturi	1 401,76	99,75	1 302,01	1 504,27	102,87	1 401,40	1 686,02	123,84	1 562,18	1 657,28	130,13	1 527,15	1 630,78	185,48	1 445,30					

	31.12.2018*			31.12.2019*			31.12.2020*			31.12.2021*			31.12.2022		
	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorii (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorii (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorii (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorii (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorii (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)
Credite comerciale și Alte angajamente de natura datoriei	50,00	42,88 9,02	7,12 -9,02	51,09	46,38 9,02	4,71 -9,02	59,50	53,34 9,02	6,16 -9,02	69,62	61,52 9,02	8,10 -9,02	75,28	91,37 9,02	-16,09 -9,02
Investiții directe: creditarea	1 824,90	70,01	1 754,89	1 880,57	73,56	1 807,01	1 898,47	81,77	1 816,70	1 882,62	69,82	1 812,80	1 872,92	105,73	1 767,19
Angajamente aferente datorilor întreprinderilor cu	1 824,90	36,81	1 788,09	1 880,57	41,81	1 838,76	1 898,47	44,26	1 854,21	1 882,62	50,53	1 832,09	1 872,92	91,77	1 781,15
Angajamente aferente datorilor investitorilor direcți		33,20	-33,20		31,75	-31,75		37,51	-37,51		19,29	-19,29		13,96	-13,96
TOTAL	7 163,04	5 246,25	1 916,79	7 182,60	5 035,39	2 147,21	8 088,26	5 683,31	2 404,95	8 740,94	6 158,55	2 582,39	9 593,32	6 168,68	3 424,64

Notă: n.a. - date indisponibile

* date revizuite